

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

37'nci Birleşim 15 Aralık 2021 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	771
II.- GELEN KÂĞITLAR	774
III.- YOKLAMALAR	946,947
IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	775,793,807,854,873, 886,919,928,946,947

A) KANUN TEKLİFLERİ

775:792,793:804,
807:848,854:873,
873:880,886:916,
919:924,928,
946,947

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) 775:792,793:804,
807:848,854:873,
873:880,886:916,
919:924,928,946,
947

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) 775:792,793:804,
807:848,854:873,
873:880,886:916,
919:924,928,946,
947

V.- AÇIKLAMALAR

**792,853,880,916,
924,929,939**

1.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, yaşamını yitiren hasta mahpuslar Abdülrezzak Şuyur ve Halil Güneş'in ailelerine ve sevenlerine başsağlığı dilediklerine ve hasta mahpusların bir an önce serbest bırakılması gerektiğine ilişkin açıklaması 792

2.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 853

3.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 880:881

4.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 881:882

5.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç ve Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 882:883

- 6.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştas ve Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 884:885
- 7.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki ve yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 885
- 8.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştas'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, Prof. Dr. Yücel Sayman'ın vefatına, Şırnak'ın Güçlükönak ilçesi Dağyeli köyünde ve Fındık beldesi Gümüşyazı Mahallesi'nde yaşanan elektrik sorununa ilişkin açıklaması 916:917
- 9.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 924:925
- 10.- Bitlis Milletvekili Cemal Taşar'ın, Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 925
- 11.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı'nın, Bitlis Milletvekili Cemal Taşar'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 926:928
- 12.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 1991 yılında kabul ettiği 172 sayılı "Turizm Çalışanlarının Çalışma ve Yaşam Koşullarının İyileştirilmesi" başlıklı Uluslararası Sözleşmesi'ne, pandemi sürecinde sanatçıların mali açıdan desteklenmesiyle ilgili bir çalışmanın olup olmadığına, "av turizmi" adı altında gerçekleştirilen hayvan katliamlarına, Ayvalık'ta 2'nci kez çöken demir zenginleştirme tesisine ilişkin açıklaması 929
- 13.- Mersin Milletvekili Ali Cumhuri Taşkın'ın, Diyanet İşleri Başkanlığının 2022 yılı bütçesinin hayırlı olmasını dilediğine ve Diyanet teşkilatında yıllarca hizmet eden 26'ncı ve 27'nci Dönem Kahramanmaraş Milletvekili merhum İmran Kılıç'ı hayırla ve rahmetle yâd ettiğine ilişkin açıklaması 929
- 14.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, kamudaki taşeron işçilerin kadro sorununa ve 4/C'den 4/B'ye geçen özelleştirme çalışanlarının yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması 930
- 15.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, bölgede yapılan kazılarda isim değişikliği ve asimilasyon politikalarıyla Kürt halkının ya da bölge halklarının tarihinin değiştirilemeyeceğine ilişkin açıklaması 930

- 16.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, 5 Bin Köye 5 Bin Gelir Getirici Orman Projesi'ne ilişkin açıklaması 930
- 17.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, Adıyaman'ın Kahta ilçesine bağlı Nemrut Dağı güzergâhında Arsemia turistik alanında "restorasyon" adı altında yapılan inşaat çalışmasına ve 1996 yılında Birleşmiş Milletler tarafından Katalonya'nın başkenti Barselona'da ilan edilen Dil Hakları Evrensel Bildirgesi'ne Türkiye'nin taraf olmamasının sebebini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 931
- 18.- Hatay Milletvekili Serkan Topal'ın, Hatay'da hazine arazisi üzerine evlerini yapan vatandaşların yaşadığı mağduriyete ve Belen-Antakya Otobanı ile Hassa Tüneli'nin akıbetini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 931
- 19.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, dar ve sabit gelirliilerin yaşadığı geçim sıkıntısına ve emekliler, asgari ücretliler, emeklilikte yaşa takılanlar ve taşeron işçilerin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması 931
- 20.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, doktorlara ve dış hekimlerine yapılan kısmi iyileştirmenin diğer tüm sağlık çalışanlarını ve veteriner hekimleri de kapsamaması gerektiğine ilişkin açıklaması 932
- 21.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, ihracatta kırılan rekorların fındık ihracatı için söz konusu olmadığına ilişkin açıklaması 932
- 22.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan'ın, Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP) ile verilen hizmetlere ve ASDEP programı kapsamında çalışan personelin 4/D işçi statüsü kapsamında kadroya alındığına ilişkin açıklaması 932
- 23.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, Kayseri Büyükşehir Belediyesinin Belediye Meclisinde bulunan Meclis kürsüsünü Millet İttifakı Meclis üyelerini susturmak için kaldırdığına ilişkin açıklaması 933
- 24.- Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, Aydın-Denizli otoyol çalışması sebebiyle işi alan firmanın kamulaştırma konusunda vatandaşlara yaşattığı mağduriyete ilişkin açıklaması 933
- 25.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün, sağlık emekçilerinin grevini selamladığına ve 2011 yılında Rixos Oteli'nde staj yaparken ölü bulunan Burak Oğraş'ın şüpheli ölümünün neden aydınlatılmadığını, şiddet içerikli ve toplumsal cinsiyet eşitliğine aykırı yayınlarla ilgili nasıl bir denetim yapıldığını ve Türkiye'de son iki yılda kaç KOBİ'nin kapandığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 933
- 26.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan'ın, sağlık emekçilerinin eylemlerine destek verdiklerine ve Türkiye'deki antik kentlerin durumunu öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 934
- 27.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu gün görüşmelerine ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda görüşülecek olan (2/4018) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması 934:936

28.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu gün görüşmelerine ve Meclisteki tüm partilerin sağlık emekçilerinin sesine kulak vermesi gerektiğine ilişkin açıklaması 937:938

29.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu gün görüşmelerine ilişkin açıklaması 939

30.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu gün görüşmelerine ve Samsun Milletvekili Erhan Usta, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 940:941

31.- Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı Cevdet Yılmaz'ın, 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu gün görüşmelerinde Başkanlık Divanına ve katkıda bulunan tüm milletvekillerine teşekkür ettiğine ve kabul edilen maddelerin hayırlı olmasını dilediğine ilişkin açıklaması 942

32.- Ticaret Bakanı Mehmet Muş'un, 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu gün görüşmelerine ilişkin açıklaması 942:945

VI.- SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR

804,848,917

1.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, İzmir Milletvekili Cemal Bekle'nin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 6'ncı maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 804:807

2.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 9'uncu maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine sataşması nedeniyle konuşması 848:849

3.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması 849:850

4.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması 851:852

- 5.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Eyüp Özsoy'un 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 9'uncu maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında İYİ Partiye sataşması nedeniyle konuşması 852:853
- 6.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması 917:918
- 7.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ'ye ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması 918:919

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI**873,938**

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, İç Tüzük'ün 160'ıncı maddesinin altıncı fıkrası, 2016 yılında alınan Başkanlık Divanı Kararı ve 25 Ocak 2017 tarihli karar uyarınca milletvekilleri tarafından gündemle ilgili konuşmalarını destekleyecek doküman dışında döviz, pankart ve benzeri herhangi bir materyalin Genel Kurula getirilmesinin ve kullanılmasının yasaklandığına ilişkin konuşması 873

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, sabah yapılan mutabakatın soru-cevap işlemleri ile Grup Başkan Vekillerinin İç Tüzük'ün 60'ıncı maddesine göre yerlerinden alacakları sözlere ve sataşmalara ilişkin olduğuna, hiçbir partinin kendi grubu adına yapacağı konuşmaya ve konuşmacıya müdahale etme haklarının olmadığına, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun isminin bütün maddeler için konuşmacı olarak Başkanlık Divanına bildirildiğine ama sonrasında 6 maddede bu haklarını geri çektiklerine, dolayısıyla grup adına yapılan konuşmanın bir istismarmış gibi değerlendirilmesini doğru bulmadığına ilişkin konuşması 938

VIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI**948**

1.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van'ın Erciş ilçesinde 2011 yılında yaşanan deprem sonrasında prefabrik olarak inşa edilen okulların yeniden yapılması talebine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/54735) 948:950

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 11.06'da açılarak üç oturum yaptı.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 282) görüşmelerine devam edilerek,

Cumhurbaşkanlığı,

Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı,

Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği,

Diyanet İşleri Başkanlığı,

Devlet Arşivleri Başkanlığı,

Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı,

Strateji ve Bütçe Başkanlığı,

İletişim Başkanlığı,

Savunma Sanayii Başkanlığı,

Gelir bütçesi,

Üzerindeki görüşmeler tamamlanarak 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 5'inci maddesine kadar kabul edildi.

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, HDP Grubu adına konuşan hatiplerin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin sekizinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu,

Manisa Milletvekili Özgür Özel,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş,

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan,

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay,

Ankara Milletvekili Mustafa Destici,

İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu'nun ağabeyi İsmail Hakkı Kalyoncu'nun vefatına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Siyasal Bilgiler Fakültesi Cebeci kampüsünde öğrencilerin düzenlediği "Geçinemiyoruz" başlıklı forumun polis tarafından ablukaya alındığına, parlamenter sistemde bu tür sıkıntılarının Genel Kurulda bakanlara iletilerek hızla çözüldüğüne, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'dan bu yeni rejimin alametifarikasını göstererek yürütme adına krizi çözmesini ve öğrenciler üzerindeki ablukanın kaldırılmasını beklediklerine,

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, CHP Grubu adına konuşan hatiplerin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin sekizinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, AK PARTİ Grubu adına konuşan hatiplerin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin sekizinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine,

Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş, Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu'nun 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin sekizinci tur görüşmelerinde MHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İzmir Milletvekili Atıla Sertel, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadeleri ile Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin sekizinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin sekizinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin sekizinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin sekizinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, HDP, İYİ Parti ve CHP Grupları adına konuşan hatiplerin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin sekizinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadeleri ile Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin sekizinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu ve Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadeleri ile Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin sekizinci tur görüşmelerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç'in 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç'in 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Bursa Milletvekili Zafer Işık'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine,

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal,

Antalya Milletvekili Kemal Bülbül;

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin sekizinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan;

İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu'nun vefat eden ağabeyi İsmail Hakkı Kalyoncu'ya Allah'tan rahmet, ailesine sabır dilediğine,

Bütçe tamamlandıktan sonra Grup Başkan Vekillerinin düşüncelerini açıklamasına dair karar alındığına, arada söz istenerek konuşma yapılmasının zaman kaybına sebep olduğuna,

Siyasetin insan haysiyeti için yapıldığına inandığına, kimsenin Türkiye Büyük Millet Meclisini küçük düşürmesine veya herhangi bir milletvekilini rencide etmesine müsaade etmelerinin mümkün olmadığına, milletvekillerinin laf atmasının kendisini üzdüğüne, söz istemeleri durumunda kendilerine söz vereceğine,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 15 Aralık 2021 Çarşamba günü saat 11.00'de toplanmak üzere 00.15'te birleşime son verildi.

Celal ADAN

Başkan Vekili

Sevda ERDAN KILIÇ

İzmir

Kâtip Üye

Şeyhmus DİNÇEL

Mardin

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 53

15 Aralık 2021 Çarşamba

Milletvekili Teklifleri

1.-Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in; 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4019) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.12.2021)

2.-Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in; Devlet Memurları Kanunu ve İş Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4020) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.12.2021)

3.-Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in; 3065 Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4021) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.12.2021)

4.-İstanbul Milletvekilleri Dilşat Canbaz Kaya ve Musa Piroğlu'nun; İş Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4022) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.12.2021)

15 Aralık 2021 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Necati TİĞLİ (Giresun), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 37’nci Birleşimini açıyorum. (x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Sayın milletvekilleri, programa göre, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerindeki görüşmelere devam edeceğiz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (xx)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (xx)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Geçen birleşimde 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin 4’üncü maddesi kabul edilmişti.

Şimdi 5’inci maddeyi okutuyorum:

Gerektiğinde kullanılabilir ödenekler

MADDE 5- (1) Personel Giderlerini Karşılama Ödeneği:

Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin bütçelerine konulan ödeneklerin yetmeyeceği anlaşıldığı takdirde, ilgili mevzuatının gerektirdiği giderler için “Personel Giderleri” ve “Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri” ile ilgili mevcut veya yeni açılacak tertiplere, Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçesinin 99-41.32-01-09.01 tertibinde yer alan ödenekten aktarma yapmaya,

(x) 7/4/2020 tarihli 78’inci Birleşimden itibaren, coronavirüs salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu’ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

(xx) 281, 282 S. Sayılı Basmayazılar ve Ödenek Cetvelleri 6/12/2021 tarihli 28’inci Birleşim Tutanağı’na eklidir.

(2) Yedek Ödenek:

Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçesinin 99-41.32-01-09.06 tertibinde yer alan ödenekten, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin bütçelerinde mevcut veya yeni açılacak (01), (02), (03), (05) ve (08) ekonomik kodlarını içeren tertipler ile çok acil ve zorunlu hâllerde (06) ve (07) ekonomik kodlarını içeren tertiplere aktarma yapmaya,

(3) Yatırımları Hızlandırma Ödeneği:

Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçesinin 99-41.32-01-09.03 tertibinde yer alan ödenekten, 2022 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar esaslarına uyularak 2022 Yılı Yatırım Programının uygulama durumuna göre gerektiğinde öncelikli sektörlerde yer alan yatırımların hızlandırılması veya yılı içinde gelişen şartlara göre öncelikli sektör ve alt sektörlerde yer alan ve programa yeni alınması gereken projelere ödenek tahsisi veya ödeneklerinin artırılmasında kullanılmak üzere genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin projelerine ilişkin mevcut veya yeni açılacak tertiplere aktarma yapmaya,

(4) Doğal Afet Giderlerini Karşılama Ödeneği:

Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçesinin 99-41.32-01-09.05 tertibinde yer alan ödenekten, yatırım nitelikli giderler açısından yılı yatırım programı ile ilişkilendirilmek kaydıyla genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin her türlü doğal afet giderlerini karşılamak amacıyla mevcut veya yeni açılacak tertiplerine aktarma yapmaya,

Cumhurbaşkanı yetkilidir.

BAŞKAN – Evet, madde üzerinde gruplar adına ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Sayın Metin Ergun'un.

Sayın Ergun, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, dengesini ve yönünü kaybeden iktidarın kalkınma modeli konusunda kendisine örnek aldığı Çin'de bir beddua varmış. Çinliler birisine beddua edecekleri zaman “İlginç zamanlarda yaşayasın.” diye beddua ederlermiş. Bu Çin bedduasına maruz kalmış gibi, ilginç, hatta çok ilginç zamanlarda yaşıyoruz. Zira, geçmişte “Para, tıpkı bayrak gibi, tıpkı millî marş gibi bir ülkenin gücünü, itibarını, bağımsızlığını simgeler. Paranın itibarı bir milletin itibarıdır.” diyenlerin şimdiye kadar millî paramızı değersizleştirmek ve dolayısıyla yukarıdaki ifadelerinde söyledikleri diğer hususları da gerçekleştirmek için yapılması gereken ne varsa hepsini yapar hâle geldiklerini görüyoruz, daha fazlasını yapmak için de olağanüstü bir gayret gösterdiklerini izliyoruz.

Özellikle Türk lirasının savunmasız bırakıldığı, Merkez Bankası rezervleri ve faiz araçlarının bilerek ve isteyerek işlevsizleştirildiği herkesin malumudur. Hâl böyle olunca, Merkez Bankası rezervlerini eksi 40 milyar dolara düşürecek kadar yolunu şaşırırlar artık bir meçhule doğru koşmaktadırlar.

Yılbaşından bu yana yüzde 46 değer kaybeden millî paramızın günde yüzde 10-15 marjlarla can yakan oynaklığının ve değersizleşmesinin rekabet üstünlüğü olarak görülmesi ise başka bir garabettir. Rekabet üstünlüğü olarak görülen bu travmatik hâlden dolayı piyasalarda fiyatlar belirlenememekte, ticari ilişkilerde Türk lirası çekler kabul edilmemekte ve artık faturalar dolarla kesilmeye başlamıştır yani Türk lirasıyla ticaret durma aşamasına gelmek üzeredir.

Örneklerini geçmişte Arjantin ve diğer batık ülkelerde gördüğümüz gibi, mevcut iktidarın akla mantığa sığmayan bu uygulamalarıyla Türkiye’de de vatandaşlarımız kendi para birimlerinden kaçır hâle gelmişlerdir. Türk lirasının gücünü ve güvenilirliğini yitirmesinden dolayı millet hızla Türk lirasından kaçmakta, tasarruflar dolar veya altına dönüşmektedir.

Geldiğimiz aşama itibarıyla, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının toplam tasarruflarının yüzde 60’dan fazlası artık Türk lirası olarak değil, dolar olarak muhafaza edilmektedir. Bu durum, yerlilikten ve millilikten bahsedener için büyük bir ibret tablosunu ortaya koymaktadır.

Muhterem milletvekilleri, AK PARTİ’nin 2011 yılında büyük bir şatafatla kamuoyuna açıkladığı ve yıllarca propagandasını yaparak vatandaşlarımızın umutlarını sömüren 2023 hedeflerinden bugün kimse bahsetmemektedir. Çünkü bırakın 2011 yılında açıklanan hedeflere ulaşmayı, Türkiye, 2011 yılında sahip olduğu ekonomik koşulların bile fersah fersah gerisine düşmüş durumdadır. 2023’te millî geliri 2 trilyon dolara, kişi başına geliri 25 bin dolara, ihracatı 500 milyar dolara çıkarmayı, işsizliği yüzde 5’e düşürmeyi hedefleyenler, aradan geçen on senede 200 dolarlık asgari ücreti bile millete çok görerek Çin modelinden bahseder hâle gelmişlerdir. Millet, fakrüzaruret içinde birikimlerinin değerini korumaya çalışırken mevcut iktidar, âdeta “Koruyamazsın çünkü ben Türkiye’de Çin’in kalkınma modelini uygulayacağım.” demektedir. İktidarın bahsettiği Çin tipi kalkınma modeli, esasında, 200 dolara düşen asgari ücretin reel değerini daha da düşürmektir, on milyonlarca insanın temel hak ve hürriyetlerinin kalkınma pahasına baskı altına alınmasıdır çünkü bu modelin uygulanması için itiraz edenin susturulması, kafasını kaldıranların ibretiâlem için ezilmesi gerekmektedir. Yani bu model, insanlık onuruna ve şerefine sığmayacak şekilde karın tokluğuna çalışan modern bir kölelik sistemidir, sayıları giderek artan çalışan yoksullar sınıfına on milyonların daha eklenmesi demektir, yoksulluğun ve yolsuzluğun sıradan ve aleni hâle gelmesi demektir. Evet, şimdi, iktidara soralım: Arzu ettiğiniz şey bu mudur? Hâlbuki, günümüzde, Çin bile bu modelden vazgeçerek ucuz iş gücüne dayalı kalkınma yerine, toptan faktör verimliliği yüksek, teknoloji odaklı bir kalkınma modeliyle hareket etme niyetini serdetmeye başlamıştır. Çin’de insan emeğini hiçe sayan ve insanlık haysiyetine sığmayan söz konusu bu eski üretim tarzı, sadece Doğu Türkistanlı soydaşlarımızın esir alındığı toplama kamplarında ise bütün sertliğiyle devam etmektedir. Burada şunu da belirtmek gerekir ki 1,5 milyar nüfusuyla her türlü demokratik ve insani nitelikten yoksun Çin rejimi bile kendi vatandaşlarına bu modeli artık reva görmeme eğiliminde iken mevcut iktidar 21’inci yüzyıl Türkiyesinde Türk vatandaşlarına bu zalimane modeli reva görebilecek kadar vicdanını ve merhametini kaybetmiş durumdadır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Muhterem milletvekilleri, partili Cumhurbaşkanlığı sistemiyle birlikte demokrasiden hukuk sistemine, ekonomiden dış politikaya kadar yayılan çürümenin yükü artık taşınmaz bir hâl almıştır. Bundan dolayı daha görüşmeleri sürerken bile içeriği boşalan ve kanunlaşmadan makroekonomik gücünü yitiren bir bütçeyle karşı karşıya olduğumuz ne yazık ki bir gerçektir çünkü Türk lirasının sene başından beri dolar karşısında yüzde 46, son iki ayda da yüzde 30’dan fazla değer kaybetmesiyle, 2022 bütçesi de reel değerini büyük ölçüde yitirmiş durumdadır. Bütçenin reel değerini yitirmemiş olduğunu varsaysak bile bu bütçe, giderek biriken ve ağırlaşan sosyoekonomik sorunlar karşısında herhangi bir çözüm vadetmemektedir. Zira bu bütçede enflasyonla mücadele yoktur ve bu bütçe, hayat pahalılığı altında ezilen insanlarımıza zerre miskal umut vermeyen bir bütçedir. Bu bütçede “Yüzde 25’leri aşan genç işsizliğin azaltılması.” diye bir hedef yoktur.

Bu bütçe, öğretmenlere ve birçok branşta atanamayan üniversite mezunu gençlerimize herhangi bir ümit vadetmemektedir, girdi maliyetlerinin altında ezilen çiftçilerimizin yaralarına merhem olamayacaktır, mevcut hâliyle arkasındaki siyasi iradenin tükenmişliğinin en net göstergesidir. Bu

bütçe, faizle mücadele ettiğini söyleyenlerin, öğrencilerin KYK borçları ile çiftçinin Tarım Kredi borçlarına yüzde 100'lere yakın faiz uyguladığı bir bütçedir. Bu bütçe, dış güçlerle mücadele ettiğini söyleyenlerin Türk varlıklarını haraç mezat dış güçlere aktarmak istediği bir bütçedir, torunlarımızı bile 5 müteahhide dövizle borçlu hâle getirerek kamu kaynaklarını onlara aktaranların bütçesidir.

Muhterem milletvekilleri, Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in ifade ettiği gibi, bu bütçe, savurganlık ve israf bütçesidir. Bu bütçe, milletin emeğini faizcilerin kursoruna akıtan bir bütçedir. Tüm bu nitelikleri itibarıyla bu bütçe, bir yokluk, kıtlık, yoksulluk, sefalet ve karaborsa bütçesidir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Zikrettiğimiz tüm bu hususları dikkate aldığımızda şunu açık ve net olarak söyleyebiliriz: 2022 yılı bütçesi, yirmi yıllık bir trajedinin son perdesidir. Bu sebeple de hem mevcut iktidarın hem de "partili Cumhurbaşkanlığı sistemi" denen garabetin son bütçesi olacaktır inşallah. Milletimiz müsterih olsun, Türk insanına modern bir kölelik vadeden bu düzeni ilk seçimde mutlak surette değiştireceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

METİN ERGUN (Devamla) – İYİ Parti olarak Türkiye'nin en nitelikli kadrolarıyla ve projeleriyle milletimizin üzerine çöken karamsar bulutları dağıtacağız. Ülkemizi hızla ayağa kaldıracak, güçlü, zengin ve müreffeh bir Türkiye'yi inşa edeceğiz. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in liderliği ve vizyonuyla ülkemizin her türlü problemini çözmek için biz hazırız. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Lütfi Kaşıkçı.

Buyurun Sayın Kaşıkçı. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Değerli milletvekilleri, 2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi ve ekran başında bizleri takip eden aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, pandemiyle birlikte aslında, dünya, sıkça tartıştığı bir konuyu ikinci plana attı, atılan bu konu da küresel ısınma ve küresel ısınmanın beraberinde getirdiği çevresel problemler. Dünyadaki çevreyle ilgilenen kurumlar küresel ısınmanın en önemli sebebi olarak ise fosil yakıtların sıkça kullanılmasını bize göstermiştir. Dolayısıyla küresel ısınmaya karşı alınabilecek en önemli tedbirin ise fosil yakıtların kullanımının aşağıya çekilerek yenilenebilir enerji kaynaklarını yani "temiz enerji" dediğimiz yenilenebilir enerji kaynaklarının oranını yukarı çekmekle ancak mümkün olduğunu ifade etmişlerdir.

Paris İklim Anlaşması'nın tartışıldığı, konuşulduğu bugünlerde Türkiye'nin yenilenebilir enerji kaynakları noktasında gelmiş olduğu konumu, burada, sizlere rakamlarla izah etmek istiyorum. Bakın, değerli milletvekilleri, temiz enerji noktasında, yenilenebilir enerji noktasında Türkiye, 2020 verilerine göre dünya ortalamasının çok üstünde bir seviyede. Bugün, dünyada enerji üretiminde yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanma noktasında dünya ortalaması yüzde 27 iken, Avrupa Birliği ülkelerinde bu ortalama yüzde 35 iken Türkiye'de yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılma ortalaması yüzde 43. Bakın, bu rakamlar Avrupa'nın herhangi bir ülkesinde veya dünyanın herhangi bir ülkesinde olsa temiz enerji noktasında, yenilenebilir enerji kullanımı noktasında dünyaya en az zarar veren ülke olarak referans gösterilir. Ancak Türkiye'nin yakalamış olduğu bu temiz enerji konusu hep göz ardı edilmek isteniyor.

Değerli milletvekilleri, çevre üzerinde insanın olumsuz etkisi ve doğal kaynakların tüketimindeki aşırılık gibi sebepler küresel ısınma başta olmak üzere büyük ekolojik krizlerin yaşanmasına neden olmuştur. Yaşanan bu ekolojik krizlerin en önemli sebebi tarihsel olarak enerji üretiminde fosil yakıtlara verilen büyük ağırlıktır. Dolayısıyla enerji her ne kadar insanlar için hayati bir ihtiyaç olsa da enerjinin üretimi ve tüketimi, iklim, ekosistemler ve insan sağlığı gibi unsurlar üzerinde olumsuz etkiler oluşturmaktadır. Günümüzde enerjiye olan ihtiyaç giderek artmaktadır. Bu sebeple enerji üretim ve tüketim alışkanlarımızda değişiklik yapmadığımız takdirde enerji sebebiyle yaşanan ekolojik krizlerin de giderek kronikleşmesi riski bulunmaktadır. Fosil yakıtlarla enerji tüketiminin kirlenici oluşu ve ekolojik krizlere sebebiyet veren niteliği çevreci hareketlerle birlikte yeniden sorgulanmıştır. Özellikle sürdürülebilir kalkınma hareketiyle çevrenin kalkınma sürecinde zarar görmemesi ve doğal kaynakların dengeli kullanımı hedeflenmiştir. Yaşanan çevreci bilinçlenme sürecinin de etkisiyle enerji konusunda da bir farkındalık oluşturulmuş ve bu doğrultuda yenilenebilir enerji dünya genelinde giderek artan oranda desteklenmiştir. Özetle, enerji konusu, çevresel kaygıları daha fazla dikkate alan bir boyut kazanmaya başlamıştır. 70’li yıllardan sonra enerji konusu dışa bağımlılık olgusu sebebiyle ihtiyacı büyük oranda ithalatla karşılayan ülkeler için kritik öneme sebep olmuştur. Bu konu, Türkiye açısından günümüzde de geçerlidir ve hem uluslararası ilişkiler hem de uluslararası politika konusunda Türkiye’nin tavrını ve tutumunu belirleyebilecek bir alan hâline gelme ihtimalini taşımaktadır. Gerek çevresel sebeplerle gerekse de bağımlılık sebebiyle oluşan kaygılar nedeniyle yaygın kullanım alanı bulunan fosil yakıtlara alternatif olarak temiz ve yenilenebilir enerji üretim yöntemleri giderek önem kazanmaktadır. Dünyada da yenilenebilir enerji yatırımları gittikçe artmaktadır, Türkiye de bu alanda ciddi bir potansiyele sahiptir. Bu sebeple Türkiye’nin yenilenebilir enerjinin kullanımını artırması ve özel sektörün yenilenebilir enerjiye yönelmesi için son yıllarda ciddi teşvikler uygulanmaktadır. Bu şekilde Türkiye gibi ülkelerin hem enerjide dışa bağımlılığı hem de çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması planlanmaktadır.

Enerjiye olan talep ülkelere göre değişiklik göstermektedir. Örneğin, gelişmekte olan ülkeler sanayileştikçe gelişmiş ülkelere oranla daha fazla enerji talebinde bulunmaktadır. Ayrıca, gelişmekte olan ülkelerde enerjinin gelişmiş ülkelere göre etkin kullanılmaması ve enerji arzının kısıtlı kalması sebebiyle enerji fiyatları da artmaktadır. Bu da yükselen enerji maliyeti sebebiyle nihai anlamda küresel rekabette bir dezavantaj oluşturmaktadır.

Gelişmekte olan ülkeler açısından enerji politikalarındaki bir diğer önemli sorun da dışa bağımlılıktır. Enerjide ithalata bağımlı olan gelişmekte olan ülkeler açısından bu bağımlılığı azaltma birinci derecede önem taşıyan konu olmaktadır. Artan bu enerji talebi beraberinde bazı sorunlar da getirmektedir. Enerji üretiminden kaynaklanan en önemli sorun, küresel ısınmadır. Küresel ısınmanın başlıca sorumlusu olan gelişmiş ülkeler, bu soruna çözüm bulabilmek için yaşam tarzlarını, ekonomik, sosyal yapılarını ve fosil yakıtlara olan bağımlılıklarını değiştirmek durumunda olduklarını ifade etmektedir. Ancak, hâlen dünya üzerinde çoğunlukla fosil yakıtlarla geleneksel enerji üretme yöntemleri tercih edilmektedir. Bu da küresel anlamda sera gazı emisyonlarını azaltamamaktadır. Sera gazlarının çevre ve insan sağlığı üzerinde olumsuz etkileri bulunmaktadır ve atmosferdeki sera gazlarının yüzde 99’dan fazlası fosil yakıt kaynaklıdır. Hem fosil yakıtların tükenir nitelikte olması hem de küresel ısınmanın ciddi boyutlara ulaşmasının etkisiyle alternatif enerji üretim yolları aranmaya başlanmıştır. Bu alternatif enerji üretim yolları arasında başlıca rüzgâr, güneş ve jeotermal gibi yenilenebilir enerji kaynakları da yer almaktadır. Ancak alternatif enerji üretim yolları, geleneksel enerji üretim yolları karşısında maliyetleri açısından dezavantajlı olduğundan dolayı yatırım teşvikleri ve mali desteklere ihtiyaç duyulmaktadır.

Özetle, gelecekteki sürdürülebilir enerji politikaları için yeni enerji üretim alternatifleri ortaya çıkmakta, yenilenebilir enerjinin emisyonları düşürücü etkisi sebebiyle hem uluslararası sözleşmelerde ülkelere önerilen hem de ülkelerin ulusal politika tercihlerinde önemli bir alternatif olarak dikkat çekmektedir. Yenilenebilir ve temiz enerji fosil yakıt kaynakları gibi tükenir nitelikte olmayan güneş, jeotermal, biyokütle, okyanus, rüzgâr, hidroelektrik gibi sürekli ve sürdürülebilir enerji kaynaklarından elde edilen temiz enerjidir. Temiz enerjiyle sürdürülebilirlik için enerji güvenliği, çevre, maliyet etkinliği gibi konularda daha iyi bir noktaya ulaşılması hedeflenmektedir.

Bakımın değerli milletvekilleri, buraya kadar geldiğimiz kısım dünyanın gelişmekte olan ülkelere önerdiği bir metot, artık fosil yakıtları bir kenara bırakın ve temiz enerji kaynaklarına yönelin. İşte, tam bu hususta ben Türkiye'nin gelmiş olduğu noktayı burada rakamlarla biraz önce ifade ettim. Temiz enerji noktasında, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması noktasında dünya ortalamasının üstündeyiz. Biraz önce de rakamları verdim. Dünya ortalaması yüzde 27, Avrupa Birliği ülkeleri içerisinde temiz enerji kullanma oranı yüzde 35, Türkiye'de ise bu sayı yüzde 43. Geldiğimiz nokta itibarıyla 2021 yılının ilk dokuz aylık verilerinde ise yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimindeki payı yüzde 53,4 seviyelerine ulaşmıştır.

Bakın, birkaç bilgi daha vermek istiyorum size: Türkiye'nin yenilenebilir enerji kurulu gücü yıllar itibarıyla artan bir trend izlemektedir. 2013 yılında 25,6 gigavat olan Türkiye yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı kurulu gücü yıllık ortalama yüzde 10 artarak 2020 yılı Eylül ayı itibarıyla yaklaşık 47 gigavat düzeyine ulaşmıştır. 2013 yılında yüzde 40 olan toplam kurulu güç içerisindeki payı ise 2020 yılı Eylül ayı itibarıyla yüzde 50,4 seviyesine yükselmiştir. 2013 yılı ile 2020 yılı Eylül ayı arasındaki dönemde yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı kurulu güç artışında en büyük pay sahibi 7,5 gigavatlık artışla hidroelektrik santralleridir. Hidroelektrik santrallerini sırasıyla 6,4 gigavatlık artışla güneş enerji santralleri; 5,3 gigavatlık artışla rüzgâr enerji santralleri; 1,2 gigavatlık artışla jeotermal enerji santralleri ve 1 gigavatlık artışla biyokütle enerji santralleri izlemektedir. 2015 yılında HES'ler yenilenebilir enerji kaynakları kurulu gücü içerisinde yüzde 82 pay sahibiyken bu pay yıllar itibarıyla özellikle rüzgâr ve güneşteki artışlara bağlı olarak gerileme göstermiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Devamla) – Buna rağmen 2020 yılı Eylül ayı itibarıyla HES'lerin yenilenebilir enerji kaynakları kurulu gücü içerisinde yüzde 63'le en büyük paya sahip olduğu da bilinmektedir. Tüm bunları dikkate aldığımızda, Türkiye rüzgâr, jeotermal ve güneş enerjisi açısından önemli kaynaklara sahiptir, bu kaynakların geliştirilmesi gerek iklim değişikliğiyle mücadele ve gerekse enerjide ithal ve fosil yakıt bağımlılığının azaltılması açısından hayati önem taşımaktadır.

Konuşmamın sonunda şunu ifade etmek istiyorum: Dünyanın kirliliğine karşı alınan tedbirlerle ilgili birtakım anlaşmalar imzalanıyor. İşte burada size rakamlarla verdim. Dünyayı en fazla kirlütenler dünyanın bu manada kahrını da en fazla çekmek zorundadır. Türkiye bu manada temiz enerji ile yenilenebilir enerji kaynaklarını dünya ortalamasının üstünde kullanmasıyla bence örnek bir ülke, işte, rakamlar da burada.

Tekrardan Gazi Meclisi saygıyla selamlarım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Musa Piroğlu.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MUSA PİROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, sözlerime yüz doksan üç gündür Çorlu’da Bel Karperde yürütülen grevi, iki yüz kırk iki gündür “noodle” makarna üreten ADKOTURK’teki direnişi ve 52’nci gününe giren Bakırköy belediye işçilerinin grevini selamlayarak başlamak istiyorum.

Atananların kibrini anlamak mümkün; kibri atayanlardan alıyorlar. Dün birisini gördük; Cumhurbaşkanı Yardımcısı burada halka karşı, Meclise karşı, herkese karşı büyük bir kibir ve üstten bakışla kendini ifade etti ama seçilmişlerin kibrini anlamak çok zor çünkü onu seçen halk ve bu noktada Bakırköy Belediyesinde, Bakırköy Belediye Başkanı Bülent Kerimoğlu’nun grevi ve işçilerin talebini görmezden gelen, grevi kilitleyen ve elli iki gündür bu grevi çözmek için her şeyi yapan tavrını anlamak mümkün değil. İşçiler direniyor, basit talepleri var; haklarını istiyorlar. Polis zoruyla ve Belediye Başkanının görmezden gelen tavrıyla bu direniş devam ediyor. BELEDİYE-İŞ Sendikası, 16 Aralık Perşembe günü yani yarın saat birde, Bakırköy Özgürlük Meydanı’nda grevci işçilere destek vermek için toplanacak. Birileri ülkeyi kendi çiftliği ve mülkü sanıyor, Belediye Başkanı da Bakırköy’ü öyle sanıyor sanırım. Ben, bütün Bakırköy halkını Bakırköy’e kendi emekçisine, belediye işçisine sahip çıkmaya, yarınki büyük toplantıya destek vermeye ve bu grevin bitmesi için işçilerle dayanışmaya çağırıyorum.

Şu telefon büyük iş görüyor; ATV’nin pembe tabloları, güllük gülistanlık ülke resimleri bu telefon sayesinde tuzla buz oluveriyor ve son günlerde, telefonu kim açsa sosyal medyada ekmek kuyruklarını ve bu kuyruklarda yaşanan dramları ve acıları görüyor; gözü yaşlı insanları, sözünü yutkunarak konuşan anneleri izliyor. Ülke büyük bir yoksullukla boğuşuyor. Yoksulluğun dibine vurmuş durumda ülke. Kar, fırtına, kış yaklaştı, kapıya dayandı; doğal gaz, elektrik ücretleri, ısınma sorunu, gıda meselesi almış başını gidiyor ve iktidarın bunlar umurunda değil çünkü iktidar, halk ne zaman sesini yükseltse, halk ne zaman sorunlarını gündeme getirirse kürsüye fırlıyor, yandaşları telefonların ve televizyonların önüne fırlıyor ve başlıyorlar Kibar Feyzo’daki Maho Ağa gibi konuşmaya. Maho Ağa’yı bilirsiniz, Kibar Feyzo’dadır, herkes izlemiştir; köylü ne zaman ayağa kalksa önlerine atlar “Ekmeğinizi veren benim, karnınızı doyuran benim, donunuzu veren benim ama siz bana nankörlük yapıyorsunuz.” der. İktidarın sözcüleri de aynısını yapıyor; halk ne zaman “Yoksuluz.” dese “Yoksulluk yok.” diyor “Ekmek bulamıyoruz.” dese “Ekmek bulamayan yok.” diyor ve yetinmiyor “Şükretmesini bilmiyorsunuz.” diyor, çöpten yemek toplayana şükretmeyi vaaz ediyor, yoksulluktan sıraya girmiş, ekmek bekleyene şükretmeyi vaaz ediyor ve başlıyor bağırma “Nankörsünüz! Yolu biz yaptık, köprüyü biz yaptık, siz bize nankörlük ediyorsunuz!” diyor.

Ben buradan uyarıyorum: Her ağanın bir Feyzo’su, her firavunun bir Musa’sı, her zorba iktidarın bir korkulu rüyası vardır. Korkulu rüyalarınızı gerçek kılaçağız; iktidarınızı, sarayınızı ve saltanatınızı yıkacağız.

Yoksulluk, güncel olarak asgari ücret meselesinde düğümleniyor. Asgari ücret, dünyada aslında istisnai bir ücrettir; bizim ülkemizde genel ücrettir, 40 milyona yakın insanın hayatını belirler. Ve iktidarın sözcüleri kürsüden, ve iktidarın sözcüleri televizyonların karşısında büyük bir lütf verir gibi asgari ücreti çok yükselteceklerini, misal, 4 bin lira yapacaklarını söylüyorlar. 10 bin lira yaparsanız ne olacak? Bir işçiye sordular “Asgari ücret ne kadar olsun?” diye “Çocuklarıma harçlık verecek kadar olsun.” dedi. Ben buradan o işçiye diyorum ki: Asgari ücret aldığın sürece çocuğuna harçlık veremeyeceksin. (HDP sıralarından alkışlar) Çünkü asgari ücretin tanımı sefalet ücretidir, yoksulluk ücretidir, karın tokluğuna çalışmaktır, asgari düzeyde, en dipte yaşamaktır. Ve bu iktidar, adına “Çin modeli” deyip, bu iktidar, adına “Türk modeli” deyip sunduğu ve adına “yeni” dediği ama yirmi yıldır bize yaşattığı ekonomi politikasıyla bu sefaleti kalıcı kılmaya, bu sefaleti sonsuz kılmaya çalışıyor çünkü bu iktidar yoksulluktan, bu iktidar sefaletten beslenmeye devam ediyor.

Peki, ne yapmalı? İktidarı eleştirmek kolay, buradan işçilere ve yoksullara yoksulluğu anlatmak da kolay ama onlar zaten yaşıyor. Halk çözüm istiyor, halk bu iktidarın sunduğu bu sefaletle karşı ne yapacağını öğrenmek ve bilmek istiyor ve ben buradan diyorum ki: Belki bu Meclis yoksulluğu kaldırmayabilir ama bu Meclis yoksulluğu katlanır hâle getirecek bütün tedbirleri bir günde alabilir. İsterse bir günde yasaları değiştirip halkın beklentilerinin önemli bir kısmını karşılayabilir. Misal, elektriği, doğal gazı ve ısınmayı yoksullar için ücretsiz hâle getirebilir. Yani enerji şirketlerine el koyabilir. Misal, zorunlu tüketim maddeleri üzerinde bütün ÖTV ve KDV'yi kaldırabilir. Misal sağlığı, eğitimi, ulaşımı kamulaştırıp ücretsiz hâle getirebilir ama bunların hiçbirini yapmaz çünkü bu Meclis, bu iktidarın çoğunluğu patronların Meclisi gibi çalışıyor ve biz biliyoruz ki yoksulluğun ana kaynağı var olan sermayeye düzenidir. Biz bir farkla duruyoruz bu Mecliste, herkesten bir farkla. Meclisin çoğunluğu bu yoksulluktan besleniyor. Bu yüzden de yoksulluğun daha derinleşmesini ve büyümesini istiyor. Bir başka taraf, yoksulluğu azaltmak istiyor. Biz ise yoksulluğu kaldırmak istiyoruz. Yoksulluğun ortadan kalktığı bir dünya istiyoruz ve yoksulluğu kaldırmak için yoksulluğun kaynağına bakmak gerektiğine inanıyoruz ve yoksulluğun kaynağına baktığımızda karşımıza bu sermaye düzeni çıkıyor. Yoksulluğun sebebi çok basit, zenginler bizden alıyor, patronlar işçiden alıyor. Zenginler ve patronlar var olduğu sürece yoksulluk devam edecek, halkın sefaleti devam edecek. Çünkü çok basit, ülke yoksullaşılıyor ama herkes yoksullaşmıyor, Koç servetine servet ekliyor, Sabancı servetine servet ekliyor, yandaş sermaye milyardlarla oynuyor ama halkın büyük bir kısmı yoksullaşmaya devam ediyor çünkü onların serveti halktan çalınanlardan oluşuyor. O zaman, yapılması gereken basit bir şey var: Halk kendi sözünü kendi eline almak zorunda. Biz sözü buraya bıraktığımız sürece, biz kendi adımıza konuşma hakkını patronlara ve zenginlere bıraktığımız sürece ya da onların sözcülerine verdiğimiz sürece bu sorunu çözme şansımız olmayacak; yıllardır çözmedik, çözemeyeceğiz de; çözenin bir tane yolu var: Ağır bir kış geliyor, yoksulluk büyüyor, ayağa kalkmak, sesimizi duyurmak gerekiyor.

Ve ben buradan, bu yoksulluk ve sefalet üzerinden OHAL düşleri kuranlara ve ben buradan, bu yoksulluk ve sefalet üstünden OHAL cazgırlığı yapanlara açıkça sesleniyorum: Boşuna hayaller kurmayın. Bütün zorbalığımızı, bütün bu OHAL düşlerinizi sizin kâbusunuz olmaya döndürmeye hazırız ve bunu yapacağız. Halk artık eskisi gibi değil; öfke büyüdü ve bu öfke ayağa kalkmak üzere ve bu öfke ayağa kalktığı gün bu yoksulluğu yaratanlar kaçacak yer arayacaklar. Bu ülke o zaman halkın cennetine, halkın yaşadığı gerçek dünyaya dönecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUSA PİROĞLU (Devamla) – Biz ne istiyoruz? Biz, sınıfsız, sömürsüz bir dünya istiyoruz; biz, insanca yaşayacağımız bir ülke istiyoruz; biz, insanların dilinden, kimliğinden, etnik kökeninden, inancından ve sınıfsal kimliğinden ezilmediği, yoksul ile zenginin ortadan kalktığı, herkesin kardeşçe yaşadığı bir dünya istiyoruz ve bunu yapmanın bir tane yolu var, Antep’li çiftçi bunu söyledi, ben onun sözleriyle bitireyim: “Yaşasın devrim, yaşasın sosyalizm.” (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, izninizle bir şey rica edeceğim. Sürem biterse...

Halkla İlişkiler Binası'nın önünde bir otoparkımız var, o otoparkta da görevli trafik polisi memurlar var; ben her geldiğimde onları orada açıkta görüyorum. Kış geldi, bu soğuk ortasında onlara barınacak bir kulübe, ısınacak bir kulübe yapma görevi de herhâlde bu Meclisindir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUSA PİROĞLU (Devamla)– Ben bu Meclisten, özellikle sizin vasıtanızla Meclis Başkanlığından, bu polis memurlarının bu zor süreçte, böyle kışın ortasında açıkta kalmaması için gerekli tedbirleri almasını da bekliyorum.

Teşekkür ediyorum. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Genel Sekreterlikle konuşacağız.

Teşekkür ederim.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Oğuz Kaan Salıcı.

Buyurun Sayın Salıcı. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bütçe teklifinin 5’inci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, ağır bir ekonomik sıkıntı içindeyiz. Herkes kendi dilince, kendi bakışınca, kendi birikimince bu krizi ifade etmeye çalışıyor. Bütçeyi konuşuyoruz, bütçe daha konuşulurken zaten döviz bazında, ilk teklif edildiği, Meclise ilk geldiği güne oranla büyük oranda eridi. Muhtemelen bir ek bütçe getirme teşebbüsü içinde olacak iktidar partileri. Dolayısıyla önümüzdeki günlerde biz bir de ek bütçeyi konuşacağız çünkü bütçenin Meclise, Komisyona gelmiş olduğu toplam zaman diliminde dahi yükselen kurdan dolayı, değişen Bakan arkadaşların olaya çözüm bulamıyor olmasından dolayı bütçe kadük hâle gelmiş durumda.

Hatırlarsınız, 2018 yılının Haziran ayındaki seçimlerden sonra Türkiye ağır bir kur şoku yaşadı. O zaman iktidar partisi dedi ki: “Bu, dış güçlerin müdahalesidir.” Aslında, Türkiye’de bir sorun yok, Türkiye’de ekonomik bir sıkışma yok, Amerika’da Merkez Bankasının ta 2013’te ilan etmiş olduğu “Faizleri önümüzdeki dönemde arttırabiliriz.” anlamına gelen açıklamaları yok, dolayısıyla hiçbir tedbir alınmamış ama “Bu mesele, bir dış güçler meselesidir. Dolayısıyla dış güçler bize müdahale ediyorlar, bundan dolayı da Türkiye ekonomik bir sıkıntıya giriyor.” dendi, adı da “Rahip Brunson” krizi olarak kondu. Hatta sonrasında diyalog daha ilginç bir hâle geldi “Al papazı, ver papazı.” denen bir noktaya geldi ki “Al papazı, ver papazı.” cümlesi zaten Türkiye’de yargının içine düştüğü durumu tek başına bütün şatafatıyla anlatıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Rahip Brunson gitti, Rahip Brunson gitti ama kriz kaldı. Yargıya hızlı bir şekilde verilen talimatla Rahip Brunson’ın Amerika’ya gönderilmesinden sonra kriz Türkiye’de kalıcı hâle geldi. Üzerinden üç seneden fazla bir zaman geçti, dönem dönem daha da sıkışan bir durumda, en son, son bir aydır daha hızlı bir şekilde yaşadığımız kur şoklarıyla, Türkiye net bir şekilde, üç yıldan beri daha önce deneyimlemediğimiz bir kriz ortamında. Türkiye daha önce krizler yaşadı, farklı iktidarlar döneminde Türkiye krizler yaşadı. Türkiye’nin yaşamış olduğu krizlerde “V” şeklinde bir kriz olurdu, hızlı bir şekilde ekonomi daralırdı fakat alınan tedbirlerden dolayı, Türk ekonomisinin de dinamik olmasından dolayı hızlı bir şekilde çıkış sürecine girilirdi ve bir yıl belki bir buçuk yıllık bir süre içinde ekonomi toparlanırdı. Hatırlayın, Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidara gelişi de 2002 yılında böyle bir krizin sonrasında olmuştu zaten. Yani krizin ürettiği, krizin iktidara getirdiği bir siyasi partiydi Adalet ve Kalkınma Partisi, sonra iktidarda kalıcı bir hâle geldi. Şimdi, bu krizi yönetemeyen bir anlayışla karşı karşıyayız. Açık bir şekilde, işte, simidin 3,5 lira olmasından, ekmek fiyatlarının artmasından, halk ekmek büfelerinin önündeki -Adalet ve Kalkınma Partili Meclis üyelerinin muhalefetine rağmen Cumhuriyet Halk Partili Belediye Başkanının sayısını arttırmak istediği, artırdığı halk ekmek büfelerinin önündeki- kuyruklarla vatandaşımız boğuşmakta bu kış koşullarında.

Önümüz kış, bu kış için de vatandaşın nasıl ısınacağına dair herhangi bir öneri yok ortada. Doğal gaz fiyatları Türkiye’de de dünyada da rekor kırıyor, elektrik fiyatlarında artış var. Vatandaş neyle ısınacak? Ya kömüre yönelecek ya oduna yönelecek. Odunda da fiyatlarda artış var, kömürde de fiyatlarda artış var; vatandaşın gelirinde de herhangi bir şekilde bir yükseliş yok. Dolayısıyla dar gelirli vatandaş, işi olan, çalışan ama ailesini geçindiremeyen bir noktada, bu kış da kendi ısınma masrafını karşılayamayacak bir noktada olacak. Tüm bunlara rağmen biz, sorumlu muhalefet örneği olarak Cumhuriyet Halk Partisi, 2018 Ağustosundaki kur şokundan bu yana her ortaya çıkan sıkışmadan, krizden sonra çözüm önerilerimizi ortaya koyduk. Dedik ki: “Bakın, ülkede yapılması gereken şeyler bunlardır.” Sayın Genel Başkanımızın, sayın parti sözcülerinin ağzından, madde madde, yapılması gereken önerileri ortaya koyduk. Şimdiye kadar, yirmi yıllık iktidarı boyunca, muhalefetten gelen önerileri sadece muhalefet önerdiği için dikkate almayan Adalet ve Kalkınma Partisi o çizgisinde bir değişiklik yapmadı, bizden gelen Türkiye’de ekonomik krizi aşabileceğini düşündüğümüz önerilerimizi de dikkate almadı.

Bugün gelmiş olduğumuz noktada, mesele, 2018’de Rahip Brunson’la beraber başlayan “Dış güçler Türkiye’ye müdahale ediyor.” söylemiyle hâlâ devam ediyor. Yani sorarsanız, aslında Türkiye’de bir sıkıntı yok, Türkiye’nin dinamikleri çok sağlıklı, Türkiye’nin ekonomisi yolunda gidiyor ama ah, bu dış güçler yok mu, bu dış güçler Türkiye’ye sürekli müdahale ediyor ve onların etmiş olduğu müdahalelerin sonucunda, hiç hak etmediği hâlde Türkiye bu duruma düşüyor. Şimdi ben size birkaç örnek vereceğim, bunlar üzerinden, aslında, yaşanan kriz sarayın bizzat kendinin ürettiği bir kriz mi, başkanlık sistemine geçildikten sonra Türkiye’nin içine daha da net bir şekilde düştüğü bir kriz mi, yoksa dışarıdan gelen, dışarıdan yapılan saldırılarla ortaya çıkan bir kriz mi, bunu biraz daha netleştirmiş olalım.

Değerli arkadaşlar, Merkez Bankası Başkanı Naci Ağbal’ı Sayın Cumhurbaşkanı görevden aldı, bir cuma gece yarısı aldı, gece yarısı kararnamesiyle aldı. Pazartesi günü kalktığında bu ülke, dolar 1 lira artmıştı, 1 lira artmıştı. Şimdi, eğer ortada bir “dış güçler” masalı varsa ve dış güçlerden kaynaklanan bir durum varsa Naci Ağbal’ı görevden alma talimatını kim verdi, kim imzaladı? Dış güçler mi verdi bu talimatı? (CHP sıralarından alkışlar) O kararnameyi kim imzaladı? Tayyip Erdoğan imzaladı. Peki, ondan sonra Merkez Bankasında başka değişiklikler oldu, 2 başkan yardımcısı, Para Politikaları Kurulunun 1 üyesi değiştirildi. Ondan sonra döviz yükselmeye devam etti. Sonra başka değişiklikler oldu. İstikrarlı bir şekilde Merkez Bankası faiz düşürmeye devam etti, her toplantıda faiz düşürdü; bazen 200 baz puan düşürdü, bazen 100 baz puan düşürdü. Her faiz düşürmesinden sonra da döviz kurlarında bir artış ortaya çıktı. Zaten yükselmeye başlayan bir enflasyon vardı, yüksek olan bir enflasyon vardı, TÜİK’in dahi artık makyajlayamayacağı bir enflasyon vardı, o enflasyon daha da arttı ve vatandaşın alım gücüne hayat pahalılığı olarak, fiyat artışı olarak yansımaya başladı.

Şimdi, bütün bu adımları yani Türkiye’de ekonomide önemli değişiklikler yapan ve o önemli değişikliklerden sonra döviz kurunu daha da zıplatan, enflasyonu daha da artıran, hayat pahalılığını daha da artıran kararları dış güçler mi verdirtilti size arkadaşlar? Siz dış güçlerin talimatıyla mı iş yapıyorsunuz? Dış güçler bunun böyle yapılmasını istiyorsa niye buna direnmediniz, niye itiraz etmediniz; neden “Biz vatandaşın hakkını, hukukunu koruyacağız.” demediniz, neden buna karşı herhangi bir direnç göstermediniz?

Değerli arkadaşlar, bu dış güçler meselesi, Türkiye’de, Adalet ve Kalkınma Partisinin sıkıştıkça, üst üste sıkışmalar yaşadıkça gündeme getirdiği bir konu. Öbür taraftan, Sayın Erdoğan partiyi kurmuş yani Adalet ve Kalkınma Partisini kurmuş ama henüz seçim olup iktidar olmamış; o zaman “Bir de âdet var bu ülkede, başımıza bir şey geldiği zaman hemen ‘dış güçler’ deriz, ‘yabancılar’ deriz, şu deriz, bu deriz, onlara bazı isimler buluruz. Yani bu da doğru olabilir ancak ben buna katılamıyorum.

Niye katılmıyorum? Eğer sizin bünyeniz güçlüyse, sağlamsa bünyede olan virüs hiçbir zaman sizin vücudunuza zarar veremez.” diyor bizzat Recep Tayyip Erdoğan. Ama ne zaman? Muhalefetteyken diyor. Biz Sayın Erdoğan’ın bu söylediklerine katılıyoruz; bu sözler Sayın Erdoğan’ın sözleri, biz bu sözlere katılıyoruz ama bugün, Adalet ve Kalkınma Partisi sözcüleri Sayın Erdoğan’ın o gün söylemiş olduklarının tam tersi bir şekilde, Türkiye’yi göz göre göre felakete götüren ekonomik kararlar alıyorlar.

Şimdi, Sayın Bakan değişti, yeni bir Bakanımız var, açık sözlü bir Bakanımız var. Önümüzdeki günlerde medya daha da şenlenecek anlaşılın Sayın Bakanın açıklamalarıyla. Sayın Bakan kapalı bir toplantıda diyor ki: “Faizlerin yükseltilmesini düşünmeyin yani biz faiz silahını kullanmayacağız. Biz önümüzdeki günlerde başka türlü müdahalelerde bulunacağız ama bu yaşadığımız şeyde, bu yaşadığımız kur şokunda, bu yaşadığımız sıkıntılarda dışarının herhangi bir müdahalesi yoktur.” Şimdi, değerli Adalet ve Kalkınma Partisi sözcüleri, sizin anlatmış olduğunuz masala sizin Bakanınız inanmıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Kapalı toplantıda söylemiş olduğu sözler basına yansıyor, ortaya çıkıyor. Biz şunu görüyoruz: Az önce söylemiş olduğumuz sözlerin, Türkiye’nin şu anda içinde bulunduğu ekonomik sıkıntının dış güçlerle falan hiçbir alakası yok, varsa da bünyesi sağlam bir ülke bu saldırıları bertaraf eder. Ama ne zaman Türkiye başkanlık sistemine geçti, ne zaman Türkiye tek bir kişi tarafından yönetilmeye başlandı, bu şokların, bu krizlerin önü alınamaz hâle geldi. Türkiye’yi üç yıldan daha uzun bir süre krizde tutma da size nasip oldu, inşallah sizi değiştirmek de bize nasip olacak.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, birleşime on beş dakika ara vereceğim ve Sayın Grup Başkan Vekillerimizi kürsü arkasına davet ediyorum.

Kapanma Saati: 11.51

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 12.09****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Necati TİĞLİ (Giresun), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 37’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şahıslar adına konuşmalarda kalmıştık.

İlk söz Sayın Özcan Özel’in.

Buyurun Sayın Özel.

ÖZCAN ÖZEL (Yalova) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin 5’inci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Memleket Partisi olarak adalet diyor, adalet istiyoruz; yargıda adalet, eğitimde adalet, tarımda adalet, gelirdede adalet, Parlamentoda konuşmada adalet diyoruz, iş diyoruz; ataması yapılmadığı için inşaatlarda çalışmak zorunda kalan, iş kazasından ölen öğretmenlerimiz olmasını istiyoruz. Asgari ücret belirleme sürecinin yılbaşı gecesi büyük ikramiye çekilişini bekler gibi beklendiği değil, emekçinin ülkesine güvendiği “Devletim benim hakkımı verir.” dediği bir Memleket Partisi iktidarının sözünü veriyoruz.

Değerli milletvekilleri, bizim, seçilmiş milletvekilleri olarak öncelikli görevimiz, bütçe yapmaktır. Seçilmiş 600 milletvekili yerine, bütçeyi tek adam yapmış; milletin iradesini tek adamın atadığı, her söylemiyle haddini aşan bir atanmış sunmuştur. Bildiğiniz gibi, bütçe, onaylanmadan yetmiş beş gün önce Meclise sunulur. Sunulduğunda 195 milyar olan bütçe bugün 123 milyar dolardır. Sunulan bütçe daha onaylanmadan 72 milyar dolar kayıpla başlamış ve 600 milletvekili buna müdahale edememiştir. Eylül’den bu yana “Faizi düşüreceğiz.” diyorsunuz. Faiz yüzde 6, kur yüzde 60, risk ise 250 puan artmıştır. Boşa harcadığınız bu kadar dövize rağmen ülke ekonomisine bir gram katkınız olmamıştır. Ekonomi bir bilimdir, liyakat işidir. Ne yazık ki bilimden, akıldan, hukuktan, liyakattan uzak olduğunuz için memleketi batırdınız.

Değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanı 2016’daki “‘Tayyip Erdoğan gitsin.’ demek ‘Devlet yıkılsın.’ demektir.” söylemiyle kendisini devletin yerine koymuştur ancak unutulmamalıdır ki devletin bekası bir kişinin bekasıyla karşılaştırılmaz. Rusya Devlet Başkanıyla görüşme öncesinde kapıda bekletilen Sayın Cumhurbaşkanı, Putin’in egosundan dolayı kişisel bir itibar kaybı yaşamış olabilir ancak terörist ve darbeci olarak itham edilen Birleşik Arap Emirlikleri Prensini para için ülkeye davet ederek, Katar’daki basın toplantısında para için gelen Dışişleri Bakanı algısına sebep olarak devletin itibarını zedelemek kimsenin haddine değildir. Etrafımızı sürekli silahlandırıp PYD’den vazgeçmeyen ABD’den demokrasi dilenen muhalefetin yaptığı da doğru değildir. Sizler, vatandaşa “Porsiyonları küçültün.” diyeceğinize “İtibarda tasarruf olmaz.” söyleminizden vazgeçin. Cumhurbaşkanının uçaklarından 10 tanesini, kamudaki lüks makam araçlarının yarısını satsanız, sarayın bütçesini yarıya indirseniz, örtülü ödenek israfından vazgeçseniz ne Birleşik Arap Emirlikleri’ne ne de Katar’a ihtiyacımız kalır.

Değerli milletvekilleri, devlet yönetimi ciddiyet ister. “Liyakat, liyakat.” diye neden haykırdığımızı şu kısa sürede yaşananlar fazlasıyla göstermiştir. “Keşke benim de evim yansaydı.’ diyecekler.” cümlesini kurabilen pişkin siyasetçiyi, 40 milyon euroluk ihale aldığı kuruma genel müdür yapılanları, başında bulunduğu kuruma dezenfektan satan bakanları, terör örgütü lideriyle yan yana fotoğrafı olan birinin dahi bakanlık makamına getirildiğini bu sene içinde hep birlikte gördük.

Değerli milletvekilleri, gemi içindikilerle batır. Siz de yanlışları görüyorsunuz ama söyleyemiyorsunuz. Reisten korktuğunuz kadar hak yemekten korksanız, koltuklarınızı sevdiğiniz kadar ülkeyi sevseniz memleket bu hâle gelmezdi. Bizler “ana vatan” “yavru vatan” “mavi vatan” ve “gök vatan” diyoruz; sizler ise bu ülkenin şerefli insanlarına terörist damgası vurmaya çalışıyorsunuz. Ülkemizde demokratik yollardan hakkını aramak isteyen Boğaziçili, ODTÜ’lü öğrencilerimize; yanlış yerlere gereksiz olarak kurduğunuz HES’lere direnen köylüye, çevrecilere; soğan ve patates üreticisine, tüccarına; altüst ettiğiniz gıda fiyatlarından dolayı marketlere “terörist” diyemezsiniz. Ülkede rant terörü vardır, sebebi de her zaman sahip çıktığımız 5’li çetedir. Sözüm burada muhalefete.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ÖZCAN ÖZEL (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kabul edilmeyeceği aşikâr olan öngeleri vermekle demokrat olunmuyor. Gelin, Siyasi Partiler Kanunu’nu değiştirmeye dahi gerek kalmadan parti tüzüğünüzü değiştirin. Genel Başkanın, milletvekillerinin, belediye başkanlarının kim olacağına üyeler karar versin. Bırakın kotaları, parti tüzüğüne fermuar sistemini getirin. Bir dahaki dönem bu koltukların en az yarısı kadın arkadaşlarımızla dolsun; hodri meydan diyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle 2022 yılı bütçesinin ülkemize ve halkımıza refah ve mutluluk getirmesini diliyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Şahıslar adına ikinci söz Sayın Türedi Kayan’a aittir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

TÜREDİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin 5’inci maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Dolar 15 lira, Merkez Bankası tamtakır olduğu için döviz tutamıyorsunuz. Borç dilenmek için çaldığınız her kapı yüzünüze kapanıyor. Alınan dış borçların millî gelire oranı her geçen gün artıyor. Borç yükü içinden çıkılmaz bir hâl aldı.

Devletlerin çöküşü ahlaksızlaşmış yöneticiler sayesinde olur. Kredi alıp onu dövize çeviren vatandaşımıza arkadaşımız “Ahlaksızlık.” diyor. Genel Başkan Yardımcımız Kurtulmuş, aldığı krediyle döviz alan insanlarımıza “Ahlaksız.” diyor. Asıl ahlaksızlık 128 milyar doları iç etmektir, asıl ahlaksızlık Ziraat Bankasını 780 milyon dolar zarar ettirmektir, asıl ahlaksızlık Tank Palet Fabrikasını peşkeş çekmektir ve asıl ahlaksızlık 2, 3, 4 hatta 5 maaş birden almaktır.

İktidar olduğunuz günden bugüne halkımızdan aldığımız 2,5 trilyon doları har vurup harman savurdunuz. Bu paralarla üretim yapan fabrikalar kursaydınız bugün döviz aramaktan ziyade döviz veren ülke olurduk. “İktidardan tasarruf olmaz.” diyorsunuz. İşte, bu anlayışınız üretimi değil, tüketimi teşvik etmektedir. Bu, devasa bütçe açığını doğurdu aynı zamanda.

Devletin borcu sürekli büyüyor, vatandaşın cebindeki delik ise daha fazla büyüyor. “Kriz yok.” diyorsunuz, bir yılda enflasyon yüzde 100 arttı ama vatandaşın maaşı 1 lira, 1 kuruş dahi artmadı. Vatandaş aç, vatandaş işsiz; iflasların sayısı çığ gibi büyüyor, işsizler ordusuna her gün yenileri ekleniyor. Geçiş garantili köprüler, geçiş garantili yollar, hasta garantili hastaneler; oldu olacak mahkûm garantili hapishaneler de yapın da 5’li çeteniz işsiz kalmasin.

“Barınamıyoruz.” diyen öğrencileri darbedip gözaltına alıyorsunuz, sosyal medyada tarafsız haber yapmaya çalışan genç çocuklarımızı ev hapsine mahkûm ediyorsunuz. Asıl yapılması gereken halkı refaha kavuşturmaktır. O zaman, kimse sizin karşınıza dikilip kendini gözaltına aldirtmaz.

Çiftçimiz borcunu ödeyemiyor, tarlasına gübre atamıyor. Öğrenciler borçlu; işçi, memur, emekli borçlu; esnaf, sanayici borçlu; çiftçi borçlu, daha doğmamış çocuğumuz borçlu ve en önemlisi de ülkemiz borçlu. Dış borç 600 milyar doları geçti. AKP milletvekilleri, sizlere soruyorum: Üretmiyorsak nasıl ödenecek bu borçlar? Bu borçlar da borçla ödenecek hiç şüphesiz. Harıl harıl borç arıyorsunuz, bulamayınca da devalüasyonla vatandaşın sırtına biniyorsunuz. Vergileri artırıp iğneden ipliğe her şeye zam üstüne zam yapıyorsunuz, yine de işin içinden çıkamıyorsunuz. Yabancı yatırımcı ülkemize gelmiyor, yerli yatırımcı ülkemizden kaçıyor. Çünkü adalet yok, çünkü hukuk yok; özgürlükler yok, istikrar yok ama en önemlisi mal ve can güvenliği yok. On dokuz yıldır iktidarınızı maaşı cebine girmeden vergisini kestiğiniz çalışanlara, emeğini sömürdüğünüz işçilere, üç kuruşa muhtaç ettiğiniz emekliye, eğitimi yazboz tahtasına çevirerek gelecekleleriyle oynadığınız gençlere, göçük altında, tren raylarında kaybettiğimiz hayatlara, her gün kaybedilen kadınlara, talan ettiğiniz doğaya borclusunuz iktidarınızı.

Yurdumuzun her yerinden bizi izleyen halkımıza ve çiftçilerimize sesleniyorum: 1 dekar tarlanın değeri 17 bin lira, 1 ton üre gübresinin fiyatı 17 bin lira; bu demektir ki her yıl çiftçi 40 dekar tarlasına gübre atmak için 1 dekarını satmak zorunda yani çiftçimizin kırk yıl sonra hiçbir dekar tarlası kalmayacak, hepsini satması olacak.

Kurban Bayramlarında yabancılardan kurbanlık almaya utanmıyor musunuz? Tarım ülkesinde saman ithal etmekten utanmıyor musunuz? “Aç kaldık.” diyen insanlara “Porsiyonlarınızı küçültün.” derken hiç yüzünüz kızarmıyor mu? (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Atama bekleyen 100’e yakın öğretmen intihar etti; vicdanınız sızlamıyor mu? Evini geçindirmek için başka işlerle uğraşmak zorunda kalan öğretmenlerimiz hiç canınızı yakmıyor mu? Ödeme garantili ihaleler yapıp vatandaşlarımızı yandaşlarınıza haraca bağlamaya utanmıyor musunuz? Yurdun her yanında vahşi partizanlık, vahşi torpil, vahşi kayırmacılık, vahşi taraf tutma kol geziyor; bu vahşetten hiç utanmıyor musunuz arkadaşlar? 34 askerimizi şehit eden Rusya’nın kapısına gidip de dakikalarca beklemekten utanmıyor musunuz? İki yüz yıldır uygarlaşmaya çalışmaya, yüz yıldır demokratikleşmeye çalışan Türkiye’de bugüne kadar nerelerdediniz, hangi karanlık dehlizlerde yaşadınız? Bu geri kalmışlık sizi hiç utandırmıyor mu? Sayenizde Türkiye en karanlık günlerini yaşıyor ama umutsuzluğa gerek yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Gecenin en zifri karanlığı gündüzün habercisidir diyorum. Geliyor gelmekte olan diyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kayan.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sonunda konuşuyoruz Muhammet ağabey.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, sadece kayıtlara geçmesi için...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sonunda ama karar aldık, beraber karar aldık.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Suçlamaları reddettiğimizi belirteceğim, o kadar.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sonunda, sonunda. Biz bir şey demiyoruz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Suçlamalarınızı reddettiğimizi ifade ediyorum, iddiaları reddettiğimizi ifade ediyorum.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, soru yok, cevap işlemi yok.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

Aktarma, ekleme, devir ve iptal işlemleri

MADDE 6- (1) Bu Kanunla verilen ödeneklerin etkin ve verimli bir şekilde kullanılması amacıyla, kamu idarelerinin yıl içinde ortaya çıkabilecek ihtiyaç fazlası ödeneklerinin diğer kamu idarelerinin ödenek ihtiyacının karşılanmasında kullanılmasını temin etmek veya ödeneklerin öncelikli hizmetlerde kullanılmasını sağlamak üzere genel bütçe ödeneklerinin yüzde 10'unu aşmamak kaydıyla; genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin bütçelerine konulan (01), (02), (03), (05), (06), (07), (08) ve (09) ekonomik kodlarındaki ödenekleri kamu idareleri bütçeleri arasında veya Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçesinin “Yedek Ödenek” tertibine aktarmaya Cumhurbaşkanını yetkilidir.

(2) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, 10/7/2018 tarihli ve 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına yaptıracığı işlere ilişkin ödeneklerini Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bütçesine aktarmaya yetkilidir.

(3) Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerinde yer alan ve tek merkezden yönetilmesi gereken ikmal ve tedarik hizmetlerine ilişkin ödeneği, kurumlar arasında aktarmaya ilgili kurumlar yetkilidir.

(4) Özel bütçeli idareler ile düzenleyici ve denetleyici kurumların (B) işaretli cetvellerinde belirtilen tahmini tutarlar üzerinde gerçekleşen gelirler ile (F) işaretli cetvellerinde belirtilen net finansman tutarlarını aşan finansman gerçekleşme karşılıklarını, idare ve kurumların bütçelerinin mevcut veya yeni açılacak tertiplerine ödenek olarak eklemeye Cumhurbaşkanlığınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kamu idareleri yetkilidir. Hazine yardımı alan özel bütçeli idarelerin 2021 yılında “06-Sermaye Giderleri” ve “07- Sermaye Transferleri” giderlerine finansman sağlamak üzere genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri bütçelerinden tahakkuka bağlanan Hazine yardımlarının bu idarelerce kullanılmayan kısımları, 2022 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karara uygun olarak mevcut veya yeni projelerin ödenek ihtiyacının karşılanmasında kullanılır.

(5) Merkezi yönetim kapsamındaki idare bütçelerinden, hizmeti yürütecek kamu idaresi bütçesine yıl içinde kaynak transferi yapmaya ilgili idareler yetkilidir. Bu fıkra kapsamında genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri arasındaki kaynak transferleri ödenek aktarma suretiyle yapılır. Merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki idareler arasındaki diğer kaynak transferleri ise bütçe gideri kaydedilmek suretiyle gerçekleştirilir. Bu işlemler karşılığı tahsil edilen tutarlar, ilgili kamu idaresince bir yandan (B) işaretli cetvele gelir, diğer yandan (A) işaretli cetvelin “14- Hizmet Sunumu Karşılığı

İdareler Arası Kaynak Transferleri” finansman kodunu içeren bütçe tertiplerine ödenek kaydedilir. Bu ödeneklerden harcanmayan kısımları aynı amaçla kullanılmak üzere ilgili tertiplere devren ödenek kaydetmeye idareler yetkilidir. Ancak bu ödeneklerden tahsis amacı gerçekleştirilmiş olanlardan kalan ödeneklerin iptaline ve harcanmayan tutarların iade edilmesine Cumhurbaşkanınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde idareler yetkilidir.

(6) a) Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü 2021 yılı bütçelerinin (özel ödenekler ve “03.09-Tedavi ve Cenaze Giderleri” ekonomik kodu ile “Emniyet Genel Müdürlüğü Güvenlik Hizmetleri Yatırımları” faaliyetini içeren tertipler hariç) mal ve hizmet alım giderleri ve sermaye giderleri ile ilgili tertiplerinde yer alan ödeneklerden yılı içinde harcanmayan kısımları, hizmetin devamlılığını sağlamak amacıyla bu tertiplere bütçe ile tahsis edilen ödeneklerin toplamının yüzde 30’unu aşmamak üzere ilgili kurum bütçelerinin ilgili tertiplerine devren ödenek kaydetmeye,

b) 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince Kültür ve Turizm Bakanlığı 2021 yılı bütçesinin 18.36 ve 18.60 kurumsal kodu altında bulunan (03) ekonomik kodunu içeren tertiplerinde yer alan tanıtma amaçlı ödeneklerden harcanmayan kısımları Bakanlık bütçesinin aynı kodları içeren tertiplerine devren ödenek kaydetmeye,

c) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) 2021 yılı bütçesinin 56-49.33-02-07.01 tertibinde yer alan Türkiye Araştırma Alanı (TARAL) ödeneklerinden harcanmayan kısımları Kurum bütçesinin ilgili tertibine devren ödenek kaydetmeye,

ç) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2021 yılı bütçesinin 17-19.31-01-05.04 ve 17-19.39-01-05.04 tertiplerinde yer alan Tasarım Destekleri, Temel Bilimler Mezunu Ar-ge Personel Destekleri, Teknolojik Ürün Yatırım Destekleri, Teknolojik Ürün Tanıtım ve Pazarlama Destekleri ve Rekabet Öncesi İşbirliği Desteklerine ilişkin ödeneklerden harcanmayan kısımları Bakanlık bütçesinin (05.04) ekonomik kodunu içeren ilgili tertiplerine devren ödenek kaydetmeye,

d) Hazine ve Maliye Bakanlığı 2021 yılı bütçesinin 19-12.41-01-07.02, 19-12.41-01-05.06 tertiplerinde yer alan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine yardım ödeneklerinden harcanmayan kısımları ve 19-12.41-01-08.02 tertibinde yer alan ödeneklerden harcanmayan kısımları Bakanlık bütçesinin ilgili tertiplerine devren ödenek kaydetmeye,

e) Emniyet Genel Müdürlüğü 2021 yılı bütçesinin “Emniyet Genel Müdürlüğü Güvenlik Hizmetleri Yatırımları” faaliyeti altında yer alan yatırım ödeneklerinden harcanmayan kısımları Genel Müdürlük bütçesinin ilgili tertiplerine devren ödenek kaydetmeye,

f) İlgili mevzuatı gereğince özel gelir kaydedilmek üzere tahsil edilen tutarları, idare bütçelerinde söz konusu mevzuatta belirtilen amaçlar için tertiplenen ödenekten kullandırmak üzere genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydetmeye ve bütçelenen ödenekten gelir gerçekleşmesine göre ilgili tertiplere aktarma yapmaya, 2021 yılı içinde harcanmayan ödenekleri bütçeye devren ödenek kaydetmeye, bu hükümler çerçevesinde yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esaslar belirlemeye, Cumhurbaşkanı yetkilidir.

BAŞKAN – Evet, gruplar adına ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Sayın Dursun Ataş’ın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, kısa bir söz talebim vardı.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, daldım, söz verdim, Sayın Dursun Ataş bitirince size söz vereceğim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tamam, tamam.

BAŞKAN – Sayın Ataş, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 6'ncı maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce Türk milletini ve Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, dünyanın her yerinde, merkezî yönetim bütçeleri, yıl içinde gelirlerin kimlerden ne kadar ve nasıl toplanacağını, toplanan bu gelirlerin nerelere ve nasıl harcanacağını gösterir. 2022 yılı yoksulluk ve yolsuzluk bütçesinde de gelirlerin kimden toplanacağı, toplanan gelirlerin kimlere aktarılacağı gayet açıktır. Bu yokluğun ve yoksulluğun bütçesinde para, geçim derdi altında ezilen vatandaşın alınıp ülkemizi yağmalayan Katar'a verilecektir. Ay sonunu getiremeyen memurdan, işçiden alınıp eski düşman -yeni dost- Birleşik Arap Emirlikleri'ne verilecektir. Pazara dahi gidemeyen emekliden alınıp devlet ihaleleriyle zengin edilen yandaşlara verilecektir. Siftah yapamayan esnaftan alınıp vakıflar üzerinden akrabalara aktarılacaktır. 32'li bir paket tuvalet kâğıdı alabilmek için tam bir buçuk gün çalışan asgari ücretliden alınıp 3-5 maaşlı danışmanlara, yoldaşlara, saray soytarlarına verilecektir. Üniversite mezunu işsiz gençten toplanacak para saraylara harcanacaktır. Torununa bir şeker dahi alamayan yaşlıdan alınıp koruma ordularına, sarayın lüks uçaklarına, israf ve şatafata harcanacaktır. Tarlasını ekemez hâle gelen, traktörü haczedilen çiftçiden alınacak para, geçilmeyen köprülerin, uçak inmeyen havaalanlarının, kullanılmayan otoyolların, fiyatından dolayı vatandaşın kullanmadığı tünellerin, hasta garantili şehir hastanelerinin müteahhitlerine aktarılacaktır yani devletin kendisi yapmayıp yandaş müteahhitlerine yaptırdığı işlere Ulaştırma Bakanlığı bütçesinden 21 milyar lira, Sağlık Bakanlığı bütçesinden ise 22 milyar lira aktarılacaktır. Sonuç olarak, ödenecek bu 43 milyar lira, 17 Bakanlığın 9'unun bütçesinden daha fazladır; Sağlık Bakanlığı bütçesinin yüzde 37'si, Tarım Bakanlığı bütçesinin yüzde 66'sı kadardır. Ülkemizin en az yirmi beş yılı garanti ödemeleriyle ipotek altına alınmıştır. Üstelik, garanti ödemelerine ayrılan 43 milyar lira dövize endekslisi olduğu için dolar kurunun 9 lira civarında olduğu zaman hesaplanmıştır, bugün bu miktar en az yüzde 50 daha fazladır.

Değerli milletvekilleri, bir taraftan en az 43 milyar lira yandaş müteahhitlere aktarılırken diğer yandan Tarım Kanunu'ndaki "Tarımsal destekler gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 1'inden az olamaz." hükmü ihlal edilmeye devam ediliyor. Yıllarca yüzde 0,5 düzeyinde tutulan destek, son yıllarda yüzde 0,4'e, 2022'de ise yüzde 0,3'e düşürülmüştür. Bütçede tarımsal desteklere ayrılan pay 25,8 milyar liradır, hâlbuki çiftçiye verilmesi gereken destek asgari 78,8 milyar lira olmalıydı.

Diğer taraftan, sağlık çalışanlarına hakkaniyetli bir ödeme yapmayan Sağlık Bakanlığının 114 milyar liralık bütçesinin 22 milyar lira tutarındaki yüzde 19'u şehir hastaneleri yapanlara aktarılacaktır. Yani bu bütçe üreticinin, emekçinin, çiftçinin bütçesi değil, devletin kaynaklarını sömüren, milletin parasıyla zenginliğine zenginlik katan ihaleci yandaşların bütçesidir. Yani bu bütçe, hayat kurtaran sağlık çalışanlarının değil, beton binalar yaparak çocuklarımızın geleceğini bile ipotek altına alan yandaş müteahhitlerin bütçesidir.

Değerli milletvekilleri, 2022 yılı bütçesinde vatandaşın parasının aktarılacağı bir başka yer de Cumhurbaşkanının her konuşmasında düşman ilan ettiği faizdir. 2021 yılı bütçesinde faiz giderleri 2020 yılına göre yüzde 30'dan fazla artarak 180 milyar TL'ye ulaşmıştı, 2022 yılı bütçesinde ise faize ödenecek para bir önceki yıla göre 60 milyar lira daha artarak 240,4 milyar liraya yükselmiştir. Üstelik ekonomistlerce yapılan hesaplamalarda yeni kur artışıyla birlikte faize ödenecek paranın en az 350 milyar Türk lirası olması bekleniyor. 2002 krizinde dahi faize harcanan para 50 milyar lirayken bugün "Faize karşıyım." diyen AKP, faize 2002'de ödenen paranın 6-7 katını faiz lobilerine aktarmaktadır. Yani bu bütçede her bir Türk vatandaşı en az 3 bin lira faiz ödeyecektir. Bu faiz ödemesine karşın, üretimi artırıp ülkemize döviz girdisi sağlayacak organize sanayi ve küçük sanayi sitelerine bütçeden ayrılan kaynak sadece 1,2 milyar liradır yani faize ödenecek paranın sadece binde 2'sidir. Yine, tarımsal desteklere ayrılan 25,8 milyar lira, faize ödenecek paranın sadece yüzde 10,7'sidir; diğer bir ifadeyle, faizcilere ödenecek en az 240,4 milyar lira çiftçiye verilen desteğin en az 10 katıdır.

Değerli milletvekilleri, daha iyi anlaşılсын diye söylüyorum: 2022 bütçesinde Millî Eğitim Bakanlığına 189 milyar lira, 129 üniversiteye ise 57 milyar lira ayrılmıştır yani bu bütçeden 27 milyon öğrenciye, 1 milyondan fazla öğretmene, 270 bin öğretim görevlisine, kısaca, bütün eğitim öğretime ve araştırmaya ayrılan toplam 246 milyar liradan çok daha fazla para faize ödenecektir. Şimdi soruyorum: Ey AKP, siz mi faize karşısınız! Siz faize değil, bu millete karşısınız.

Sayın Cumhurbaşkanı geçtiğimiz günlerde “Faizi savunanla yol yürümem.” demişti. Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanı, bu bütçeyi hazırlayan kim varsa hepsinin bir an önce görevden affını kabul etmelidir. Yoksa milletimiz ilk seçimde AKP’nin görevden affını kabul edecektir.

Değerli milletvekilleri, saray tarafından hazırlanan bu bütçe vatandaşın beklentisinden çok uzaktır. Vatandaşın çözülmeyi bekleyen sorunları bu bütçede yer almamıştır. Bu bütçede insan onuruna yakışır bir yaşam yoktur. Bu bütçe, yokların ardı ardına sıralandığı bir bütçedir. Yandaşlarımızın, yoldaşlarımızın, saray bürokratlarımızın, müteahhitlerimizin, Türkiye’deki krizi fırsata çevirmek için bekleyen Katar’ın, Birleşik Arap Emirlikleri’nin ağızını sulandıran bu bütçede açlığa mahkûm edilen asgari ücretli işçimiz yok; siftah yapamayan, Hükümetten destek göremeyen esnafımız yok; faturalarını ödeyemeyen, ayın sonunu getiremeyen çalışanımız yok; aldığı 3 kuruş maaşla zorunlu ihtiyaçlarını dahi karşılayamayan emeklilerimiz yok; ailesini ve kendisini geçindiremediği için intihar eden işsizimiz yok; Tarım Kredi Kooperatifi ve bankalara borcunu ödeyemeyen, traktörü, ürünü, hayvanı haczedilen çiftçimiz yok; “Erken emekli olacak, gidecek bir başka işte çalışıp çift dikiş yapacak.” dediğiniz EYT’liler yok; hayatta kalma mücadelesi veren sanayicilerimiz ve KOBİ’lerimiz yok; yaşama güvencesi olmayan “Bizden önce ismi dahi yoktu.” dediğiniz kadınlarımız yok; pandemi sürecinin kahramanları sağlık çalışanlarımız yok; her seçim söz verip tutmadığımız 3600 ek gösterge bekleyen öğretmenlerimiz, polislerimiz yok; üniversiteyi binbir zorlukla bitiren, kredi borcunu ödeyemediği için evine, hesabına haciz gelen işsiz gencimiz yok; diplomasını bir kenara bırakıp kasiyerlik yapan, inşaatta çalışan gençlerimiz yok; yaşlıları parkta oynarken ailesine bakmak zorunda olan, küçük yaşta çalışan çocuklarımız yok; sokakta yaşamak zorunda kalan evsizimiz, kimsesizimiz yok; sayıları 600 binleri bulan atama bekleyen sağlıkçılarımız yok; sayılarını bile bilmediğimiz atanamayan öğretmenlerimiz yok; yine, atama bekleyen mühendislerimiz, veterinerlerimiz yok; kısaca, bu bütçede istihdam yok, bu bütçede adalet yok, bu bütçede eşitlik yok.

Değerli milletvekilleri, sonuç olarak bu bütçede yandaş var, vatandaş yok. Sayın Genel Başkanımız Meral Akşener’in dediği gibi AKP’nin 2022 yılı bütçesinde yoksulluğa, enflasyona, işsizliğe, gelir dağılımındaki adaletsizliğe çözüm yok. Bu bütçe AKP’nin giderayak milletimize attığı son kazığın bütçesidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Beştaş, yerinizden buyurun lütfen.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş’ın, yaşamını yitiren hasta mahpuslar Abdülrezzak Şuyur ve Halil Güneş’in ailelerine ve sevenlerine başsağlığı dilediklerine ve hasta mahpusların bir an önce serbest bırakılması gerektiğine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Çok teşekkürler Sayın Başkan.

Maalesef, buradan hep kötü haberleri paylaşmak durumunda kalıyoruz. 2 hasta mahpus bir günde yaşamını yitirdi; birisi dün gece, Abdülrezzak Şuyur, yirmi dokuz yıldır cezaevinde ve on dört ayı kalmıştı tahliye edilmesine, maalesef kanserden hayata gözlerini yumdu. Halil Güneş, 1993 yılından bu yana cezaevinde tutuluyor, onun da bir yılı kalmıştı tahliye olmasına ve maalesef kendisi de kemik kanseriydi, yıllardır çok ağır ağır kesicilerle yaşayabiliyordu ve altı aydır karantinadaydı; bu sabah sayım sırasında yaşamını yitirdiğini öğrendik. Hasta mahpuslarla ilgili bu kürsüden çok söz kurduk, doğrusu kurmadığımız bir söz kalmadı, devletin denetiminde ve gözetiminde göz göre göre ölümün beklenmesi ve ölüme terk edilmesi artık bir hukuk meselesi olmaktan çıkmıştır; bu, insani ve vicdani bir meseledir. Hakikaten çok üzgünüz, ailelerine, sevenlerine başsağlığı diliyoruz ve hasta mahpusların bir an önce serbest bırakılmasını istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – Gruplar adına ikinci söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Yaşar Karadağ'ın.

Buyurun Sayın Karadağ. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA YAŞAR KARADAĞ (İğdir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 6'ncı maddesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ben sözlerime öncelikle seçim bölgem olan Iğdır'dan başlamak istiyorum. Iğdır, stratejik olarak 4 ülkenin kesişim noktasında Türk dünyasına açılan kapımız; hemen kuzeyinde Ermenistan, doğusunda Nahçıvan üzerinden Türk dünyasına açılıyor ve güneydoğusunda ise İran'la sınır. Şimdi, Iğdır'ı coğrafi olarak değerlendirdiğimiz zaman doğunun Çukurova'sı olarak biliniyor. Etrafı yüksek dağlarla çevrili, yaklaşık 2 bin-3 bin metrelerin hatta -Ağrı Dağı'nın zirvesi hemen yanı dibinde- 5.100 metrelerin altında 700-800 metre yükseltisinde bir depresyon çöküntü ovası olan Sürmeli Çukuru'nun ortasından da Aras Nehri geçiyor; diğer tarafı, kuzey kısmı Ermenistan'da kalıyor, güney kısmıysa Iğdır'ı oluşturuyor.

Şimdi, iklim bakımından, toprak bakımından son derece elverişli olan ilimize son yıllarda yapılan yatırımlar ve yapılmasını istediğimiz yatırımlardan biraz bahsetmek istiyorum. Demin söylediğim gibi, yazın yaklaşık 40 derecelere ulaşan yaz sıcaklıkları hem endüstriyel tarım ürünlerinin yetişmesi için hem de meyve ve sebze yetiştiriciliği için son derece elverişli ve yanından Aras Nehri geçiyor; önemli ölçüde su kaynaklarına sahip, büyük oranda sulamalı tarımın yapıldığı bir tarım arazisi. Şimdi, Iğdır tarımıyla ilgili özellikle meyvelerde kayısı olsun, şeftali olsun, onun dışında üzüm olsun, turuncgiller dışında her türlü meyve yetişiyor ve endüstriyel tarım ürünü olan pamuk da dâhil -Doğu Anadolu'da tek yetiştirilen yer- onun dışında her türlü tarımsal faaliyetin yapılabileceği tarım arazisine sahip. Ama sulamayla ilgili -yaz boyunca da gezdik- hemşehrilerimizin, Iğdırlı çiftçilerin beklentileri var. 1960'larda, 70'lerde yapılan, hatta bir kısmı 80'lerde yapılan bir açık sulama sistemimiz var. Aras Nehri üzerinden alınıyor, o Aras Nehri'nin suyunun bir kısmı Ermenistan'a, bir kısmı Iğdır Ovası'na aktarılıyor ve o sulamanın olduğu yerlerde kanallarımız büyük oranda tahrip edilmiş durumda. Mutlaka ve mutlaka kapalı sulama sistemine geçilmesi gerekiyor. Bir şey daha, birkaç tane baraj projemiz var. Özellikle Ünlendi Barajı -büyük oranda yapılıyor- tamamlanmak üzere; o, hem içme suyunda hem kullanma suyunda, tarımda yararlanılacak bir proje ama en kritiği, bir Tuzluca Depolama Barajı'mız var, o baraj yapıldığı takdirde Iğdır'ın geleceğini yüz yıl boyunca o ova tarımsal olarak çok büyük bir potansiyelle ülke ekonomisine katkı sağlayacak, buna değinmek istiyorum. Bunun yanı sıra, birkaç tane küçük çaplı göletimiz var: Bunlar arasında Göktaş Göleti olsun, Aliköse Göleti olsun, Alibeyköy Göletleri olsun, bunlarla birlikte, bu projelerle birlikte yaklaşık 300-400 milyonluk bir projeye birlikte Iğdır Ovası'nın sulama problemi tamamen ortadan kalkacaktır.

Yine, çiftçilikle uğraşan, hayvancılıkla uğraşan hemşehrilerimiz var, bunların da karşılaştığı sorunlar var. Özellikle Iğdır'da 1 milyon 300 bin civarında bir küçükbaş hayvan varlığı var. Bu küçükbaş hayvanlarımızın büyük bir bölümü on ay boyunca meralarda otlatılıyor. Şimdi, Iğdır'ın meraları yaklaşık bu hayvanların yüzde 20-25'ini karşılayacak şekilde şey oluyor. Yüzyıllardır çevre illere giden göçerlerimiz var, hayvancılıkla uğraşanlar; bununla ilgili, gittikleri yerlerde karşılanmış oldukları problemleri var, bunları zaten Tarım Bakanlığımızla paylaşıyoruz. Yani inşallah, bu, özellikle mera kiralama konusunda tek yıllıktan ziyade -çiftçilerimizin beklediği gibi- üç dört yıllık olursa çok daha faydalı olacağı inancındayım.

Değerli milletvekilleri, Iğdır'la ilgili bir de son yıllarda, özellikle altyapıyla ilgili, kanalizasyonla ilgili, yollarla ilgili, bunun dışında, içme suyuyla ilgili... Yani şu anda Iğdır bir şantiye konumunda. Gerçekten ciddi anlamda devlet yatırımları olduğunu görüyoruz, millet bahçesi yapılıyor. E, onun dışında parklar, bahçelerle birlikte yollara büyük oranda yatırımlar yapılıyor ama en önemlisi, bir demir yolu projesi var, bu demir yolu projesi şu anda proje aşamasından çıktı, ihale boyutuna ulaşacak. Bu uluslararası bir proje; Kars üzerinden, Iğdır üzerinden, Nahçıvan üzerinden Bakü'ye ulaşacak bir proje. Bu, ülkemizi de son derece ilgilendiriyor, bölgeyi de ilgilendiriyor yani Çin'in o Bir Kuşak, Bir Yol Projesi'nin bir nevi tamamlayıcısı konumundadır.

Ha, "Her şerden bir hayır çıkar." sözü vesilesiyle söylemek istiyorum: Karabağ, bu bölge, otuz yıldır işgal altındaydı; 1,5 milyon insan sürülmüştü ama Azerbaycan devleti gerçekten, Türkiye'nin de -ben o bölgenin çocuğuyum- büyük desteğiyle yani aklıyla, kurmay aklıyla, onun dışında, uluslararası alandaki büyük desteğiyle, lobilerle birlikte Azerbaycan kırk dört günlük bir vatan savaşı verdi, vatan muharebesi verdi, 3 bine yakın şehit verdi ve bu bölge geldi, buraya dayandı ve anlaşma imzalandı, ateşkes anlaşması. Bu 40 kilometrelik Zengezur Koridoru'yla birlikte biz bir nevi Türkiye-Iğdır üzerinden Türk dünyasına kavuştuk, inşallah kavuşacağız. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Burada planlanan hem demir yolu hatları olsun hem kara yolu hatları olsun hem de boru hattıyla birlikte bir nevi Azerbaycan üzerinden, Hazar üzerinden ta, Orta Asya'yla, Kazakistan'la, Kırgızistan'la, Özbekistan'la, Türkmenistan'la bir bütünleşme gerçekleşiyor. Hangi anlamda? Kültürel birliğimizin olduğu, kan bağımızın olduğu ve ortak tarihimizin olduğu bu coğrafyayla biz bütünleşiyoruz. Ben bu konuya biraz değinmek istiyorum. Gerçekten, şimdi, diyoruz, doğrudur, dünya pandemiyle mücadele ediyor, belli bir şekillenme var, güç odakları değişiyor, güç merkezlerinin çatışmasına şahit oluyoruz, milyonlarca insan evinden, yurdundan yok oluyor, ülkelerin belki sınırları değişiyor, her bölgede kan akıyor, yani başımızdaki Suriye'den tutun ta Afganistan'a kadar bir kaos var ama bir de Türkiye'nin izlemiş olduğu politikayla, izlemiş olduğu yolla gerçekten bir nevi güç odağı olma pozisyonu var. Bu, bunun en önemli parçalarından biridir. Türkiye Cumhuriyeti devleti her yönüyle ayakta.

Ben diyorum ki: İyi ki Türk Devletleri Teşkilatı var. 2 milyon 720 bin kilometrekarelik alanı, 19 milyon nüfusuyla Kazakistan var. 200 bin kilometrekare alanı, 6,5 milyon nüfusuyla Kırgızistan var. 500 bin kilometrekare alanı, 40 milyon nüfusuyla Özbekistan var. 500 bin kilometrekareye yakın alanı, 6 milyon nüfusuyla Türkmenistan var. 86.600 kilometrekarelik yüz ölçümü, 10 milyon nüfusuyla bir Azerbaycan var ve 783.562 kilometrekarelik yüz ölçümü ve 84 milyon nüfusuyla bir Türkiye Cumhuriyeti devleti var. Bu devlet, bu Türk Devletleri Teşkilatı Allah'ın izniyle -önümüzdeki dönemde bunlar çok daha iyi görülecek- bu ülkenin, bu milletin bir yerde umudu olacak, her alanda, eğitim alanında, ekonomi alanında, siyasal ilişkiler alanında, kültür alanında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

YAŞAR KARADAĞ (Devamla) – Teşekkür ederim Başkan.

Bununla birlikte bir güç odağı oluşacak. Zaten gördüğümüz, gözlemediğimiz şey de bundan. Emin olun, bir yerde, bu birliğin, bu Türk birliğinin, yeri geldiği zaman bu güç odağının oluşmasını engellemeye çalışanlardır; yıllardır, kırk elli yıldır bir PKK terör örgütüyle bizim bütün enerjimizi almaya çalışanlar. Zaten kırk elli yıldır neredeyse bir FETÖ örgütüyle tüm kılcallarımıza girip devletin her kademesinde olmadık işler yapmaya çalışan güçler ve bu coğrafyada Türk dünyasında da her türlü oyunu oynayıp insanlarımızı katleden, yerinden yurdundan sökmeye çalışan kişiler... Ama emin olun ki Türkiye ve Türk devletleri topluluğu bunu başaracaktır.

Çok teşekkür ederim. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Gamze Akkuş İlgezdi.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli vekiller; bütçenin 6'ncı maddesi üzerine söz aldım. Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bu bütçeye bakınca, sizin de pusulanız olan üstat Abdurrahim Karakoç'un bir şiirini anımsadım. Diyor ki: “Kış yakın, evde odun yok/Tenekede yağ yok, çuvalda un yok/Yok yoka karışmış; tuz yok, sabun yok/Çalışsa ne iş var, ne cepte para.” Evet, durum buyken biz hâlâ iktidardan masallar dinliyoruz ancak bu masallara çocuklarımız bile artık inanmıyor. Niye mi? İktidara geldiğiniz günden beri ne söylediyse tam tersini yaptınız. “3Y'yle (yoksulluk, yolsuzluk, yasaklar) mücadele edeceğiz.” dediniz, ne oldu? “Yoksulluk” dediniz, yenmeyi bir tarafa bırakın, asgari ücretliyi yoksul sayılabilmesi için 4 ayrı işte çalışmak durumunda bıraktınız. Yoksulluk sınırı 10 bin lirayı geçti yani milyonlarca emekçiye layık gördüğünüz asgari ücret, ne acı ki onları yoksul sınıfına sokmaya bile yetmiyor bugün. Bunun utancı da vebali de iktidarınızdır ve sizlerindir. “Yolsuzluk” dediniz, vatanın toprağını, varlıklarını, kaynaklarını, rahmetli Bakanınız Unakıtan'ın da dediği gibi, babalar gibi yok pahasına sattınız. Hazine arazilerinden ihalelere her şeyi parsel parsel yandaşa dağıttınız. Yetti mi? Hayır. Emekçinin alın terinden kestiğiniz vergilerle fonlar kurup halkı değil, bir avuç tefeciye beslediniz. Sözün özü, devriktidarınızda yolsuzluklar azalmadı ama haramsız iş azaldı, haramzade çoğaldı.

Evet, gelelim yasaklara. Ne acı ki güzel yurdum altmış dört yıl öncesine gitti. Bakın, buna, bu afişe bakın, 1957 yılında basılan bu afiş çok anlam ifade ediyor aslında; bir daha, bir daha bakın. Niye mi? Çünkü bugün de hırsız “hırsız” diyemiyoruz çünkü yasak. (CHP sıralarından alkışlar) Evet yani yasaklarla mücadelenizin de yalan olduğunu bir kez daha gördük. “Ak” dediğiniz her şeyin kara olduğunu gördük.

Bütçenin detaylarına gelinecek olursa, özellikle altını çizmek isterim ki şükürler olsun, bu sizin hazırladığımız son bütçe, gidiyorsunuz. Türkiye'yi topyekûn sefaletle mahkûm eden bu sosyal cinayet düzeninin artık biteceğini görüyoruz, gidiyorsunuz ama giderayak faturayı da millete yüklüyorsunuz gene. Evet, tek adam rejimini inşa edenlerin, denge denetim mekanizmalarını kaldıranların, ekonomi yönetimini, Merkez Bankasını hatta TÜİK'i bile siyasi silaha dönüştürenlerin halk yararına bir bütçe yapması mümkün değildir, düşünülemez. Ve bizi yanıltmadınız; milyonlar yoksulluğun pençesinde kıvrınırken, gençlerden, kadınlardan işsizler ordusunu oluşturmuşken, emekçinin, emeklinin borcu gırtlığına çıkmışken, mutfaklar alev almış yanıyorken, velhasıl yoksulluk ve çaresizlik ülkenin dört bir yanına yayılmışken; içi bomboş bu bütçeyle büyümeyi, üretimi, istihdamı, yatırımı, tasarrufu hedefliyorsunuz. İyi de ekonomik kurtuluş savaşını Türkiye'yi “katar katar” satarak mı yapıyorsunuz?

Bu bütçe, ülkenin kaynaklarının, limanlarının, fabrikalarının bir avuç tefeciye rehin verilerek kumpas belgesi olarak önümüze gelmiş bir bütçedir. Düne kadar ekonomik istikrarla övündünüz, bugün “Büyüyeceğiz.” diyorsunuz. Biz ne kastettiğinizi biliyoruz bundan. Buradan soruyorum: Döviz garantili ve otoyollara rant akıtarak mı büyüyeceksiniz? SBK ve Zarrab gibi karanlık kişilerle yolsuzluğu meşrulaştırarak mı büyüyeceksiniz? 128 milyar doları buharlaştırdığınız devlet hazinesini boşaltarak mı büyüyeceksiniz? Liyakati hiçe sayıp üç-beş maaş bağladığınız kişilerin cebini daha da daha da doldurarak mı büyüyeceksiniz? Yoksa toplumsal buhranı her geçen gün biraz daha tırmandırıp şiddeti körükleyerek mi büyüyeceksiniz? Bu gerilim ortamının ağır bedelini maalesef milletimiz, halkımız ödüyor, açlık ve yoksullukla ödüyor. Hani diyor ya Tevfık Fikret: “Millet acılı, millet ölümün eşliğinde/Ama bu doyumsuz sofraya sizin/Doyuncaya, tıksıncaya, çatlayıncaya kadar yiyin!” İşte, bu bütçenin gerçeği budur değerli arkadaşlar.

Bütçe ekonomi politikalarından ve rakamlardan ibaret değildir. Aksine, iktidarın esnafa, çiftçiye, işçiye, emekliye, kadınlara, gençlere vadettiği demokrasinin göstergesidir. Oysa sizin göstergeleriniz de tıpkı demokrasiniz gibi hileli çünkü tek adamı üzmeyecek İstatistik Kurumu, sürekli terazinin ayarlarıyla oynuyor. Örneğin, millî gelirimizi artırmak mı istiyorsunuz? Tedavüle girdiği gün 131 dolar olan 200 liranın, bugün yüzde 89 eriyerek 14 dolara gerilemesi sizi korkutmasın. Hesaplama yöntemini değiştirirsiniz, millî geliri yükseltirsiniz; bir gecede milyonlarca yurttaşı gerçek olmadığı hâlde zenginleşmiş gibi yansıtırsınız. Yansıtmadınız mı? Yansıtınız. İşsizlik mi? Hiç dert etmeyin. Vatandaş iş aradığını bildirmiyorsa eğer size göre zaten çalışıyor demektir. Böylece işsizler ordusunu da terhis edersiniz, orada işsiz kalmaz. Yapmadınız mı? Yaptınız. Bütçe açığı mı? Üzerinde düşünmeye değmez. Merkez Bankasına şak diye emir verirsiniz, tak diye faizi düşürürler; rezervler erir ama neticede çark döner. İtiraz eden olursa görevden alırsınız. Almadınız mı? Aldınız. Tüketici Güven Endeksi mi? Sorun değil, endişelenmeyin. Çıkartırsınız tasarruf ihtimali kalemini, artırırınız ülkede ekonomiye güveni. Enflasyon mu? Duymamış olalım. Hesaplarken halkın alışveriş sepetini bırakırsınız, sarayın market arabasını alırsınız, tartıda hile yaparak enflasyonu düşürmüş olursunuz. Yapmadınız mı? Yaptınız, işte görüyorsunuz.

Evet, verilerle oynayarak Türkiye’yi yönetirsiniz ama insanların yaşadığı dramı değiştiremezsiniz. Bakın, bugün marketlerde süttün peynire, bebek bezinden bebek mamasına kadar onlarca üründe alarm var, tablo bu. Sarayı kızdırmaktan korktuğunuz kadar kul hakkı yemekten de korkun. (CHP sıralarından alkışlar) Unutmayın “Sabahın bir sahibi var/Sorarlar bir gün sorarlar/Biter bu dertler acılar/Sararlar bir gün sararlar.” Evet, o acıları biz saracağız. Evet “Rakamlarla değil, vicdanla gelin, aşla gelin, işle gelin, umutla gelin.” diyen vatandaşlarımızın yaralarını biz saracağız. Unutmayın ki insanın tarihi, emeğin tarihinden ayrı düşünülemez. Dolayısıyla, içinde insana dair hiçbir iz bulunmayan bu bütçe emekten yana değildir çünkü kaynakları halk için hakça bölüştürmediğiniz sürece insan onuruna yaraşır bir yaşam sunamazsınız.

Bakın, bu bütçede yaşamın her alanında ötekileştirilen kadınların adı yok. Niye mi? Günde 7 kuruşla kadınları güçlendirmeniz mümkün değil de ondan. Yok böyle bir dünya, önce eşit temsiliyet hakkını getireceksiniz. Bu da yetmez İstanbul Sözleşmesi’ni geri getireceksiniz. Bu da yetmez, cinsiyet eşitliğine dayalı bütçe yapacaksınız.

Borçla doğan çocuklar da bütçede bir gelecek göremiyor. Günde 72 kuruşla çocuklarımıza refah sağlayamazsınız. Eğitimden ayrılmalarını önleyemezsiniz, suça sürüklenmelerini engelleyemezsiniz -dilim varmıyor ama- istismar edilmelerini, küçük yaşta zorla evlendirilmelerine engel olamazsınız; önce zihniyetinizi değiştireceksiniz. Ya gençler... Günde 20 kuruşla gençleri hangi geleceğe hazırlayacaksınız? Hazırlayamazsınız. “Gençler yurt dışına gitmesin.” demekle olmuyor arkadaşlar, onlar için istihdam politikaları uygulayacaksınız. Yapabilir misiniz? Yapamazsınız.

Düne kadar seçim meydanlarında “Bizim, Hans’tan, George’tan ne farkımız var; Ahmet, Mehmet, Ayşe de öyle yaşayacak.” diye caka satıyordunuz ama öyle olmadı. Ne yazık ki bugün günde 6 kuruş ayırdığımız 84 milyon yurttaşımız, sağlıklı bir şekilde yaşaması mümkün olmayan bir hayat sürüyor.

Bu bütçede emekli yok. Görünen o ki onları çoktan hayattan emekli etmişsiniz; zorunlu harcamaları düşükten sonra günde 15 lirayla ömürlerinin geri kalanını rahat ettirmeyi bekliyorsunuz. Bakın, 76 yaşındaki vatandaş “Otuz sene devletime çalıştım; aldığım maaşla geçinemiyorum, maaşımdan hâlâ vergi kesiyorlar.” diyor. Evet, taşı sıkmanız vergisini alırsınız da kemer sıkılmaktan kemikleri sayılan vatandaşın helal oyunu artık alamazsınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Hiç kusura bakmayın, ekonomi politikalarınız bir kez daha göstermiştir ki AKP, neden; fakirlik fukaralık sonuçtur. Artık söyleyecek sözünüz yok, millete bakacak yüzünüz kalmadı. Aslında bu bütçenin bir imkânsızlıklar itirafnamesi olduğunu siz de biliyorsunuz, biz de biliyoruz. Bir inat uğruna ülkeyi felakete götüren bu sisteme ses çıkarmıyorsunuz, suça ortak oluyorsunuz. İtibardan değil ama temel yaşam hakkında tasarruf ediyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (Devamla) – Artık susmayın. Evleri değil ama cepleri ısatan doğal gaz faturaları için “Zam gelmiş ama mini mini.” diyenlerle artık bir olmayın. “2 kilo yerine yarım kilo et yiye, ne olacak.” diyenlerin açlığı meşrulaştırmasını onaylamayın. “Yokluk yok, bolluk ortada.” diyenlerin ekme kuyruklarında kumpas kurmasına artık izin vermeyin. “Elektriği kışan daha az öder.” diyenlerin bin odalı sarayın faturasını vatandaşa ödetmesine artık razı olmayın. Yandaşın borcunu kepçe kepçe silerken çiftçiye, esnafa borcu nedeniyle kelepçe takanlara artık “Dur!” deyin. Hakikat karşısında kör, sorunlara sağır, çaresizliğe dilsiz olanlara “Hayattan kısıyorsunuz da şu itibardan neden kısmıyorsunuz?” diye artık sorun, sorun onlara.

Evet, ne yazık ki Türkiye’de umutsuzluğu büyüttünüz. Değil yaraya merhem olmak, insanları bir kuru ekmeğe muhtaç ettiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın İlgezdi, süreniz tamamlandı, teşekkür ederim.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (Devamla) – Sözümü buradan -kayıtlara geçsin diye efendim- Hasan Hüseyin’in küçük bir dörtlüğüyle bitirmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (Devamla) – “Topraksa paylaşılmış, kıyılırsa yağmalanmış

Umut hacizde

Sana yokluk sana yasak sana dam

İnsan değil -haşa- bir yağmacı soyu bu

Bıçak kemikte”

Hiç merak etmeyin, gidiyor gitmekte olan, geliyor gelmekte olan; umudunuzu kaybetmeyin. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Tayip Temel.

Sayın Temel, şahsı adına da söz talebiniz var, birleştirdim, süreniz on beş dakikadır.

Buyurun Sayın Temel. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA TAYİP TEMEL (Van) – Değerli halkımız, Sayın Başkan, saygıdeğer Meclis üyeleri; başta tüm tutsaklar olmak üzere bütün dinleyenleri selamlıyorum.

İçinden geçtiğimiz küresel siyaset, Covid-19 gibi bir sınavın sonrasında yeni gelişme ve dönüşümlere gebe; yeni iktidar arayışları, yeni ittifaklar kapıdadır. Buna bağlı olarak yeni savaşlar, yeni tercihler, yeni mücadele yöntemleri; üretimin ve tüketimin alışkanlıkları giderek değişmektedir. Bugünkü finans kapital, kamplara bölmek üzerinden değil, iç içe geçmiş, her alanda birlikte hareket etmeyi tercih eden bir durumdadır. Eskisi gibi statik değil, son derece akışkan bir mücadele var karşımızda. Sistem içi çekişmeler özünde devam etse de kapitalist sisteme hizmet eden bir tabloyla karşı karşıyayız. Yeni bir yüzyıla girerken bu çağ bazı siyasi, sosyal ve toplumsal arayışları öne çıkaracak, bazılarını da oyun dışı bırakacak. Oturacağı yeni eksenini arama ve kaybetme arasında gidip gelen Türkiye Cumhuriyeti tüm bu olup bitenlerden azade bir durumda durmayacak.

Cumhuriyet, 100'üncü yılına ülkenin en kaotik dönemeciyle giriyor. Yeni bir ideolojinin dayatıldığı, toplumsal renklerin ve farklılıkların tasfiye edilmeye çalışıldığı, dar bir grubun çıkar dünyasına göre şekillendirilen bir rejim istenciyle mücadele ediyoruz hepimiz. AKP ve küçük ortağı açıktır ki cumhuriyetin 2'nci yüzyılına yeni bir inkâr konseptiyle giriyor. Özellikle Aleviler ve Kürtler başta olmak üzere, halklara dönük tahammülsüzlüğün zirve ulaşması, Kürtçeye dair sistematik tahammülsüzlük, kadın düşmanlığı ve kayyum rejimi yeni sistemin nasıl olacağını şifrelerini veriyor. Varlığını korumuş tüm farklılıkları hedef alan bu anlayış onları parçalayarak, ezerek âdeta bir çöl yaratmak istiyor.

Mevcut iktidar, sorunları çözmek yerine daha büyük sorunlar yaratan yöntemler geliştiriyor göz göre göre. Hâliyle bugün yurttaşların itirazlarını iletecekleri muhatap bir kurum bile bulunmamaktadır. Durmadan ekonomik mucizeden, siyasal istikrardan, aç bırakılan halklara seslenip onlara sabır telkin edip gelecek güzel günlerden bahsedip duruyorsunuz; bu da yetmiyor, yaptıklarınıza "Geleceği yeniden inşa etme ekonomik savaşı." diyerek çöküş siyasetini meşrulaştırıyorlar. Tabii, burada başka bir akıl işliyor. Uçlaştırılmış ve kutuplaştırılmış bir iç siyaset, gündelik olarak değişen, yer yer pazarlayıcı bir dış siyaset, halkları yok sayan, kendinden olmayan herkese düşman, korku ve dehşet üzerinden devlet yeniden dizayn edilmeye çalışılıyor. Neredeyse tüm muhalefetin bastırılması, Kürtlerin eşitlik ve özgürlük talebi, kadınların mücadelesi, sol sosyalist demokrasi güçlerinin mücadele direnci kırılmak isteniyor ve en önemlisi de AKP-MHP dışındaki herkesin hizaya getirilmesi hedefleniyor hatta bu amaçla iktidar ve propaganda aygıtları bütün gücüyle muhalefeti parçalama siyasetini yürütüyor. Elbette bu, sadece günümüze has bir siyaset tarzı değil, geçmişin yıkım siyasetine merdiven dayayan ve bunun üzerinden yükselen, bugünün viranı hâline ulaşan bir kötülük yolculuğudur bu.

Cumhuriyet, kuruluşundan bu yana tüm demokratik arayışlara rağmen antidemokratik karakterini hep korudu; farklılıklar bu düzen içinde tehlike olarak görüldü. Bu siyasetin odak noktası inkâr politikasıdır. Kürtlere, Ermenilere ve diğer tüm halkların payına düşen mutlak bir inkâr ve onun sonucu olarak bir imha siyaseti oldu. Özellikle, 1923-1938 yılları arası dönem ile 1950-1980 aralığı devam ederek günümüze gelen devlet politikası ve siyasi hat ibretlik derslerle dolu aslında. Tüm kimlikler inkâr siyaseti altında ezildi, tüm değerler inkâr eksenli siyasetin başarıya ulaşması için tüketildi, harcandı, tüm zenginlikler tekçi zihniyeti hâkim kılmak için tüketildi.

Cumhuriyet tarihi boyunca sistematik olarak devreye konulan darbelerin, askerî müdahalelerin, muhtıraların ve ekonomik krizlerin varlığı topluma büyük bedeller ödetti. AKP, yarattığı bu belirsizlik içinde bugün toplumla savaş hâlinindedir, hukukla savaş hâlinindedir, kadınlarla, gençlerle savaş hâlinindedir, adaletle savaş hâlinindedir, doğayla savaş hâlinindedir, işçi ve emekçilerle savaş hâlinindedir, AKP en çok da Kürtlerle savaş hâlinindedir. Kürtlere saldırmak için kapı kapı geziyor iktidarınız oysa Amerika ve Rusya,

artık kaba çelişkilerle değil karşılıklı mutabakatla Orta Doğu'ya giriyor ve ortak planlar yapıyor. O yüzden, Türkiye'nin bu çelişkilerden yararlanma zemini kalmamıştır, bunu görmeniz gerekiyor. Türkiye şu süreçte ne Rusya'ya ne de Amerika'ya dayanarak yeni Osmanlılık anlayışıyla Orta Doğu'nun etkin bir gücü olamaz; bunu sadece demokratikleştirerek, Kürt sorununu çözerek yapabildi ancak mevcut iktidar bu fırsatı büyük oranda kaçırmıştır.

Bakın, demokratikleşme sancılı biçimde de olsa bugün Türkiye dışındaki tüm Orta Doğu ülkelerinde devam ediyor. Bugün Orta Doğu'da demokratikleşme dinamiğinin ve gelişimin öncüsü her gün saldırdığımız kuzey ve doğu Suriye Kürtleridir. Evet, Rojava modeli Arap dünyasında ciddi arayışlara vesile olmuştur. Artık AKP-MHP ittifakının politikaları hem dışarıda hem içeride çıkmaza girmiştir; şimdi varlığını Kürtlere karşı yürüttüğü savaşa bağlamıştır. Ancak biliyorsunuz Arap Birliği bile birçok defa açıkça Türkiye'nin yürüttüğü savaş politikasına, Suriye ve Irak'a yönelik askerî yönelimlerine karşı çıkmaktadır. Artık iktidarın "Teröre karşı mücadele ediyorum." safatalarına ve tezlerine kimse inanmıyor hatta Arap ülkeleri, terörist gördüğü örgütlerle iktidarın ilişki içinde olduğunu görüyor, biliyor; Türkiye'nin tüm Arap ülkeleri için de istikrarsızlık odağı olduğunu yüksek sesle ifade ediyor.

Değerli arkadaşlar, Kürt sorunu, defalarca ifade ettiğimiz gibi bu ülkenin en temel ve en köklü sorunudur. Bu soruna doğru temelde yaklaşmayan hangi iktidar ve anlayış olursa olsun dağılmaya mahkûmdur. Yakın döneme baktığımızda Kürt sorunundaki çözümsüzlüğün daha çeyrek asırda 8 başbakanı, 13 iktidarı siyasetin çöp sepetine attığını görüyoruz. Yarım asırdır gelişen, gelip iktidar olan hükümetlerin, darbelerle, büyük hevesle Türkiye halkının başına getirilen iktidarların Kürt sorununu çözmediklerinde nasıl eriyip yok olduklarına, yaptıkları tüm zulme ve halka karşı uygulamalara rağmen Kürt düşmanlığı üzerinden yapılan tüm soygun, talan ve katliamlara rağmen nasıl da...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yalan, yalan, yalan!

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Dinle, dinle!

TAYİP TEMEL (Devamla) - ...güç olamadıklarına, en güçlü gördükleri dönemde de nasıl dibi gördüklerine, ki buna en iyi örnek şimdiye kadar Çiller Hükûmetiydi, bundan sonra AKP ve MHP iktidarı olacak. (HDP sıralarından alkışlar)

NECİP NASIR (İzmir) – Kürt sorunu yoktur, terör sorunu vardır.

TAYİP TEMEL (Devamla) - Kürtlere düşmanlık cumhuriyetin en büyük çıkmazıdır, artık bu görülmelidir; mevcut iktidar bloku bunun son örneğidir. Bu iktidar, çözümsüz bıraktığı kadar çözülecektir, bu meseleye layıkıyla yaklaşmadığı sürece aynı sonu kendisi de çaresizce bekleyecektir. Ekonominin de bilinen bir kuralıdır biliyorsunuz; çözümsüz kalan her şey maliyeti artarak, büyüyerek devam eder. Devletin bu konudaki toptancı uygulamaları, millî birlik ve beraberliği sadece Türklük üzerinden geliştirme çabası çözümsüzlüğü derinleştiren en önemli etkidir. Bugün iktidarın Kürtlere karşı operasyonlarından daha büyük operasyonlar örtülü olarak Türkiye halkının ekonomik değerlerine, Türkiye coğrafyasına, doğasına, insanların emeğine düzenleniyor. Tüm bunların üzeri Kürt düşmanlığıyla örtüldüyse de Kürt halkının ve demokrasi güçlerinin ısrarlı mücadelesi karşısında tüm maskeler düşmüştür artık. Bu siyasal ve toplumsal soruna sadece güvenlikçi ve asayiş perspektifinden bakan herkes kaybetti; oysa, devlet aklı bu sorunun çözümüne layıkıyla yaklaşırsa; ülkeye siyasal, sosyal, ekonomik açıdan büyük avantajlar ve derinlikler kazandırabilirdi.

Irak Federal Kürdistan bölgesine durmadan operasyon yaparak, Şengal'i bombalayarak, kuzey ve doğu Suriye'ye sürekli saldırarak, demografik değişiklikler yaparak, cezaevlerini savaş alanına çevirerek, mutlak tecridi derinleştirerek, siyasal arayışlara kapatma davaları açarak bir yere varamayacaksınız; bunu anlamanız gerekir.

Bugün, iktidar, İmralı'da bütün yasaları ayaklar altına alarak Sayın Öcalan'a ağır bir siyasi ve fiziki tecrit uyguluyor. Öcalan'ın tek bir cümlesinden korkmuş bir iktidarla karşı karşıyayız; bundan dolayı, havalandırmada, sporda söylenen birkaç cümleyi bile disiplin konusu yapıyorsunuz. Bu, zayıflayan, tahttan düşme korkusu yaşayan bir iktidarın ruh hâlidir; zayıfsınız, o yüzden tecridi derinleştiriyorsunuz. Korkunun ecele faydası yok çünkü Öcalan'ın değerlendirmeleri toplumsal barışa ve demokratik çözüme katkı sunmaya devam edecektir.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Öcalan terörist değil mi?

TAYİP TEMEL (Devamla) – Saygıdeğer Meclis, Kürt sorununu Ankara'da çözebilirsiniz, Diyarbakır'da çözebilirsiniz çünkü biliyorsunuz ki bu sorunun çözümü dışarıda değil.

NECİP NASIR (İzmir) – Kürt sorunu yoktur, terör sorunu vardır!

TAYİP TEMEL (Devamla) – Emperyalist devletler sorunun çözümünü istemiyor. Sayın Öcalan'ın da önemle vurguladığı gibi savaş politikaları ve çözümsüzlük onlar için daha çok silah satmak, daha fazla hükümete güç gösterisinde bulunmaktır. Bu savaşın çatışmadan nemalanan uluslararası güçler ve savaş lobileri dışında kimseye bir şey kazandırmadığını gördük.

Demokratik müzakere yöntemlerinin değerlendirilmesi, savaşa akıtılan kaynakların toplum yararına kanalize edilmesi temel görev olmalıydı ama bu fırsatı kaçırdınız. İktidara uyarımızdır: Etrafınızı saran ve yaklaşan muazzam fırtınayı artık görün. Bu fırtınada devlet aklı ya mevcut hâli geride bırakan bir geçiş süreci başlatır ya da temas ettiği her şeyi şu günlerdeki gibi çürüten bir yapıyla toplumu felakete götürür. Kürtlerle demokratik bir ilişki, hak ve hukuk gözeten bir çerçeveye, kadın kazanımlarını destekleyen ve koruyan bir siyaset, tüm inanç ve kimliklere sağduyulu bir temas bu ülkenin yararındır. Bundan niye çekiniyorsunuz? Ekonomiyi bir zümre için değil herkes için, adaleti bir zümre için değil herkes için uygulamak zorundasınız; aksi tüm hâller geriye götürür, çelişkileri derinleştirir, sizi de batırır. Bundan ötürü diyoruz ki öncelikle bu itaatçi zihniyetinizi terk edin. Bundan ötürü diyoruz ki demokratik siyaset, demokratik müzakere ve onurlu barış bu ülkenin kaderini değiştirecek tek şeydir. (HDP sıralarından alkışlar)

Bakın, Türkiye'de radikal demokrasi isteyen güçlerin mücadelesi ve direnişi diğer tüm muhalefet güçlerine de cesaret vermiştir. HDP'nin çatısı altındaki siyasi birleşenler, HDP'nin ilişkide olduğu demokratik güçler, kadın mücadelesi, gençler, Aleviler ve emekçiler bu zorba iktidarın önüne barikat kurmuştur. Türkiye'de AKP-MHP dönemi kapanmıştır. Bugünden seçime gidecek olan bu ülkede, gelen iktidarlardan uzun süre bu enkâzı toplamakla meşgul olacak. Türkiye'de Kürt halkının özgürlük talebi tasfiye edilmediğine göre, Türkiye'de yönetim ve iktidar olmak Kürt sorununu çözmekle gerçekleşir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TAYİP TEMEL (Devamla) – Bir dakika lütfen...

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

TAYİP TEMEL (Devamla) – Hangi güç ve siyasi anlayış iktidarı hedefliyorsa, önce, çözüm programını ortaya koymalıdır. Biz haklar bahçesi HDP olarak; kimlikleri yok sayan, bizleri katı tanımlamalara hapseden, toplumsal sorunlarımızı çözmek yerine daha da kutuplaştıran, kriz ve kaoslarla ayakta kalmaya ant içmiş, yoksulluğu kader bellemiş bir cumhuriyet istemiyoruz. Bizim ihtiyacımız, demokratik bir cumhuriyettir; HDP bunun adresidir. HDP demişken şunu da hatırlatmak istiyorum: HDP'ye yaklaşım bu ülkenin demokrasisine, geleceğine yaklaşımdır; HDP, halk özgürlük eğiliminin bu topraklarda temsilcisidir; Gezi'de bir ağaç, Dersim'de bir orman, Soma'da bir işçi, parkta bir öğrencidir. (HDP sıralarından alkışlar) Kerbelâ'da Hüseyin, Diyarbakır zindanında Mazlum'dur; Ceylan, Berkin, Dilek'in asılı kalmış bakışdır. (HDP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Temel, süreniz tamamlandı; teşekkürler.

TAYİP TEMEL (Devamla) – Esas görevi de toplumu savunmaktır.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci söz Sayın Cemal Bekle'nin.

Sayın Bekle, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CEMAL BEKLE (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekillerim; sizleri saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Arkadaşlar, Meclisimizin açılışından bugüne kadar bu çatı altında “millet egemenliği” ve “millî iradenin üstünlüğü” ilkesiyle aziz milletimize ve ülkemize hizmet eden tüm milletvekillerimizi saygıyla anıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılına gelirken, dünya, küresel ölçekte bir krizle karşılaşmıştır. 2020 yılında patlak veren pandemiyle birlikte kriz daha da derinleşmiş; aynı şekilde, emtia fiyatlarındaki artışın, değerli madenlerde dolar bazında yüzde 30 seviyesindeki artışın, BRENT petrolde yüzde 35 ve doğal gazda yüzde 350'ye yakın artışın da dünya ekonomisini derinden sarstığı ortadadır. Üzerine gelen gıda fiyatlarındaki artış, tedarik zincirlerinin kırılması ve özellikle hizmet sektörünün zarar görmesi de dünya ekonomisini çok büyük boyutlarda etkilemiştir. Tüm bunlara rağmen Türkiye olarak ortaya koyduğumuz politika ve reflekslerle örnek olmayı başardık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ATİLA SERTEL (İzmir) – Cemal, dünyayı bırak, Romanlara gel. Romanlara gel, bırak dünyayı, sen Roman Milletvekilisin.

CEMAL BEKLE (Devamla) – Dünyanın en gelişmiş ülkeleri birer birer sınıfta kalırken, başta sağlık politikalarımız olmak üzere geniş ve kapsamlı sosyal politika ataklarıyla bu süreci en iyi şekilde yöneten ülkelerin başında geldik. Alın teriyle tarlasını süren çiftçilerimize, işçilerimize, esnafımıza, sağlıkçılarımıza, engellilerimize, öğretmenlerimize, yarınlara teminatı gençlerimize, kadınlarımıza, çocuklarımıza, topraklarımızın mayası yaşlılarımıza, velhasıl toplumun her kesimine yönelik gerçekleştirdiğimiz politikalarla sosyal devlet anlayışında yeniliklerin öncüsü olduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Tüm bunların yanı sıra, güçlü devletin en önemli göstergesi olan kültür ve sanatı asla geride bırakmadık. Salgın sürecinde sanatçılarımıza sağladığımız desteklerle kültür, sanat hayatımızın da devamlılığını sağladık. (CHP sıralarından gürültüler)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Romanların yoksulluğunu anlat, Romanların yoksulluğunu!

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin, çok ayıp yaptığınız ya!

CEMAL BEKLE (Devamla) - Atatürk Kültür Merkezi'nin açılışı ve “Müzik Susması” diyerek sağladığımız destekler, bu durumun en güzel örnekleridir. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Romanların yoksulluğunu anlat!

CEMAL BEKLE (Devamla) – Arkadaşlar, Romanlara da geleceğim merak etmeyin, Romanlara da geleceğim.

BAŞKAN – Sayın Bekle konuşunca rahatsız oluyorsunuz, yapmayın!

CEMAL BEKLE (Devamla) – Kısacası, tüm politikalarımızı hak temelli anlayışımızın üzerine inşa ettik fakat maalesef birileri “Yiğidin hakkını yiğide teslim et.” anlayışını, şiarını çoktan unutmuşlar. Hayalleri dahi bizim gerçeklerimize erişemeyenlerin boş laflarına karşı icraatlarımızı hatırlatmak, en güzel cevap olacaktır. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ümitsiz mektuplarla vesayet odaklarına el açanlar, helalleşme maskesini kullanarak devletin memurunu ve iş adamlarını tehdit edenler, şehit yakınlarına ağız dolusu küfür edenler, “Geliyor gelmekte olan!” naraları atıyorlar; kiminle, nereye geliyorsunuz; kimlere mesaj gönderiyorsunuz bilmiyorum ama biz Cumhuriyet İttifakı olarak, Allah’ın izniyle, 2024 bütçesini de buradan yapmaya namzet olanlarız. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Bakın, arkadaşlar, hiç öyle anlatmayın, biz bugüne kadar sırtımızı sadece milletimize dayadık, onların duasına güvendik. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Hiçbir zaman da kindar cahillikle hareket etmedik Allah’ın izniyle. O yüzden zorunuza gitse de bu bütçeyi on dokuz yıldır biz yapıyoruz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler) Bu bütçeyi yüreğimizdeki aşkla yapıyoruz Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – İzmir Belediyesine teşekkür et, teşekkür!

CEMAL BEKLE (Devamla) – Biz, bu bütçeyi, bu aşkla yapıyoruz. Yüreğinde bu aşk olmayan bizim hayallerimizi de yaptıklarımızı da anlayamaz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ATİLA SERTEL (İzmir) – Belediyeye teşekkür et, belediyeye!

CEMAL BEKLE (Devamla) – Bakın, saatlerce sürecek projelerimizi açıklayabilirim ancak ben, size örneği kendi güzel şehrimden, İzmir’den vermek istiyorum: 30 Ekim depremini hepimiz hatırlıyorsunuz...

ATİLA SERTEL (İzmir) – İzmir Büyükşehir Belediyesine teşekkür et!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Belediyeye teşekkür edeceksin!

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin lütfen, yapmayın!

CEMAL BEKLE (Devamla) – Deprem ardından tüm İzmir tek yürek olduk, hamdolsun ki verdiğimiz tüm sözleri yerine getirdik. Konutları sahiplerine iade ettik, iş yerlerini teslim ettik, Alsancak Stadi ve yanında 96 büyük projeyi... (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bakın, aramızdaki vizyon farkını anlatıyorum; Alsancak Stadi’ni, deprem konutlarını, iş yerlerini ve yanında 96 büyük projeyi de yapmak için liderimiz, Genel Başkanımız, Cumhurbaşkanımızı İzmir’de ağırladık. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yaparsa AK PARTİ yapar.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Romanların yoksulluğunu anlat! Bırak, Allah aşkına!

CEMAL BEKLE (Devamla) – İHA, SİHA, ATAK helikopteri, yerli tank, yerli uydu üreten, yollar, tüneller yapan, Ayasofya’yı aslına kavuşturan, yerli uçak motoru ve uçak gemisi için gün sayan, enerjide tam bağımsız politikalarla dünyada oyun kurucu Türkiye’yi inşa eden, gerçekleştiren vizyonu idrak etmenizi anlamıyoruz zaten.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ya, Romanlar açlıktan ölüyor, ölüyor! Romanlar ölüyor!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hadi be!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu bütçede Roman kardeşlerimize ne var? Onu anlatın bize!

CEMAL BEKLE (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada bugün sadece bu milletin bütçesini yapmıyoruz, burada bir duruş sergiliyoruz, zulüm dolu bir coğrafyanın tek umudu, ülkesiyiz biz. “Libya’da ne işiniz var?” diyenlere, “Libya’da ne işiniz var?” diyen zihniyete...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya, Roman kardeşlerimiz için bu bütçede ne yapıldı? Bana onu anlat!

CEMAL BEKLE (Devamla) - ...bu zulme uğrayan mazlumların omuzlarında taşıdığı al bayrağın...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Helal olsun!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Roman kardeşlerimiz için bütçede ne var?

CEMAL BEKLE (Devamla) - ...“Recep Tayyip Erdoğan” sloganlarıyla sokakta olmasının ne anlama geldiğini sizler anlayamazsınız.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Müzisyenler intihar etti, intihar!

CEMAL BEKLE (Devamla) – Biz, yeri geldiğinde, Esma'nın kurşun yiyen vücudunda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Müzisyenler öldürdü kendini!

CEMAL BEKLE (Devamla) - ...Suriyeli bir çocuğun gözyaşında...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Cemal Bekle, müzisyenler intihar etti, intihar! Müzisyenler öldü!

CEMAL BEKLE (Devamla) - ...Gazzeli bir babanın feryadında, Keşmirli bir dedenin duasında umut olmayı bildik Allah'ın izniyle! (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu bütçede Romanlara ne var, ne veriliyor?

CEMAL BEKLE (Devamla) – Tüm teşkilatlarımızla “Dünya 5'ten büyüktür.” diyerek daha adil bir dünyaya haykıran birleşmiş yürekler olduk. (CHP sıralarından gürültüler)

Arkadaşlar, hiç boşuna anlatmayın. Her fırsatta, her konuşmasında “para, para” diyerek Roman konusunu ucuzlaştıran Sayın Purçu, “AK PARTİ ne yaptı?” diyorsun, hemen anlatayım AK PARTİ'nin ne yaptığını.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Tuvalet yok Roman mahallesinde!

CEMAL BEKLE (Devamla) – Bugüne kadar bu ülkenin ötekileştirilenlerini, bu ülkenin yok sayılanlarını bu ülkenin öz evladı hissettiren partinin adıdır AK PARTİ, o liderin adı da Recep Tayyip Erdoğan! İşte Sayın Purçu, bu öz güven paha biçilemez! (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

CEMAL BEKLE (Devamla) – Bu öz güven paha biçilemez!

BAŞKAN – Sayın Bekle, tamamlayın sözlerinizi selamlama için.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Üçüncü kere verdiniz.

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Helikopteri mi yiyecek, doğal gaz mı yiyecek Romanlar! Romanları konuşmadın ya!

CEMAL BEKLE (Devamla) – Arkadaşlar “ilerleme raporu” diyorsunuz, Türkiye'yi ilerleme raporuna sokan CHP belediyeleridir; buna cevap vermiyorsunuz. “Kaynak” diyorsunuz, “Siz ne kaynak ayırdınız?” diyoruz.

BAŞKAN – Sayın Bekle, selamlama için açtım.

CEMAL BEKLE (Devamla) – Arkadaşlar, Özcan Purçu'yu belediyeye sokmayan zihniyet Romanlara ne yapar ki? (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bekle, rica ediyorum ama bakın... Sayın Bekle...

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Sayın Başkan, üçüncü kere söz verdin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bütçede Roman kardeşlerimize ne var? Bu bütçede Roman kardeşlerimize ne veriliyor?

CEMAL BEKLE (Devamla) – Yüce Meclisimizi ve sizleri saygıyla selamlıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMAL BEKLE (Devamla) – Bugüne kadar Romanlara ne yapıldıysa biz yaptık, Rabb’imin izniyle de bundan sonra biz yapacağız. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Sayın Başkanım, hatip ismimi de vererek bana sataşmıştır.

BAŞKAN – Sataştı, doğru.

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Evet.

BAŞKAN – Ama şimdi söz vermeyeceğim, biraz sonra; müsaade edin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Olmaz, rica ediyorum...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Başkanım, olur mu ya!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Engin Bey... Engin Bey...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ama direkt...

BAŞKAN – Arkadaşlar...

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Sayın Başkanım, lütfen, ismimi kullandı. Sayın Başkanım, hakkım var.

BAŞKAN – Biraz sonra söz vereceğim Sayın Purçu, yerinize oturun.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Başkan, hatibin ismi var, olur mu ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin, söz vereceğim.

Sayın Purçu’ya sataşmadan dolayı söz vereceğim, müsaade edin.

ATİLA SERTEL (İzmir) – İsmi veriyor.

BAŞKAN – Evet, 6’ncı madde üzerinde konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Purçu, sataşmadan dolayı sizi kürsüye davet ediyorum.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu’nun, İzmir Milletvekili Cemal Bekle’nin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin 6’ncı maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hatip buraya çıktı, doğal gazdan bahsediyor, ATAK helikopterinden bahsediyor; Romanlar mahallerinde aç, onu görmüyor. (CHP sıralarından alkışlar) Ya, burada Roman kökenli bir vekilin ATAK helikopteriyle ne işi olur ya?

CEMAL BEKLE (İzmir) – Bu ülke bizim! Bu ülke bizim!

ÖZCAN PURÇU (Devamla) – Bizim işe ihtiyacımız var, eğitime ihtiyacımız var, bizim barınmaya ihtiyacımız var. (CHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bravo!

ÖZCAN PURÇU (Devamla) – Zengin, açın hâlimden ne anlar ya, ne anlar ya? Götüreceğinizi götürmüşsünüz! Hadi girin mahallelere de göreyim sizi. Yoksul size oy vermeyecek, Roman mahallelerine girip oy isteyemeyeceksiniz; yüzünüz yok çünkü yüzünüz yok.

CEMAL BEKLE (İzmir) – Söylediklerinizin hepsi yalan!

ÖZCAN PURÇU (Devamla) – Romanlara verdiğiniz tahribatı iki yüz sene düzelteremeyeceğiz, düzelteremeyecek bu ülke.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Ne tahribatı?

ÖZCAN PURÇU (Devamla) - Bizi yoksulluğa gömdünüz, bitirdiniz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Ne tahribatı verdik; söyle hadi.

ÖZCAN PURÇU (Devamla) - Bakın, 35 milyar dolar -dün söyledin- Suriyelilere harcadınız, Roman mahallelerine bir kuruş para harcamadınız. Avrupa Komisyonundan gelen 20 milyon euroyu da harcamadınız, Romanların hakkını dahi yediniz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ayrımcılık yapma.

ÖZCAN PURÇU (Devamla) - Nerede 20 milyon euro, nerede? Avrupa Komisyonundan gelen 20 milyon euro nerede? İlerleme raporuna bir bakın. Avrupa Komisyonu uyardı sizi.

CEMAL BEKLE (İzmir) – Doğru söylemiyorsunuz.

ÖZCAN PURÇU (Devamla) - Roman Strateji Eylem Planı'nda hiçbir şey yapmadınız, Romanlara gelen parayı dahi kullandınız. Nerede para, nerede? Para nerede? Romanların hakkı nerede? Hadi söyleyin bakalım. Nerede?

CEMAL BEKLE (İzmir) – Başkanım, böyle olmaz, hatip yalan söylüyor

ÖZCAN PURÇU (Devamla) - Romanlar size hakkınızı verecek, sandıkta 1 tane oy alamayacaksınız, 1 tane oy alamayacaksınız.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

CEMAL BEKLE (İzmir) - Sayın Başkan, sataşma var, sataşmadan söz istiyorum.

BAŞKAN - Ne dedi sataştı?

CEMAL BEKLE (İzmir) - İsmimi andı “Ne yaptınız?” dedi.

BAŞKAN – Buyurun, gelin bakalım... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – İsim vermedi efendim.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Sataşmadı.

BAŞKAN – “Cemal Bekle” dedi.

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Ben isim vermedim Sayın Başkan, sataşmadım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tutanakları getirin, isim geçmedi ki Başkanım, genel ifadeler kullandı.

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Hayır, söylemedim Başkanım.

CEMAL BEKLE (İzmir) – “Cemal” dedi.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkanım, gruplar arasında ismen bir sataşma olmadığı müddetçe sonuna kadar gideceğiz, en son...

BAŞKAN – Tabii, bekliyoruz, onda bir şey yok ama Cemal Bekle Bey’in ismini verdi.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – İsim vermedi efendim.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Verdi, verdi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Verdi, verdi.

CEMAL BEKLE (İzmir) – “Mahallene giremiyorsun.” dedi.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Vermedi. Tutanaklara bakın.

BAŞKAN – Tamam, tutanakları isteyeceğim.

Sayın Bekle, sizi yerinize alayım, tutanakları inceleyeceğim, buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Vekilim, oturur musunuz.

BAŞKAN - Tutanakları inceleyeceğim, ona göre söz vereceğim. Tutanakları istiyorum.

CEMAL BEKLE (İzmir) – “Zengin açım hâlimden ne anlar?” dedi.

BAŞKAN - Evet, dedi, dedi canım, onları demedi demiyorum ki, onları söyledi, müsaade edin.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tutanaklara bakın.

BAŞKAN - Ben “Cemal Bekle” diye sizin isminizi verdiğini düşündüm ama vermediğini söylüyorlar, kayıtlara bakacağım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Getirin, söylenmediği için telaffuzu yok. Tutanakları getirin Başkanım.

BAŞKAN – Arkadaşlar, şöyle, bakın...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tutanaklara bakalım.

BAŞKAN - Müsaade ederseniz Sayın Özkoç...

Ben ismini söyledi gibi düşünüyor, hatırlıyorum ama bu arada direkt olarak kendisi dönerek, direkt olarak yüzünü Sayın Bekle’ye dönerek mahallere dahi giremediğini söyledi hatta zenginleştiğini söyledi yani bunlar ağır hakaretler aslında yani doğrusunu istiyorsanız değil mi? Hakaret kabul etmiyorsunuz bunları.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, biraz evvel, sayın konuşmacı, milletvekilimize dönerek, bizzat hitap ederek kendisine sözler söyledi, açık yani.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ya, her sene bütçede 2 Roman arkadaş birbirleriyle çatıştırılıyor. Bu yanlış bir şey ya! Ayıptır ya!

BAŞKAN – Sayın Özkoç, buyurun, siz söyleyin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İsmi zikredip zikretmemesinden ziyade doğrudan kendisini kastederek ithamlarda bulundu açık açık.

BAŞKAN - Sayın Akbaşoğlu, müsaade edin, sizi dinledim, şimdi de Sayın Özkoç’u dinleyeceğim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Efendim, şimdi, gruplar arasından, hem muhalefetten hem iktidardan buraya hatipler çıkıyor; onlar bizim gruplara bakarak, bizimkiler de diğer gruba bakarak çok şey söylüyoruz.

CEMAL BEKLE (İzmir) – Sayın Purçu direkt beni hedef gösterdi.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bunların hepsini sataşma kabul edersek biz bunu bitiremeyiz. Bir anlaşma yaptık ama ismen, ismen...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ama döndü “Zengin açın hâlinde ne anlar?” dedi.

BAŞKAN – Anlaşmamız var, o yüzden zaten tutanaklara bakacağım diyorum size.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Evet, ben de öyle diyorum.

İsmen “Engin Özkoç” diye veyahut herhangi bir Adalet ve Kalkınma Partili kişiye ismen bir sataşma olursa o zaman onun hakkıdır çıkmak. Durum budur efendim. Kayıtlara bakın.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – “Roman vekil” dedi, biz de başka Roman vekil yok, 1 kişi var.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yok, yok, ismen.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade eder misiniz.

Bakın, Grup Başkan Vekilleri, gruplar arasında bir mutabakat var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ama Roman vekil 1 kişi var.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – O, arkadaşımızın ismini verdi. Biz burada etnik kökene göre hareket etmiyoruz.

BAŞKAN - Bu mutabakat çerçevesi içerisinde Genel Kurul çalışmaları götürüyoruz ama istiyorsanız mutabakattan vazgeçelim, benim için fark etmez.

Sayın Bekle, sizi yerinize alayım lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tutanaklara bakarak bu şeyi değerlendirmenizi istirham ediyorum.

BAŞKAN - İstedim tutanakları, ne olur bana da ne yapacağımı öğretip durmayın burada, bırakın da ben de kendi işimi yapayım. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – 7’nci maddeyi okutuyorum:

Diğer bütçe işlemleri

MADDE 7- (1) Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı bütçesinin 99-401-02-05.02 tertibinde 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 10 uncu maddesi çerçevesinde Öğretim Üyesi Yetiştirme Programına yönelik tefrik edilen ödenek, lisansüstü eğitim veren yükseköğretim kurumlarına, görevlendirilen öğrencilerin sayıları ve öğrenim alanları dikkate alınarak tahakkuk ettirmek suretiyle ödenir. Bu amaçla tahsil edilen tutarlar ilgili yükseköğretim kurumu tarafından, mal ve hizmet alımlarında kullanılmak üzere bir yandan yükseköğretim kurumunun (B) işaretli cetveline öz gelir, diğer yandan (A) işaretli cetveline ödenek kaydedilir.

(2) 2547 sayılı Kanununun 43 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi, 44 üncü, 46 ncı, 58 inci, ek 25 inci, ek 26 ncı ve ek 27 nci maddeleri ile 19/11/1992 tarihli ve 3843 sayılı Kanunun 7 nci maddesi uyarınca tahsil edilen tutarlar ve diğer gelirler, yükseköğretim kurumları bütçelerine öz gelir olarak kaydedilir. Kaydedilen bu tutarlar karşılığı olarak ilgili yükseköğretim kurumu bütçesine konulan ödenekler, gelir gerçekleştirmelerine göre kullanırlır.

(3) Cumhurbaşkanı;

a) Emniyet Genel Müdürlüğünün öğrenim ve eğitim müesseselerinde okutulan ve eğitim gören yabancı uyruklu öğrenci ve personele yapılan giderler karşılığında ilgili devletler veya uluslararası kuruluşlar tarafından ödenen tutarları,

b) NATO makamlarınca yapılan anlaşma gereğince yedek havaalanlarının bakım ve onarımları için ödenecek tutarları,

c) Gümrük idarelerince tahsil edilerek Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal ettirilen bandrol ücretlerinin yüzde 2'si oranında Ticaret Bakanlığı hizmetleri için söz konusu Kurumca ödenecek tutarları,

ç) Jandarma Genel Komutanlığına ait veya tahsis edilen her türlü taşınmazın bünyesinde yer alan kule, tekrarlayıcı merkezi ile Jandarma birimlerinin konuş yeri içinde kalan alan ve ünitelerin, haberleşme maksatlı olarak merkezi yönetim kapsamı dışındaki kurum ve kuruluşlar ile özel teşebbüslerin kullanımına açılması karşılığında tahsil edilen tutarları, aynı amaçla kullanılmak üzere bir yandan genel bütçeye özel gelir, diğer yandan ilgili idare bütçelerinde açılacak tertiplere özel ödenek kaydetmeye ve önceki yıl bütçesinde harcanmayan kısımları devren ödenek kaydetmeye yetkilidir.

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Mehmet Metanet Çulhaoğlu'nun.

Buyurun Sayın Çulhaoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına görüşlerimi ifade etmek üzere söz aldım. Yüce milletimizi ve siz değerli vekilleri saygılarımla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu bütçe, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşmeye başladığımız 26 Ekim gününden bugüne kadar geçen bir buçuk aylık sürede doların 9,20 TL'den 14,65 TL'ye yükselmesi sonucu, daha Genel Kurul görüşmeleri devam ederken yüzde 50'nin üzerinde küçüldü. Bu bütçe âdeta yokluk, yoksulluk ve yolsuzluk bütçesi oldu. Bu bütçe milleti çaresizliğe iten, 5'li çeteyi ihya etmeye yönelik bir bütçedir. Bu bütçenin işçinin, emeklinin, esnafın, memurun, EYT'linin, 3600 ek gösterge bekleyenlerin, KOBİ'lerin derdine derman olamayacağı açıktır.

Plan ve Bütçe Komisyonunda İYİ Parti Grubu olarak görüşmelere aktif katkı verdik ve milletimiz için yapılması gerekenleri tek tek sıralayarak 19 tane de önerge verdik. Her biri ayrı ayrı, konularında uzmanlaşmış, İYİ Partimizin yetkin ekonomi kurmayları tarafından üzerinde hassasiyetle çalıştıkları, hesaplarını titizlikle yaptıkları, her biri ülkemizin, milletimizin dertlerinin çözümü için verilmiş bu önergelerle Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesine 8 milyar 500 milyon Türk lirası ilave ödenek verilmesini kabul etseydiniz 1 milyon öğrencimiz ayda 650 Türk lirası yerine 1.000 Türk lirası burs alabilecekti. Ne yaptınız? Reddettiniz.

Millî Eğitim Bakanlığı ödeneklerine 6 milyar 250 milyon Türk lirası eklenmesi önergemiz kabul edilmiş olsaydı 50 bin ilave öğretmen ataması yapılabilecekti; bunu da reddettiniz.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesi ödeneklerine AR-GE teşvikleri için 50 milyon, diğer teşvikler için 3 milyar Türk lirası eklenmesi önergemizi kabul etseydiniz ülkemizin yüksek teknoloji üretim konusundaki eksikliğini giderme imkânımız olacaktı; bunu da reddettiniz. KOSGEB bütçe ödeneklerini 10 milyar Türk lirası artırma önerimiz kabul edilmiş olsaydı KOBİ'lerin elektrik ve doğal gaz maliyetlerindeki artışın bir bölümünün sübvansede edilmesi sağlanacaktı; reddettiniz.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesine 7 milyar 250 milyon Türk lirası ilave yapılması önerimiz kabul edilseydi 3600 ek göstergenin belirtilen gruplara verilmesi sağlanacaktı; bu da reddolundu. Yine, bu Bakanlığın bütçesini 30 milyar Türk lirası artırma önerimiz kabul edilmiş olsaydı asgari ücretin en az net 4.000 Türk lirası olabilmesi ve sosyal güvenlik primlerinin kişi başı 500 Türk liralık bölümünün sübvansede edilmesi sağlanacaktı; reddolundu. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçe ödeneklerinin 45 milyar Türk lirası artırılması önerimiz kabul edilmiş olsaydı, EYT sorunu çözülecekti ama bunu da reddettiniz.

Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesini 28 milyar 200 milyon Türk lirası artırma önerimizi kabul etmiş olsaydınız, tarımsal destekler artacak, çiftçimize daha fazla destek olunabilecekti; bunu da reddettiniz. Orman Genel Müdürlüğü bütçesinin 800 milyon Türk lirası artırılması önerimiz kabul edilmiş olsaydı, orman yangınlarına müdahalede yaşanan sorunların çözümü amacıyla 10 adet yeni yangın söndürme uçağı alınabilecekti; bunu da reddettiniz.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesine 10 milyar Türk lirası eklenmesi önerimizle ülkemizdeki 2 milyon 600 bin bebeğın bez ve mama masrafları karşılanacaktı fakat bu da reddolundu. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesinin 20 milyar Türk lirası yükseltilmesi önerimiz kabul edilmiş olsaydı, engelli vatandaşlarımıza yapılan aylık ödeme tutarı 1.500 Türk lirasına yükseltilebilecekti; bu da reddolundu. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesinin 10 milyar Türk lirası artırılması önerimiz kabul edilmiş olsaydı, kadınların güçlenmesi ve kadın yoksulluğunun azaltılması imkân dâhilinde olacaktı; maalesef bunu da reddettiniz. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesine 5 milyar 500 milyon Türk lirası eklenmesi önerimizi kabul etmiş olsaydınız, şehit ve gazi yakınlarına sağlanan destekler makul bir seviyeye çıkarılacaktı ama bunu da reddettiniz. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesinin 5 milyar lira artırılması önerimiz kabul edilmiş olsaydı, yoksulluk sınırı altında yaşayan 2 milyon ailenin kış ayları boyunca ısınma giderleri karşılanacaktı; bunu da reddettiniz.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bütçesine 350 milyon Türk lirası ilave edilmesi önerimiz, kabul edilmiş olsaydı, şehit, yakın ve gazilerimizin TOKİ aracılığıyla ev sahibi olması sağlanacaktı ama ne yazık ki bu da reddolundu.

Ticaret Bakanlığı bütçesinin 25 milyar Türk lirası artırılması kabul edilmiş olsaydı, esnaf ve sanatkârlarımızın pandemi sebebiyle yaşadıkları sorunlar çözüm bulacaktı; reddolundu.

Sağlık Bakanlığı bütçesine 5 milyar Türk lirası ödeneğın eklenmesi, kabul edilmiş olsaydı, sağlık çalışanı ihtiyacının karşılanması amacıyla, 50 bin ilave atama yapılması, olanak dâhilinde olacaktı; bunu da reddettiniz.

Önergelerimizin bütçe ödeneklerine net etkisi, 199 milyar 521 milyon Türk lirasıydı. Önergelerimizi kabul etseydiniz toplumun tüm kesimlerinin beklentisine çözüm olacaktı. Retçi zihniyetinizle sizin önceliğının kimler olduğunu bu bütçe de açıkça gösteriyor: Bütçede 42,5 milyar ayırdığımız 5 müteahhit ve 240 milyar ayırdığımız faiz lobileri. Tekrar ediyorum: Bu hâliyle yapılan bütçe; yokluk, yoksulluk ve yolsuzluk bütçesidir arkadaşlar.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in ifadesiyle, Türkiye, ilk defa ekonomik kriz yaşamıyor ama ilk defa milletin gözünün içine baka baka krizi inkâr eden bir iktidar var. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) İlk defa bu iktidar enflasyondan çiftçiyi ve esnafı sorumlu tuttu. "Bu hayat pahalılığının sebebi, stokçu çiftçiler ve fırsatçı esnafımız." dediniz, "Çiftçimiz ve esnafımız, dış güçlerle el ele verip ekonomimize savaş açtı." diyebildiniz; yazık olsun. Bu söylemleriniz, AK PARTİ iktidarının yanlış politikalarını kamufle etmeye yetmiyor.

Arkadaşlar, "Dış güçler, dış güçler..." Ülkeler için dış güçler her zaman vardır. Önemli olan, ülkeyi yönetenlerin bunun bilincinde olmaları ve buna göre politika üretme kabiliyetine sahip olmalarıdır. Bakınız, ekonomik tablodan Amerika'yı sorumlu tutuyorken, bir bakıyoruz, AK PARTİ Genel Başkanı, ABD Başkanına "sevgili dostum" diyor. Bir bakıyorsunuz "15 Temmuz hain darbe girişiminin finansörü" olarak görülenler, bugün kurtarıcı olmuş ve ayaklarına gidilmiş. Milletimiz, hayretle sizi izliyor ve "dış güç" dediğiniz kim varsa hepsiyle sarmaş dolaş olmanızın şaşkınlığını yaşıyor.

Arkadaşlar, "Türk ekonomisine saldıran dış güçler" masalı da artık milletimizin nezdinde tutmuyor. Milletimiz, etrafını saran yangından nasıl çıkacağına hesabını yapıyor. Seçim bölgem Adana'nın Kozan ilçesinde taşımacılıkla uğraşan bir arkadaşımız beni arayarak "Firmalarla anlaşma yaptığımız tarihte mazot 6 lira 30 kuruş idi, bugün 10 lira 30 kuruş ve bizler taahhüdümüzü yerine getirmek zorunda olduğumuz için bırakın kâr etmeyi, zararına çalışıyoruz. Evimize ekmeğe götüremiyoruz. Kazandığımızı mazota veriyoruz." diyor. Bu mağduriyetlere kulak tıkamayacak ve çözüm bulacak, iktidardır. Biz iktidar duyana kadar konuşmaya devam edeceğiz. Milletimizi içine düşürdüğünüz tüm olumsuz durumlardan yetişmiş, bilgili, donanımlı ve liyakatli kadrolarımızla biz çıkartırız. Biz, İYİ Parti olarak hazırız, milletimizin önündeki tüm engelleri bir bir kaldırmaya kararlıyız ve tekrar ediyorum, biz hazırız. İyileştirilmiş ve güçlendirilmiş parlamenter sistemle ülkemizi bu buhranlı günlerden çıkaracak ve vatandaşlarımızın yaşanabilir bir ülkede insanca yaşamalarını sağlayacağız. Bunun için "Hemen seçim!" diyoruz.

İktidar olduğumuzda Sayın Genel Başkanımız Meral Akşener'in ifadesiyle: "Ülkemiz ve milletimiz için verilen her bir emeğin tek bir damlasını bile heba etmeyeceğiz, heba ettirmeyeceğiz. İyi'lerin iktidarında Türkiye, paylaştıkça eşitlenecek, eşitlendikçe büyüyecek." diyor, yüce Türk milletini ve sizleri selamlıyor, bütçenin de hayırlı olmasını diliyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Berdan Öztürk.

Sayın Öztürk... (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA BERDAN ÖZTÜRK (Ağrı) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekillerini ve bizleri izleyen tüm halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Türkiye, tarihinin en zor dönemlerinden birinden geçmektedir. İçinde bulunduğumuz dönem; halkın gittikçe yoksullaştığı, esnafın her gün kepenk kapattığı ve iktidarın ülkeyi yönetemez hâle geldiği bir dönemdir. Bu dönem, ülkenin çoklu krizler yaşadığı ama aşamadığı bir dönemdir. Yaşanan çoklu krizlerin arkasında ise yüz yıldır çözülemeyen Kürt meselesi var. Bu hakikati görmemek, bizzat Kürt meselesindeki dar ufku uzantısıdır. Kürt meselesinin tüm toplum açısından yıpratıcı bir mesele hâline geldiği açıktır. Bugün ağır bir faturaya dönen ekonomik krizin altında binlerce insanın yoksullaşmasının, yüz binlerce esnafın kepenk kapatmasının, darbelerin altında Kürt meselesi vardır. Kimse meseleyi oraya, buraya çekmesin. Geline aşamada İrlanda, Bask, Katalan ve Filistin gibi siyasi sorunlar, zamanında demokratik yollarla çözüme kavuşturulmadığı için nasıl ki her iki tarafta ağır tahribatlar yarattıysa Kürt meselesi de aynı şekilde çözüme kavuşmadığı için yıllardır büyük tahribatlara neden oluyor, olmaya devam ediyor. Kürtler "Savaşla bu iş olmaz." dedikçe siz savaş

derinleştirdiniz. Bilanço ortada: Her açıdan krize giren bir devlet, tüm sınırlarda Kürtlerle savaşıyan bir devlet, Kürtler dışında herkesle konuşan bir devlet, Kürt düşmanlığı üzerinden herkesle anlaşıyan bir devlet, herkesin Kürt düşmanlığını kullanarak istediğini yaptırdığı bir devlet var karşımızda.

Değerli arkadaşlar, Kürt meselesini çözmemek için yıllardır kullanılan geleneksel devlet retoriği bölücülüktür. Şunu belirtmek gerekiyor: Kürtleri bölücülükle suçlamak; büyük bir manipülasyon, büyük bir yalandır. Kürt halkının demokratik mücadelesinde bölücülük arayan akıl, savaşı derinleştiren ve Kürt-Türk çatışmasını isteyen akıldır. Eğer bölücülük arıyorsanız, bizim demokratik ve insani hak arayışımızda değil, bu zihniyette aramalısınız.

Evet, ortak yaşamı istemeyen ve halkların boğazlaşmasını isteyen kesimler her zaman oldu. Irkçı grupların Kürt halkının üzerine nasıl salındığını gördük. Daha yakın zaman önce Konya’da yapılan katliamın arka planında hangi senaryonun olduğunu biliyoruz. İzmir HDP il binasını gündüz ortası basarak Deniz Poyraz’ı katleden zihniyetin hangi kaosun beklentisi içinde olduğunu çok iyi biliyoruz. Kürtler defalarca ayrılıktan yana olmadıklarını ama mevcut sistemle de yaşanamayacağını söylüyor, tanınmak ve haklarını almak istiyor, dilini özgürce konuşmak ve çocuklarına öğretmek istiyor. Kürt halkı artık etle tırnak gibi değil, evrensel hukuk ölçüleriyle güvence altına alınmış, eşit ve özgür yurttaşlar olarak demokratik bir cumhuriyetin çatısı altında yaşamak istiyor. İktidarlar değişse de aklın yolu birdir, akıl dışılığın yolu da birdir. Akıl bizi demokratik topluma, akıl dışılık ise bizi faşizme ve çöküşe götürür. Kürt halkı, şimdiye kadar ne İskender’in ne Sezar’ın ne Saddam’ın ne Esad’ın ne de Evren’in kölesi oldu, bu saatten sonra da kimsenin kölesi olmayacak. (HDP sıralarından alkışlar)

Saygıdeğer arkadaşlar, Kürt halkı ile Türk halkı arasında bir sorun olduğunu düşünmüyoruz. Sorun, siyasal bir sorundur; sorun, siyasetin sorunlardan rant devşirme sorunudur; sorun, meseleyi çarpıtma ve hakikatten uzaklaştırma sorunudur; sorun, samimiyet ve fedakârlık sorunudur. Halklarımız eğer sorunu nefret ve düşmanlık üreten siyasetin aklıyla ele alsaydı, şimdiye kadar büyük bir iç savaş yaşamıştık ancak halklarımız bir arada, sağduyu içinde ve insanca yaşamayı tercih etti. Biz barışı, sağduyuyu ve siyaset aklını halklarımızın bu tarihsel ortak aklından alıyoruz. Bizler dar odalarda siyasi mühendislik planlarıyla siyaset yapmıyoruz. Tarihsel olarak bütün oyunları bozan bir halkız. İktidarın temsilcileri gibi Meclis kürsüsünden tüm ülkeye kaos, nefret ve öfke siyaseti yapmıyoruz. Halkın iradesini kişisel hırslarımıza kurban etmiyoruz, aldığımız yetkileri suçların üzerini örtmek için kullanmıyoruz. Bizler en sade şekilde halkın sesini buraya yansıtmaya çalışıyoruz.

Bizler her zaman savaşa karşı çıktık. Hepimizi aç bırakma, yoksullaştırma, hukuksuz, adaletsiz bırakma uğruna bu çabamız görmezden geliniyor. Peki, soruyoruz: Gerçekten değişiyor mu? Elinize ne geçti? Bir an olsun kibrinizi bir kenara bırakıp geçmişinize dönüp bakın, durduğunuz noktayla kıyaslayın ve nerede olduğunuzu, ülkeyi hangi bataklığa sürüklediğinizi bir kez olsun görün.

Türkiye, Kürt savaşındaki ısrarından dolayı uluslararası ilişkilerde itibarını kaybetmiş bir devlet hâline geldi. Kürtlere bölgesel düşmanlık yaparak Kürt meselesini bölgesel bir sorun haline getiren neden, iktidarın pragmatist politikalarından başka hiçbir şey değildir. Kürtler ve Türkler arasında çözülebilecek sorunun bugün bir tarafında Rusya, bir tarafında ABD var, bir tarafında Araplar, diğer tarafında Farslar var. Tüm bunların siyasi sorumluluğu, halk büyük krizlerle boğuşurken, şiddet ve güvenlik politikalarıyla demokratik haklarını kullanmasınlar diye her gün tehditler savurarak, korkutarak, muhalifleri yargı kiskacına alarak ömrünü uzatmaya çalışan iktidardadır. Bakınız, Sayın Öcalan “Bir haftada Kürt sorununu çözerim.” demişti. Fakat ne yapıyor? Savaşta ısrar ediliyor. Bugün yaşanan tüm katliamlardan, tüm krizlerden, halkın yoksullaşmasından, binlerce nitelikli insanın ülkeyi terk etmesinden, Anayasa’nın ve hukukun askıya alınmasından, Meclisin notere dönüştürülmesinden, umutsuzluktan, karamsarlıktan, iktidarın şahsileştirilmiş ama tüm topluma “yerli ve millî” diye yutturmaya çalıştığı bilimsellikten, demokrasi ve hukuktan bihaber aile ve akraba siyaseti sorumludur.

Biz, iktidarın savaş sanayisi üzerinden akrabalarını zenginleştiren politikalarını teşhir ettikçe, konumumuz ne olursa olsun -ister milletvekili ister belediye başkanı ister sıradan Kürt yurttaş olsun- bizlere efendinin hukuku uygulandı, düşman ilan edildik; devletin tüm yargı ve şiddet aygıtları, iktidarın eliyle hunharca bizlere uygulanarak düşman ilan edildik ancak bizler Meclise düşmanlık yapmak için gelmedik, kimsenin de bize düşmanlık yapmasına müsaade etmeyiz. Halkın bütçesini akrabasına, ailesine taşıyanlar; burada bize düşmanlık şovları yaparak, bize parmak sallayarak suçlarının üzerini örtmezler. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak.

Bugün siyaseti dost ve düşman arasında oynanan bir oyuna çevirmeye çalışan iktidar, önümüzde iki yol bırakmış durumda: Ya demokrasi ya faşizm. Eğer bir Kürt barışı olacaksa bu onurlu bir barış olabilmelidir “Önce yüzleşme, konuşma, sonra helalleşme.” diyen bir barış olmalıdır. Kürt barışı, hem Kürt halkı hem Türk halkı için en rasyonel yol iken maalesef politik menfaatlere kurban edildi, ediliyor. Uzun süre ordunun siyaset üzerindeki vesayet aracı olarak kullanılan Kürt meselesi, bugün siyasi iktidarın savaşıyla, barışıyla oy devşirmeye çalıştığı, araçsallaştırdığı ve istismar ettiği bir mesele hâline getirildi.

Bu Meclis, halklarımızın ortak yaşam çılgınlığına artık kulak vermeli ve Kürt-Türk kavgasından fayda devşirenlerle artık yüzleşebilmelidir. Bu kürsü, bizim için, iktidarın temsilcilerinin yaptığı gibi şov yapma yeri değil, hakikatleri halka anlatma yeridir. Parlamento; bizim için polemik mekânı değil, toplumsal sorunları çözüme kavuşturacak mekândır. Dolayısıyla bu Meclis, artık savaş tezkerelerini değil, barış mutabakatlarını çıkartmalıdır. Meclis; barışa, demokrasiye ve adalete hizmet etmeli. Meclis; artık büyümeye hizmet etmeli, evrensel hukuka dayalı demokratik bir sistemi kurarak daha çağdaş bir ideale hizmet etmelidir diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

BERDAN ÖZTÜRK (Devamla) – Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Gülizar Biçer Karaca.

Sayın Karaca, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün konuşmama vatandaşın bütçe hakkını ve vatandaşın bütçe hakkının tek kişilik hükümet sisteminde nasıl gasbedildiğini anlatacaktım. Sabah bu konuşma için mesaj attığımda arayan yurttaşlarımızın sorunları, talepleri o kadar can yakıcıydı ki onları paylaşmayı daha uygun gördüm.

Değerli milletvekilleri, Denizli'nin Bozkurt ilçesinden çiftçi Hasan Yurdakul aradı sabah “Sayın Vekilim, üre gübresini geçen yıl 95 liraya aldım, bugün 780 lira ve gübre atmadım, atamayacağım.” diyor. “Bu bütçede çiftçinin bu sorununu çözecek bir kalem var mı?” diye sordu, baktım; hayır. Denizli'nin Bozkurt ilçemizden Hasan amcamız gibi çiftçilerin bu sorununu çözecek, bütçede hiçbir kaynak yok.

Yine, Kale ilçesinden Mehmet Bey aradı, çiftçiymiş kendisi, Tarım Kredi Kooperatifine ve Ziraat Bankasına olan borçlarından dolayı traktörünü satmış, yetmemiş; tarlasını satmaya çalışıyormuş, geçen hafta bankaya gittiğinde bakiye borcunun 5.600 lira olduğunu söylemişler, bugün bankaya 5.600 lirayı ödemek için gittiğinde 9.800 lira demişler, diyor ki: “Sayın Vekilim, çiftçilerin bu faiz borçlarının silinmesi için bütçede bir kaynak var mı?” Hayır, yok.

Yine, Erzurum'dan 6 çocuk annesi Ayten Hanım aradı. İnanın içim burkuldu, yüreğim sızladı. 6 çocuğunun 2'si üniversiteyi bitirmiş ama işsiz. Ayten Hanım diyor ki: "Benim çocuklarım, meyvenin ve sebzenin tadını bilmeden büyüdü ve bunu söylemeye utanıyorum." Ve ben buradan Ayten Hanım'a, Ayten Hanım gibi, Anadolu'nun vefakâr, cefakâr kadınlarına sesleniyorum: Ayten Hanım, değerli kadınlar; utanması gereken, siz değilsiniz; asıl utanması gereken, her mevsim için oturacak bir saray yapıp ardından "Ekonominin kitabını yazdım." diyerek sizlerin bu yoksulluğunu, çılgınlığını duymayanlardır, asıl onlar utanmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

Sağlık meslek lisesinden mezun olan Esra aradı. Cümleleri aynen şöyle: "Sağlık meslek lisesine girdiğimde bir B planım yoktu. Tek amacım, aylarca deli gibi çalışıp sınavda 1'inci olmak ve branşımda 95 puan alarak 1'inci oldum; hâlâ atamam yapılmadı. Televizyonlarda görüyorum, 'mülakat' denildikçe içim sızlıyor ve atanmamayı düşünemiyorum, düşünmek istemiyorum çünkü düşünürsem delirecek gibi oluyorum." diyor.

Yine, bir başka gencimiz, Özge diyor ki: "Arkadaşlarımla üniversite mezunu olarak hepimiz işsiziz, umutsuzuz; yurt dışına çıkışı kurtuluş kapısı olarak görüyoruz. Çok kolay bir karar değil, ailemiz burada ama başka çaremiz yok. 'Ekonomik özgürlüğümüzü elde etmenin tek yolu yurt dışıdır.' diyoruz." Özge'ye şunu söyledim: Özgeciğim, "Efendim, işsizlik var; olabilir. Her üniversiteyi bitiren iş sahibi olacak diye bir şey yok." diyen bu bütçeyi yapan zihniyettir. İşte bu bütçeyi bu zihniyetle yapan o kişinin, ne sizin işsizliğinizle, ne kısıtlanan özgürlüklerinizle, ne adalete olan inancınızın sarsılmasıyla ve ne de umudu yurt dışında aramanızla alakası yok çünkü onlara göre siz yurt dışına turistik geziye gidiyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

Yine, kasım ayında SMA hastası Eskişehirli Muzaffer bebeğin annesi, çocuğunun tedavisi için gerekli masrafları karşılayamayacağı kaygısıyla intihar etti.

Diyarbakır'daki Esmâ'nın ailesi "Öksürtme cihazı alamıyoruz." diyor. Çünkü geçen yıl 30 bin liraydı, bu yıl dolardaki artışla 60 bin lira. Diyor ki: "Bu bütçede, bu öksürtme cihazı var mı?" Maalesef yok.

Kistik fibrozis hastası olanlar için yurt dışından bir ilaç gelmesi gerekiyor ama mahkeme kararıyla; geçtiğimiz hafta bir yönetmelik çıkardılar, mahkeme kararıyla da gelmiyor. -işte o "KİFDER" denen Derneğin Başkanı aradı- o hastalar için de bu bütçede kaynak yok. Bu bütçede Muzaffer bebeğin ilacı yok, öksürtme cihazı yok, kistik fibrozis hastalarının tedavisi için ilaçları yok; bu bütçede yaşam hakkı yok yani.

Burada sağlıktan bahsetmişken bugün sağlık emekçilerimiz eylemde. O sağlık emekçilerine dediniz ki: "Sizlerin hakkı ödenmez." Vallahi pes, çok doğru bir şey söylemişsiniz çünkü haklarını ödemediğiniz için bugün eylemdeler ve buradan, pandemide çocuğunun kokusunu özlediği hâlde günlerce hastanede yurttaşların yaşam hakkı için mücadele eden tüm sağlık emekçilerimize selamlarımızı iletiyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Peki, bu bütçede ne var? Yavuz Sultan Selim Köprüsü'ne yıllık 147 milyon 825 bin dolar artı KDV ödemek var. Bu bütçede başka ne var? Bu bütçede 7 milyon yoksul için sosyal destek adına ayırdığımız sadece 414 lira pay var. Dün bu bütçe konuşmasını hazırlarken bunu bir geçiş ücretiyle şöyle ilişkilendirdim: Yardıma muhtaç dediğiniz, sosyal desteğe muhtaç dediğiniz 7 milyon vatandaşa yıllık ayırdığımız para 4.968 lira, sadece 4.968 lira ama bu konuşmayı hazırlarken Osmangazi Köprüsü'nde 1 araç için 548 lira ödeyecektiniz; daha yirmi dört saat bile geçmeden dolar 15 liraya doğru yelken açtığından, o "5'li çete" dediğimiz, müteahhit rant çetesine 1 araç için Osmangazi Köprüsü'nde ödeyeceğiniz para 552 lira oldu; vatandaşa bir yılda 4.968 lira, ayda sadece 414 lira ama yirmi dört saat bile geçmeden kârına kâr katan yandaş müteahhitlere garanti ödemeleri.

Değerli arkadaşlar, bu bütçede, bugün doğan kundaktaki bebeğin ödeyeceği faiz yükü 3 bin TL'ye yakın ama o bebeğin anne-babası ekonomik darlık, ekonomik buhran ve derin yoksulluk sebebiyle bebeğine mama alamıyor. Genel Başkanımızın talimatıyla bizim belediyelerimizin oluşturduğu o fon var ya, kara kış fonu; gidip bebekleri için mama istiyorlar. İşte, milleti bu duruma düşürdünüz.

“Kadına karşı şiddete sıfır tolerans” diye nutuklar atıyorsunuz; kadına karşı şiddetin önlenmesi için kadının güçlenmesi lazım. Bu bütçede kadının güçlenmesi için kadın başına, personel giderini çıkardığınızda sadece 6,5 lira kalıyor, sadece 6,5 lira.

Bir başka mesele, bu bütçede, şehit yakınları için, gaziler için ayrılan payı şehit yakınları ve gazi sayısına böldüğünüz zaman 92 lira 47 kuruş düşüyor. Yandaş müteahhitler yap-ışlet-devret modelindeki döviz bazlı ödemelerle zenginleşirken şehit yakınlarına ve gazilere sadece 92 lira 47 kuruşu reva görüyorsunuz; o zaman, bu kürsüye gelip milliyetçilik nutukları atmayacaksınız.

Günlerdir, kürsüye çıkan Adalet ve Kalkınma Partili hatipler milletin bütçesinden bahsetti. Bu anlattıklarımı soruyorum: Bu bütçe milletin bütçesi mi? Tabii ki milletin bütçesi değil, tek kişilik hükümetin, cumhuriyet tarihinde eşi benzeri görülmemiş bir şekilde kamu kaynaklarını iktidar eliyle yandaşlara aktaran bir kumpas bütçesidir bu bütçe. Bu bütçede öğrencilerin yurdu yok. Bu yıl yurt ve barınma sorununu çözemedikleri için okulu bırakmak zorunda kalan gençlerimiz vardı; belki, bu bütçeye onların yurdu için kaynak koyarsınız dedik, koymamışsınız. Öğrenciler “Barınmak istiyoruz.” diye sokaklara çıktığında onlara, barınması için nereyi reva gördünüz, biliyor musunuz? Karakolları ve karakollardaki gözetleme hücrelerini layık gördünüz; onlar yurttan barınmak istiyordu, karakollarda değil arkadaşlar. Ardından, vatandaşlar “Açız.” diye çılglık attılar, onların sesini susturmak için onlara uzanan mikrofonları, onlara mikrofon uzatan bağımsız gazetecileri şafak vakti derdest ettiniz; ev hapsine çevirip vatandaşın sesinin, çılgılığının duyulmasını engellemeye kalktınız. Peki, ondan sonra ne yaptınız? Değerli hatip dedi ki: “Hak temelli bütçe.” Geçtiğimiz yıl, bu kürsüden “İnsan haklarına dayalı bütçe hazırlayın.” demiştik, yapmadınız; yapsaydınız ne olurdu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Devamla) – Bugün, asgari ücretin üzerindeki vergi kalkmış olurdu; en azından, “Çocuğumu okula aç göndermek zorundayım.” diyen annenin çocuğu belki yatağa aç girmezdi, okula aç gitmezdi.

Sayın Genel Başkanımız defalarca uyardı, önerdi, dinlemediniz; 128 milyar dolarlık rezervi iç ettiniz; bugün, vatandaşın canından bezdirdiniz. Ne yaparsanız yapın, vatandaş, beceriksizliğinizin, kaynakları vatandaşa değil yandaşa peşkeş çekişinizin bilincinde. Vatandaşımızın yüzde 71’i “Yoksullaştım.” diyor, yüzde 74’ü “Türkiye kötüye gidiyor.” diyor ve vatandaşımızın yüzde 68’i bu durumun sebebi olarak ne diyor biliyor musunuz? “Türkiye Mustafa Kemal Atatürk’ün gösterdiği yoldan ve yönden çıktığı için bunlar oldu.” diyor. (CHP sıralarından alkışlar) Sorun belli; sorun tek kişilik saray hükümeti ve onun liyakatsiz kadroları.

Çözüm belli; Mustafa Kemal Atatürk’ün gösterdiği yolda ve yönde giden liyakatli, kadınlara ve gençlere umut bahşeden ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Karaca, süreniz tamamlandı.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Devamla) – Yoksulluğu bir yönetim değil, yoksulluğu bitirecek halkın iktidarındır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Ali Muhittin Taşdoğan.

Sayın Taşdoğan, şahsı adına da konuşmanız var; birleştirdim, toplam süreniz on beş dakikadır.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milleti; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerine MHP Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

“Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarının sürekli gelişimine ve bireylerin evrensel yeterliliklere ulaşmasına katkı sağlamak üzere yükseköğretim alanında kalite güvencesi sistemini güçlendirmek.” misyonuyla kurulan Yükseköğretim Kalite Kurulunun kurumsal iyileştirme çalışmalarını yakından takip ediyor ve destekliyoruz.

Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından 2020 yılında ilk kez uygulanmaya başlanan ve 209 üniversite arasından 60’a yakın kurumun başvurduğu, 2021 yılında ise 12 üniversitenin akredite olduğu, Kurumsal Akreditasyon Programı kapsamında, üniversitelere kurumsal akreditasyon belgesi verilmektedir. Bu belgeler, uluslararası kuruluşlar tarafından denetimler sonucu yüksek maliyetlerle verilmektedir. Ancak bu uluslararası kuruluşlar tarafından üniversitelerin tüm bölümlerine akreditasyon belgesi verilmemektedir. Bu durumu göz önünde bulundurduğumuzda yüksek maliyetlerin azaltılması ve tüm bölümlerin tanınarak akredite edilme oranının yükseltilmesi adına yerli ve millî kuruluşların sayısının artırılarak bu kuruluşlarımızın desteklenmesi büyük öneme sahiptir. Yerli akreditasyon kuruluşlarının teşvik edilmesi ve üniversitelerin tüm bölümleri için genel denetim yerine bölüm bazlı akreditasyon sürecinin yürütülmesi kalite politikasındaki etkinliği de arttıracaktır.

Kıymetli milletvekilleri, konuşmanın kalan kısmında seçim bölgem ve aynı zamanda memleketim Gaziantep’le ilgili bazı hususları dile getirmek istiyorum. Covid-19 salgın hastalığının olumsuz etkilerine bağlı olarak küresel ekonominin daraldığı bir dönemde Gaziantep ihracattaki büyümesini istikrarlı bir şekilde sürdürmüştür. Türkiye’nin ihracat yükünü çeken lokomotif şehirlerin başında gelen Gaziantep’ten bu yılın ilk on bir aylık döneminde geçen yıla oranla yüzde 29,6 artışla toplam 9 milyar 128 milyon dolar tutarında ihracat gerçekleştirilmiştir. Ülkemizin en fazla ihracat yapan 5’inci şehri konumunda yer alan Gaziantep, aralık ayı ihracat rakamlarının da açıklanmasıyla birlikte 2022 yılına, 10 milyar dolar olan -uzun yıllar arzuladığı- ihracat hedefini yakalayarak girmiş olacaktır. Türkiye büyüme rakamlarına da olumlu katkı sağlayan bu tabloya sanayi üretiminin katkısı son derece büyüktür. Son açıklanan verilere göre Sanayi Üretim Endeksi’nde yıllık bazdaki yüzde 8,9’luk artış bu büyümenin en önemli göstergelerinden biridir. Gaziantep’in her zaman ülkemizin üretim, istihdam ve ihracat gücü üzerinde bir performans sergileyen bir şehir olduğu görülmektedir. Sürekli büyüme ve gelişme hedefini gerçekleştirmek için yolunda emin adımlarla yürümeye devam eden Gaziantep’in yaşamış olduğu gelişim ve istikrar çizgisi yaşanan bazı sorunların etkin bir şekilde çözüme ulaşmasıyla çok daha iyi noktalara gelecektir. Bunlardan biri ise KDV iadeleri hususundaki gecikmelerdir. İhracatçı firmalarımız KDV iadesi başvurularını zamanında ve eksiksiz olarak ilgili vergi dairelerine iletmelerine rağmen sistem üzerindeki KDV iadesi kontrol raporları yaklaşık on günlük bir gecikmeyle açılmaktadır. Kontrol raporunda herhangi bir eksiklik olmasa bile işlemlerin sonuçlandırılması uzun sürmektedir. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda Türkiye’nin en fazla ihracat yapan 5’inci ili konumunda bulunan Gaziantep’teki vergi dairelerimize ek personel desteği sağlanması soruna büyük ölçüde çözüm sağlayacaktır. Ayrıca, mali bilanço konusunda da bazı talepleri olan sanayicilerimiz kurumlar vergisi matrahının hesaplanabilmesi için tek düzen hesap sistemi ve vergi kanunlarına göre çıkarılan

mali bilanço ile Türkiye Muhasebe Standartları'na göre çıkarılan bilançolar arasındaki farklılıkların giderilerek şirketlerin sadece Türkiye Muhasebe Standartları'na göre bilanço çıkarmalarının sağlanması, aynı kayıtlardan mali kârın hesaplanmasına imkân verilen düzenlemelerin yapılması, iki ayrı bilanço çıkarılması uygulamasının sona erdirilmesini beklemektedirler.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; bir başka husus ise sadece Gaziantep'i ihraççılarımızın değil, birçok şehrimizin beklediği Hassa-Dörtyol Tünel Projesi'dir. Ülkemizin en büyük organize sanayi bölgesine sahip Gaziantep'in ve birçok şehrimizin İskenderun Limanı'na mesafesini kısaltacak ve bölge sanayisine sınıf atlatacak olan Hassa-Dörtyol Tünel Projesi'ndeki çalışmaları yakından takip etmekteyiz. Ulaştırma Bakanlığımızca güzergâh projesi tamamlanan Hassa-Dörtyol Tünel Projesi, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizde bulunan Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Şanlıurfa, Adıyaman, Diyarbakır, Malatya ve Mardin illeri başta olmak üzere birçok ilimizin ticareti ve sanayisi açısından önemlidir. Bölgesel kalkınma için acil ihtiyaç olan tünel projesindeki yapım işleri ihalesinin hızlandırılması ve tünelin bir an evvel hizmete açılması büyük bir önem taşımaktadır.

Sayın milletvekilleri, Antep fıstığı, sosyal, ekonomik ve kültürel etkileşimi yüksek olmasından dolayı Gaziantep ve bölge halkının en önemli tarım ürünlerinin başında gelmektedir. Antep fıstığında sahip olduğu tarihsel deneyim, mevcut üretim potansiyeli ve pazar avantajlarına rağmen ürünün kayıt altına alınmamasından kaynaklı çeşitli sorunlar yaşanmakta ve bu güçlü potansiyel, maalesef, tam olarak sahaya yansıtılamamaktadır. Sürdürülebilir üretimin sağlanması ve ürünün dünya pazarlarında hak ettiği ticari potansiyeli yakalaması amacıyla Antep fıstığının tarımsal destek programına dâhil edilmesi ve ürünün Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından alınımının yapılarak Antep fıstığı lisanslı deposunda muhafaza edilmesi, üreticilerimizin desteklenmesi bakımından önemlidir. Antep fıstığına tarımsal ürün desteği verilmesi hususundaki genel talep ise ürüne kilogram başına veya fındıkta olduğu gibi dekar başına 170 TL alan bazlı gelir desteği verilmesi şeklindedir. Bunun yanı sıra hasat sezonunda düzenli olarak fındık alımı gerçekleştiren ve bu ürünleri fındık lisanslı depolarda muhafaza altına alan Toprak Mahsulleri Ofisinin en az fındık kadar değerli ve katma değeri yüksek bir ürün olan Antep fıstığı için de aynı uygulamanın yapılması Antep fıstığı üreticilerinin talepleri arasındadır. Gaziantep Ticaret Borsası tarafından İpekyolu Kalkınma Ajansının destekleriyle Türkiye'nin ilk Antep fıstığı lisanslı deposu 2021 yılında Gaziantep'te hizmete açılmıştır. Faaliyetlerini devletimizin güvencesi ve gözetimi altında sürdüren, yaklaşık 10 bin ton fiziki depolama kapasitesine sahip Antep fıstığı lisanslı deposu; üreticilerimize güvenli, sigortalı ve sağlıklı depolama imkânı ile çeşitli devlet destekleri sunmaktadır. Antep fıstığının ana vatanı Gaziantep'te hizmete açılan fıstık lisanslı deponun kullanım ağının yaygınlaştırılması, Antep fıstığı piyasalarında istikrarın sağlanması, üreticilerin pazarlama sorunlarının ortadan kaldırılarak depolama ve finansman ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla Toprak Mahsulleri Ofisinin Antep fıstığına yönelik ürün alımı gerçekleştirmesine ivedi olarak ihtiyaç duyulmaktadır. Antep fıstığında özellikle arz yığılımlarının yaşandığı hasat dönemlerinde Toprak Mahsulleri Ofisinin üreticilerimizden Antep fıstığı alımı yaparak bu ürünleri Antep fıstığı lisanslı depoda muhafaza etmesi ürüne fiyat istikrarı sağlayacağı gibi ürünün nispi oranlarda kayıt altına alınmasına da katkı sağlayacaktır.

Belirtilen tüm bu gerçekler doğrultusunda kültürel, tarımsal ve sanayi ürünümüz Antep fıstığının her yıl belirli bir miktarda Toprak Mahsulleri tarafından alınımının yapılması, Antep fıstığı lisanslı deposunda muhafaza edilmesi hususunda Tarım ve Orman Bakanlığımız nezdinde yürütülecek tüm projeleri destekliyor olacağız.

Değerli milletvekilleri, Gaziantep'in düşman işgalinden kurtuluşunun 100'üncü yıl dönümü dolayısıyla Gaziantep Valiliğimiz tarafından eğitim altyapısını güçlendirmek için "100'üncü Yılda 100 Hayırsever 100 Okul" kampanyasında hedefimiz 100 okul iken toplam 132 tesisin protokolü imzalanmıştır. Yaklaşık maliyeti 1,5 milyar lira olan projelerin hayırsever katkısı 978 milyon lira olmuştur. Bu vesileyle eğitime katkıda bulunan hayırseverlerimize, öncülük eden Gaziantep Valimize, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Başkanımıza ve tüm emeği geçenlere hemşehrilerim, partim ve şahsım adına teşekkür ederim.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin lokomotif kenti Gaziantep, kültür ve gastronomi alanında adından söz ettirip UNESCO'nun Yaratıcı Şehirler Ağı'na dâhil olarak âdeta cazibe merkezi hâline gelmiştir. Dünya artık sadece deniz, kum ve güneş turizminden ibaret değildir. Gaziantep'in tarihî yapıları ve kültürel değerlerini gastronomiyle süsleyerek turizm konusunda her geçen gün daha da iddialı bir konuma gelmiş bulunmaktayız. Kurtuluş mücadelesindeki yoklukta zerdali çekirdeğinden ekmek yapılan bir dönemden gastronominin başkenti olma başarısına erişen Gaziantep'in 2022 yılı konaklamalı turist hedefi 1 milyon olurken geceleme hedefi ise yaklaşık 1,5 milyondur. Pandeminin etkisini artırdığı dönemde yaklaşık 600 bin turisti ağırlayan zengin mutfağı, eşsiz kültürü, tarihî zenginlikleriyle dolu gazi şehrimizdeki büyüleyici yolculuğa ve 25 Aralıkta düzenlenecek olan Fransız işgalinden kurtuluşun 100'üncü yıl kutlamalarına tüm Türkiye'yi davet ediyor, "Şimdi Gaziantep'e gitme zamanı." diyoruz.

Kıymetli milletvekilleri, Gaziantep Valiliğimizin koordinesinde İl Millî Eğitim Müdürlüğümüz tarafından Gaziantep'in düşman işgalinden kurtuluşunun 100'üncü yılı münasebetiyle başlatılan ve anlamlı bir proje olan 80 Kente Şehit Toprağı ve Bayrak Gönderme Projesi'nden sizlere bahsetmek istiyorum. Her insanın doğduğu, büyüdüğü ve son nefesini verdikten sonra ebedî uykuya daldığı bir toprak vardır. İnsanlar sevinçlerini ve hüznlerini "vatan" denilen topraklarda yaşar ve ekmeklerini bu topraklarda kazanırlar. İnsanlar kimliklerini ve bir ulusa ait olma hissini "vatan" denilen topraklarda edinirler. İşte bu yüzden ki insanlar yüreklerinin bir tarafında hep vatan sevgisini taşırlar ve atalardan gelen bu duygu gelecek nesillere aktararak hiç sönmeyen bir ateş gibi yanmaya devam eder. İstiklal şairimiz Mehmet Akif Ersoy'un "Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı!" dizisinde dikkat çektiği gibi vatan, sıradan bir toprak parçası değildir. Vatan, toprağın altındaki şehitlerin ve tüm ataların ebedî uykuda olduğu kutsal bir topraktır.

Savaşların, göçlerin, acıların, kahramanlığın, şanlı ve şerefli olmanın, gaziliğin, şehitliğin tarihi olan Gaziantep, ikinci bir Çanakkale'dir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk bütün şehirleri överken Gaziantep'e özel bir yer vermiştir. Yüce Meclisin de "gazilik" unvanı vermesi, kahramanlığımızı örnek göstermesi tesadüf değildir. Şehit makamını Peygamber'e komşu olarak gören bir milletiz. Bu sebeple, bizler için toprak, ana, yâr ve vatandır yani toprak, eğer uğrunda ölen varsa vatandır.

25 Aralık'ta 100'üncü yılını kutlayacağımız şanlı kurtuluş mücadelemizin anısına Gaziantep Valiliğimiz koordinesinde İl Millî Eğitim Müdürlüğümüzün çalışmaları neticesinde gençlerimiz ve öğretmenlerimiz 80 şehrimize 6.317 şehidimizin topraklarından birer avuç ve şanlı Türk bayrağını götürmeye başlamışlardır. Bu anlamlı projeden dolayı başta Gaziantep Valiliğimiz, İl Millî Eğitim Müdürlüğümüz, gençlerimiz, öğretmenlerimiz ve tüm emeği geçenlere teşekkür ediyorum. Tıpkı şimdi olduğu gibi, gençlerimizle yüz yıl sonra da aynı duruşumuz sürecektir, zaman değişse bile duruş değişmeyecek, vazifemiz hep aynı olacaktır.

Sayın milletvekilleri, Sağlık Bakanımız tarafından geçtiğimiz günlerde müjdesi verilen 40 bin sağlık personeli alımıyla birlikte, başta seçim bölgesi Gaziantep olmak üzere birçok ilimizde sağlık personeli ihtiyacı azalmış olacaktır. Sağlık çalışanlarımızın yanı sıra, başta memleketim Gaziantep olmak üzere birçok ilimizde hekim ihtiyacının karşılanması da önem arz etmektedir. Mevcut sayısal yetersizlik, hekimlerin Covid'e bağlı vefatları, yurt dışı hekim göçü, erken emeklilik, kamudan kaçış, branş hekimlerinin iş yeri hekimliğine geçişi ve hekimlik mesleğini terk etmek sebeplerinden dolayı birçok hekim açıkları oluşmuştur. Geçmişten gelen sağlık çalışanı eksikleriyle birlikte yeni ortaya çıkan sorunlar da olumsuzluğun artmasına neden olmaktadır. Bu gerekçelerle, Gaziantep ve birçok ilimizin özellikle ana branşlar olmak üzere, hekim ihtiyaçlarının karşılanması adına gerekli çalışmaların yapılması büyük önem arz etmektedir.

Ayrıca, bütçe görüşmelerinde dile getirdiğimiz hususlar konusunda yazılı cevaplarını tarafımıza kısa sürede ileten Sağlık Bakanımız Fahrettin Koca ve ekibine teşekkür ediyorum.

Kabul edilen tüm bütçelerin yüce Türk milleti için hayırlara vesile olmasını temenni eder, hepinize şifalı günler dilerim.

Gaziantep'imizin adaşı Gazi Meclisimizi saygıyla selamlarım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahıslar adına ikinci söz Sayın Sermin Balık'ın.

Sayın Balık, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERMİN BALIK (Elâzığ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizin siz değerli milletvekillerini ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Öncelikle, on dokuz yıllık iktidarımızda bizlere art arda 20 defa ülkemizin bütçesini yapma yetkisini veren aziz milletimize minnet ve şükranlarımı sunuyorum. Şunu belirtmek isterim ki bu bütçe, mazlumların ve masumların bütçesidir. Bu bütçe, yediden yetmişe tüm vatandaşlarımızın, yaşanan afetlerden ve felaketlerden etkilenen vatandaşlarımızın bütçesidir. Bu bütçe, yerli ve millî bir bütçedir. Bu bütçe, 84 milyon vatandaşıyla günden güne büyümekte olan güçlü ve büyük Türkiye'nin bütçesidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidarımız döneminde yaşadığımız doğal afetlerden ve felaketlerden sonra “Devlet nerede?” haykırışlarını milletimizin benliklerinden silen ve unutturan, afetlerin ilk anından itibaren devletin sıcak ve merhametli elini milletimize hissettiren Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımı arz ediyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Bugün, bütçe görüşmelerimizin onuncu günündeyiz. Geçtiğimiz günlerde, Sayın Bakanlarımız kendi Bakanlıklarının bütçelerini anlattıklarında şüphesiz ki en çok bahsedilen şehirlerden bir tanesi, en çok yatırım alan, en çok yardım alan şehirlerden bir tanesi de aziz şehrim Elâzığ'dı. Geçirdiğimiz 24 Ocak depremi sonrasında yapılan çalışmalardan, aynı ve nakdî yardımlardan, köy evlerinin yapımından, camileriyle, okullarıyla, park bahçeleri ve yurtlarıyla yapılmakta olan 26 bin konuttan ve şehrimin yeniden imar, inşa ve ihya sürecinden bahsedildi. “Yolu yalnızca beş dakika kısaltıyor.” diye küçümsemeye çalıştığınız, gereksiz olduğunu iddia ettiğiniz; Elâzığ ile komşu ilimiz Malatya'yı birbirine bağlayan “Kömürhan Köprüsü Harput'a bakar.” diye adına türküler yakılan, teknoloji ve mühendislik açısından dünyanın en büyük 2'nci köprüsü olan Kömürhan Köprüsü ve tünelden bahsettik. Sizlerin şiddetle karşı çıkmalarınıza rağmen, yaptığımız şehir hastanelerimizin -ki bunlardan bir tanesi de benim aziz şehrim Elâzığ'dadır- pandemi sürecinde ne kadar kurtarıcı, gerekli ve önemli olduğunu anlattık. Yerli ve millî aşımızın yapım sürecinden bahsedildi. Bunların yanı sıra şehrimize ve ülkemize yapılan ve yapılmakta olan pek çok projeden bahsedildi. Ben, sayın bakanlarımıza geçirdiğimiz 24 Ocak depremi sonrasında her problemimizde, vatandaşımızdan götürdüğümüz her sıkıntıda gösterdikleri hassasiyetlerden ve çözüm odaklı çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; milletimize hizmet ederseniz, yaralarını sarmak, dertlerine derman olmak, dertlerine merhem olmak için her anında yanlarında olursanız, bu aziz millet emin olun ki sizin arkanızda olur. Her konuşmanızda bir meslek grubunu tahkir ederek küçümsemeye çalışmak yerine, bürokrasiyi ve yatırımcıyı tehdit ederek ülkemizi dış güçlere şikâyet edip büyükelçilere mektup yazmak yerine, milletimizin sesine kulak verseydiniz... (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında milletimizin şu kutsal kürsüsünde 84 milyon takip ederken ayıplı el hareketi yapmak yerine millî bir duruş sergileseydiniz... (AK PARTİ sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar) Sırtınızı terör örgütlerine değil, aziz ve necip milletimize dayasaydınız, kongrelerinizde PKK marşları yerine milletimizin millî marşı, diriliş ve kurtuluş marşı olan İstiklal Marşı’mızı söyleseydiniz... (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Herkesle sataşmak zorunda hissetme kendini! Herkese sataşmak zorunda hissetme kendini!

SERMİN BALIK (Devamla) - Şehit ailesine küfredenlere değil, şehidimizin bacısına sahip çıksaydınız, seçmeninizden gizlemeye çalıştığınız, her fırsatta inkâr ettiğiniz ittifaklarınızın yerine milletimizin isteklerini, milletimizin sesini önceleyseydiniz emin olun ki yine, yeniden ve tekraren gelmekte olanı gördüğünüz ve duyduğunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

SERMİN BALIK (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; milletimizin bütçesi olan 2022 yılı bütçemizin aziz milletimize, ülkemize, aziz şehrim Elâzığ’a, kıymetli hemşehrilerime hayırlı bereketli olmasını temenni ediyor, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Alkışlamıyorlar sizi.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Hiç bu konuşmaların karşılığı değil be! Herkese sataşmak zorunda hissederek...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 7’nci madde üzerindeki söz talepleri karşılanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8’inci maddeyi okutuyorum:

Mali kontrole ilişkin hükümler

MADDE 8- (1) 5018 sayılı Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri;

a) Arzî nitelikteki işleriyle sınırlı kalmak koşuluyla yıl içinde bir ayı aşmayan sürelerle hizmet satın alınacak veya çalıştırılacak kişilere yapılacak ödemeleri,

b) İlgili mevzuatı uyarınca kısmi zamanlı hizmet satın alınan kişilere yapılacak ödemeleri,

c) 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanunu uyarınca aday çırak ve çıraklar ile işletmelerde mesleki eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilere yapılacak ödemeleri,

ç) İlgili mevzuatı uyarınca ders ücreti karşılığında görevlendirilen ve üzerinde resmî görevi bulunmayanlara yapılacak ödemeleri,

bütçelerinin (01.04) ekonomik kodunda yer alan ödenekleri aşmayacak şekilde yaparlar ve söz konusu ekonomik kodu içeren tertiplere ödenek eklenemez, bütçelerin başka tertiplerinden (bu

ekonomik kodu içeren tertiplerin kendi arasındaki aktarmalar ile 6 ncı maddenin beşinci fıkrası kapsamında yapılan aktarmalar hariç) ödenek aktarılamaz ve ödenek üstü harcama yapılamaz. Ancak, bu ekonomik kodu içeren tertiplerden yapılması gereken akademik jüri ücreti ödemeleri ile (c) ve (ç) bentleri kapsamındaki ödemeler için gerekli olan tutarları ilgili tertiplere aktarmaya Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.

(2) Bu Kanuna bağlı (T) işaretli cetvelde yer alan taşıtlar, ancak çok acil ve zorunlu hâllere münhasır olmak kaydıyla ilgili bakanlığın teklifi üzerine Cumhurbaşkanlığı kararı ile edinilebilir.

(3) 5018 sayılı Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri, sürekli işçileri ve geçici işçileri, bütçelerinin (01.03) ile (02.03) ekonomik kodlarını içeren tertiplerde yer alan ödenekleri aşmayacak sayı ve/veya süreyle istihdam edebilirler. Bu işçilerle ilgili toplu iş sözleşmelerinden doğacak yükümlülükler, ihbar ve kıdem tazminatı ödemeleri, asgari ücret ve sigorta prim artışı nedeniyle meydana gelecek ödenek ihtiyaçlarını ödenek aktarmak suretiyle karşılamaya Cumhurbaşkanlığı yetkilidir. Bu fıkrada belirtilen ekonomik kodlara bu durumlar dışında (söz konusu ekonomik kodlar arasındaki aktarmalar ile bu kodlar için birimler arası aktarmalar hariç) hiçbir şekilde ödenek aktarması yapılamayacağı gibi bütçenin başka tertiplerinden işçi ücreti ve fazla süreli çalışma ve/veya fazla çalışma ücreti de ödenemez. Bu fıkradaki ödenek aktarmasına ilişkin kısıtlamalar, kendi bütçe tertiplerinden aktarma yapılması koşuluyla TÜBİTAK için uygulanmaz.

(4) 5018 sayılı Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinin harcama yetkilileri, sürekli işçiler ile geçici işçilerin fazla çalışmaları karşılığı öngörülen ödeneğe göre iş programlarını yapmak, bu ödeneği aşacak şekilde fazla süreli çalışma ve/veya fazla çalışma yaptırmamak ve ertesi yıla fazla süreli çalışma ve/veya fazla çalışmadan dolayı borç bırakılmamakla yükümlüdürler. Deprem, yangın, su baskını, yer kayması, kaya düşmesi, çığ ve benzeri afetler nedeniyle yürürlüğe konulacak Cumhurbaşkanlığı kararları uyarınca yaptırılacak fazla çalışmaları ile fazla çalışma ücret ödemelerine ilişkin ilama bağlı borçlar için yapılacak aktarmalar hariç fazla süreli çalışma ve/veya fazla çalışma ücret ödemeleri için hiçbir şekilde ödenek aktarması yapılamaz.

(5) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler tarafından uluslararası anlaşma, kanun ve kararnameler gereği üye olunanlar dışındaki uluslararası kuruluşlara, gerekli ödeneğin temini hususunda Cumhurbaşkanlığının uygun görüşü alınmadan üye olunamaz ve katılma payı ile üyelik aidatı adı altında herhangi bir ödeme yapılamaz.

(6) Ticaret Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığının uluslararası anlaşma, kanun ve kararnamelerle Türkiye Cumhuriyeti adına üye olduğu uluslararası kuruluşlara ilişkin işlemlerine (katılma payı ödemeleri dâhil) beşinci fıkraya hükmü uygulanmaz.

(7) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerince işletilen eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, çocuk bakımevi, kreş, spor tesisi ve benzeri sosyal tesislerin giderleri, münhasıran bu tesislerin işletilmesinden elde edilen gelirlerden karşılanır. Bu yerlerde, merkezi yönetim bütçesi ile döner sermaye ve fonlardan ücret ödenmek üzere 2022 yılında ilk defa istihdam edilecek yeni personel görevlendirilmez.

(8) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, gerekli tedbirler olarak bütçelerinin “03.03- Yolluk Giderleri”, “03.06- Temsil ve Tanıtma Giderleri”, “03.07- Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri” ile “03.08- Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri” ekonomik kodlarını içeren tertiplerine tahsis edilen ödeneği aşmayacak şekilde harcama yaparlar. Söz konusu idarelerce anılan tertiplere bütçelerinin diğer tertiplerinden aktarılabilecek ödenek tutarları ile 6 ncı maddenin dördüncü fıkrası kapsamında eklenecek ödenek tutarları toplamı bu tertiplerin başlangıç ödeneklerinin yüzde 10’u aşamaz. Ancak, ihtiyaç hâlinde söz konusu ekonomik kodları

içeren tertiplerin başlangıç ödeneklerinin yüzde 10'unu aşan aktarma ve 6 ncı maddenin dördüncü fıkrası kapsamında ödenek ekleme işlemlerini yapmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir. Yükseköğretim kurumlarının 7 nci maddenin birinci fıkrası kapsamında "03.03- Yolluk Giderleri" ile "03.07- Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri" ekonomik kodlarını içeren tertiplere yapılacak ekleme işlemlerinde bu fıkrada yer alan sınırlamalar uygulanmaz.

(9) Öz gelir karşılığı olarak yükseköğretim kurumları bütçelerinin (A) işaretli cetvelinde yükseköğretim öz gelirleri finansman koduyla tertiplenen ödenekler arasında (Yükseköğretimde Öğrenci Yaşamı Alt Programı altında tefrik edilen ödenekler arasında yapılacak aktarmalar hariç) aktarma yapılamaz.

BAŞKAN – Evet, gruplar adına ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Sayın Orhan Çakırlar'ın.

Buyurun Sayın Çakırlar. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ORHAN ÇAKIRLAR (Edirne)– Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 8'inci maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Dünyada gelişmiş ülkeler, bütçe süreçlerini nisan ayında başlatmaktadır yani nisan ayında birtakım politikalar ortaya konur, ondan sonra, kurumlar, bu politikaları dikkate alarak bütçe tekliflerini hazırlarlar. Sonra da orta vadeli programlar ortaya çıkar ve bütçe süreçleri bu şekilde başlar. Ülkemizde ise orta vadeli programın Eylül ayında başlaması anlaşılabilir durum değil.

Değerli milletvekilleri, yüce Mecliste sunulan bütçenin hedefler bölümünde, "Refahın tüm toplum kesimlerine yaygınlaştırılmasına yönelik politikalara devam etmek." ifadesindeki toplum, refah içinde mi? Çöpler içerisinden yiyecek arayan yok; üniversite mezunları zincir marketlerde çalışmıyor; atanamayan öğretmenler yok; çiftçinin dünya fiyatları üzerinde geliri artıyor; işçi ve memur emeklisi, asgari ücretli hâlden memnun; öyle mi? Bu bütçeyle refahı topluma yaratmayan politikalar 2022 yılında da -çok üzüler söyleyorum- devam edecek. 2016-2021 Ocak-Eylül dönemleri sonunda ulusal net katma değerde ücret payı 6,2 puan gerilemiştir. Bu, Türkiye iktisat tarihinde benzerine nadir rastlanacak boyutta işçi sınıfının tümünü etkileyen bir bölüşüm şokudur. Yıllık olarak baktığımızda, şokun sürekliliği de ortaya çıkmaktadır. 2022 yılı bütçesinde gözlenen adaletsizlikler, hem vergi hem de harcamalarda devam ediyor. Vergi tarafında, çoğunda firmaların vergi harcamaları, istisnalar; vergi muafiyetleri bütçede de toplanması hedeflenen vergilerin dörtte 1'ini oluşturuyor. 2022 yılında toplanacak verginin üçte 2'si her bütçede olduğu gibi dolaylı vergilerden yani ağırlıkla tüketim vergilerinden oluşacak; toplam vergi geliri içinde yüzde 18,5 payı olan gelir vergilerinin tamamına yakını yine ücretlilerin bordrolarından stopaj yoluyla elde edilecektir.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle beraber ekonomimizin hızlı bir ivme kazanacağı ve bu sistemin ekonomide büyük sıçramalara yol açacağı gibi söylemlerin yanında, yeni sistemde istikrarın kalıcı hâle geleceği, hızlı karar, gecikmeyen icraat ve etkili yöntemle ekonomik büyümelerden söz edilmekteydi fakat günümüzde, bırakın hızlı ivmeyi, sıçramayı, ekonomi gün geçtikçe güvenilirliğini yitirmektedir. "Faiz sebep, enflasyon sonuç." diye bir teori çıkardınız. Merkez Bankası üzerinde baskı kurarak faiz indirimini zorladınız. Sonuç ne? Döviz tırmanışa geçti, zamlar karşısında vatandaşın alım gücü azalmaya başladı fakat yaşananlardan ders almayarak, inatçı bir politika izleyerek, sözde teorinizi sürdürerek faiz indirimine devam ediyorsunuz. Zam gelmeyen ürün yok. İktidar tarafında, zamlar karşısında geçinemeyen insanlarımızı dalga geçer bir vaziyette "Eti kiloyla değil, gramla; meyveyi ve sebzeyi de taneyle alın." cümlelerinizden sonra vatandaş tuvalet kâğıdına bile muhtaç ettiniz, alım gücü diye bir şey kalmadı.

Değerli milletvekilleri, artan döviz karşısında akla mantığa gelmeyen cümleler sarf edilmeye başlanmış. Japonya’da 114 yen olan dolar kuru gösterilerek garip algılar oluşturulmaya çalışılmıştır fakat hatırlatmak isterim, Japonya’da saatlik asgari ücret -altını çizerek ifade edeyim, saatlik asgari ücret- 8 dolar civarındadır, bizim ülkemizde ise bırakın saatlik ücret hesabını, günlük asgari ücret dahi 8 dolar etmemekte. Kısacası, hesap yapacağınız zaman oraya buraya bakmayın, vatandaşa bakın, vatandaşa. Size kalsa “Böyle büyüdük, şöyle büyüdük.” Büyüyen ne biliyor musunuz? Vatandaşın sırtındaki yük, cebindeki delik.

Değerli milletvekilleri, coronavirus salgınının geçtiğimiz yıl mart ayında ülkemize sıçraması sonunda yaşanan sıkıntılar birçok sektörde olduğu gibi tarım sektörünü de bir hayli etkilemeye başlamıştı. Günümüzde ise artan döviz kurunun, yaşanan kuraklıkların girdi maliyetlerini artırması ve Toprak Mahsulleri Ofisinin de yıllardan beri uyguladığı ithalata dayalı politika çiftçimizi canından bezdirmiştir. Bankaya ve Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlarını ödeyemez hâle gelen çiftçimiz traktörünü ve diğer ekipmanlarını satıyor; bunu da herhâlde biliyorsunuzdur. Bu piyasada en hayırlı işin üretmemek olduğunu düşünerek üretimden uzaklaşmaya başlamıştır çiftçilerimiz.

Değerli milletvekilleri, bölgem olan Trakya’da buğday ekim döneminde çiftçilerimizi ziyaret ettim. Çiftçilerimiz artan gübre fiyatları ve genel gider maliyetleri karşısında yüzde 10-yüzde 30 civarında eksik gübre atıklarını söylediler, bazı tarlalara da hiç gübre atamadıklarını ifade ettiler. Artan girdi maliyetleri ve açıklanan alım fiyatları sonrası çiftçi zaten buğday ekmek istemiyordu, bu yıl buğday ekim alanlarında çok büyük daralmalar yaşanmıştı, gübresiz ekimler de düşünülünce verim bir hayli düşecek.

Sayın Cumhurbaşkanı, yaklaşık iki ay önce “Almanya’da, Fransa’da yiyecek bulamıyorlar.” demişti. O zaman Sayın Cumhurbaşkanı, herhâlde Victor Hugo’nun Sefiller romanında Jean Valjean’ın ekmek çaldığı için beş yıl kürek mahkûmu olduğunu unutmuş diye düşünüyorum. İki ay sonra yaşanacak zamlarla beraber ekmeğin kaç para olacağını bilmiyorum; sonradan fiyatlarla ilgili vatandaşlara nasıl bir açıklama yapacaklar onu da çok merak ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Türk lirasının her geçen gün yaşadığı sert değer kayıpları sonunda Bulgarların Edirne’ye akın etmesi... Eskiden bizler Bulgaristan’a gidip mazotu, birtakım gıda ve yiyeceklerimizi ve kıyafetlerimizi alırdık, oradan yapardık alışverişimizi. Ekonomide atılan hatalı adımlar sonucunda durum şimdi tam tersine döndü. Edirne ilinde trafikte, otoparkta, mağazalarda, benzin istasyonlarında, birçok yerde 22 plakalı araç görmek mümkün değil, Bulgar plakalı araçlar daha fazla. Nasıl olmasın ki? Leva 8 lira olmuş. Kendi vatanımızda geçim derdiyle uğraşırken sabahın ilk saatlerinde şehre gelen Bulgarlar, poşet poşet arabalarının bagajlarını doldurmaktadır, kendi vatanımızda yaşayamaz hâle geliyoruz. Bulgarların Edirne’ye gelmesinden şikâyetçi değiliz, esnafımız için nefes alma vesilesi oldular. Bizim üzüldüğümüz, geldiğimiz bu noktada vatandaşımızın cebindeki paranın pul olmasıdır.

Değerli milletvekilleri, Sayın Genel Başkanımız Meral Akşener ülkemizi karış karış gezmekte; esnafın, çiftçinin, işçinin, emeklinin, vatandaşın problemlerini gündeme taşımaktadır. Ziyaretlerimizde görmekteyiz ki ülkemizde yaşanan ekonomik buhran aşırı yoksulluğa sebep olmaktadır. Bu bütçe yokluk, yoksulluk bütçesidir.

Değerli milletvekilleri, eski Hazine ve Maliye Bakanı -şu, Instagram’dan istifâ eden- “Dolar 10 lira olacak, 15 lira olacak, çok beklersiniz.” demişti. Siz de hâlen “İktidar olacağız.” diye bekliyorsunuz, çok beklersiniz. Getirin sandığı milletin karşısına.

Bütçenin hayırlara vesile olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Ayşe Sibel Ersoy.

Buyurun Sayın Ersoy. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 8'inci maddesi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine samimiyetle ve yapıcı bir üslupla katkı vermeye çalıştık. Bizim önceliğimiz her zaman ülkemizin menfaatlerini ve milletimizin refahını gözetmek olmuştur çünkü biz her zaman bilge liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin ifadesiyle: “Önce ülkem ve milletim, sonra partim ve ben.” diyoruz.

Kanun teklifi dikkatle incelendiğinde, küresel salgına bağlı olarak ekonomik sistemlerin, üretim, merkez ve kaynaklarının, arz ve talebin yeniden şekillendiği bir dönemde Türkiye ekonomisinin güçlü bir biçimde yükselişini sürdürmesi ve halkımızın refahının artması amaçlanmıştır; aynı zamanda kamu dengelerinin iyileştirilmesi, kamu maliyesi alanında bugüne kadar elde edilen kazanımların gelecek dönemde de korunması hedeflenmiştir.

Ülkemizde son iki yılda başta Covid-19 salgını, doğal afetler, orman yangınları ile iç ve dış ekonomik ve siyasi pek çok gelişme gündemimizi meşgul etmiştir. Terörist saldırılar, iç ve dış komplolar, ekonomi üzerinden yapılmak istenen operasyonlar, Suriye'den Libya'ya, Adalar Denizi'nden Doğu Akdeniz'e, Orta Doğu'dan Kafkaslara egemenlik haklarımıza yönelik saldırılar, yakın coğrafyamızdaki kaos ortamı 2020'den sonra 2021 yılına da damgasını vurmuştur.

Pandemi sürecinin ekonomi üzerindeki olumsuz etkilerini hafifletmek amacıyla uygulanan kısa çalışma ödeneği, gelir kaybı yaşayan hane halkı ve firmalara verilen mali destekler, vergi indirimi ve ertelemeleriyle büyümeyi destekleyici politikalar önemli rol oynamıştır. Bütçe görüşmeleri sürecinde salgından olumsuz etkilenen ekonomimize dair gelen kimi veriler bizleri sevindirirken kimi veriler de maruz kaldığımız şartlar karşısında açılan yaraların sarılması için biraz daha zamana ihtiyacımız olduğunu göstermiştir. Salgınla mücadelede Türkiye; öngörülü, planlı, bilimi esas alan yaklaşımı ve etkili hareket kabiliyetiyle dünyada öne çıkan ülkelerden biri olmuştur. İlk vakaların ülkemizde görüldüğü 2020 yılı Mart ayında hızla harekete geçilerek salgının ekonomiye olan etkilerini azaltmak, vatandaşlarımıza olumsuz etkilerini asgariye indirmek için öncelikle Ekonomik İstikrar Kalkanı Programı uygulanmaya konmuştur. Esnaf, sanayici, çiftçi, çalışanlarımız ve dar gelirli vatandaşlarımıza yönelik önemli destekler getirilmiştir. Bu kapsamda, kısa çalışma ödeneği, işten çıkarma yasağı, kredi ertelemeleri, nakit desteği gibi tedbirlerle toplumun tüm kesimleri koruma altına alınmıştır. İşletmelere yönelik finansman koşullarının kolaylaştırılması ile çalışma ve sosyal hayata ilişkin tedbirleri içeren birçok alanda sağlanan destekler artarak devam etmiştir.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle hedeflenen atılımın gerçekleştirilmesi ve öngörülen hedeflere ulaşılabilmesi için temel alanlardaki yapısal sorunlara yönelik çözümler üretilmekte; bununla birlikte, cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ruhuna uygun tedbirlerin alınmaya devam edilmesi suretiyle ekonomide yatırım, üretim, ihracat ve istihdama dönük adımların atılması mümkün hâle gelmiş, önemli üretim artışları gerçekleştirilmiştir.

Turizm sektörünün ve aşılanmanın büyümeye sağladığı önemli katkı sayesinde Türkiye ekonomisinin 2021 yılının tamamında yüzde 9 oranında ve dengeli bir talep kompozisyonuyla büyümesi öngörülürken üç çeyrek büyümesi, 2021 yılı büyümesinin yüzde 10'a ulaşacağına işaret etmektedir. Pandemi dönemindeki kapanmalara da bağlı olarak gıda, navlun ve temel mal fiyatlarındaki artışların yanı sıra, başta petrol olmak üzere küresel emtia fiyatlarındaki yüksek seyir tüm ülkelerdekine

paralel Türkiye ekonomisinde de enflasyonist baskıları arttırmıştır. Bununla birlikte uygulanan maliye politikasıyla, enflasyonla mücadele ve vatandaşlarımızı destekleme kararlılığı gösterilmeye devam edilmektedir. Enflasyonu belirleyen en önemli faktörlerden biri olan enerji girdilerinde ve emtia fiyatlarında yaşanan olağan dışı gelişmelerin etkisiyle, dünya genelinde beklentilerin üzerinde ve rekor seviyede bir fiyat artışı izlenmektedir. Ülkemizdeki enflasyon dinamiklerine bakıldığında, küresel gelişmeler, birikimli döviz kuru etkileri, artan gıda fiyatları ve fiyatlama davranışlarındaki bozulmanın etkili olduğu görülmektedir. Bunun karşısında, gerek maliye politikası gerekse para politikasıyla enflasyonla mücadele kararlılıkla devam etmektedir. Eşel mobil sistemiyle akaryakıt, kira stopajı ve KDV indirimleriyle bazı mallarda enflasyon etkisi baskı altına alınmakta, fiyat artışları da vatandaşlarımıza yansıtılmamaya çalışılmaktadır.

Covid-19 salgını nedeniyle artan harcamalar ve azalan gelirler neticesinde, 2020 yılında ülkelerin bütçe açıkları da önemli ölçüde artış göstermiştir. 2020 yılının başından itibaren dünyayı kasıp kavuran Covid-19 salgını farklı mutasyonlarla tehdidini devam ettirirken ülkemizin mücadele başarısında ayırt edici özellik, yeterli altyapı, öngörü, planlama, hazırlık, sevk ve idare kabiliyeti olmuştur. Coronavirüs pandemisi bütün ülkelerin kurumsal kapasitesini ve organizasyon yeteneklerini ortaya çıkarmıştır. Bu kapsamda, Türkiye, sağlık altyapısıyla, yetkin kadrolarıyla, bütün kurumsal yapılarıyla ve organizasyon yeteneğiyle olumlu olarak pek çok ülkeden ayrılmıştır. Türkiye pandemiyle mücadelede dünyaya örnek bir ülke olmuştur.

Saygıdeğer milletvekilleri, küresel salgınla birlikte öğrenilen en önemli derslerden biri de millî üretimin ülkeler için hayati öneme sahip olduğu gerçeğidir. Salgına hazırlıksız yakalanan dünyada bilhassa Avrupa'nın önde gelen ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri, üretim araçlarının belirli maliyetleri düşünülerek yurt dışına çıkarılmasının sonucunda en temel ihtiyaçlarının tedarikinde aksamalar yaşamışlardır. Başka bir deyişle açıklamak gerekirse ne kadar paraları olursa olsun, sınırların kapatıldığı ve fabrikaların sustuğu bir dönemde en temel ihtiyaçlarını bile karşılayamadıkları bir aşamaya geldiklerine geçtiğimiz dönemde hep birlikte şahit olduk. İngiltere başta olmak üzere gelişmiş ekonomilerin yaşadığı, salgın dönemiyle hayatımıza giren maske ve dezenfektan tedarikinde bile kriz yaşadıklarını, sağlık çalışanlarının hayati derecede ihtiyaç duyduğu malzemeleri sağlayamadıklarına şahit olduk.

Sayın milletvekilleri, yeni hükümet sistemiyle birlikte kalıcı siyasi bir istikrar sağlanmış, hızlı ve etkin icraat sistematik hâle gelmiş, güvenli ve huzurlu Türkiye'nin yolu inşa edilmiştir. Türkiye 15 Temmuz hain darbe girişimiyle başlatılan, ülkemizi işgal planının çok cepheli olarak devam ettirildiği süreçte tüm tehdit ve saldırılara Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle daha güçlü bir karşılık vermiştir. Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgınıyla gıpta edilen bir mücadele ortaya konulurken aynı zamanda hem terörle hem de egemenlik haklarımızı koruma kararlılığıyla âdeta yedi düvele karşı çok cepheli siyasi ve askerî mücadele verilmektedir.

Önemli tarihî adımlardan biri de, başlatılmış olan millî teknoloji hamlesinin sonuçları alınmaya başlanmış, başta savunma sanayisi olmak üzere, enerji, yazılım, ilaç ve tıbbi malzeme gibi birçok yüksek teknoloji alanında yerli ve millî üretim artmıştır. Millî İHA'lar, SİHA'lar, TİHA'lar, gemiler, zırhlı araçlar ve silahlarla birlikte millî otomobilimizin üretimine başlanmış, millî savaş uçağı çalışmaları da devam etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

AYŞE SİBEL ERSOY (Devamla) – Teşekkür ederim.

Son olarak, her türlü maliyete katlanılarak üretimin ve istihdamın devam ettirilmesinin devletimiz ve toplumumuz açısından önemine dikkat çekerek 2022 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın İmam Taşçier.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA İMAM TAŞÇIER (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Kürtler, Türkiye nüfusunun üçte 1'ine yakınına teşkil ediyor, 25 milyonun üzerinde bir nüfusa sahip. Bilindiği gibi, Birleşmiş Milletler üyesi onlarca devletin nüfusundan daha fazla bir nüfusu var fakat Türkiye Büyük Millet Meclisi de dâhil olmak üzere kendi dillerini kullanamıyorlar.

Ben konuşmamı dil üzerine geliştireceğim biraz. Burada iki kelime Kürtçe konuştuğumuzda önce direkt Sayın Meclis Başkan Vekilinden uyarı alıyoruz “Mikrofonunuz kesilir.” diye, bir de tutanaklara “x” diye geçer; sonuçta, ne konuştuğumuz da pek anlaşılmasın şeklinde tutanaklar tutturuluyor.

AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan “Ben, Kürt sorununu çözdüm, Kürt meselesini çözdüm; Kürt sorunu artık yok.” diyerek her gün değişik illerde konuşuyor. Aslında, baktığımız zaman, Kürt sorununun, otuz yıl öncesinin hatta elli yıl öncesinin dahi gerisine düştüğünü görüyoruz. Kürt sorununu nasıl çözdü, Kürt sorununu nerede çözdü; onu bir izah etse de biz anlasak. Ama şunu yapamadı: Kürtleri asimile edemedi; dillerini, kültürlerini yok edemedi. Bunu da sevinçle söyleyebilirim. (HDP sıralarından alkışlar)

Şimdi, İç Anadolu’da yaşayan bir Kürt’ün evine gidin, İstanbul’da yaşayan bir Kürt’ün evine gidin, Antalya’da, Hakkâri’de, Diyarbakır’da yaşayan bir Kürt’ün evine gidin, kapısını çalın; içeri girdiğiniz zaman bunların kendi içlerinde, aile içinde Kürtçe konuştuklarını hepimiz görürüz. Ağrlamayı da o şekilde yapacaklarını hepimiz görürüz. Ama Sayın Recep Tayyip Erdoğan ne yaptı? Diyarbakır’da bir miting yaptı, mitingde 2 tane sanatçı çıkardı “...”(x) şarkısını söyledi, bununla Kürt sorununu çözdüğünü ifade ediyor. Ya da geçen gün Batman’da yine böyle bir toplantı yaptı, o toplantıda da “...”(x) şarkısıyla Kürt sorununu çözdüğünü bize ifade etmeye çalışıyor. Aslında bunun olmadığı belgelerle elimizde, yaşamımızda da bunu görüyoruz.

Ben, geçen yıl, Türkiye Büyük Millet Meclisine bir kanun teklifi vermiştim, ana dilde eğitim hakkına dair kanun teklifi. Şu, benim verdiğim kanun teklifi; şu da Sayın Mustafa Şentop’un bana verdiği yanıt, şöyle diyor: “Ana dilde eğitim hakkına dair kanun teklifi Başkanlığımızca incelenmiştir; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 3’üncü maddesinin birinci fıkrası ‘Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir.’ diyor.” Biz bölmek istemiyoruz ki biz Kürtçe konuşmak istiyoruz, Kürtçe eğitim almak istiyoruz. Bunun bölünmekle ne alakası var, bu bağlantıyı kuramadım ben. Devam ediyor: “Söz konusu hüküm...” Bir de Anayasa’nın 4’üncü maddesi de varmış, orada demiş ki: “Bu maddeler değiştirilemez.” Bir de orada atıfta bulunuyor. Devam ediyor, bir de ayrıca “42’nci maddenin son fıkrasında, Türkçeden başka hiçbir dilin, eğitim ve öğretim kurumlarında -bak, çok önemli burası- Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamayacağı ve öğretilmeyeceği açıkça belirtilmiştir.” diyor ve gördüğünüz bu kanun teklifini de reddediyor. Arkadaşlar, Kürt sorununu bu şekilde çözdüğünü ifade ediyor AKP ve Sayın Erdoğan. Bu uygulamanın -biliyorsunuz- zaten yüz yıldır ret, inkâr ve asimilasyon politikalarıyla devam ettiğini biliyoruz. Oysa, Kürtler kadim ari millet

(x) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

olup Kürt dili de İngilizce, Farsça, Hintçe, Almanca, İspanyolca gibi dillerin bulunduğu Hint-Avrupa dil grubuna mensup bir dildir. Kürtler üç bin beş yüz yıl öncesinden kurdukları devletlerle, Orta Doğu'da sürekli etkili olan aşiret ve devlet yapılanmalarıyla kendilerini her zaman ifade etmişlerdir. Kürtler bugünkü iktidarlar tarafından tanınmasa da tam tersi, geçmişten bugüne dilini, kültürünü ve soyunu devam ettirmiş, güçlü bir arı millet olarak bugüne kadar gelmiştir. Kürtler onlarca devlet kurmuş olup en güç sahibi olduğu devlet ise Osmanlılardan önce varlığını sürdüren Selahaddin Eyyubi El-Kurdi'nin Eyyubi devletidir. Türkiye'de tarih kitapları Kürt devleti olmadığını iddia etse de bu doğru değildir, zira Eyyubi devleti Arap ve Türkmenlerin içerisinde olduğu, Kürtlerin de çoğunlukta olduğu, Osmanlı benzeri kozmopolit bir yapıya sahipti ancak Eyyubi devleti imparatorunun Kürt olması ve geçmişten bugüne gönderdiği mektubunda da bahsettiği üzere Kürt olduğunu belirtmesi, Kürtlerin kadim ve yüzyıllar boyunca bu coğrafyada yaşayan bir millet olduğunu gösteren verilerden bir tanesidir.

Kürt tarihi tabii ki Eyyubilerle sınırlı değildir. Kürtlerin tarihinin Hititlere kadar dayandığı, Medlerle çok zenginleştiği görülmektedir ve bilinmektedir. Şu an Türkiye'de Türkçeye beraber konuşulan iki dilden biri olan Kürtçenin edebiyat tarihine baktığımızda, metinsel edebiyata kaynaklık eden bütün bu unsurları görmek mümkündür çünkü yazılı Kürt edebiyatının ortaya çıktığı merkezlerin Cizre, Hemedan, Erdelan, İmadiye, Bitlis, Hakkâri, Doğubayazıt, Müküs, Hizan, Meyyafarikin (Silvan), Siirt, Diyarbakır gibi Orta Çağ Kürt devletleri ve beyliklerine başkentlik yapmış şehirler olduğu görülür. Bu şehirlerde Kürt hükümdarlar, mirler tarafından kurulup finanse edilerek klasik dönem edebî patronaj sistemi içinde himaye edilen başat eğitim kurumları olan Kürt medreseleri bu yazılı edebiyata kaynaklık etmişler ve Kürtler bu dönem boyunca tarih, felsefe, müzik, mimari, mühendislik, matematik, astronomi alanlarında ustalaşmışlardır.

Dönemin önde gelen Kürtleri arasında Ebul Fida, İbni Attar, İbni Şeddad ve İbni Qutaybah gibi tarihçiler; El Sühraverdi ve Aynülküdat Hemedânî gibi filozoflar, gezgin İbni Fadlan, Seyfeddin Urmevî, Muhammed İbni Kâtib Erbili gibi müzikologlar; İbrahim ve İshak gibi, Musuli ve Ziriyab gibi müzisyenler; mimar ve mühendis Munis; matematik ve gök bilimci Muhyeddin Ahlati; biyografeci İbni Halkan; ansiklopedist İbni Nedim sayılabilir. Feqiye Teyran, Ahmed-i Hani, Melaye Bate, Cigerxwîn gibilerini de bunlara ekleyebiliriz. Böylesi edebî bir tarihe sahip Kürtçenin günümüz Türkiye'sinde eğitim dili olmayışı, aynı zamanda tarihten, bilimden, kültürden kopmuşluğun açık ifadesidir. Dil bir iletişim aracı olmaktan çok daha fazla bir şeyi ifade eder. Her dil, o dili konuşan toplumun tarihinin ve kültürünün de taşıyıcısıdır.

Her insan için ana dilin ayrı bir önemi ve yeri vardır. Ana dili, kişinin, dünyayla ilk iletişim kurma sürecinde edinip öğrenmeye başladığı ve dolayısıyla kişiliğinin, kimliğinin, duygusal ve zihinsel gelişiminin ayrılmaz bir parçası niteliğini taşıyan dildir. Ana dilimizi konuşmadığımızı bir düşünün, hepimiz için bu geçerli, ne olur acaba? Kişi kendini başka bir dilde ifade edemez mi? İlle de kimliğini yaşayabilmesi için kendi dilini mi kullanması gerekir? Sorular artırılabilir ama gerçek olan şudur ki ana dilimiz kendimiz ve kimliğimiz kadar hayati, gerçek ve önemlidir.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Türkçe konuşulur. Meclisin dışında nerede, ne istiyorsan konuş. Gören de hiçbir yerde Kürtçe konuşmıyorsun zanneder.

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – Günümüz dünyasında insanlığın ortak kültürel zenginliğinin birer parçası olan dilleri tehlikeli gören, yasaklayan ve dolayısıyla yok etmeye çalışan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – ...ülke konumunda olmak, bilimsel verilere uymadığı hâlde ısrarcı olmak çağ dışı kalmış ırkçı yaklaşımların yansımasıdır. Özellikle ulus devlet inşası süreçlerinde homojen bir topluluk yaratma politikalarının yani asimilasyonist politikaların, kültürel ve dilsel çeşitlilik ve zenginlikler açısından ciddi tehlikelere yol açtığı bilinmektedir. Çok dilli bir gerçeğe sahip olan Türkiye’de ise bu süreçlerin sağlıklı tartışılması bile yapılamamaktadır. Ne yazık ki Türkiye’de tartışmalar, dilsel zenginliğin insanlığın ortak mirası olarak korunması gerekliliği, pedagojik ilkeler ya da eğitim hakkı yerine sadece ve sadece Kürt sorunu bağlamında yürütülmektedir. Elbette ki Türkiye’de ana dille eğitim Kürt meselesiyle bağlantılıdır. Ancak Kürt sorunu sadece ana dil sorunu olmadığı için, ana dille eğitim konusunda bilimsel verilere dayanarak ana dille eğitim konusuna çözüm getirilmelidir.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Taşçier.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ali Öztunç, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Farkında mısınız bilmiyorum, az önce baktım, dolar 14,69; euro 16,55; leva 8,47. Yani 1 dolar 14 lira 69 kuruş, 1 euro 16 lira 55 kuruş, 1 leva, Bulgaristan levası 8 lira 47 kuruş. Millet büyük bir ekonomik kriz içerisinde. AK PARTİ’nin değerli milletvekilleri buraya geliyorlar, konuşuyorlar, güllük gülistanlık gösteriyorlar, tozpembe bir Türkiye tablosu çiziyorlar; bu kürsüden, her şey çok güzelmiş gibi bir tablo çiziyor AK PARTİ’nin değerleri milletvekilleri. Oysa sokağa bir çıksalar gerçeği görecekler. Bakın, geçen yıl bu zamanlar süt 3 lira, bugün 15; bir koli yumurta 20 lira, bugün 36 lira; etin kilosu 50 lira, bugün 110 lira; ayçiçeği yağı 35 lira, bugün ayçiçeği yağının litresi 139 lira; un 25 lira, bugün 55 lira; mazot 6,63 lira, bugün 10,39 lira; geçen yıl bu zamanlar tüp 119,5 lira, bugün 212,5 lira. Artış yüzde 100’ün üzerinde, her üründe. Belki size göre hava hoş, belki sizin keyfiniz yerinde ama bu artışlar milletin belini büküyor. Bir sokağa çıksanız, bir sabah kalksanız AK PARTİ’li milletvekilleri, şu kenti bir gezeseniz, halk ekmek kuyruklarını bir görseniz, ne var yani, ne olur bir görseniz bunları? (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bir yandan bu var, bir yandan da “Ekonomi nasıl düzeler?” diye kafa yoranlara her türlü eziyeti çektiriyorsunuz. Gençler, üniversite öğrencileri, geleceğimizin yöneticileri forum yapmak istiyorlar, ekonomik forum; çop, işkence, gözaltı, cezaevi... Lafa gelince de hemen Bakara suresinin arkasına saklanıyorsunuz. Evet, Bakara suresinde

“Açlıkla; ürünlerden, mallardan eksiltmekle sınırsız.” diyor, doğru, bunu söylüyor -Sayın Grup Başkan Vekilim, hoş geldiniz- ama Bakara suresinde şunu söylemiyor: “Millet açken zevküsefa içerisinde yaşayın.” demiyor (CHP sıralarından alkışlar) “Korumalara her ay 260 milyon lira para verin.” demiyor “Millet perişanken saraylarda yaşayın.” demiyor “Binlerce dolarlık çantaları kolunuza takıp gezin.” demiyor. Bakara suresinin neresinde lüks makam arabalarından, uçan saraylarından söz ediliyor, neresinde, söyler misiniz? Millete gelince ürün eksiltme, size gelince serveti artırma; millete gelince açlık, sefalet, yoksulluk, size gelince şatafat, savurganlık, zevküsefa; millete 2 domates, yarım kilo kıyma, size gelince löp löp kuzu çevirmeler, efuliler mefuliler; hayat size güzel beyler. (CHP sıralarından alkışlar)

Ekonomiyi yönetemiyorsunuz, beceremiyorsunuz. Memleketi milyoncu dükkânı hâline getirdiniz. Bizim Elbistan’da eskiden vardı milyoncu, ne alırsan 1 milyonu; Türkiye’yi o hâle getirdiniz. Bulgaristan’dan geliyor levayla, 100 levayla geliyor, çantayı doldurup gidiyor. Eskiden bizim yurttaşlarımız Bulgaristan’a giderdi, çantayı doldurur gelirdi. Şimdi, Bulgaristan’dan geliyor, çantasını

dolduruyor, gidiyor. Iğdır'a geliyor Azerbaycan'dan, Artvin'e geliyor, Hopa'ya geliyor Gürcistan'dan, çantaları doldurup gidiyor. Niye? Çünkü siz ekonomiyi yönetemezsiniz, yönetemiyorsunuz. Ama Sayın Numan Kurtulmuş açıklama yapmış bugün asgari ücret konusunda “Dolara endeksleyemeyiz.” demiş “Bu, gerçekçi değil, hakkaniyetli değil.” demiş. Allah aşkına, 5'li çeteye otoyolların, köprülerin parasını dolara endeksliyorsunuz, hakkaniyetli oluyor da millete gelince mi hakkaniyetli olmuyor? (CHP sıralarından alkışlar)

Bu iktidar milletin iktidarı değildir, bu iktidar rantın iktidarındır, 5'li çetenin iktidarındır. Sizin millete karşı olan bütün bağınız kopmuş durumdadır, geçmişte milletle bağınız vardı ama bugün itibarıyla millet ile AKP'nin bağı kalmamıştır, bitmiştir.

Başka? Sayın Fuat Oktay burada konuşuyor “Fiyat artışları, kur artışları kader olmayacak.” diyor. Doğru söylüyorsun Sayın Oktay, günlerdir bu kürsüde, bu Mecliste en doğru şeyi sen söyledin; kader olmayacak çünkü siz bu milletin kaderi değilsiniz, gideceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Siz gittikten sonra bu milletin geleceği çok daha güzel olacak.

Her şeyi sattınız; SEKA, TEKEL, demir çelik fabrikaları, şeker fabrikaları, TELEKOM, sahil bölgelerindeki hazine arazileri, Tank Palet Fabrikası... Her yeri sattınız, her şey bitti, sıra leyleğe geldi. En son limanları satıyorsunuz; Antalya Limanı'nı Katarlılara peşkeş çekmeye çalışıyorsunuz. Bu Katarlılarda ne buldunuz?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Para, para!

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Nedir sizin bu Katar sevdanız? Bu Katarlılarla nasıl bir diyalogunuz, bir ilişkiniz var ki ne varsa her şeyi Katarlılara vermeye çalışıyorsunuz? Bu ülkede, bugüne kadar -Allah rahmet eylesin- Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık yapmış kim varsa hepsinin bütün birikimlerini, yaptıklarını sattınız, sattınız, sattınız; bir de çıkıp o insanlara laf ediyorsunuz!

128 milyar dolar vardı kasada, o parayı yediniz, gözünüzü dağa taşa diktiniz. Şimdi, Türkiye'nin tüm dağları, taşları, ovaları “maden ruhsatları” adı altında peşkeş çekiliyor. Üç beş kuruş para gelsin diye ufacak pınarların üzerinde HES projeleri yaptırıyorsunuz. Öyle bir hâl geldi ki artık, elin Amerikalısı, Kanadalısı ta oradan buraya geliyor, bizim dağlarımızdaki yabani hayvanları avlıyor. Ne için? Para için. Parayı bastırıyor, yabani hayvan avlatıyorsunuz; yazıktır, günahtır.

Değerli arkadaşlar, birkaç söz de seçim bölgem Kahramanmaraş için söylemek istiyorum. Sayın Mahir Ünal az önce buradaydı, kendisinin de olduğu bir toplantıda, Afşin-Elbistan Termik Santrali'nde, dediler ki: “Merak etmeyin, 2021 yılının Ocak ayından itibaren Afşin-Elbistan Termik Santrali'nde filtre olacak. Hiçbir şekilde kül yutmayacak kimse, hiçbir şekilde zehir solumayacak Afşinli, Elbistanlı.” Söz verdiler, 2022'ye giriyoruz, hâlâ sözünü tutan yok, hâlâ Afşin'de, Elbistan'da yurttaşlarımız zehir soluyorlar, kül yutuyorlar; santrale filtre hâlâ takılmadı değerli arkadaşlar. O bölgede yaşayan insanlara hâlâ büyük bir eziyet yapılıyor. Sayın Mehmet Muş Grup Başkan Vekiliydi -kendisi de az önce buradaydı, şimdi yok- o gün bu görüşmelerde bana söylemişti ben kürsüden konuşunca -tutanaklar bende- demişti ki: “Merak etme, Afşin-Elbistan Termik Santrali'ne altı ayda filtre takılacak.” “Takılmayacak.” dedim. “Takılacak. Bıyığımı keserim.” demişti. Hâlâ filtre takılmadı arkadaşlar Afşin-Elbistan Termik Santrali'ne.

TEKİN BİNGÖL (Ankara) – Bıyık duruyor mu?

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Değerli arkadaşlar “Devlet hastanesi yaptık Elbistan'da.” diyorlar; doktor yok yahu, ne yapayım ben binayı? Hastaneyi istediğin kadar yap, dört duvar. Doktor? Doktor yok.

“Arsan” diye bir kavşağımız var, Maraş merkezde, Arsan Kavşağı. İki yıldır bir kavşağı bitiremediniz ya. Ya, bu kadar mı beceriksizsiniz, iki yıldır bir kavşak bitirilmez mi?

Yine, Kahramanmaraş'ın ufacık otogarını yıktılar "Otogar yapacağız." dediler, iki yıldır bir otogarı yapmayı beceremediler. Millet yağmurda çamurda, soğukta, otogardan, eski otogarın olduğu yerden otobüslere binmeye çalışıyor.

Maraş'a stat sözleri var. Her seçim dönemi geldiğinde "Maraş'a stat yapacağız. Antep'e yaptık, Kayseri'ye yaptık..." Güzel, yaptınız; Maraş'a niye yapmıyorsunuz arkadaş? Her seçim döneminde gelirler "Söz veriyoruz, bu defa yapacağız." derler. Alırlar fotoğrafları "Bunu yapacağız." diye gösterirler, "Yalnız bunun çatısı da biraz yamuk olmuş." derler. "Biraz düzeltelim, böyle yapalım." derler. Ama daha Maraş'a bir stat yapamadınız.

"Aksu Çayı" diye bir çayımız var, bildiğiniz kimyasal akıyor; rezalet, kokudan durulmuyor. Önerge veriyorum Bakana, diyorum ki: "Yahu, kardeşim, burası kirli, temizlenmesi lazım." Bakan bana cevap veriyor "Hayır, orası temiz." diyor. "E, gel beraber gidelim, bakalım." diyorum, gelmiyor. "E, gidelim, bir temsilci gönder, oradan bir bardak su alalım, içelim." diyorum. I ıh, tık yok. "Kardeşim, gel gidip beraber çimelim." diyorum yani "Orada yüzelim." diyorum. O da yok, ona da gelmiyorlar. Ama Maraş'ın ortasında Aksu Çayı'ndan zehir akıyor. Niye biliyor musunuz? Çünkü Maraşlı zamanında AK PARTİ'ye çok oy verdi, çantada keklik görüyorlardı, "Biz bu Kahramanmaraş'a hizmet etmesek de bunlar zaten bize oy veriyor." diye bakıyorlardı. Şimdi, meydana çıkacaksınız, seçim sandığı gelecek, göreceksiniz Maraşlının size vereceği dersi.

Velhasılıkelam -sürem de bitme üzere- değerli milletvekilleri, AK PARTİ dönemi sona eriyor. Yirmi yıldır bu ülkeyi yöneten AK PARTİ gidiyor, görevi sona eriyor. Çok büyük tahribatla gidiyorlar, çok büyük zarar verdiler, Türkiye'nin değerleriyle oynadılar, Türkiye'ye ekonomik açıdan çok çok çok büyük zararlar verdiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Teşekkür ederim, Sayın Başkan.

Ama inşallah, 2022 yılında, en erken, ne zaman yapılabilirse, bir sandık geldiği zaman bu millet yediği ayazı unutmayacak, sizler zevküsefa sürerken ekmek kuyruklarında çile çekmeyi unutmayacak ve size "Hadi bakalım evinize, hoşça kalın." diyecek.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına söz talepleri tamamlandı.

Şahsı adına ilk söz Sayın Meliha Akyol'un.

Sayın Akyol, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MELİHA AKYOL (Yalova) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi görüşmelerinde 8'inci madde üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yalova'mız, İlk Çağ'dan beri şifalı sularıyla Bizans ve Osmanlı İmparatorluklarında yazlık, sayfiye kenti olarak ün yapmıştır. Yalova Kaplıcalarının kaderi 19 Ağustos 1929'da Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Yalova'ya gelmesiyle değişmiştir. Termale hayran kalan Atatürk buranın dünyaca ünlü bir sağlık ve su merkezi, su şehri olması için büyük çaba sarf etmiştir, imar ve ihyasını sağlamıştır. Bugün hâlâ altın madalyası olan tek yer Yalova Termal Kaplıcalarıdır.

İktidarımız sırasında Yalova'mız –yedi yıl önce- yeni il olmuştu, dolayısıyla şehrin ihyası ve imarı da AK PARTİ'ye nasip oldu. İktidarımızın ilk döneminde Altınova ilçemiz tersane bölgesi ilan edildi. Günümüzde 40'a yakın tersane hizmet vermektedir. Böylece 60 bin kişinin de istihdamı sağlanmaktadır.

Türkiye gemi ve yat ihracatının yüzde 62'sini Yalova'da yapmaktadır, millî ekonomimize yüksek oranda döviz katkısı sağlamaktadır. Yalova tersanelerinde yüksek teknoloji barındıran gemiler inşa ediliyor. Bu gemilerin hepsi, hizmet amacına göre, yeni teknolojiler kullanılacak şekilde dizayn edilmiştir ve bazıları da dünyada ilk, Türkiye'de ilktir. Dünyada ilk defa çevreci sevk sistemleriyle çalışan gemiler yapılmıştır. Sadece elektrikle çalışan veya elektrik, doğal gaz, dizel, hibritle çalışan sevk sistemleri kullanılmıştır. Ayrıca, uzaktan kumandalı gemiler yapılmıştır ve otonom gibi insansız denizaltılar yapılmaya devam etmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından, ilimizde olan fabrikalara 2008 yılında verilen çok büyük teşviklerle karbon elyaf üretimi gerçekleştirilmiştir. Bu ürün, katma değeri çok yüksek, savunma sanayisinde kullanılan stratejik bir üründür; Çin'den sonra ihracatta 2'nci ülkemiz ve bu da sadece Yalova'dan yapılmaktadır. Yılda 276 milyon dolar döviz katkısı sağlamaktadır.

Sayın Cumhurbaşkanımızın vizyonu ile Osmangazi Köprümüzün 2016 yılında açılışını gerçekleştirdik. Böylece, Yalova, Sabiha Gökçen'e otuz beş dakika uzaklıkta olmuştur, ilimiz bir cazibe merkezi hâline gelmiştir, Türkiye'de nüfus artış hızı 3'üncü olan ildir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın çalışmaları sonucunda Yalova'da OSB'ler kuruldu. Siyasi irademizi ortaya koyarak ihtisas OSB ve yeşil OSB olması yönünde kararlığımızı gösterdik. Burada da yüksek teknoloji içeren ürünler imal edilecek, ediliyor; gün geçtikçe de yatırımcı sayımız artmaktadır.

Taşı toprağı altın olan Yalova'mızda kivi üretimi çok fazladır. Ülkemizdeki toplam kivi üretiminin yüzde 50'si Yalova'da yapılmaktadır. Yalova, süs bitkileri üretiminde de Antalya ve İzmir'den sonra 3'üncü sırada gelir. Orkide de en çok orkide üreten ilk ildir Yalova. İlimizde 2020 yılı içerisinde dış mekân ve kesme çiçek ihracatımız 5 milyon dolardır.

Ormanları, denizi, şelaleleri, kaplıcalarıyla Yalova'mız Marmara'nın incisidir, işte bu yüzden ilimize teveccüh çoğalmaktadır. Her geçen gün büyüyen, gelişen ilimizde farklı kültürler bir arada asude bir hayat yaşamaktadırlar.

Evet, hep söylediğimiz gibi, Yalova halkı her şeyin en iyisine layıktır. Bu bilinçle, önemli ihtiyacımız olan 400 yataklı Yalova Devlet Hastanemizin yakında açılışını yapacağız. Sayın Cumhurbaşkanımızın tensipleriyle Yalova Üniversitesi Tıp Fakültesi de kuruldu, hatta bu yıl ilk öğrencilerimizi aldık; hamdolsun, bu da bizlere nasip oldu. Tıp Fakültesinin açılışıyla yapılan yatırımlar ve projeler de taçlanmış oldu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hukuk fakültesi açtınız, hukuk fakültesinde öğretim üyeleri yok.

MELİHA AKYOL (Devamla) – 2053, 2071 hedeflerimize ulaşmak için durmadan, dinlenmeden, adanmış bir ruhla çalışacağız.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Gidin artık ya! Sizi istemiyoruz.

MELİHA AKYOL (Devamla) – Bizi durduramayacaksınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SALİH CORA (Trabzon) – Bravo! Bravo!

MELİHA AKYOL (Devamla) – Bizden seksen yılınızı aldınız, çaldınız. Ülkemin kadınlarının yarısının, başörtülü olan kadınların eğitim hakkını elinden aldınız, siyaseti yasakladınız.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İnsanların hayatı perişan şu anda; açlığa, sefaletle mahkûm ediyorsunuz.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Artık oradan ekmek yok size. Bırakın, bırakın; o kapı kapandı.

MELİHA AKYOL (Devamla) – On binlerce genç kızımız heder oldu, her yerde önlerini kestiniz.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Hâlâ aynı şeyi konuşuyorsunuz, hâlen onu konuşuyorsunuz.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Ekmek yok oradan, ekmek.

MELİHA AKYOL (Devamla) – Yetmedi, eşi başörtülü olan erkeklerin de geleceğini engellediniz. (CHP sıralarından gürlütüler) “Cumhurbaşkanının eşi başörtülü olmaz.” dediniz, cumhuriyet resepsiyonuna sokmadınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın sözlerinizi.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Başörtüsü zihniyetini değiştiremediniz ya!

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Parmak sallama, parmak sallama! Ayıp! İndir o parmağı, indir!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – 84 milyonu mağdur ettiniz.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Ekmek yok oradan!

MELİHA AKYOL (Devamla) – Ta ki Sayın Cumhurbaşkanım çıkıp “Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak.” dedi.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Oradan ekmek yok; bırakın, bırakın onları; o işler geçti.

MELİHA AKYOL (Devamla) – Bu minvalde, ülkemın kadınları adına eşitsizliklere, yasaklara son verdiği için Sayın Cumhurbaşkanımıza şükranlarımı ve minnetlerimi sunuyorum. Bu millet bunları unutmadı, size asla bir daha ruhsat vermeyecek. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Dini istismar etmeyi artık bırakın Hanımefendi.

MELİHA AKYOL (Devamla) – Yaptıklarımız yapacaklarımızın teminatıdır diyor, 2022 yılı bütçemizin ülkemize ve necip milletimize hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Dini istismar etmeyi artık bırakın. Artık yeter!

MELİHA AKYOL (Devamla) – Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İnsanları açlığa, sefalete mahkûm edemezsiniz; izin vermeyeceğiz.

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci söz Sayın Sera Kadıgıl’ın.

Sayın Kadıgıl, buyurun.

SALİH CORA (Trabzon) – Sera Hanım, HDP sıralarından geliyorsunuz, oraya mı geçtiniz?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Kışkandıysanız buyurun Sayın Cora.

Bütçe kanunu teklifi üzerine söz almış bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum ama ben bugün buradakilere konuşmayacağım; sana, bana, bize konuşacağım.

RECEP AKDAĞ (Erzurum) – Biz sizi dinlemeyeceğiz o zaman.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (Devamla) – Biliyorum günler karanlık, yoruldun, bunaldın; insan gibi yaşayamamaktan, daha ayın başından sonunun hesabını yapmaktan, eskiden çeyrek altın aldığın paraya bugün tuvalet kâğıdı bile alamamaktan usandın, biliyorum. Biliyorum kız kardeşim, yaşayacağın hayata burnunu sokan hadsizlerden, “aile” adı altında illaki bir erkeğe zimmetlenmekten, dövülmekten, öldürülmekten bıktın, biliyorum. Biliyorum genç arkadaşım, imkânın olsa bir dakika daha kalmayacaksın bu ülkede. Seni daha 13’ünde memleket derdine düşüren bu düzenden, sana bir telefonu bile çok görenlerden; artık çok çalışıp doktor, mühendis çıksan bile rahata çıkamayacağımı bilmekten; geleceksizlikten, güvencesizlikten usandın, biliyorum. Görüyorum umutsuzsun, mutsuzsun. Eğitimi çökerttiler, üretimi çökerttiler, paramızı çökerttiler; kasamız tamtakır.

Peki, bunca düştükten sonra tekrar ayağa kalkabilecek miyiz sence? Hani, derler ya: “Bu maç buradan döner mi?” Gerçekten özgür ve adil bir ülke mümkün mü hâlâ? Mesela, kimsenin dili, dini, ırkı, mezhebi, cinsiyeti, cinsel yönelimi yüzünden ayrımcılığa uğramadığı bir ülke; haftada dört gün, misal, günde altı yedi saat çalıştığın, emeğinin karşılığını aldığın, emekli olunca huzur ve refah içinde yaşadığın bir ülke? Ailesi zengin olanın hayata 10-0 önde başlamadığı, çocuğuna laik ve bilimsel bir eğitim verebilmek için bankadan kredi çekmek zorunda kalmadığın; özgürce fikrini söyleyeceğin, siyasetçileri gönlünce yereceğin bir ülke; yurt dışına gitmek zorunda kalanların koşa koşa geri dönmek isteyeceği bir ülke çıkacak mı bu yarattıkları enkazdan? Kadınların, günün her saatinde, kentnin her köşesinde korkmadan yürüyebilecekleri bir ülke; sahi, böyle bir ülke için umut var mı hâlâ? Var kardeşim, var; var, merak etme! Biliyorum hâlâ umut var bu ülkede, ben inanıyorum; inanmazsam burada konuşmam zaten. Gün boyu bankalardan gelen taciz mesajlarına karşın akşam eve gelip çocuğuna kolay olanı değil, doğru olanı öğretmeye mecalin varsa hâlâ ya da evlenip çocuk yapmayı mecbur sananlara inat, canının istediği gibi yaşıyorsan hayatını umut var. Ege’de bir avuç orman köylüsü koca koca maden şirketlerine kafa tutuyorsa, Karadeniz’de deresine göz diken şirketlerin karşısına bastonuyla dikiliyorsa Havva ana, sokaktaki köpeğin bir gece olsun tok yatması için kendi aç yatmayı göze alan güzel insanlar yaşıyorsa aramızda bil ki umut var. Canını korudu diye on beş yıl hapse mahkûm ettikleri Çilem Doğan var ya, kızını bize emanet ettiği mektubunda erkek yargıya apaçık kafa tutuyorsa; “Bir kişi daha eksilmeyeceğiz!” diyen kadınlar, “Biz varız!” diyen LGBTİ+’lar gecelerde sokaklarda ve dimdik karşılarındaysa bu ülkede umut var. Ankara’da barış isterken eşini ve oğlunu kaybetmesine rağmen barışın bir gün mutlaka geleceğine inanabilen Nezahatler, bacaklarını IŞİD bombasında kaybetmesine rağmen inadına mini eteğiyle Nevruz halayı çeken Lisalar, Soma’da “Vallahi de korkmuyoruz, billahi de korkmuyoruz sizden!” diyen madenciler, kaybettiği çocuğunun hesabını sormak için direnen Mısra Özler, sekiz yüz yetmiş iki haftadır inatla Galatasaray Meydanı’nı size dar eden Cumartesi Anneleri varsa bu ülkede umut var! (HDP sıralarından alkışlar) Sokak ortasında oğlu katledilen Emel anne Ali İsmail gibi özgür bir dünya düşleyen yüzlerce çocuğu okutmaya devam ediyorsa, Gülsüm Abla bir adım bile geri basmadan oğlunun katillerinden hesap soracağımız günü bekliyorsa, Gezi Parkı’nda hâlâ boylu boyunca duruyorsa uğruna göz verdiğimiz, can verdiğimiz ağaçlar ve hâlâ her olayda korkudan tir tir titreyerek o canım parkı gözaltına alıyorlarsa bu ülkede umut var arkadaşlar, var. (HDP sıralarından alkışlar) Bu karanlığın içine doğmasına, imam-hatiplere, tarikat yurtlarına mecbur edilmesine rağmen dindar ve kindar olmayı değil, eşit ve özgür olmayı seçen bir gençliği varsa bu ülkenin, umut var. Saraya kul olup hayatını kurtarmak varken bazıları gibi, menfaati için haysiyetini satmadan onuruyla direnen milyonlarca insan varsa bu ülkede umut var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Bu ülkenin iyi insanları, güzel insanları, dürüst insanları sanmayın ki biz yalnız kaldık. Yirmi yıldır şu umudu, şu inadı söküp atamadılar ya içimizden, bilin ki çoktan biz kazandık çünkü biz varsak inat var, biz varsak umut var.

Teşekkürler Sayın Başkan. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9’uncu maddeyi okutuyorum:

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yatırım Harcamaları, Mahalli İdareler ve Fonlara İlişkin Hükümler

Yatırım harcamaları

MADDE 9- (1) 2022 Yılı Yatırım Programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projeler dışında herhangi bir projeye harcama yapılamaz. Bu cetvellerde yer alan projeler ile ödeneği toplu olarak verilmiş projeler kapsamındaki yıllara sarı işlere (Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca gerçekleştirilecek şehir içi raylı ulaşım sistemleri, metro yapım projeleri ve diğer demiryolu yapımı ve çeken araç projeleri, Elektrik Üretim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü ve/veya Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilecek kurulu gücü 300 MW ve üzeri pompaj depolamalı HES projeleri ile Elektrik Üretim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilecek 1.000 MW ve üzeri doğal gaz çevrim santrali kapasite artışı, yenileme, ikame ve idame projeleri hariç) 2022 yılında başlanabilmesi için proje veya işin 2022 yılı yatırım ödeneği, proje maliyetinin yüzde 10'undan az olamaz. Bu oranın altında kalan proje ve işler için gerektiğinde projeler, 2022 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar esaslarına uyulmak ve öncelikle kurumların yatırım ödenekleri içinde kalmak suretiyle revize edilebilir.

(2) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, yatırım programında ödenekleri toplu olarak verilmiş yıllık projelerinden makine-teçhizat, büyük onarım, idame-yenileme, tamamlama ile bilgisayar yazılımı ve donanımı projelerinin detay programları ile alt projeleri itibarıyla tatad edilen ve edilmeyen toplulaştırılmış projeler ile ilgili işlemlerde 2022 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar esasları uygulanır.

(3) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerine yatırım projeleri ile ilgili olarak yapılacak ödenek ekleme, devir ve aktarma işlemleri 2022 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Kararda yer alan usul ve esaslara göre yatırım programı ile ilişkilendirilir.

(4) 2022 Yılı Yatırım Programına ek yatırım cetvellerinde yıl içinde yapılması zorunlu değişiklikler için 2022 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Kararda yer alan usullere uyulur.

(5) 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu ile İl Yatırım ve Hizmetlerine İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanununun 28/A maddesi ve geçici 10 uncu maddesi gereği 2022 yılı bütçesine devren kaydedilecek ödenekler, Strateji ve Bütçe Başkanlığına bilgi vermek kaydıyla proje sahibi ilgili kurum tarafından Yatırım Programında yer alan projelerle ilişkilendirilir.

BAŞKAN – Madde üzerinde ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Sayın İmam Hüseyin Filiz'in.

Sayın Filiz, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 9'uncu maddesiyle ilgili olarak İYİ Parti Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve yüce Türk milletini saygılarımla selamlıyorum.

Bu maddeyle, 2022 Yılı Yatırım Programı'nda ödeneklerin harcanmalarında uygulanacak genel prensipler anlatılmaktadır. Ayrıca, bu madde her yıl bütçe kanununda tekrarlanan bir madde olup, uygundur.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ iktidarının diğer konularda olduğu gibi yatırımlar konusunda da kaynakların verimli ve etkin kullanılması açısından başarısız olduğunu, liyakatsiz ve ehliyetsiz kadrolarla her konuda tartışmalar yarattığını, firmalarla yapılan sözleşmelerde de şeffaf olmadıklarını

biliyoruz. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden sonra yatırımlarda “ben yaptım oldu” anlayışının hâkim olduğunu görüyoruz. O yüzden, yanlışlıklar yapılmakta ve Türkiye zamanının büyük kısmını tartışarak geçirmektedir.

Değerli milletvekilleri, biraz tekrar da olsa bazı konuları dile getirmek istiyorum. Gelecek on beş yirmi yıl torunlarımızın ödeyeceği yap-işlet-devret modeliyle yapılan, ödemeleri dolara endeksli yolcu garantili havalimanları, araç geçiş garantili köprüler, yollar; motoru yabancı, yerli helikopter projeleri... Kasım 2018 tarihinde Savunma Sanayii Başkanının “On sekiz ayda hazır olacak.” dediği ALTAY tankı, otuz altı ay geçti hâlâ ortada yok; motoru ve transmisyon sistemi yok. “Tank” demek; “motor” demek, “transmisyon sistemi” demektir; eğer bunlar yoksa nasıl tank yapacaksınız? Mühendislikte yüzde 10 hata kabul edilebilir bir hata payıdır ama bu süreçte hata yüzde 100’ü geçmiştir. Bu en baştan bilinmez mi, insan şaşırıyor? İnşallah, otomobil için de böyle olmaz. “Motorumuz yok, dişli kutumuz yok.” demezsiniz.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı bütçe sunuşunda araç kamerası yapıldığını söyledi ve gösterdi burada; bu, sevindirici. Ayrıca, servo motor ve CNC tezgâh yapıldığını da ilave etti. Aslında, Türkiye’nin CNC konusunda bir altyapısı var, otuz yıl önce de biz bu tezgâhları aynı şekilde yapıyorduk.

1990’lı yıllarda TAKSAN ve bir özel firma tarafından 3 eksenli CNC tezgâh üretiliyordu. TAKSAN’ı 2003 yılında kapattınız, özelleştirdiniz. Özel firma da yurt dışı firmalarla rekabet edemediği için imalatı durdurdu. Hâlen birkaç firma 3 eksenli CNC tezgâh imalatı yapıyor ancak servo motorları, kontrol üniteleri, kızaklar, vidalı miller, fener milleri yurt dışından temin edilerek montaj yapılmaktadır. Yerli ve millilik oranı oldukça düşüktür ama montaj da olsa, yerlilik oranı az da olsa yine de olumlu görüyoruz ancak Sayın Bakanın yeni yapıyormuş gibi anlatması doğru olmamıştır. 5 eksenli tezgâh yapılırsa teknolojiye bir yerlere gelmişiz demektir ki işte o zaman övünmek yerindedir.

Değerli milletvekilleri, bir zamanlar tarımda kendine yeten Türkiye, şimdi, tarımda gübresi, ilacı, tohumuyla dışarı bağımlı. Yanlış tarım politikaları ve yetersiz destekler çiftçileri çökertmiş, vatandaşları ekmek kuyruğuna mahkûm etmiştir. Hesapsız tarım ürünleri ve hayvan ithalatları tarım ve hayvancılığı bitirme noktasına getirmiştir. Yanlış politikalar esnafı da bitirmiştir, emekliyi de. Yanlış yapılıyor dedik ya, yanlıştan çok ne var; Tank Palet Fabrikası, F-35’ler, S-400 füze savunma sistemleri çok tartışıldı, o konulara girmeyeceğim ama bunların günlük karar verilen, hesapsız kitapsız projeler olduğunu söylemeliyim. Biraz daha sayarsam, sadece sayılarıyla övülen, bilim ve teknoloji üretmekten uzak, sorunlar içindeki üniversiteler; milyonlarca işsiz üniversiteli, yandaş müteahhitlere verilen ballı ihaleler, yıllardan beri tamamlanmayı bekleyen ve Türkiye için vazgeçilmez önemdeki GAP, KOP, DAP ve DOKAP bölge kalkınma projeleri yılan hikâyesi gibi. En iyi durumda görünen GAP’ta bile sulanması planlanan 2,5 milyon hektar toprağın ancak 580 bin hektarı sulanabiliyor. Konya Ovası su beklerken, Doğu Anadolu, Doğu Karadeniz ilgi ve destek beklerken “çatlasanız da patlasanız da” ısrarıyla ve anlayışıyla yapılmak istenen Kanal İstanbul. İtibardan taviz verilmeyen lüks ve şatafatlı harcamalar, saymakla bitmeyen yolsuzluklar... Sonuçta, ülkemiz dış ülkelere borç vesayeti altına sokulmuştur. Bu sonuçlara gelmemizde en büyük etkenlerden biri liyakatsiz ve ehliyetsiz kadrolardır. Kendi kafasıyla düşünen, kendini bilen, vicdanı hür insanları istemediğiniz için, bilmeden ezberden konuşan, yalan söyleyen, vatandaşa kazık atan fakat dürüstlüğü dilinden düşürmeyen, hep yetim hakkından bahseden ve millete ahlak öğretmeye kalkanlara yol açıldı. Millî Eğitim Bakanlığı bütçe görüşmelerinde yaptığım konuşmada söylediğim gibi, Yüce Allah’ın “Karşıma kul hakkıyla gelmeyiniz.” ayetini eğitimde bir değer olarak almadıkça düzelmek mümkün değildir.

Değerli milletvekilleri, bir ekonomist “Para harcamaının dört şekli var.” diyor. Birincisi: Kendi paranızı kendiniz harcarsınız. Bu durumda, aldığınız malın fiyatı da kalitesi de sizi ilgilendirir, hem ucuz hem kaliteli almaya çalışırsınız. İkincisi: Kendi paranızı başkasına harcarsınız. Bu durumda, aldığınız malın fiyatı ilgilendirir sizi; ucuz mal alırsınız, kalitesi önemli değil. Üçüncüsü: Başkasının parasını kendinize harcarsınız. Bu durumda, kaliteye bakarsınız, fiyat önemli değil, nasıl olsa başkasının parası. Dördüncü şekil ise birinin parasını başka birine harcarsınız, bu durumda da ne kalitesi ne de fiyatı sizi ilgilendirir, umurunuzda olmaz. Şu anda kamuda hangi şekil uygulanıyor diye sormayacağım -hepiniz biliyorsunuz- ama bize göre olması lazım gelen şekil birincisidir. Para harcama makamında olanlar, her kim olursa olsun, Cumhurbaşkanı da dâhil, devletin parasını kendi öz parası gibi harcamak anlayışında olmalıdır. Kısacası, devletin her bir kuruşunu harcarken yüreği titreyen Hazreti Ömer’i, Ömer bin Abdülaziz’i örnek alın.

Bir diğer önemli etken ise devletin hafızasını da ihtiva eden kurumların kapatılmasıdır. AK PARTİ hükümetleri, geçtiğimiz on dokuz yıl içinde pek çok kurumu değiştirip dönüştürdü; kimini kapattı, kiminin yerine yeni kurum ihdas etti, kiminin adını değiştirdi. Devlet Personel Başkanlığı, Refik Saydam Hıfzısıhha Enstitüsü, Devlet Planlama Teşkilatı örneklerden birkaçı.

Bunlardan Devlet Planlama Teşkilatı, 1960 yılında, ülke kaynaklarının verimli bir şekilde kullanılmasını ve kalkınmanın hızlandırılmasını sağlamak, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı planlı bir şekilde yürütmek, uzun süreli kalkınma planları ile yıllık programlar hazırlamak ve bunların uygulanmasını takip etmek gayesiyle kurulmuştu. DPT, birçok eksiğine rağmen, ülkemize hazırladığı 10 adet beş yıllık planla oldukça önemli hizmetler veren, doğrudan Başbakan’a bağlı bir müsteşarca yönetilen bir kurumdu. DPT, anlaşılmaz bir şekilde, 2011 yılında kapatılarak yerine Kalkınma Bakanlığı kuruldu, 24 Haziran seçimlerinden sonra ise Kalkınma Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesine alındı yani Kalkınma Bakanlığı da kapatıldı. 10 Temmuz 2018 tarihli 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nde, kalkınma planının bundan böyle Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen temel hedef, ilke ve amaçlar çerçevesinde Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından yapılacağı belirtilmiştir. Yeni yapılandırmada teşkilatın birçok birimi kapatıldı. Planlamanın Hükûmete müşavirlik etme görevi elinden alınmış “Sen bana senaryo üretme, sadece dediğimi yap.”çı bir başkanlığa dönüşmüştür. Türkiye Cumhuriyeti’nin bürokratik, ekonomik ve kalkınma hafızası ortadan kaldırılmış, ekonomimiz tam anlamıyla plansız ve öngörülmez bir ekonomiye dönüştürülmüştür.

Değerli milletvekilleri, bir konuya daha parmak basmak istiyorum. Dünyanın bütün ülkelerinde istatistik kurumu, planlama yapan kurumun bünyesinde veya onlarla yakın ilişki hâlinindedir; bizde de öyleydi. TÜİK, eski adıyla “Devlet İstatistik Kurumu” önce DPT’nin, daha sonra da Kalkınma Bakanlığının bağlı kuruluşuydu, en son Hazine ve Maliye Bakanlığının bağlı kuruluşu yapıldı; istikrarsızlığı görüyorsunuz. TÜİK, o dönemlerde gerçekleştirdiği istatistik çalışmalarıyla planlamaya yardımcı oluyordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın sözlerinizi.

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Devamla) – Örneğin, Türkiye’nin bölgeler arasında kişi başına düşen millî gelir kıyaslaması yapılarak DPT, bölgeler arası dengenin kurulması için kalkınma projeleri önerilebilmekteydi.

Değerli milletvekilleri, diyorum ki TÜİK şöyle dursun, geride dursun, verdiği bilgilere göre eğer planlama yapılırsa çöktüğümüzün resmidir, devlette asıl tahribat da budur. Gelişmiş ülkeler kurumlarını muhafaza edip daha verimli hâle getirirken AK PARTİ hükümetleri ya kurumları ortadan kaldırdı ya TÜİK örneğinde olduğu gibi kamu nezdinde güvenini kaybetti.

Değerli milletvekilleri, yoksulluk, yolsuzluk ve faiz kokan, gelir gider dengesinin sağlanamadığı bu bütçelerle bir yere varamayız. Plansız kalkınma olmaz. Bilimde ve teknolojide seferberlik yapılarak dışa bağımlılık zinciri kırılmalıdır; öncelikler belirlenmeli, özellikle bölgeler arasındaki gelir dengesizliğini minimuma indirmek için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Süreniz tamamlandı Sayın Filiz.

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Devamla) – Peki.

2022 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Sermet Atay.

Sayın Atay, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA SERMET ATAY (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 9'uncu maddesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına konuşma yapmak için söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz üç yılı aşkın bir süredir Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle yönetilmektedir. Milletimiz 16 Nisan referandumuyla kararını vermiş, parlamenter sistemin ağırlıklarından ve küflü prangalarından kurtulmuştur. 21'inci asrın Türk asrı olması için bir dönüm noktası olarak gördüğümüz bu tercih, hızlı bir kalkınma ve hızlanma olma sürecini de beraberinde getirmiştir. Esasen bu sistem, Türk tipi başkanlık sistemidir. Cumhuriyet tarihinin en kapsamlı yönetim reformu olan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi kabul edildikten sonra yoğun bir reform dönemi başlamış olup devletimizin tüm kurum ve kuruluşlarıyla ilgili mevzuatlar yeni sisteme göre revize edilmektedir. Adalet, eğitim, güvenlik gibi birçok alanda atılan adımlar, yapılan yenilikler sayesinde vatandaşın devlete ve hizmete erişimi hızlanmış, dolayısıyla da kolaylaşmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; parlamenter sistemle yönetildiğimiz yıllarda, özellikle çok partili seçimlerle başlayan süreçte, ülkemiz birçok defa sistemin dayatmalarıyla kaotik durumlara maruz kalmıştır. Seçimlerin hemen arkasından gelen hükümet krizleri ve bu durumun sebep olduğu erken seçim süreçleriyle istikrar kesilmiş, devlet düzeni bozulmuştur. Hükümet krizlerinin sebep olduğu yönetim boşlukları, dünya görüşü birbirinden farklı siyasi partilerin uzlaşmaya kapalı duruşları ve bunlar gibi birçok durum bahane edilerek milli iradenin askerî cuntalar tarafından tehdit edilmesine ve darbe yapmak suretiyle gasbedilmesine kadar varan olaylar yaşanmıştır.

Dünyadaki demokratik yönetim modellerine baktığımızda; başkanlık, yarı başkanlık ve parlamenter sistem olarak üç yönetim modeli vardır. Esasen bu yönetim modellerini, yasama ve yürütmenin yapısı ile aralarındaki ilişkiler birbirinden ayrılmaktadır. Parlamenter sistemin ülkemizdeki en önemli sorunlarından biri yönetimdeki çift başlılık olmuştur. 2007 yılındaki Cumhurbaşkanlığı seçiminde yaşanan 367 krizi sonrası Cumhurbaşkanının halk tarafından seçileceği bir Anayasa değişikliği yapılmış ve 2014 yılında millet ilk defa doğrudan Cumhurbaşkanını seçmiştir. Yönetimde çift başlılık sorununu daha da derinleştiren bu durum, 15 Temmuz hain darbe girişimiyle bekayı tehdit eder hâle gelince çözüme kavuşturulması gereken en önemli sorun hâlini almıştır. Yönetimde çift başlılık ortadan kaldırılarak; hızlı karar alan ve uygulayan, bu sayede müreffeh yarımlar için üretkenliğini artıran, içerideki problemlerden kurtularak bölgede ve dünyada söz sahibi olmaya başlayan büyük Türkiye hedefinin temelleri atılmıştır. Yasama, yargı ve yürütme net çizgilerle birbirinden ayrılmış, Meclisimizin denge ve denetim mekanizması olarak güçlendirilmesi sağlanmıştır.

Bölgesel ve küresel ölçekte her alanda uluslararası hukuka uygun, meşru ve millî politikalarımızla, bekamıza, güvenliğimize, egemenlik haklarımıza, tarihi mirasımıza sahip çıkmaktadır. Türk dünyasıyla geliştirilen ilişkiler birçok alanda iş birliği zeminini genişletmektedir. Tüm Türk devletlerinin birlik içerisinde olduğu Türk Devletleri Teşkilatı geçtiğimiz günlerde kurulmuş ve faaliyetlerine başlamıştır.

Batı'da giderek artan Türk düşmanlığının ve bunun yanında İslamofobinin öne çıkması, güçlenen Türkiye korkusundan kaynaklanmaktadır. Batı dünyası İslam âlemiyle bitmeyen savaflara girdiği bin yılı aşkın süreçte karşısında İslam'ın bayraktarı olarak hep Türkleri görmüştür. En az bin yıldır, Batılılar için Türk demek Müslüman demek, Müslüman demek Türk demektir.

AB ve ABD'yle ilişkiler bağlamında uydu devlet konumundan öte bir misyon üstlenmesine izin verilmeyen ve NATO vasıtasıyla yörüngede tutulmaya çalışılan Türkiye, yeni dünya düzeninde ise ılımlı İslam'la uyuşturulmaya çalışılmıştır. Bu arada dinler arası diyalog kurgusu üzerinden sosyal bir aşu denemesine girilmiş, bu aşının kitlelere zerki için kullanılan FETÖ'nün operasyonel bir örgüt hâline gelmesi sağlanmıştır. Batı, Türkiye'de yürütme erkini değiştirip devleti ele geçirme nihai hamlesini, 15 Temmuz 2016'da FETÖ militanlarını bir askerî darbe girişiminde, teşebbüsünde bulundurarak gerçekleştirmiş ancak girişim karşısında, Türk milletinin sarsılmaz iradesini bulmuştur.

Türkiye kendisine biçilmeye çalışılan yeni düzen gömleğini yırtarak hem atalarının ruhunu ihya etmiş hem de cumhuriyetin kuruluş yıllarındaki bağımsız, hükümlan, rol model devlet fonksiyonuna Cumhurbaşkanı hükümet sistemiyle geri dönerek bölgesinde ve dünyada yükselmeye başlamıştır. Bu vesileyle, Atatürk'ün ölümünden sonra içine tıklandığı daracık uydu devlet kabuğu kırılmıştır. Bu açıdan bakıldığı zaman, Cumhuriyet İttifakı'nın temelinde millî bekanın yattığını, bu milletin sinesinden geldiğini ve bu ittifakın siyasi partiler değil, yüce Türk milleti tarafından oluşturulduğunu idrak etmek kolaylaşacaktır. Güçlendirilmiş parlamenter sistem söylemleri bu kervanı yolundan döndüremeyecektir. Önümüzdeki süreçte, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle ortaya konulan başarılar, Türk tipi başkanlık sistemiyle tamamen uyumlu, vesayet etkilerinden ve darbeci zihniyetlerle hazırlanan metinlerden uzak yeni bir anayasayla taçlandırılmalıdır.

Geride bıraktığımız zaman dilimi içerisinde, içeride ve dışarıda küresel güçlerin kumanda ettiği terör örgütlerinin faaliyetleri akamete uğratılmış, sınırlarımızda oluşturulmaya çalışılan terör koridoru planlayıcılarının başına geçirilmiştir. Kürdistan hayalleri kuran kravatlı bölücü teröristler Türk adaletinden kaçamamıştır. Küresel güçlerin gizli servislerine hizmet eden ve devlet düşmanlığı yapan Osman Kavala gibi hainler Türk adaletine hesap vermektedir; kravatlı teröristlerle kahvaltıda buluşma hayali kuranlar hüsrana uğrayacaklardır.

Savunma sanayisinde ulaşılan başarı Türkiye düşmanlarını huzursuz etmiş, millî sanayi ve kalkınma hamleleri bu güçleri harekete geçirmiştir. İnsansız hava araçlarımız, bunun yanında geliştirilen silah sistemlerimiz devletimizin bu konudaki dışa bağımlılığını bitirme noktasına getirmiştir. "Kendi tankını, helikopterini üreten Türkiye" düşüncesi küresel baronların uykularını kaçırmıştır. Akdeniz'de haklarımız çiğnetilmemiş, bize rağmen burada bir şey yapılamayacağı bütün dünyaya gösterilmiştir. Türkiye bu atılımları gerçekleştirirken bu yükselişi engellemek isteyen odaklar asimetric bir ekonomik savaşla önümüzü kesmeye başlamış, yeni bir planı uygulamaya koymuştur. Bütün dünyayı yaklaşık üç yıldır etkisi altına alan, küresel anlamda ticareti ve üretimi ciddi bir şekilde akamete uğratan pandemi sürecinde, dünyada ekonomik ve sosyal düzen değişmiştir. Devletimiz ekonomik savaşta milletimizin her kesimine yönelik tedbirler almış, devletin imkânları ölçüsünde sanayicisinden esnafa, işverenden çalışana kadar desteğini esirgememiştir ve esirgememeye devam etmektedir. Sanayi yatırımlarını devletimiz ciddi anlamda teşvik etmekte, gereken adımlar bürokratik engellere takılmadan atılmaktadır.

Kendi seçim bölgesi olan Gaziantep, sanayi ve ihracatta ülkemizin lokomotifine hâline gelmiştir. 1969 yılında temelleri atılan ve 43 milyon metrekareyi aşan alanıyla Türkiye'deki en büyük organize sanayi bölgesi olan Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi'nin -genişleme alanı- Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi-Fırat Nehri Arası Kullanma Suyu Hattı Yapım İş Protokolü, Sanayi Bakanlığımızca imzalanmıştır. Gelişen ihracatımıza ve ilimizin ekonomisine ciddi katkısı bulunan Gaziantepli üreticilerimizin yoğun ticaret yaptığı Irak'ın Erbil kentine yeniden Türk Hava Yolları tarafından direkt sefer konulması bir gerekliliktir. Bu sayede, aktarmalı uçuşlarla harcanan zaman ve maliyetler düşürülecektir. Sanayisinin yanında dünyada sayılı gastronomi şehirlerinden biri olan Gaziantep, yerli ve yabancı turistlerin yoğun rağbet gösterdiği bir cazibe merkezidir. Şehrimizin yeni havalimanının terminal binası, Gaziantep'in düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümünde, 25 Aralıkta, Sayın Cumhurbaşkanımızın katılımıyla hizmete açılacaktır. Artan nüfus ve iş hacmiyle beraber bölgemizde yaklaşık 4 milyon kişiye hitap eden bir havalimanı olmasından dolayı Türk Hava Yollarının özellikle Ankara, İstanbul, Antalya gibi büyük şehirlerimizden ek seferler koyması ve sefer sayılarının artırılması, şehrimizin haklı bir talebidir.

Ciddi kazalara, can ve mal kaybına sebep olan Nurdağı-Gaziantep kara yolu bir an önce bitirilmeli, bu kayıpların önüne geçilmelidir. On yıllardır süregelen Barak Ovası sulama projelerine hız verilmeli, bereketli ve tarıma uygun bu ova su kaynaklarına bir an önce kavuşturularak ülkemiz ekonomisine katkı sağlanmalıdır.

Gaziantep'te Antep fıstığındaki üretimin yanında ciddi miktarda zeytin üretimi de yapılmaktadır. Ticaret Odası liderliğinde organize edilen rekolte ve üretimi arttırmaya yönelik çalışmalar takdire şayandır. Ancak bu ürünün bir borsasının olmayışı, paketleme tesisi bakımından bir işletmenin bulunmayışı, zeytin üreticisini zor durumda bırakmaktadır. Antep fıstığımız için yapılan organizasyon ve tesislerin zeytin üreticileri için de teşvik edilmesi ve bu üreticiye de bu suretle imkânlar sunulması, Ticaret Bakanlığımız ve Tarım Bakanlığımızın iş birliğinde bir zeytin ve zeytinyağı borsasının kurulması bölge üreticimizin haklı bir talebidir. Bu talebi milletin kürsüsünden ileterek konunun takipçisi olacağımı bildiriyorum; bütçemizin vatanımıza, milletimize, devletimize hayırlı olmasını niyaz ediyorum, yüce milletimizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Ayşe Acar Başaran. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen değerli halkımız ve yine cezaevlerinde rehin tutulan sevgili yoldaşlarımız, arkadaşlarımız; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Evet, aslında, günlerdir bütçe tartışması yürütüyoruz. İlk günden bu yana ısrarla ve inatla ifade ediyoruz ki: Bu bütçe halkın, kadınların, gençlerin bütçesi değil; bu bütçe savaş bütçesi, bu bütçe kadın düşmanı bir bütçe, bu bütçe rant bütçesi, bu bütçe yandaşın bütçesi. Tabii, belki en sonda söyleyeceğimi başta söyleyerek ifade edeyim ki: Bu, AKP'nin son bütçesi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yirmi yıldır aynı şeyi söylüyorlar.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Devamla) – Önümüzdeki bütçeyi halkla, kadınlarla, gençlerle, yoksullarla biz yapacağız ve bu haksızlığa da hep beraber bir son vermiş olacağız.

Evet, arkadaşlar, şimdi neden bu bütçeye kadın düşmanı bir bütçe diyoruz? Çünkü bu bütçede personel giderlerinizi çıkarttığımız zaman kadının neredeyse adı yok ama bir taraftan da iktidar, kendi politikasını uygulamak için yani tekçi rejimini uygulamak için kadın karşıtı düzenlemelere de bu bütçeyle bir kez daha destek vermiş oluyor. Şimdi, biz HDP Kadın Meclisi olarak şubat ayında bir

kampanya başlattık, “Kadınlar İçin Adalet” kampanyası, biliyoruz ki bu ülkede zaten adalete erişim neredeyse imkânsız, toplumun yüzde 90’ı bu ülkede adaletin olmadığını ifade ediyor ama kadınlar açısından daha da vahim bir tablo var. Her gün kadınlar katlediliyor, kadınlar bu ülkede iktidarın gözetiminde tacize, tecavüze uğruyor, kadınlar bu ülkede her gün biraz daha yoksullaşılıyor, zaten var olan yoksulluk kadınlar açısından daha da büyüyor, genişliyor ve bu kampanyamızın 2’nci etabını “Kadın Yoksulluğuna Hayır”, “Kadınlar İçin Adalet” şiarıyla gerçekleştirdik. Onlarca şehre gittik, yüzlerce kadınla bir araya geldik, onlarca kadın kurumuyla bir araya gelip gerçekten bu kadın yoksullaşmasını hep beraber nasıl ortadan kaldırabileceğimizin tartışmasını yürüttük ve en nihayetinde -yine, aslında Meclisin yapması gereken işi de biz yaptık- “Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe nasıl olur?” tartışmasını yürüttük ve bunun için de birçok öneriler ortaya çıkarttık.

Şimdi, biz bütün bu şehirlerde gezerken kimlerle bir araya geldik? Roman kadınlarla bir araya geldik -hani burada böyle harikalar diyarı anlatılıyor ya kadınlar- ve onların koşullarını, içerisinde oldukları derin yoksulluğu dinledik onlardan. Romanlar, bu ülkede kabul edilmeyen, yok sayılan, sistematik bir biçimde en fazla yok sayılan kesimlerden bir tanesi ve Roman bir kadının ifadesini buradan kendisi adına tekrarlamış olayım: Roman kadın arkadaşımız, evinde tuvalet olmadığı için komşusuna tuvalet ihtiyacını gidermek için gittiğini ifade etti. Tarım emekçisi kadınlarla bir araya geldik, sanatçı kadınlarla bir araya geldik, mülteci kadınlarla bir araya geldik, tekstil işçisi kadınlarla bir araya geldik, ev eksenli çalışan kadınlarla bir araya geldik, size rağmen kooperatif kuran ve bunun mücadelesini yürüten kadınlarla bir araya geldik, koçer kadınlarla bir araya geldik, Süryani kadınlarla bir araya geldik, Ermeni kadınlarla bir araya geldik, Arap Alevisi kadınlarla bir araya geldik, kadın platformlarıyla bir araya geldik yani sizin aslında görmediğiniz, duymadığınız, sorunlarını burada tartışmadığınız bütün kesimlerle bir araya geldik ve onların cümlelerini buradan ifade etmek istiyorum, siz duymadınız belki ama buradan onların adına bir kez daha tekrarlamak istiyoruz. Midyat’ta Süryani kadınlarla bir araya geldik ve kadınlar şunu söylüyordu: “Süryani olduğumuz için peynirimizi, sütümüzü satamıyoruz. Hayvanlar da mı Süryani?” Yine, Iğdır’da kayısı işçisi kadınlarla bir araya geldik “Aldığım para eve gidene kadar bitiyor, çocuğuma bez alamıyorum, bez parasına yetmiyor.” diyordu kayısı işçisi kadınlar. Yine, mevsimlik tarım işçisi kadınlarla bir araya geldik “Su yok, elektrik var ama o da parayla, rezil olduk buralarda.” diyordu kadınlar. Bursa’da tekstil işçisi kadınlarla bir araya geldik “Günde on saat çalışıyoruz, kazandığımız bize yetmiyor.” diyorlardı. Antep’te ev eksenli çalışan kadınlarla bir araya geldik yani parça başı çalışan kadınlarla “Su içmediğim pınar, çadır kurmadığım yer kalmadı ama doyamadım, yine bu tezgâhın başına geçtim ve çalışmak zorundayım.” diyordu kadınlar. Cihanbeyli’de de tarım işçisi kadınlarla bir araya geldik. Çok yakın, çok uzak değil ama orası da buradan maalesef görünmüyor, sizin gözlerinize göre çok uzak bir yerde. Cihanbeyli’de kadınlar “Gideceğimiz yer yok, bazılarımız tarlada doğduk.” diyorlardı ve gerçekten onlarca çocuk tarlalarda çalışmak zorunda kalıyordu. Serada çalışan kadınlarla bir araya geldik, domates üretiyorlardı ve ne diyorlardı biliyor musunuz serada çalışan kadınlar? “Ürettiğimiz domatesi marketten satın alamıyoruz.” diyordu kadınlar. Yine, İzmir’de seyyar satıcı kadınlarla bir araya geldik -kadınlar her defasında ısrarla söyledikleri gibi “Yardım istemiyoruz, lütuf istemiyoruz.” diyorlardı- “Ben yardım istemiyorum, işimi rahatça yapmak istiyorum, iş istiyorum.” diyordu her gittiğimiz yerde kadınlar. Adana’da tarım işçisi kadınlarla bir araya geldik. Tabii, bu, dolar artmadan önceydi, şu anda bunu da alamıyorlar “Bir günlük emeğimize 1 kilo yağ alıyoruz.” diyordu o zaman ama şu anda 1 kilo yağı da bir günlük yevmiyeyle kadınlar alamıyor. Adıyaman’da tütün işçisi bir kadınla bir araya geldik ve eğitimini yarıda bırakmak zorunda kalmıştı. Edebiyat öğretmenliğini 1’inci sınıftan terk etmişti, eğitimine devam edemediğini, tütün işçisi olarak çalışmak zorunda kaldığını ifade ediyordu. Yine, Cihanbeyli’de bir kadın “On iki saat çalışıyoruz, çocuklar, evdeki işler... Aslında on iki saat değil, kadınlar açısından mesai yirmi dört saat.” diyordu. Yine Bursa’da kadınlar “Tarladan

döndüğümüzde düş almak için 20 kişi sırada bekliyoruz.” İşte, yarattığınız Türkiye tablosu bu. Yine müzisyen kadınlarla bir araya geldik. Yoksulluktan enstrümanlarını satmak zorunda kalmışlardı. Evet, işte yarattığımız kadınların Türkiye tablosu tam da bu, karşımızda duruyor.

Şimdi, biz kadınlara onların sesini buradan duyurma sözünü vermiştik ama bir sözü daha veriyoruz buradan kadınlara. Biz değiştireceğiz, bize reva görülen yaşamı, hep beraber, ortak mücadeleyle biz kadınlar değiştireceğiz ve dönüştüreceğiz. Biliyoruz ki iktidar açısından büyük bir tehlike olarak görülüyor kadınlar. Onun için her yerde büyük bir hedef olarak görülüyor. Bir gece yarısı İstanbul Sözleşmesi’nden geri çekiliyorsunuz. Her gün her alanda kadınlara yönelik düşmanca politikaları örgütlüyor ve önünü açıyorsunuz. Erkeklerle bir ittifak hâlindeyiz, siz söylüyorsunuz, erkekler sokakta kadınları katlediyor ama biz HDP Kadın Meclisi olarak bunun böyle gitmeyeceğini ve her alanda dönüşümü yaratabileceğimizi ifade ediyoruz; bunu gerçekleştirdik de. Bakın, HDP Kadın Meclisi olarak bizler, Türkiye’deki onlarca yıldır mücadele eden Kürt kadın hareketinin, yine feminist kadınların, yine Türkiye kadın hareketinin ortak mirasının bileşkesiyiz. Kadın Meclisimizde çok farklı kimliklerden, çok fazla inançtan, çok farklı düşünceden kadın arkadaşımız var. Ortak paydamız kadın mücadelesi. Ortak paydamız erkek egemenliğine karşı mücadele ve Kadın Meclisimiz önceki dönem tecrübeleriyle komisyondan kola ve en nihayetinde şu an özgün, özerk bir örgütlülüğe kavuştu. Kendimiz karar alıyoruz, program çıkarıyoruz ve bu kararlarımız bütün parti mekanizmalarımızı bağlıyor. Biz eş başkanlık sistemiyle aslında dünyaya örnek bir sistemi şu anda partimizde uyguluyoruz. Yine, kota sistemini değil -işte, Meclisin hâlâ başaramadığı şeyi, bırakın başarmasını yanından geçemediği- eşit temsiliyeti partimiz içerisinde uyguluyoruz. (HDP sıralarından alkışlar)

Şuradan, şu kürsülerden çokça övünüyor ya “Mecliste kadın temsiliyeti arttı.” diye, aslında Meclisteki kadın temsiliyetini artıran parti de biziz. Sadece son seçimlerdeki sonuçlardan birkaç tanesini size söylemiş olayım. Biz, HDP olarak, 25 kadın milletvekiliyle buradayız, neredeyse eşit temsiliyeti sağlamış durumdayız. AKP’de 53 -ben toplam milletvekillerini söylemek istemiyorum bile- CHP’de 18, MHP’de 5, İYİ Partide 3 milletvekili... Aslında, dediğim gibi, oransal olarak, Meclisteki kadın temsiliyetini artıran da biziz.

Yine, yerel yönetimlerde -2 meclis üyesinden- şu anda bütün yerellerimizde eş başkanlık sistemini uygulayarak dünyada biricik bir modeli uyguluyoruz. Dünyanın neresinde olsa göz bebeği gibi bakılacak, geliştirilmesi için her türlü desteğin verileceği bizim bu modelimiz, maalesef AKP açısından büyük bir tehlike olarak görüldü, hedef alındı, kayyum atandı ama orada da çokça başarılarımız vardı. Bakın, yerel yönetimlerimizde büyükşehirlerde daire başkanlıkları, ilçelerde ve il belediyelerinde de müdürlükler kurduk, bunların 3 temel çalışma alanı vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

Kadına yönelik şiddetle mücadele, kadın ekonomisini geliştirmek, eğitim ve araştırma. Ve birçok kadın kurumu kurarak aslında toplumda da büyük bir dönüşüm yarattık, yerel yönetimler pratiğimizde bir kadın belediyeçiliği örneği sergiledik, kadın dostu kentler kurduk ve yerel yönetimler bütçelerimizi de toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeler şeklinde düzenledik. Sadece kadınlarla ilgili alanlarda değil, aslında bütçenin bütün kalemlerinde kadını da gören, o dezavantajları da gören bir perspektifle bütçelerimizi hazırladık. İnanıyoruz ki biz bu iktidarı devirdiğimizde, yerine kadın özgürlükçü bir yönetimin bir parçası olacağız ve kadınlara buradan bir kez daha ifade etmek istiyoruz ki bu tekçi iktidar gittiğinde biz, hep beraber, sizinle beraber, kadınlarla beraber bu ülkeyi daha özgür bir yönetime kavuşturacağız diyorum.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Onursal Adıgöz, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ONURSAL ADIGÖZEL (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin yatırım harcamalarıyla ilgili 9'uncu maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

On iki günlük bütçe maratonumuzun bugün onuncu günündeyiz. Komisyon görüşmelerini de sayarsak haftalardır Adalet ve Kalkınma Partisi sözcülerini, milletvekillerini, bakanlarını hep birlikte dinliyoruz ve “Az yiyin.” “Az ısının.” özellikle benzin istasyonlarındaki kuyruklar için “Araç bolluğundan ortaya çıkıyor.” gibi akıl tutulması konuşmaları üzüldük, vicdanımıza sığdıramayarak izliyoruz. Görüyoruz ki her fırsatta milletin egemenliğinin arkasına sığınanlar milletin hâlimden bihaber duruma gelmişler.

Türkiye’de bugün ekonomi freni patlamış bir kamyon gibi yokuştan yuvarlanıyor. Bunun sorumlusu sizsiniz. Milleti ateşe attınız. “Her şeyi ben bilirim, ekonomiyi ben bilirim.” diyen anlayışınız bu ülkeyi ateşin içine attı. “Biz yetkiyi aldığımızda faizi düşüreceğiz, onunla, bununla, şununla nasıl uğraşacağız.” dediniz, dolar o günden bugüne 3 katına çıktı. İşçisi, çiftçisi, emeklisi, genci, yaşlısı 84 milyon yoksullaştı. Enflasyonda Avrupa 1’incisiyiz, işsizlikte rekor üstüne rekor kırıyoruz, enflasyon rakamlarımız hızlıca 3 haneli rakamlara doğru gidiyor. Bütün bu yaşananlar sonrasında, Adalet ve Kalkınma Partililer çıkıyor, burada pembe tablolar çiziyor. Merak ediyorum, sadece yandaş kanalları mı izliyorsunuz? Gördük, sokak röportajlarından da korkuyorsunuz, röportajcı arkadaşları eve hapsedme niyetindedir. Ama siz, markete de mi hiç gitmiyorsunuz, pazara da mı hiç gitmiyorsunuz? Bu ülkede bebek maması alarmla satılıyor, bu ülkede anneler yokluktan, yoksulluktan süte su katıp çocuklarına veriyor. (CHP sıralarından alkışlar) Bu ülkede babalar çocuklarına pantolon alamadığı için intihar ediyor. Peki, siz ne yapıyorsunuz? Siz bunları görmezden geliyorsunuz, sorumluluktan kaçuyorsunuz.

Bir de yeni bir mesele çıktı, ekonomik model. Bir ay önce ne ekonomik model vardı ne başka bir şey vardı. Buradan sormak istiyorum: 12 Kasım’da bütçeyi Komisyona sunan Lütfi Elvan vardı. Lütfi Elvan sizin bu ekonomik model yalanınıza ortak olmamak için mi istifa etti? (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, yeni bir Ekonomi Bakanı getirdiniz. Bu Bakanın hiçbir ekonomi eğitiminin olmaması, hatta ekonominin yanından, sağından, solundan geçmemiş olmasının sebebi... Ki yaptığı açıklamalarla da ortamı şenlendirecek gibi görünüyor; dün dedi ki: “Ya, siz en fazla işsiz kalırsınız, ben batırım, her şeyimi kaybederim.” Her şeyini kaybetmekten korkuyorsanız git, şirketinin başında otur, gelip ekonomiyi yönetmeye kalkın. (CHP sıralarından alkışlar) Ama biz buradan anlıyoruz ki ekonomiyi bilmediği için bu işin başına getirilmiş.

Ortaya bir Çin modeli atıldı. Şunun altını çizmek istiyorum: Eğer Çin modelinden kastınız Türkiye’yi ucuz iş gücü cennetine çevirmekse bunu zaten başardınız. Türkiye bugün, asgari ücreti baz aldığımızda Çin’den daha geri bir durumda. On yılda Türkiye’yi en büyük 10 ekonomi arasına sokuyordunuz ya, 2023 yılında, bugün Türkiye, ucuz iş gücünde Bangladeş’le yarışıyor yani sizin modeliniz Çin değil, sizin modeliniz Bangladeş. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, eğer Çin’in otoriter yönetimine hevesleniyorsanız, bu konuda da çok başarılısınız; demokrasiyi, özgürlükleri, insan haklarını, hukuku ayaklar altına aldınız, zaten on dokuz yılda ülkemizi Çin’in, Hindistan’ın, Rusya’nın içinde olduğu otoriter ülkeler ligine taşıdınız. Bu konuda kitap yazabilirsiniz, ismini de ben öneririm: “Yirmi yılda bu ülkeyi nasıl batırdım?” (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, siz de bu zihniyet olduğu sürece, bu inat olduğu sürece, herkesle inatlaştığımız sürece, öngörülemeyen, güven vermeyen ekonomi politikalarınız olduğu sürece hiçbir model çalışmaz. Aklınızı başınıza alın; biz bu ülkenin emekçilerini, gençlerini sizin ucuz iş gücü hevesinize kurban etmeyiz. (CHP sıralarından alkışlar) Biz bu ülkenin gençlerini Amerika'ya, Avrupa'ya hizmetkâr, ırgat etmeyiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, emin olun ne yaptığınızı siz de bilmiyorsunuz. Milletlin parasıyla deney yapıyorsunuz, kaybettiğinizi görüyorsunuz, “Bütün tuşlara basalım, bakalım, ne olacak?” diyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

Eğer Çin'i örnek alsaydınız teknolojiye, AR-GE'ye, eğitime, insana, katma değer yaratan sektörlerle yatırım yapardınız. Türkiye'nin bir yılda AR-GE harcaması ne? 55 milyar TL, dolara çeviremedim utandığımdan. Çin'in bir yıllık, 2020 yılı AR-GE harcaması ne? 370 milyar dolar. Hadi, burada küçük bir hesap yapalım: Bizimki 4 milyar dolar bile değil, utanıyorum; AR-GE'ye 4 milyar dolar yatırmamışız ama büyüyeceğiz! On sekiz yıllık Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında gayrisafi yurt içi millî hasılda AR-GE'nin payı sadece 1,09 olabilmiş. Çin'in teknoloji devi bir şirketi var, Huawei -hepiniz biliyorsunuz- AR-GE'ye yılda ne harcıyor biliyor musunuz? 20 milyar dolar yani koskoca Türkiye'nin 5 katını bir Çinli şirket harcıyor. Dünyada AR-GE'ye en çok yatırım yapan 2.500 şirket var; bunun 536'sı Çin'de, sadece 6'sı Türkiye Cumhuriyeti şirketlerinden. Peki, en çok yatırım yapan şirketi ne yapmaya çalışıyorsunuz? FETÖ darbe girişiminin finansörü olduğunu söylediğiniz Birleşik Arap Emirlikleri'ne satmaya çalışıyorsunuz. Yalanladınız şimdilik, şimdilik yalanladınız ama ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz. Bu ülkenin değerlerini nasıl katar katar Katar'a sattıysanız, nasıl Tank Palet Fabrikası gibi stratejik bir kuruluşu peşkeş çektiyseniz ve “2018'de TSK envanterine girecek.” dediğiniz tanklar ortada yoksa, nasıl TÜRK TELEKOM'u -belki siz unutmuş olabilirsiniz ama biz unutmadık- birilerine peşkeş çekip içini boşalttıktan sonra getirip milletın sırtına yük etsiyseniz, yine, her şeyi yapabilirsiniz. (CHP sıralarından alkışlar) “Babalar gibi” satarsınız, memlekette taş üstünde taş bırakmazsınız.

Ben buradan MHP Grubuna satışmak istiyorum. Değerli Grup Başkan Vekilleri, milletvekilleri; size soracak sorularım var. Bu ülkede daire fiyatına fabrika satıldı mı? Bu ülkede kasaları para dolu fabrikalar satıldı mı? Bu ülkede KİT'ler, KİT'lerin gayrimenkulleri yandaşlara hediye edildi mi? Çıkıp buradan bunun cevabını verin ya da internet sitenizdeki şu özelleştirme raporlarını kaldırın. (CHP sıralarından alkışlar) Gerçi, biz hepsini indirdik ama siz yine de kaldırın ya da çıkın bunun cevabını verin.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yeni mi indirdiniz daha?

ONURSAL ADIGÜZEL (Devamla) – Değerli arkadaşlar, on dokuz yılda, yandaşa yatırım yapan, Katar'a güzelleme yapan, faiz lobilerine paraları verenler, teknolojiye, eğitime, bilime, araştırmaya tek kuruş yatırmadılar.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ya, aynı şeyi konuşuyorsun sabahtan beri.

ONURSAL ADIGÜZEL (Devamla) – Biz buradan, kürsülerden yalvardık; “İnşaata yatırım yapmayın; teknolojiye, bilime, insana, araştırmaya yatırım yapalım.” dedik. (CHP sıralarından alkışlar) Buraya çıkıp büyük laflar ettiler “Biz teknoloji satın alan değil, teknoloji üreten ülke olacağız.” dediler. Bırakın teknoloji ihraç etmeyi, en basit teknolojiyi alamaz hâle geldik. “Aya gidiyoruz.” dediler, otomobil fiyatları o kadar arttı ki millet yaya kaldı, yaya; ne ayı, yaya kaldı millet. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, 21'inci yüzyılda herkes, interneti temel bir hak olarak sunmayı konuşurken biz, üniversite öğrencilerimize pandemi döneminde interneti kotayla veriyoruz. Bunu Komisyonda sorduk, soru önermeleri verdik, direkt Bakana sorduk, bir türlü cevap alamadık çünkü cevabı vermek istemiyorlar çünkü şunu söyleyemiyorlar: “Gençlere hızlı, kotasız interneti verecek altyapı yatırımı yapmadık.” Fuat Oktay konuşmasında “2022 bütçesi inovasyonun, teknolojinin, durmadan ilerleyen Türkiye'nin bütçesi olacak.” dedi. Sanırım Fuat Oktay'a farklı rakamlar vermişler ya da bizim önümüzdeki rakamlar farklı ya da Adalet ve Kalkınma Partisinin sözcüleri kürsüye çıkıp La Fontaine'den masallar okumayı alışkanlık hâline getirmişler. Sayın Oktay bilmiyorum farkında mı, sadece pandemi dönemde 4 milyon çocuk eğitimden uzak kaldı. Mehmet Cengiz'in 30 defa vergi borcunu sildiniz, bir hesap yapın, sildiğiniz vergilerle kaç öğrenciye bilgisayar ve internet sağlayabilirsiniz? Kim bu Mehmet Cengiz? Kim Kolin? Kim Kalyon? Kim bunlar? 84 milyon vatandaşımızın sırtından besleniyorlar. Vallaha, bu ülkenin durumunda ilerleyen bir şey varsa o da sizsiniz, yandaşlarınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ONURSAL ADIGÜZEL (Devamla) – Başkanım, bitirebilir miyim, son bir dakika...

BAŞKAN – Tamamlayınız.

ONURSAL ADIGÜZEL (Devamla) – Bu ülkede yıllarca dirsek çürüten, mühendis olan, doktor olan gençler ilerleyemedikleri için, emeğinin karşılığını alamadıkları için ülkeyi terk ediyorlar. Sözde teknolojiye ilerliyoruz ya, Fuat Oktay anlatıyor, Varank anlatıyor, değerli arkadaşlar rakamlar yalan söylemez, Türkiye teknoloji ihracatında geriliyor, oranımız da yüzde 2,7'ye düşmüş durumda.

Bakın değerli arkadaşlar, lafla peynir gemisi yürümüyor. Artık Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarının Türkiye'ye, gençlere, kadınlara, işçiye, çiftçiye, emekliye vereceği hiçbir şey kalmamış. (CHP sıralarından alkışlar) Öngörüyorum ki bu Adalet ve Kalkınma Partisinin yaptığı son bütçe olacak. Gençler, kadınlar, emekçiler üzülmesin; bundan sonraki bütçe, bilimi, teknolojiyi, kadını, genci, çiftçiye, işçiyi önceleyen bir bütçe olacak.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, “Sataşıyorum.” dedi ya açıkça.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Ben sataşıyorum, evet.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – “Açıkça sataşıyorum.” dedi.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Evet, arkadaş çok heyecanlı, biz bir cevap verelim müsaadenizle.

BAŞKAN – Sataşmadan?

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Evet.

BAŞKAN – Ama acele etmeyin. Biliyorsunuz, Grup Başkan Vekillerinin mutabakatına göre madde üzerindeki bütün konuşmaları tamamladıktan sonra yapacağım o işlemleri.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Tamam efendim. Tamam, şansımızı denedik.

BAŞKAN – Yani şansınızı denediniz, biliyorum da işte...

Evet, şimdi, şahıslar adına ilk söz Sayın Eyüp Özsoy'un.

Sayın Özsoy, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Dünyanın içerisinde bulunduğu salgın sürecinde küresel ölçekte bozulan ekonomik dengelere rağmen bir yandan salgınla mücadele ederken diğer yandan ülkemizi her alanda güçlendirdiğimiz, ihracata ağırlık verdiğimiz, yerli ve millî yatırımları destekleyerek dışa bağımlılığı azalttığımız bir yılı daha geride bırakıyoruz. İhracat rekorlarının kırıldığı, temel atma ve açılış törenleriyle geçen 2021 yılında AK PARTİ iktidarımızın gerçekleştirdiği bazı açılışları sizlerle paylaşmak istiyorum: Kömürhan Köprüsü ve tünelleri, Bartın-Kurucaşile yolu, İyidere-İkizdere yolu ve bağlantı tünelleri, Salarha Tüneli, Kızılcahamam-Çankırı Tüneli, Diyarbakır-Ergani-Elâzığ yolu Devegeçidi Köprüsü bağlantı yolları, Hasankeyf-2 Köprüsü, Malatya Tohma Şehit Gaffari Güneş Köprüsü, Ergani Barajı, Başlar Barajı ve Ergani İçme Suyu Arıtma Tesisi, Kuzey Marmara Otoyolu Habibler-Hasdal Kavşağı, Kırıkkale Sulakyurt Barajı, Çankırı Dereçatı Barajı, Gerede Tüneli, Veysel Eroğlu Barajı ve Hidroelektrik Santrali, Manisa’da 1,37 milyar dolarlık enerji projeleri, EPDK hizmet binası ve enerji santralleri, İzmir Göztepe Stadı, Adana Stadı, Hatay Stadı, Alsancak Stadı ve 96 tesis, Eskişehir Millet Bahçesi, Ankara Millet Bahçesi, Ümraniye Millet Bahçesi, Taksim Camisi, Ankara Valiliğine bağlı 326 eğitim tesisi, kendi mühimmatlarımızı üreteceğimiz Enerjetik Malzemeler Üretim Tesisi, Sakarya’da 157 adet tesis, uçak bakım tesisleri, Erzurum Şehir Hastanesi ve 81 tesis, Eskişehir’de 52 yeni fabrika, Çanakkale’de 777 milyon liralık 35 eser, Ankara’da 26 yeni fabrika, Atatürk Kültür Merkezi ve 36 katlı yeni New York Türkevi. Evet, bunların içinde ne temel atmama töreni var ne heykel yapma töreni var ne de musluk açma töreni var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; zamanımın kısıtlı olması sebebiyle birçoğunu saymadığım bu büyük eserler AK PARTİ’nin yirmi yıllık iktidarında değil sadece ve sadece bir yılda yaptığı icraatlardır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) AK PARTİ’nin yapmış olduğu hizmetler ortadadır, bu hizmetleri görmek için millî bakışlara sahip gözler ve yapılanları anlamak için vatan sevdasıyla yanan yürekler gerekmektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu sayısız hizmetleri milletine sunan, yirmi yıldır girdiği her seçimde 1’inci olan, ilk önce “one minute”, daha sonra “Dünya 5’ten büyüktür.” şimdi de “Daha adil bir dünya mümkün.” diyerek tüm mazlum coğrafyaların umudu hâline gelen Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan gibi bir dünya liderinin yol arkadaşı olmaktan gurur duyuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ayrıca Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ile Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Doktor Devlet Bahçeli Beyefendinin güçlü birliklikleriyle hayat bulan, millî ve manevi değerlerimize ne pahasına olursa olsun sahip çıkan, devlet ve millet düşmanlarının karşısında dimdik duran Cumhuriyet’in mensubu bir milletvekili olmaktan da şeref ve onur duyuyorum (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Peki, bizler milletimize bu hizmetleri sunmak için gece gündüz çalışırken birileri neler yaptılar? Devletin memurunu, bürokratını, öğretmenini tehdit ettiler, şehit ailelerine küfrettiler, çiftçilerimize hakaret ettiler, teröristbaşıyla kahvaltı hayalleri kurdular, gençlerimizi sokağa dökmeye çalıştılar, vatan hainlerine sahip çıktılar. (CHP sıralarından gürültüler) Evet, bu saydıklarımı yapan ahlak yoksunu, devlet ve millet düşmanı, emperyalizmin uşağı olmuş omurgasız siyasilere birlikte olmadığım için, terör örgütlerinin maşası olmuş bir siyasi hareketin içerisinde bulunmadığım için, kiralık milletvekilleriyle kurulmuş şehit ailesine küfredecek kadar alçalan insanların bulunduğu bir partiye mensup olmadığım için...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kiralık sensin, kiralık!

EYÜP ÖZSOY (Devamla) – ...ve Genel Başkanı iğrenç bir kaset komplosuyla göreve gelmiş, sürekli taciz ve tecavüzlerle anılan bir partinin milletvekili olmadığım için Rabb’ime şükrediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Özsoy...

EYÜP ÖZSOY (Devamla) – Milletimiz yüz yıl önce bütün varlığıyla bağımsızlığı için nasıl mücadele verdiyse yüz yıl sonra 2023'te de yine, bu kokuşmuş zihniyetlerin karşısında dimdik duracak ve gereken cevabı sizlere sandıkta verecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Getirin sandığı da görelim!

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Madem öyle, sandığa gitsen ya!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

EYÜP ÖZSOY (Devamla) – Bizim yaptıklarımıza bu mankurt, mandacı zihniyetlerin hayalleri dahi ulaşamaz. Kim ne derse desin, ne yaparsa yapsın bizler asla yolumuzdan dönmeyeceğiz.

Son olarak, bütçe görüşmelerinin ilk günü bu Gazi Meclisimizin şerefli kürsüsünden CHP Genel Başkanının yapmış olduğu ahlak çerçevesine sığmayan hareketi maalesef, tüm Türkiye izledi.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Hadsiz!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Az bile yapti sana!

EYÜP ÖZSOY (Devamla) – Bu hareket milletimize karşı yapılmış bir harekettir ve ben de milletin bir vekili olarak CHP Grup Başkan Vekilinin Mecliste masumlaştırarak tarif ettiği şekliyle madem sıkıntı yok, o hareketi millet adına Kemal Kılıçdaroğlu'na ve CHP Grubuna aynen iade ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar ve CHP sıralarından gürültüler)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Onu sen üstüne almışsın, sen. Senden başka üstüne alan yok.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Şerefsiz, şerefsiz!

EYÜP ÖZSOY (Devamla) – Bu duygu ve düşüncelerle 2022 yılı bütçemizin devletimize, milletimize ve mazlum coğrafyalara hayırlar getirmesini temenni ediyor, Gazi Meclisimizi ve yüce milletimizi saygı ve hürmetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – İlk seçimden sonra nerelere yuvarlandığımı göreceğiz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Biliyorum, biliyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hayır, hayır; isim vermemesi gerekir.

BAŞKAN – Daha bitmedi ama, henüz daha bitmedi konuşmalarımız, bitireyim. Yani siz de şansınızı denediniz ama...

Şahsı adına ikinci söz Sayın Gürsel Erol, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Evet, benden önce AK PARTİ'li milletvekili, konuşmacı milletvekili Eyüp Bey'in bundan sonraki seçimde siyasi geçmişini, geleceğini takip edeceğim. Acaba bu kürsüye hangi partinin milletvekili olarak çıkacak? Yapılacak ilk seçimden sonra, AK PARTİ iktidarını kaybettikten sonra AK PARTİ'de mi kalacak, yoksa diğer partilere mi geçecek? Takip edeceğiz.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Bizde kiralık vekil yok.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Refah Partisinden istifa edip AK PARTİ'yi kuranlara da aynı ithamları yapma şansınız var mı?

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Kiralık değil onlar.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Peki Refah Partisinden istifa edip de AK PARTİ'yi kuranlar için de aynı şeyi söyleyebilir misin?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – O farklı bir konu, farklı.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Onlar kendi iradesiyle gitti.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Bizde kiralık vekil yok.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Kiralık; kendi iradesiyle bu kürsüden konuşma cesaretini gösteremeyen sizin gibi milletvekilleridir. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Kiralık; yalnızca lider endeksli siyaset yapan, kendi kişiliği olmayan senin gibi milletvekilleridir. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Sensin o!

GÜRSEL EROL (Devamla) – Bak, ben Cumhuriyet Halk Partisinin içerisinde nezaket kurallarına uyan bir milletvekiliyim ama senin Atatürk’ün partisinin, Atatürk’ün kurduğu Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanına saygısızca hitap etmen asla kabul edilemez. Haddini bileceksin, haddini bileceksin, hadsiz! Haddini bileceksin. (CHP sıralarından alkışlar)

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Sen haddini bileceksin. Hadsiz sensin!

BAŞKAN – Sayın Erol, Genel Kurula hitap edin.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Sayın milletvekilleri, yaklaşık bir buçuk iki aydır bütçe görüşmeleriyle ilgili hem Plan ve Bütçe Komisyonunda hem Genel Kurulda konuşmalar var, tartışmalar var. Tabii, doğal olarak iktidar partisinin dışındaki muhalefet partilerinin milletvekilleri bakanları yalnızca bütçe görüşmelerinde burada gördükleri için, bakanları yalnızca Plan ve Bütçe Komisyonunda gördükleri için doğal olarak kendi illerinin sorunlarıyla ilgili, beklentileriyle ilgili, ülkede yaşanan sorunların çözümüyle ilgili, taleplerini, beklentilerini, eleştirilerini gündeme getirmeleri onların en doğal hakkıdır ve bugüne kadar da yapılan bu bütçe görüşmelerinde olan odur hatta siz de partili Cumhurbaşkanlığı sisteminde bakanların Meclise ve milletvekillerine karşı sorumluluklarının olmamasından ve ulaşılabilir olmamasından kaynaklı ilettiğiniz sorundan dolayı bakanlara Mecliste nöbetler konuldu. Aslında bu sistemden kaynaklı bir sorun var. Yani bu Meclisin onayladığı bütçeyi yöneten bakanların bu Meclise karşı hiçbir şartta ve koşulda sorumlu olmaması, aslında demokrasi kültürümüzle ve siyasal yaşantımızla örtüşmeyen bir gelenektir. (CHP sıralarından alkışlar) Sorun da buradan kaynaklanmakta.

Şimdi, ben AK PARTİ milletvekillerine bir soru sormak istiyorum: Sizce yaşadığımız bu ekonomik krize dış güçlerin müdahalesi var mı yok mu?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Var.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Var, değil mi? Sayın Bakanım, milletvekilinizi duyuyor musunuz? (Gürültüler)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bakan da yok, Bakan da yok!

GÜRSEL EROL (Devamla) – Sayın Bakana göre yok, Cumhurbaşkanına göre var, milletvekillerine göre var. (CHP sıralarından alkışlar)

Peki, yine bir soru sormak istiyorum: Eğer bir ülkede iktidarın değişimiyle ilgili, dış güçler ekonomik kriz yaratarak iktidarın değişmesini bir metot olarak tercih etmişlerse 2001 krizi de diyebilir miyiz ki AK PARTİ’nin iktidara gelmesi için düzenlenmiş bir tezgâhtır? (CHP sıralarından alkışlar) Diyebilir miyiz? 2001 yılına geri dönün.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Yoktu o zaman AK PARTİ.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Meclisteki bütün partiler baraja takıldı, MHP dâhil; öyle değil mi Sayın Grup Başkan Vekilleri? MHP dâhil, DYP, DSP, ANAP, hepsi. Ne oldu? AK PARTİ tek başına iktidara geldi. Bu, o zaman demek oluyor mu ki AK PARTİ’nin iktidara gelmesi dış güçlerin Türk siyasi

tarihine bir müdahalesi ve AK PARTİ'nin önünün açılması. (CHP sıralarından alkışlar) Eğer bugün ekonomik krizi böyle tanımlarsanız sizin gelişinizi de o zaman öyle yorumlamak lazım. O zaman öyle yorumlamak lazım. (Gürültüler)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – CHP takılmadı ama, onu nasıl yorumlayacağız?

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edelim, lütfen.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Bakın, eğer dış güçler ekonomimize müdahale etmişse... (Gürültüler)

BAŞKAN – Hasan Bey, lütfen.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Anlamadan konuşma!

GÜRSEL EROL (Devamla) – Türabi Bey, oturur musunuz...

Size şimdi bir örnek vereceğim: Bakın, dış güçler tarihimizde ekonomimize müdahale etti mi? Evet, etti. Ne zaman etti? 1974'te MSP-CHP Hükümetinin Kıbrıs Barış Harekâtı'nda müdahale ettiler. (CHP sıralarından alkışlar) Niye? Çünkü o zaman rahmetli Bülent Ecevit Başbakan, rahmetli Necmettin Erbakan Başbakan Yardımcısı, Amerika Birleşik Devletleri'ne ve Avrupa Birliği üyelerine rest çekerek Kıbrıs Barış Harekâtı'nda Beşparmak Dağları'na Mehmetçik'imizi indirerek meydan okudular. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

GÜRSEL EROL (Devamla) – O gün yokluk var mıydı? Evet, o gün yokluk vardı. Neden dolayı yokluk vardı? Kuyruk var mıydı? Evet, o gün kuyruk da vardı.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Döviz var mıydı, dolar var mıydı?

GÜRSEL EROL (Devamla) – Peki, niye vardı? Çünkü ambargodan dolayı mal yoktu. Peki, bugün ne var? Bugün yoksulluk var, yoksulluk. (CHP sıralarından alkışlar) O gün mal yoktu ama herkesin cebinde parası vardı. Bugün, her yerde mal var kimsenin cebinde para yok, alım gücü yok, alım; bunları her boyutuyla değerlendireceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar) İnanın şunu bütün samimiyetle söylüyorum: Yokluk ve yoksulluğu birbirinden ayırın. Bizim dönemimizde hiçbir zaman yoksulluk olmamıştır, yokluk olmuştur. Niye olmuştur?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kuyruklar vardı, kıtlık vardı, açlık vardı, işsizlik vardı, karaborsa vardı; her şey sizin zamanınızda.

BAŞKAN – Sayın Erol, süreniz tamamlandı.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Emperyalist ülkelere karşı biat etmediğimiz için, meydan okuduğumuz için ama önümüzdeki dönem, 28'inci Dönem Elâzığ'dan yine milletvekili, 2'nci sıradan geleceğim ama sizin hangi partiden siyaset yaptığımızı o zaman tekrar göreceğiz.

Saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Her türlü yokluk sizin zamanınızda vardı. Allah göstermesin o günleri.

BAŞKAN – Yaşar Bey, Sayın Kırkpınar, arkadaşlar, rica ediyorum lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İnanıyor musunuz bu söylediklerine?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tabii, tabii inanıyor. Sen kendine bak, o ne demek? İnanıyor tabii, sen aynaya baksana!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sen o Bakana inanıyor musun? O Bakana inanıyor musun?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İnanıyorum tabii, inanıyorum tabii.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ne diyeyim ki ben sana.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hastane kuyrukları, tüp kuyrukları...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Aynaya bak, aynaya! Sen aynaya bak...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bakana bak, Bakana!

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin. Sayın Gürer, müsaade eder misiniz. Bakın, Grup Başkan Vekilini kürsüye davet ettim.

(Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ile İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Kırkpınar, müsaade et. Yaşar Bey, lütfen...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Atatürk hepimizin.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bizim sayemizde gelip oturdun!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Atatürk hepimizin...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bülbül.

VI.- SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 9'uncu maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; az önce konuşma yapan Cumhuriyet Halk Partili hatip, Milliyetçi Hareket Partisine de “Açıkça sataşıyorum.” dedi. Arkadaşımızın her konuşmasında Milliyetçi Hareket Partisine sataşma konusunda derin bir arzu ve heyecan duyduğunu anlıyoruz, her konuşmasında bize dair bir şey var sağ olsun. Bu heyecanımı gidermeye de her zaman hazırız.

Şimdi, bir defa, MHP, elli üç yıllık bir siyasi partidir, köklü bir siyasi hareketin temsilcisidir, bir fikir hareketidir. Bırakın, geçen sene, üç ay önce, beş ay önce söylediklerini, üç yıl önce değil, elli yıl önce söylediklerini de hâlâ izah eder, arkasında kayalar gibi durur; onu bil sevgili kardeşim.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – O zaman size...

BAŞKAN – Ya, Onur Bey, sen konuşurken kimse müdahale etmedi.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Şimdi, Milliyetçi Hareket Partisinin ne söyledikleri üzerine değil de sizin daha mürekkebi kurumamış sözlerinizin çöp olduğu bir ortamda... Geçen sene medya düzenlemesiyle alakalı -hatırlıyorsunuz- burada neler söylüyordu bu arkadaşımız, diyordu ki: “YouTube, Facebook, Twitter bunlar hepsi Türkiye’yi terk edecek. Siz internete yasak getirmek için, sansür getirmek için bu yasağı çıkarıyorsunuz. Ben kalıbımı basıyorum bunlar burada temsilcilik açmayacak.” Dedi mi?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Dedi.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Dedi. Ne oldu? Ne oldu? Daha bir yıl önce konuştuğun çöp olmuş senin. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sen Milliyetçi Hareket Partisinin neresiyle uğraşıyorsun. (CHP sıralarından gürültüler) İşine bak sevgili kardeşim. Senin uğraştığın, büyük bir şehvetle bahsettiğin ne Türkiye Cumhuriyeti ne Milliyetçi Hareket Partisi ve onların kurduğu sistem senin bir gecede çöken, seçim gecesi çöken CHP’ye kurduğun o yazılım veya sistem gibi değildir, bunu da aklından çıkartma.

Teşekkür ediyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Başkanım, direkt bana, benim görev alanıma, söylediklerime “Çöp.” diyor, yaptığım işe hakaret ediyor.

BAŞKAN – Yok canım, öyle bir şey söylemedi.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Olur mu öyle şey?

BAŞKAN - Yani “Söyledikleriniz çöp oldu.” dedi. Ne alakası var?

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Hayır, olur mu? Başkanım, benim yaptığım iş...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Efendim, kurduğu sistemi bir anlatsın, çok önemli.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Dezenformasyon yapıyor.

BAŞKAN – Ya, Sayın Adıgüzel, müsaade eder misiniz.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Lütfen, benim söylediğim...

BAŞKAN – Müsaade edin bir... Öncelikle söz hakkı...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Efendim, Muharrem İnce'nin beyanlarıdır benim ifade ettiğim hususlar.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Tamam, ben de cevap vereceğim, cevap vereyim.

BAŞKAN – Efendim, Muharrem İnce beyan etsin o zaman Sayın Bülbül.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Tekrar ettim efendim, tekrar etmek suç değil.

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Cevap verebilir miyim?

BAŞKAN – Sayın Adıgüzel, siz her elinizi kaldırdığınızda söz alacaksınız diye bir şey yok.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Başkanım, bana sataşüyor, gözünü seveyim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özkoç, buyurun kürsüden... (CHP sıralarından alkışlar)

Yani Grup Başkan Vekiline söz vereceğim, Milletvekili ona müsaade etmiyor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ona sataştı.

BAŞKAN – Yani Sayın Özkoç'a sataşmadı mı?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ona da sataştı.

3.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Arkadaşlar, ben Devlet Bahçeli'nin bir sözünü yüreğime koydum, onunla olan ilişkiyi de bakış açımı da herkes biliyor bu Genel Kurulda. “Bu vatan haininden Cumhurbaşkanı olmaz.” dedi Recep Tayyip Erdoğan için. (CHP sıralarından alkışlar) Ben onu aldım, yüreğime koydum.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – “Vatan haini” demedi.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Devlet Bahçeli ne zaman bundan vazgeçtiğini söylerse ondan sonra MHP'yle ilgili cevap veririm, onun dışında cevap vermem.

SADİR DURMAZ (Ankara) – “Vatan haini” ifadesi yok, saptırma!

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – İki: Değerli arkadaşlarım, bir insan kürsüye çıktığı zaman hakikaten ne söylediğinin farkına varmalı. Çiftçinin annesine “Ananı al da git.” diyen senin Sayın Genel Başkanın değil miydi? (CHP sıralarından alkışlar) Soma’da sadece kendi hakkını savunmak isteyen maden işçisini kendi korumasının ayakları altına alıp da dövdürten, tekmeleten senin Sayın Genel Başkanın değil miydi? (CHP sıralarından alkışlar)

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – İftira, iftira.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ayakları kırılıns!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çarpıtma, konuyu çarpıtma.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) - “Sadece hakkımı aramak istiyorum.” diyen kişiye “Sus oradan terbiyesiz, ahlaksız!” diye millete fırça atan senin Genel Başkanın değil miydi?

Ben, benim Genel Başkanımı söyleyeyim: Burada, bütçe toplantısında Kemal Kılıçdaroğlu “Şehitlerin paralarının üzerine yattınız.” diye eline vurduğunda yüzde 100 doğru söylüyordu. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Yaptınız mı? Yaptınız, şehit yakınlarının paralarını topladınız, vermediniz.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Yalan söylüyorsun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yalan söylüyorsunuz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Biraz dürüst olun, dürüst.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) - Siz ne şehidi ne vatandaşı ne de milleti düşünmeyen bir siyasi partisiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Şehitlerin kemiklerini sızlattıyorsunuz be! Şehitleri şehit edenlerle birliktesiniz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, kayıtlara geçsin diye söylüyorum: Sayın Genel Başkanımızın “Vatan hainidir.” şeklinde bir ifadesi söz konusu değildir.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Var.

BAŞKAN – Geçti kayıtlara.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Başkanım, direkt beni hedef alan bir söylem var, benim yaptığım bir görev var; bu görevi hedef alan bir sözü var, benim bunu açıklamak zorunluluğum var, rica ediyorum sizden.

BAŞKAN – Efendim, ben o söylemi satışa olarak görmüyorum.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Olur mu öyle şey? Başkanım siz karıştırıyorsunuz, ben size ilk satışmasını söylemiyorum, ikinci satışmasını söylüyorum.

BAŞKAN – Sayın Adıgüzel, müsaade eder misiniz.

Buyurun Sayın Grup Başkan Vekili.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, biraz evvel CHP Grup Başkan Vekili kürsüden Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanının söylemediği bir sözü ifade ederek...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Söyledi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...Cumhurbaşkanımıza ve Grubumuza satmıştır; bu nedenle söz istiyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Aç YouTube’u dinle!

BAŞKAN – Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

4.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bildik ezberler tekrarlanmak suretiyle...

ERKAN AYDIN (Bursa) – Cevap ver, cevap!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – ...içinde bulunduğunuz acziyeti örtmeye çalışıyor, gerçekten hakaretlerle hakikatleri ters yüz etmeye çalışıyorsunuz.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Bunları söyledi mi söylemedi mi? Bu kelimeleri söyledi mi söylemedi mi sen onu söyle; bu sözleri söyledi mi söylemedi mi?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Söylemedi.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Nasıl söylemedi?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Söylemedi.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Git, elindeki bilgisayara gir de bak.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Millî iradenin tecellisiyle Cumhurbaşkanımızın millet iradesiyle seçilmesini bir türlü hazmedemeyenler sağa sola sataşmak suretiyle kendi acziyetlerini örtmeye çalışıyorlar.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Söyleyip söylemediğini izah et. Açıkla bakalım; söyledi mi söylemedi mi, bir açıkla herkes duysun.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Bunlara cevap ver.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Millî iradeyi benimsemediğinizin göstergesi olarak burada konuşuyorsunuz.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Herkes duysun!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Sayın Cumhurbaşkanımız on dokuz yıldır seçimlere girmek suretiyle, demokratik seçimlerde millet iradesiyle her zaman ipi şampiyon olarak göğüslemek suretiyle, bulunduğu makamda millete hizmet ediyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERKAN AYDIN (Bursa) – Madem öyle seçimi yap şimdi. Seçimi yap madem, seçimi. Yap şimdi seçimi, o zaman görelim şampiyonu.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Hadi bakalım hodri meydan! Görün şampiyonu!

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Cevap ver, cevap ver.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Siz, aslında millî iradeyi benimsemediğinizi göstermeye çalışıyorsunuz. Yazıklar olsun size! İşte faşist anlayış, işte jakoben anlayış tam da sizin sergilediğiniz anlayıştır.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Siz kayyumlardan bahsedin, siz kayyumlardan bahsedin.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – AK PARTİ, hadi bakalım, hodri meydan!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Sayın milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanımız on dokuz yıldır bu millete millet yetkisiyle hizmet ediyor.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Seçimden niye kaçıyorsunuz?

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Sorulara yanıt vermemek için hamaset yapıyorsun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bunun dışında...(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AYDIN (Bursa) – Şampiyon! Hadi seçime gidelim şampiyon.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Hadi şampiyon çık.

BAŞKAN – Süreniz tamamlandı, teşekkür ediyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bir dakika ilave eder misiniz? Herkese....

BAŞKAN – Kime ilave ettim, kime?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Diğerlerine...

BAŞKAN – Hayır canım, sataşmadan ilave iki dakika veriyorum sadece, sataşmadan iki dakika sadece.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Uzatma yok, uzatma yok.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Şampiyon! Hadi seçime gidelim şampiyon.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Verecek cevabı yok. Zaten cevap vermeye...

ERKAN AYDIN (Bursa) – Şampiyon! Hadi seçime gidelim şampiyon.

BAŞKAN – Sayın Grup Başkanvekilleri, kürsüden sataşmadan süreniz iki dakika, yerinizden isterseniz de bir dakika.

Evet, Sayın Dervişoğlu buyurun kürsüye.

Süreniz iki dakika. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

5.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Eyüp Özsoy'un 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 9'uncu maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında İYİ Partiye sataşması nedeniyle konuşması

DUR SUN MÜSA VAT DER VİŞ OĞ LU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu zamana kadar defalarca konuşulmuş ve cevabı verilmiş konularla alakalı olarak böyle pişirip pişirip gündeme taşıyorlar ve yüce Meclisin de zamanını çalıyorlar. O arkadaş nereye gitti bilmiyorum, Adalet ve Kalkınma Partisinin sözcüsü? (CHP sıralarından “Kaçtı.” sesleri) Müsaade buyurun arkadaşlar, iki dakika zaten oldukça kısa bir zaman. Arkadaşlar konuştu, biz o sorulara da defalarca cevap verdik.

Şimdi, iktidar partisinin söyleyecek sözü kalmadı mı ki böyle filmi sürekli geriye geriye sarıp Türkiye Büyük Millet Meclisinde tartışma çıkarıyor. Öncelikle bu tavrı, bu tarzı kınıyorum. Eğer tekrararlarsa anlatırız, hangi saiklerle neleri yaptık, neleri söyledik, onları konuşuruz ama bu kadar zamanımız olduğunu da zannetmiyorum. Bakın, sataşmadan dolayı kürsüye geliyoruz, Meclis Başkan Vekilimiz bize ancak iki dakika veriyor. Siz, bu Meclisi, bu tavrınızla, saatlerce meşgul ediyorsunuz. Aslında şuna bakıp da bunları konuşsanız daha iyi. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi yürürlüğe girdiğinde dolar 4,53 liraydı, bugün 15 lira duvarına dayandı. Siz bunun cevabını verin bu kürsüde. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Yani yapacak çok işiniz var. Bu sistemi devreye soktuğunuz andan itibaren işsizlik neydi, şimdi hangi boyuta geldi, gelin bu kürsüden onu konuşun. Bu kürsüden çiftçinin dertlerini nasıl çözeceğinizi, işçinin dertlerini nasıl çözeceğinizi, asgari ücreti nasıl halledeceğinizi, Komisyondan Meclise getirinceye kadar yüzde 40'ını kaybetmiş bütçeyi konuşun ve Türkiye Büyük Millet Meclisini siyasi magazinlerinizle meşgul etmeyin.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sadece kayıtlara geçmesi açısından sayın hatibin ifadesine bir açıklık getirmek istiyorum.

BAŞKAN – Bir sataşma yok.

DURDUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ben kimseye sataşmam.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Hiçbir sataşma yok.

ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – Dolara sataştı ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçildikten sonra dolar ne oldu vesaire diye bir kıyas yaparak...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) - Ya bunda sataşma mı var, Allah aşkına ya!

BAŞKAN – Açıklama yok biliyorsunuz. Ya, “Kayda geçsin.” diye böyle bir usul yok. Müsaade edin...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şunu söylüyorum: Üç rakamlı enflasyonun, dört rakamlı faizlerin görüldüğü sistem de parlamenter sistemdi. Bunu bilginize sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Gurup Başkan Vekili, evet.

Sayın Adıgüzel, yerinizden bir dakika.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Sayın Başkanım, ben sadece Milliyetçi Hareket Partisinin internet sitesinde bulunan özelleştirme raporlarına atıfta bulundum. Ama bir haklılığımız ortaya çıktı ki iki taraf da birbirine söylediklerinde çok haklı, memnunar da bundan, bunun üzerine konuşmak istemiyorum.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Çok etkilendik.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Kanalizasyon boruları da Persil de... Bunların hepsi birbirinden haklı olabilir ama dönüp baktığımız zaman siz sosyal medya yasasından bihabersiniz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Çok etkilendik.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Bugün Dijital Mecralar Komisyonu Başkanı bile hayalet temsilcilerden şikâyet ediyor. Sayın Cumhurbaşkanı dâhil bütün sözcüler de “Bu işi beceremedik -bir buçuk yıl önce- muhalefet haklı çıktı.” diyor, “Yeniden yapmak zorundayız.” diyor.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Ya, bırak Allah aşkına be! Çöp oldu konuşman.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Yaptığım işlere gelince de bir ara zaman verin, gelin, bir uzman getirin; biz YSK'yi bile düzeltiyoruz, bu da size bir şekilde kapak olsun, kullanırsınız. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Hadi oradan be!

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – 9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

10’uncu maddeyi okutuyorum:

Mahalli idarelere ilişkin işlemler

MADDE 10- (1) Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin;

a) 22-12.31-01-05.02 tertibinde yer alan ödenek, 13/1/2005 tarihli ve 5286 sayılı Kanun uyarınca il özel idarelerine devredilen personelin aylık ve diğer her türlü mali ve sosyal haklarına ilişkin ödemelerini karşılamak üzere il özel idarelerine,

b) 36-12.31-01-07.03 tertibinde yer alan ödenek, Köylerin Altyapısının Desteklenmesi Projesi (KÖYDES) kapsamında köylerin altyapı ihtiyaçları için il özel idareleri ve/veya köylere hizmet götürme birliklerine,

c) 21-12.31-01-07.03 tertibinde yer alan ödenek, Su Kanalizasyon ve Altyapı Projesi (SUKAP) kapsamında belediyelerin içme suyu ve atık su projelerini gerçekleştirmek üzere İller Bankası Anonim Şirketine, tahakkuk ettirilmek suretiyle kullanılır. SUKAP kapsamında ihtiyaç olması hâlinde genel bütçe kapsamındaki ilgili kamu idaresi bütçesine veya özel bütçeli idare bütçesine ödenek aktarılabilir. Bu fıkra kapsamında ilgili idarelere yapılan Hazine yardımları haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz.

(2) Birinci fıkranın (a) bendine göre yapılacak ödemelere ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından birlikte belirlenir.

(3) Birinci fıkranın (b) ve (c) bentlerinde yer alan ödeneklerin, 2022 Yılı Yatırım Programında belirlenmesini müteakip, KÖYDES Projesi için iller bazında; SUKAP için ise belediyeler bazında dağılımı, kullanılması, izlenmesi ve denetimine ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı tarafından karara bağlanır.

BAŞKAN – Madde üzerinde ilk söz İYİ Parti Grubu adına Sayın Hüseyin Örs’ün.

Sayın Örs, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; 2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin 10’uncu maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygılarımla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün bütçe görüşmelerinin onuncu günündeyiz. On gündür burada Cumhurbaşkanlığı, bakanlıklar ve bağlı kuruluşların bütçeleri üzerinde ilgililerin sunuşlarını izledik. Bizler de bütçe üzerinde görüşlerimizi ifade ettik ve ifade etmeye de devam ediyoruz; eksikleri söyledik, söylemeye devam ediyoruz. Ayın 17’sinde de hayırlısıyla bütçe görüşmelerimizi tamamlayacağız.

Değerli milletvekilleri, bütçe üzerinde konuşurken hafızamızı şöyle bir yoklayalım isterseniz. Öyle sizin yaptığımız gibi kırk elli yıl evveline gitmeyeceğim, elli gün öncesini hatırlatacağım. Elli gün önce yani 2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2020 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'ni 26 Ekim 2021 tarihinden itibaren Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşmeye başladık. Değerli arkadaşlar, o gün dolar 9,5 liraydı yani elli gün önce dolar 9,5 liraydı; bugün ise 15 TL'ye merdiven dayamış durumdadır. Daha bütçe kabul edilmeden, görüşmeleri devam ederken bu bütçenin üçte 1'den fazlası eridi, gitti, yok oldu arkadaşlar. Şimdi, siz daha 2022'ye girmeden üçte 1'i yok olan bu bütçeyle hangi yatırımları yapacak, hangi sıkıntıları giderecek, hangi derde derman olacaksınız? Bu bütçe bir yoksulluk bütçesidir arkadaşlar, bu bütçe bir yokluk bütçesidir. Bu bütçede EYT'lilerin sorunlarına ilişkin bir çözüm yok, bu bütçede 3600 ek gösterge sözünü yerine getirebilecek bir kaynak yok, bu bütçede işsize iş yok, bu bütçede atanamayan öğretmene kadro yok. Sayıları 400 bini geçen iktisat, işletme, maliye, ekonometri, uluslararası ilişkiler, velhasıl iktisadi ve idari bilimler fakültesi mezunu gençlerimize istihdam yok. Bu bütçede atanamayan sağlıkçılarımız, işsiz mühendislerimiz için umut yok; bu bütçenin vizyonu yok arkadaşlar. Toplumun yığınla sorunu varken bu bütçenin onları çözecek gücü yok, takati yok; her şeyden önemlisi inandırıcılığı yok. Bu bütçe yoksuldan alıp zengine veren bir bütçedir, bu bütçe vatandaş için yokluk, kıtlık ve kanaat; iktidar ve yandaşları için bolluk, lüks ve şatafat bütçesidir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, buraya çıkıyorsunuz, renkli tablolarla, rengârenk grafiklerle, 2022 için hedeflerinizi anlatıyor, "Yapacağız edeceğiz." diyorsunuz. Değerli arkadaşlar, biz geçen yıl da yine bu tarihlerde burada 2021 bütçesini konuştuk hatırlarsanız. Siz, o gün yani bir yıl evvel, yine bu kürsüden buraya çıkıp güzel görsellerle sunumlar yapmış ve 2021 bütçesinde, orta vadeli programda 2021 için dolar kurunun 7,67 TL olacağını söylemişsiniz. 2021 daha bitmedi, on beş günümüz daha var ve dolar bugün 15 TL arkadaşlar. Yani sizin öngörünüzün 2 katına çıkmış. Şimdi, "Her şey güzel, her şey güllük gülistanlık." gibi konuşmaya devam ediyor, yine vaatlerde bulunuyorsunuz. Ya, millet size nasıl inansın, hangi sözünüze güvensin? Sizin için söylenebilecek en güzel söz "Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz." olacaktır.

Değerli arkadaşlar, sizin söylemlerinizdeki dönüşüme yetiştirmek de gerçekten çok zor. Daha bir iki ay evvel buralarda ne kadar hamasi nutuklar atıyor, müjdeler veriyordunuz. Her gün gündüzleri burada, akşamları televizyonlarda "Türkiye uçuyor, ekonomi şahlanıyor." diyordunuz, şimdi ise "Ekonomik kurtuluş savaşı veriyoruz." diyorsunuz. Ya, arkadaşlar, AK PARTİ'ye mensup arkadaşlar; sizlere söylüyorum: Siz, "Ey aziz milletimiz, biz bu işi beceremedik, elimize yüzümüze buluşturdık. Görüyorsunuz biz konuştukça dolar fırlıyor, biz konuştukça benzin artıyor, biz konuştukça zeytinyağı pahalalanıyor, biz konuştukça kömür fiyatı el yakıyor; kusura bakmayın, artık konuşmayacağız, sükût duracağız, seçim sandığını getireceğiz. Biz çok konuştuk, artık sıra sizde, siz konuşun." diyeceğinize bütün beceriksizliğinizi, bütün hatalarınızı, bütün yanlışlarınızı muhalefete yıkmaya gayretinize devam ediyorsunuz. Beyler, bu ülkeyi yirmi yıldır siz idare ediyorsunuz, biz idare etmiyoruz, sizin aldığınız kararlar uygulanıyor bu memlekette. Siz kime ne anlatıyorsunuz? Sorumlu sizsiniz. Bugünkü perişanlığın, insanların çektiği sıkıntıların vebali sizlerin sırtındadır. Bu vebal ağırdır arkadaşlar, adamın sırtına bindi mi gömleği omuzlarından sökülür, öyle afra tavra yapıp "Bana bir şey olmaz, taşırım." dedikçe dizleri bükülür. Bunu bilin ve bunu unutmayın diyorum.

Değerli arkadaşlar, bir de son günlerde çok konuşulan "dış güçler" meselesinden biraz bahsetmek istiyorum. Ne zaman zora düşseniz, ne zaman çaresiz kalsanız hemen bir düşman yaratıyorsunuz, algılarla faturayı başkalarına kesmek için uğraşıyorsunuz. Son günlerde de bir dış güç söyleminiz var; dış güç aşağı, dış güç yukarı. Hemen her konuda olduğu gibi ekonomide de konuyu getirip getirip dış güçlere bağlıyorsunuz. Başımıza gelen felaketten ders alıp politikalarınızı değiştireceğinize, "Biz

nerede yanlış yaptık? Bu yanlışını nasıl düzeltiriz?” diyeceğinize suçlu dış güçlere atıyorsunuz. Ya, arkadaş, bu dış güçler kimlerdir? Bunlar nerededirler; nereden geliyorlar, nereye gidiyorlar? Bu nasıl bir dış güçtür ki mutfağa giriyor, bizim zeytinyağını oradan buluyor, zeytinyağının fiyatını 2 katına çıkarıyor; ya, bu nasıl dış güçtür ki temmuzda 200 TL olan unun çuvalını aralıkta 350 TL’ye çıkarıyor; bu nasıl dış güçtür ki benzin pompasına gidiyor; mazota, tüpe, elektriğe musallat oluyor? Soruyorum buradan sizlere: Çaya 4 TL fiyat verdiniz ama bizim çay üreticisi çayını 2,40 liradan; 2,50 TL’den elinden zor çıkardı. Hangi dış güç girdi bizim çayımıza, hangi dış güç mağdur etti bizim çay üreticimizi, bunu sizlere sormak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, İYİ Parti olarak biz yapıcı ve sorumlu muhalefet anlayışıyla, gördüğümüz eksikleri dile getiriyoruz; soru önergeleriyle, araştırma önergeleriyle milletin gündemini Meclisin gündemine taşıyoruz. Peki, siz ne yapıyorsunuz? Bizden gelen tüm önergeleri, teklifleri toptancı bir mantıkla reddediyorsunuz. Bakın, Plan ve Bütçe Komisyonunda, bütçe görüşmelerinde İYİ Parti olarak biz 19 tane önerge verdik. Bu vermiş olduğumuz önergelerin 17 tanesi ödeneklerin artırılması yönündeydi ama siz hepsini reddettiniz. Bakın, bir örnek vereyim: Türkiye’de yükseköğretimde eğitim alan 414 bin öğrencimize ayda 650 TL yani günde 20 TL burs veriliyor. Biz dedik ki Komisyonunda: Gelin, Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesine 8 milyar 500 milyon lira ilave ödenek koyalım, böylece hem burs alan öğrenci sayımızı hem de burs tutarını artıralım, 1 milyon öğrencimize ayda bin lira burs verelim. Peki, siz ne dediniz? “Vermezük.” Önergemizi reddettiniz.

Değerli arkadaşlar, Türkiye’de okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim seviyelerindeki öğretmen açığı hepimizin malumu. Atanamayan öğretmenlerimizin mağduriyetini hepimiz biliyoruz. Biz dedik ki Komisyonunda İYİ Parti olarak “Gelin, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesini artıralım, 6 milyar 250 milyon lira ek ödenek koyalım, 50 bin ilave öğretmen ataması için kaynak oluşturalım; hem atanamayan öğretmenlerimizin mağduriyetini giderelim hem de öğretmen açığını kapatalım.” Siz ne dediniz? “Vermezük.” Önerimizi yine reddettiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HÜSEYİN ÖRS (Devamla) – Değerli arkadaşlar, AK PARTİ’li arkadaşlar, sizlere sesleniyorum: Çoğu gitti azı kaldı, sandık milletin önüne gelecek ve siz gideceksiniz. Kimse endişe etmesin, biz buradayız, evelallah geleceğiz ve sorunların hepsini çözeceğiz.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Sadir Durmaz.

Buyurun Sayın Durmaz. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA SADİR DURMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Bütçe Kanunu Teklifi’nin 10’uncu maddesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Anayasa’mıza göre, mahallî idareler; il, belediye ve köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları yine kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir. Mahallî idarelerin yani yerel yönetimlerin en önemli işlevi, mahallî nitelikli kamu hizmetlerinin yerine getirilmesidir. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak mahallî idareleri, millî birlik ve bütünlüğümüzü sağlamada en önemli uygulayıcılar olarak görmekteyiz. Buradan hareketle rahatlıkla diyebiliriz ki: Vatan sevgisi, millete hizmetin en büyük gücüdür ve bu sevginin en iyi gösterileceği zeminlerden biri de hiç şüphesiz yerel yönetimlerimiz ve belediyelerimizdir. Milliyetçi Hareket Partisi, mahallî idareleri, millî kalkınma ilke,

hedef ve politikalarının yerel uygulayıcıları ve yurt sathında yaygınlaştırılmasının öncelikli paydaşları olarak görmektedir. Bizim için mahallî idareler ve özellikle belediyeler, en ücra köşedeki vatandaşla iletişim hâlinde olan, ihtiyaç ve sorunlarından haberdar, vatandaş memnuniyetinin ve hayat kalitesinin yükseltilmesini ülkü edinen birimlerdir. Belediyeler, beşikten mezara kadar vatandaşımıza hizmet eden, vatandaşımızın iyi gününde de kötü gününde de yanında olan vefa kurumlarıdır. Ancak son dönemde yaşanan bazı olaylar üzerinden belediyelerin ne olmadığını ifade etmekte yarar olduğunu düşünüyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; belediyeler seçim dönemi “İşçi çıkarmayacağız.” diye namus sözü verip seçim sonrası içlerinde şehit yakınları ve yüzde 70 engelli kardeşlerimizin de olduğu on binlerce kişiyi ekmeğinden eden vicdan yoksunlarının çiftliği değildir. Belediyeler, çivi bile çakmadığı hâlde sanal âlemin dehlizlerinde kendilerine beğeni dünyası kuranların sosyal medya belediyciliği yapacakları yerler de değildir. Belediyeler “Şu partiye şu kadar, bu partiye bu kadar kontenjan.” diyerek alım hesabı yapılan pasta paylaşım yerleri de değildir. Belediyeler, terör örgütlerinin sembollerini çocuk parklarına işleyecek kadar ihanetin resmedileceği alanlar hiç değildir. Belediyeler, tarihte varlığımıza kastetmiş şahısların isimlerinin yaşatılacağı mekânlar da değildir. Belediyeler, halkımızın millî ve manevi değerlerine sözde sanat adıyla saldırılan gösteri merkezleri de değildir. Belediyeler, ayrı para ve bayrak hayali kuranların, özerklik peşinde koşanların oyun sahası da değildir. Belediyeler, bölücü örgüt sempatanlarının, terör örgütlerine iltisaklı vatan hainlerinin kadrolara doldurulduğu vatana ihanet merkezleri de değildir. Belediyeler, devletin birliğine, milletin dirliğine kasteden terör örgütlerinin desteklediği, kaynak aktarıldığı terör yuvaları hiç değildir. Kimse, elde ettiği belediyeler üzerinden boş hayallere kapılmasın, yaşanan rezaletlerin görülmediğini, bilinmediğini sanmasın. Milletimiz ferasetiyle olanı biteni görmekte, kimlerin kimlerle iş tuttuğunu bilmektedir ve zamanı geldiğinde de mutlaka bunların hesabı sorulacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi de belediyenin ne demek olduğunu Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin ifadeleriyle açıklamak istiyorum: Belediye demek, Hakk'a hürmet, halka hizmet, hakikate riayet demektir. Belediye demek, akıl, ahlak ve adaletle yönetilen, kul hakkını gözeten, emanete sahip çıkılan yer demektir. Belediye demek, insanımızla doğrudan temasın ilk yüzü, demokrasimizin ilk çarkı demektir. Belediye demek, yirmi dört saat açık kapı, uzatılan eli geri çevirmeyen cömertlik demektir.

Bizim nezdimizde, belediycilik, insanı temel alan, millî ve manevi ölçülere uyulması gereken bir görev alanıdır. Dolayısıyla, belediye başkanlığı da bize göre kutlu bir emanettir ve emanete sahip çıkılması, leke sürdürülmemesi, inancımızın gereğidir. Belediye başkanının bir diğer adı da şehreminidir yani belediye başkanı şehrin emin kişisidir. Belediye başkanları, sahip oldukları tüm imkân ve kaynakları, bir kuruşuna halel getirmeden, hemşehrilerinin hayat standartlarını yükseltmek, millî ve manevi değerlerimiz etrafında refah seviyelerini artırmak için seferber etmek zorundadır. Bu anlamda, gururla ifade edebilirim ki Milliyetçi Hareket Partili belediyeler, tüyü bitmemiş yetimin hakkını kimseye yedirmeme konusunda bugüne kadar ahlak ve demokrasi mücadelesini samimiyetle yapmışlar ve yapmaya da devam etmektedirler.

Biz, yerel yönetimleri, partimizin görüş, öneri ve politikalarının hayata geçirildiği ilk alan olarak görürüz. Bu anlayışla, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, yerel yönetimlere dair görüşlerimizi, adına “Üretken Belediyeçilik” dediğimiz vizyon belgemizde topladık ve kamuoyuna takdim ettik. “Bütüncül yaklaşım-birlikte yönetim” esasına dayalı üretken belediyciliğin içinde vatandaşlarımızın sosyal, iktisadi ve kültürel ihtiyaçlarının tamamına uzanan bir cevaplar silsilesi vardır. Üretken belediycilik, tüm faaliyetlerin ve kaynakların etkin ve verimli kullanılması maksadıyla, finansal, sosyal ve fiziksel planlamayı birlikte gerçekleştiren bir belediycilik modelidir. Üretken belediyciliğin merkezinde Türkiye ve Türk milletinin kadim değerleri vardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; belediyeler, önceliklerini belirlemek, bütçe disiplini içerisinde eldeki imkânları en akılcı ve verimli bir şekilde kullanarak vatandaşa hizmet götürmekle sorumludur. Pandemi döneminin de etkisiyle artan küresel ekonomik daralma, birçok sektörü ve alanı olumsuz etkilediği gibi belediyelerimizi de zor durumda bırakmıştır. Artan harcamalar ve iş yükü sebebiyle belediyelere ilave destekler sağlanmış olmakla birlikte bu dönemde belki de kahraman sağlıkçılarımızdan sonra en fazla işin düştüğü yer belediyelerimiz olmuştur ve bu sebeple belediyelerimizin yanında durmak zorundayız.

Belediyelerde yaşanan bir diğer sıkıntı da haksız ve hukuksuz işten çıkarmalardır. Seçimlerde el değiştiren belediyelerde hiçbir haklı sebebe dayanmayan, tamamen keyfi ve ideolojik maksatlı çok sayıda işten çıkarmalar olmuştur. Haksız ve keyfi olarak ekmekleri ellerinden alınan sözleşmeli çalışanların haklarının iadesi sağlanmalı ve belediyelerdeki parçalı istihdam sisteminin iş barışını bozmasına, hizmet verimliliğini olumsuz etkileyebilecek bir hâle dönüşmesine engel olunmalıdır.

Belediyelere ilişkin üzerinde durmak istediğimiz bir diğer husus da belediye başkanı ve meclis üyelerinin özlük haklarıyla ilgilidir. Hepinizin bildiği üzere belediyelerin yürüttükleri faaliyetlerde en önemli karar organı belediye meclisleridir. Belediye başkanı ve belediye meclisi üyelerinin yaptıkları mesai ile kendilerine sağlanan özlük haklarının doğru orantılı olmadığı kanaatindeyiz. Görev yaptıkları sürede gerek belediye içerisinde gerek sahada mesai yapan ve hem hukuki hem de siyasi sorumluluk üstlenen belediye başkanı ve meclis üyelerinin mali ve sosyal haklarının gözden geçirilmesinin yararlı olacağını düşünüyoruz. Aynı şekilde il genel meclisi üyelerinin de özlük haklarının iyileştirilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Son olarak, muhtarlarımızla ilgili birkaç hususu Gazi Meclisimizin dikkatine sunmak istiyorum. Demokrasi zincirimizin ilk halkası, yerel yönetimlerin halka hizmet anlamındaki ilk yüzü, devlet ile millet arasındaki ilk köprü; mahallesinin, köyünün derdiyle dertlenen değerli muhtarlarımızın özlük haklarının iyileştirilmesi ve muhtarlıklarımıza ödenek ayrılması hususu, kaçınılmaz bir zaruret hâline gelmiştir. Ayrıca, muhtar adaylığı sürecinin belli bir zaman dilimi içinde gerçekleşmesi yani muhtarlık adaylığı başvuru zamanının belirlenmesi ve muhtarlarımız için oy pusulası hazırlanması, seçim döneminde yaşanan kimi sorunları da ortadan kaldıracaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerimi tamamlarken Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygılarımla selamlıyorum.

Bütçemizin ülkemiz ve milletimiz adına hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.05

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 17.22****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Necati TİĞLİ (Giresun), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 37’nci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Gruplar adına söz taleplerini karşılamada kalmıştık.

Şimdi, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Murat Sarısaç, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MURAT SARISAÇ (Van) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bütün halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Değerli Başkan ve Genel Kurul, bir hafta önce Mehmet Emin Özkan’dan ve hasta tutsaklardan bahsetmiştik. Yaklaşık 1.605 hasta tutsak var ve bunlar bu iktidar eliyle ölüme terk edilmiş durumdadır. Yine, dün ve bugün de Şakran ve Diyarbakır Cezaevlerinde Abdülrezzak Şuyur ve Halil Güneş 1993’ten beri cezaevindeydiler yıllardır akciğer ve kemik kanseri gibi teşhisler konulmasına rağmen ne yazık ki 2 tutsağı da kaybettik bu hastalıklarından dolayı. Şimdi, AKP her defasında “Biz 90’lar sürecini, faili meçhul cinayetleri ortadan kaldırdık.” diye nutuklar atıyor ama 90’lar süreci bitmedi hiçbir zaman, hele bizim için hiç bitmedi. Belki 2013 ve 2015 yılları arasında sadece buna kısa bir ara verildi. Farklı şekilde de olsa yani 90’larda domuz bağlarıyla, asit kuyularına atarak faili meçhuller işleniyordu, bugün sadece taktik değiştirmiş, yöntem değiştirmiş bir şekilde bu tutsaklar, 90’larda faili meçhullerle katledilenlerin yanında o zamandan beri tutuklanan tutsaklar, bugünlerde de aynı şekilde ölüme terk ediliyorlar ki bu infaz yasasıyla zaten buradan da tescillenmişti. Bu yüzden bu da o katliamın yani 90’lardaki faili meçhullerin devamı niteliğindedir. Buradan söyleyeceğim tek şey, burada artık ne iktidara ne de muhalefete bir seslenme değil, sadece bu faşizme karşı yitirdiğimiz yoldaşlara dönük, onları yaşatamadığımız için halkımızdan ve onlardan binlerce defa özür diliyorum.

Sayın Başkan, maalesef, bir bütçeyi daha ekonomik krizlerle, bayat hamasi söylemlerle ve toplumsal olarak fakirleştiğimiz bir durum olarak yani bir savaş bütçesiyle tekrar geçirmiş bulunuyoruz. Evet, bu bütçeye biz “Savaş bütçesi.” diyoruz çünkü bu sadece bu yılla ilgili de değil, bu savaş bütçesi, ta yüzyıllık yapısal sorunların devamı olarak yaptırılan, yapılan ve halkın bütçesi olmayan bir savaş bütçesidir. Bu, olsa olsa küçük bir azınlığın, yandaş bir azınlığın derdine derman olabilecek, asla, bu toplumu, bu halkları kapsamayacak bir bütçe niteliğindedir.

Şimdi, “Bir savaş bütçesi.” diyoruz, sürekli savaştan bahsediyoruz. Bu savaşı bence artık iyice bir tanımlamak gerekiyor çünkü tarihsel olarak da savaşların kökenine baktığımızda neredeyse hepsi ekonomik kökenli savaşlardır. Daha önceleri ganimet alma, egemenlik kurma ya da egemenliklerini koruma adına savaşlar yapılıyordu. Ulus devlet öncesi, bir yeri işgal etme veya orayı tamamen egemenliği altına alma anlamında yapılıyordu ama ulus devletle beraber tabii ki savaşın mahiyeti de değişti. Bu dönemde artık sermayenin ve burjuva egemenliğinin bir aracı hâline dönüştü savaşlar. Daha sonraları

da ulus devletin inşa süreçlerinde özellikle, çıkan ekonomik krizlerde veya yönetememe sorunlarında da bu ortaya çıkmış olan hoşnutsuzlukları bertaraf etmek, halkı bastırmak, memnuniyetsizlikleri baskı yoluyla bertaraf etmek için yine savaş yollarına başvuruldu.

Savaşların şöyle de bir özelliği vardır: Şimdi, normal, akli başında herhangi bir bireye sorduğunuz zaman elbette ki savaşı kabul etmeyecektir, barışı tercih edecektir. Toplumlarda da özellikle modern devletlerde bu algı da değiştirilmiş durumda. Yani normal şartlarda herhangi bir kişiye veya topluma kabul ettiremediğiniz savaşı çok rahatlıkla kabul ettirme imkânlarınız vardır; mesela güvenlik ve istihbarat eğer devletin tekelinde ise ve basına bu çok rahat bir şekilde enforme edilebiliyorsa sizin, bu toplumun asla kabul etmediği, kötü gördüğü, zararlı gördüğü savaşı da kabul ettirme imkânınız çok daha rahattır. Nasıl? Mesela, MİT Müsteşarınız çıkar, Suriye'den 3-5 füze attırır, havuz medyası da bunu sanki bütün dünya size düşmanmış ve size saldırıyormuş gibi gösterdiğinde çok kolaylıkla bütün topluma savaşın faydalı bir şey olduğunu kabul ettirebilirsiniz. Yine, hakeza savaşın diğer özellikleri de vardır. Sizler karşınıza aldığımız yani düşman bellediğiniz bir kesime oranla ne kadar güçlü, ne kadar avantajlı bir pozisyonda olsanız da bu savaşın zararları sadece düşmanınız tarafında oluşmaz, siz de çok büyük zararlar görürsünüz. Hem insani hem de maddi olarak birçok zararları vardır savaşların. Mesela, savaş dönemlerinde ekonomik olarak büyük yaptırımlarla karşı karşıya gelirsiniz; hukuk, adalet ve demokrasi anlamında çok büyük zararlara uğrarsınız. Aynı şekilde, mesela, savaş dönemlerinde bilime, sanata, eğitime ayrılması gereken bütçeler aslında savaş bakanlıklarına ayrılır ve siz kendinizi ifade edemezsiniz hiçbir şekilde çünkü sizin karşınızdaki mücadele edilmesi gereken düşmanlar vardır; eğer siz bu konuda bir itirazda bulunursanız siz de o düşmandan sayılırsınız. Bu yüzden savaş bu ülkede yüzyıldır yapısal bir sorun olarak devam ediyor ve devam edecek gibi de görünüyor.

Sayın milletvekilleri, yaklaşık yüzyıldır bu ülkenin yaşamış olduğu çoklu krizleri, yönetememe krizi olarak değerlendiremeyiz. Mesele tam da Adorno'nun dediği gibidir, mesele yanlış hayatın doğru yaşanmama meselesidir. Biliyorsunuz, yüzyıl önce katı ulus, tekçi devlet anlayışı burada, coğrafyamızda yaşayan yüzlerce kimliğe yani çoklu kimlik ve çoklu inançlara göre şekil almadı. Biz, hâlâ bugün o sorunların acısını yaşıyoruz işte, sürekli savaş hâli olması bundan kaynaklıdır. Savaş, inkâr, asimilasyon politikaları sonucu birçok halk ve inanç eriyip gitti. Otokton bir halk olan Kürtler de yüzyıldır inkâr edilir. Kürtler her anlamda bedeli ödedi ve ödemeye de devam ediyor. Çünkü Kürt sorununun çözümsüzlüğü sermayenin yandaşa peşkeş çekilmesinin, mafya ve siyasilerin el ele vermesinin, yoksulluk ve işsizliğin artmasının, ülkenin uluslararası sermaye düzenine teslim edilmesinin, hukukun, adaletin ve demokrasinin yok sayılmasının nedenidir. Çünkü iktidarlar rantı, yolsuzluğu ancak Kürt düşmanlığıyla örtbas edebiliyorlar. Yani buradan anlayacağımız, Kürtlere karşı yüzyıldır bir inkâr ve asimilasyon politikası var ama bu inkâr ve asimilasyon politikası sadece Kürtlere zarar vermedi, her anlamda Türkiye'de yaşayan bütün halklara zarar vermiş durumda. Birkaç örnekle somutlaştıracak olursak; mesela, 90'larda dönemin OHAL valisi çıktı ve dedi ki: "Burada işlenen faili meçhul cinayetlere, hukuksuzluklara siz bir millî maç izler gibi bakmak zorundasınız." 17 bin faili meçhul cinayet işlendi ama bu faili meçhul cinayetler sadece Kürtlerle de sınırlı kalmadı; işte, Ahmet Taner Kışlalı, Uğur Mumcu gibi değerlere de bu faili meçhul cinayetler işlendi ve böyle değerlerimizi de kaybettik. Yine, en basitinden, demokrasi ve adalet anlamında kaybettirdiğini söylüyoruz Kürt düşmanlığının, Kürtlere açılan savaşın.

7 Haziran sonuçları... Şimdi, bütün muhalefet, Türkiye'deki herkes bu Hükümetin kaybedeceğini düşünüyor, gün geçtikçe de eriyorlar, katılıyorlar size. Ama AKP şöyle bir şey de yaptı: 7 Haziran döneminde kaybetti. Tekrardan nasıl iktidarı ele geçirdi? Kürtlere savaş açarak tekrardan iktidarını elde etti; bugün de aynısını yapmayacağı belli değil.

Yine, aynı şekilde, muhalefet dâhil herkes burada bütün bakanları eleştirirken Süleyman Soylu buraya çıktığı zaman “Süleyman Soylu şöyle de hukuksuz böyle de antidemokratik.” diyor ama, “ama”sı var. Bir yerde çıkıp Süleyman Soylu hukuksuzca hareket edebilir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT SARISAÇ (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

MURAT SARISAÇ (Devamla) – Süleyman Soylu buraya çıktığında –“ama”sı şu- muhalefet bile “Evet hukuksuz; yalnız, terörlü mücadele ediyor.” diyor. Hayır, terörlü mücadele etmiyor. Süleyman Soylu, Kürt köylülerini helikopterden atıyor, güvenlik güçleriyle bütün Kürtlere zulmediyor, milletvekilleri hakkında kumpaslar kuruyor. İşte burada, 600 kişinin karşısında sizin o “ama”nız sonucu neredeyse -CHP ve İYİ Parti milletvekilleri dâhil- hepimizi, utanmasa, bu Meclisin içinde tutuklayacaktı. Bu yüzden, Kürt sorununun çözümü sadece Kürtlere değil, Türkiye’ye de nefes aldıracaktır ve bunun da tek çaresi vardır; Kürt sorununa bakış açısı, Sayın Abdullah Öcalan’a bakış açısıdır. Sayın Abdullah Öcalan üzerindeki tecrit kaldırıldığı zaman, biz, işte yüzyıllık o aklın ortadan kalktığını ve artık Türkiye’nin gerçekten de Türkiye için mücadele ettiğini anlamış olacağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Seyit Torun, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SEYİT TORUN (Ordu) – Sayın başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Bütçe görüşmeleri sırasında, bu kürsüden belediyelerimize pek çok iftira atıldı, kendi bütçelerini savunamayan iktidar sahipleri buraya çıkıp belediyelerimizi karalamaya çalıştı. Şunu söyleyelim: Sorumluluk sahibi hiçbir bakanın yalanı söyleyip iftirayı atıp köşeye çekilme hakkı da haddi de yoktur. (CHP sıralarından alkışlar) Kimse, oturduğu makamlara güvenip seçilmiş belediye başkanlarımızın hakkını yemeye kalkmasın. Biz kimsenin hakkını yemedik, belediyelerimizin hakkını da hukukunu da kimseye yedirmeyiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, iftiralara karşı gerçekleri konuşalım. Hepinizin vicdanlarına seslenerek iktidar ne yaptı, belediyelerimiz ne yapıyor, tek tek anlatacağım. Önce bir hatırlayalım: Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı, yerel seçimlerde umduğunu bulamayınca belediye başkanlarımız için “Bunlar topal ördek.” dedi. Bu açıklamayla hukuksuzluğun işaret fişğini çaktı. Bununla da yetinmedi, “İstanbul’da 13-14 bin oyla seçim mi kazanılır?” diyerek milletin iradesini hiçe saydı. Sonra ne oldu? 13 bin oyu beğenmeyenler 800-900 bin oy farkını yiyince grup toplantısına çıkıp Ekrem İmamoğlu’nu 2 kez art arda tebrik etmek zorunda kaldı.

Mayıs 2019’da Ticaret Bakanlığı bir yazı hazırladı, yıllardır belediye başkanlarında olan belediye şirketlerine atama yetkisini meclislere verdiniz ama bu girişim de elinizde kaldı.

Şubat 2020’de büyükşehir belediyeleri ulaşım koordinasyon merkezlerinin üye yapısını değiştirdiniz, belediyelerde olan çoğunluğu Hükûmete verdiniz. İşte, şimdi o çoğunlukla İstanbul Büyükşehir Belediyemizin yeni taksit talebini tam 11 kez engellediniz. Emniyet Müdürlüğünde yapılan kontrollerde 14.875 korsan taksiye ceza uygulanmıştır. İstanbul’un taksiye ne kadar ihtiyacı olduğu da ortadadır. (CHP sıralarından alkışlar)

Mart 2020’de Covid-19 salgını tüm ülkeye yayıldı, belediyelerimiz yardım kampanyaları başlattı, halkımız bu hesaplara 15 milyon lira bağış yaptı. Peki, siz ne yaptınız? CHP’li belediyeler yardım yapmasın diye bağışlara el koydunuz. “Bunu da yapmayalım, bunun adı vicdansızlıktır.” bile demediniz.

(CHP sıralarından alkışlar) Siz önümüze duvar ördünüz ama biz o duvarı da yıktık, dayanışma için yeni kampanyalar başlattık. Gururla söylüyorum ki sadece bu kampanyalarda şu ana kadar 120 milyon lira destek topladık, ihtiyaç sahiplerinin faturalarını ödedik, çocuklarımıza eğitim desteği verdik. Pandemi sürecinde siz 5 maskeyi dağıtamazken biz 5 milyon haneye yardım götürdük. (CHP sıralarından alkışlar) İşte, biz bunları yaparken siz vatandaşın başışına el koyacak kadar vicdanını kaybeden bir iktidarsınız. Bunlar da yetmedi; Cumhurbaşkanı kararıyla belediyelerin afetlerden sonra kampanya başlatma yetkisini de elinden aldınız. İşte, siz, vatandaşa gidecek bir tas çorbaya bile göz diken bir iktidarsınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Devam ediyoruz. Belediyelerin borçlarına karşılık gelen vergi gelirlerindeki kesinti oranlarını yüzde 50'ye çıkardınız. Bu Mecliste, Türkiye Çevre Ajansı, Turizmi Teşvik Kanunu ve birçok torba kanunla belediyelerimizin yetki ve gelirlerini kendinize aktardınız. İşte, siz, boşalan devlet kasasını doldurmak için belediye gelirlerine göz koyan bir iktidarsınız.

Daha bitmedi, Çevre Bakanlığı belediyelere araç yardımı ve nakdî yardım yapıyor. Sayın Bakana 2 kez soru önergesiyle sorduk, “Hangi belediyelere ne kadar yardım yaptınız?” dedik. Geçen gün buraya çıkıp belediyelerimizi kötümeye çalışan Sayın Bakan bu sorularımıza cevap vermedi ama biz bunları ortaya çıkardık. Bakanlık son üç yılda belediyelere 2.628 araç vermiş, altını çiziyorum, bu araçların yüzde 97'si Cumhur İttifakı belediyelerine gönderilmiş...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Haram olsun, haram!

SEYİT TORUN (Devamla) – ...ama ülke nüfusunun yarısından fazlasını yöneten diğer belediyelere sadece yüzde 3'lük yardım yapılmış, sanki ihtiyacı varmış gibi saraya bile 5 araç verilmiş. Sayın Erdoğan “Devletin dini adalettir.” diyordu; işte, sizin adaletiniz bu. (CHP sıralarından alkışlar) Aynı Bakanlık, belediyelere 432 milyon lira da nakdî yardım yapmış, bizim belediyelerimizin almadığı kesin. Sayın Bakana defalarca sorduk, yine soruyoruz: Nereye gitti bu 432 milyon lira? Şimdi, ben bu adaletsizliği Erdoğan'ın “üstadım” dediği Necip Fazıl'ın dizeleriyle anlatayım: “Allah'ın on pulunu bekleyedursun on kul/Bir kişiye tam dokuz, dokuz kişiye bir pul/Bu taksimi kurt yapmaz kuzulara şah olsa.” (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, bu görev suçlarını işleyen Bakan, yılda bir kez geldiği Mecliste çıkmış belediyelerimize saldırıyor, bütçesini savunamıyor, İzmir Büyükşehir Belediyemizi kötülüyor. Sayın Bakan, şunu asla unutma: Senin itibarın bizi itibarsızlaştırmaya yetmez; Süleyman Soylu'ya özenip belediyelere, milletvekillerine iftira atarak makbul olamazsın. (CHP sıralarından alkışlar) Devletten kör kuruş destek almadan 6 bin konutun dönüşümünü yapan belediyelerimizi karalamak sizin haddiniz de değil, hakkınız da değildir. (CHP sıralarından alkışlar)

Gelelim, Türkiye Belediyeler Birliğine. Birliğin bütçesinin yüzde 50'den fazlası bizim belediyelerimizden kesiliyor ama birlik kaynaklarının tamamına yakını sadece Cumhur İttifakı belediyelerine veriliyor. Arkadaşlar, sormak istiyorum: Böyle bir adaletsizliği hangi vicdan kabul eder? Bizim için artık Türkiye Belediyeler Birliği yok hükmündedir. Birlik yönetimi hakkında suç duyurusunda bulunduk ve bu birlikten ayrılmak için de her türlü mücadeleyi vereceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bugün bu adaletsizlikleri yapanlar yarın af dileyerek kurtulamazlar. İktidar milletvekillerine sesleniyorum: Biraz vicdanınız varsa bu adaletsizliklere ortak olmayın. Yerel seçimlerden önce de pek çok iftira atıldı. Ne dediler? “CHP gelirse yardımlar kesilecek.” dediler. Gururla söylüyorum ki seçimlerde devraldığımız 5 büyükşehirde sosyal yardımları 3 katına çıkarmak bize nasip oldu. (CHP sıralarından alkışlar) Ne dediler? “CHP gelirse personel maaşını ödeyemez.” dediler. Bizim belediyelerimizde sizin verdiğiniz asgari ücretten daha fazlası tıkr tıkr ödeniyor. (CHP sıralarından alkışlar) Ne dediler? “CHP gelirse faturaları teröristler dağıtacak.” dediler. Şunu unutmayın: Bu millet fatura dağıtan terörist görmedi ama FETÖ'nün yanında boy boy fotoğraf veren bakanlara şahit oldu. (CHP sıralarından alkışlar)

Seçimlerden sonra bu iftiralar az da olsa törpüendi ama biri var ki hâlâ iftiralarını, suçlamalarını maalesef bırakmadı. Tek mahareti, yalanı doğru gibi söylemek olan İçişleri Bakanı, geçenlerde, buradan iftiralar savurdu: “İBB’de, İstanbul Büyükşehir Belediyesinde terörle ilişkili 557 personel var.” dedi. Havuz medyası bu sayıyı bir gün sonra 6’ya düşürdü. Aradan bir hafta geçti, ne 557 ne de 6 kişi hakkında hiçbir işlem yapılmadı. Soruyoruz, soruyoruz şimdi Sayın Bakan Süleyman Soylu: Yalanla, iftirayla makbul olamazsın, ancak böyle rezil olursun. (CHP sıralarından alkışlar)

Orman yangınları yaşadık, tüm belediyelerimiz seferberlik başlattı, bölgeye 300 araç, bini aşkın personel gönderdik, onlarca tır yardım malzemesini vatandaşlara ulaştırdık ama Erdoğan çıkıp gene bizi suçladı, “Belediyeleriniz, itfaiyeleriniz nerede?” dedi. O zaman da söyledik, şimdi de söylüyoruz: Siz otobüs üstünden millete çay atarken bizim belediyelerimiz yangının içindeydi. (CHP sıralarından alkışlar) Bizim Genel Başkanımız mücadeleye destek veren tüm partilerin belediye başkanlarına teşekkür mektubu gönderdi ama siz, gece gündüz çalışan belediye personelimizin alın terine iftira attınız. Genel Başkanımız size “Kara kış fonu kurun.” dedi, dinlemediniz ama biz bu fonu belediyelerimizde kurduk, sadece son bir ayda 1 milyondan fazla aileye 160 milyon liralık yardım yaptık. Zam yapmak size, destek vermek bize nasip oldu. (CHP sıralarından alkışlar)

Belediyelerimiz vatandaşa ucuz eklemek veriyor, biz ucuz eklemek verirken vatandaşları oralarda kuyruğa girecek hâle getirmek de size nasip oldu. Siz, İstanbul Büyükşehir Belediyemizin 3 liraya aldığı dezenfektana soruşturma açıp kendi Bakanlığına 175 liradan dezenfektan satan bir Bakana teşekkür ettiniz, teşekkür eden bir iktidarsınız. (CHP sıralarından alkışlar) Siz, 7 bin liraya “Atatürk” yazılı tabela yapan Fındıklı Belediyemize soruşturma açan ama Serik Belediyesindeki 500 bin liralık rüşvete sessiz kalan bir iktidarsınız. Siz, Orman Genel Müdürlüğünün 155 yangına müdahale aracını bile kendi belediyelerinize bedelsiz aktaran bir iktidarsınız. Samsun Büyükşehir Belediyenizdeki 15 milyon liralık yolsuzluğa ses çıkarmadınız ama Yalova’da yolsuzluğu ihbar eden Belediye Başkanımızı görevden aldınız, iki yıl geçti, hiçbir suçlamayı ispat etmediniz ama göreve de iade etmiyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

SEYİT TORUN (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, yine, belediyelerimize yönelik kumpas haberleri alıyoruz. Buradan, bu tehditleri yapan İçişleri Bakanına sesleniyorum: Zalimlerin sultanı, meydan senindir; elinden geleni ardına koyma. (CHP sıralarından alkışlar)

Kanal İstanbul meselesi... Maliyeti 15 milyar dolar yani 210 milyar lira; insanda biraz vicdan olur değerli arkadaşlar ama millet size “Dur!” diyecek, siyasi ömrünüz bu ihaneti yapmaya yetmeyecek. Şu anda, TOKİ’nin ihaleleri tek tek iptal oluyor, ihalelere teklif veren bile çıkmıyor. Şunu kesinlikle unutmayın: Yapamayacaksınız, yapamayacaksınız ve asla yapamayacaksınız! (CHP sıralarından alkışlar)

Son olarak, belediyelerimize bunca haksızlığı yaparken şunu unutuyorsunuz: Belediyelerimizden hizmet alan milyonlar size hakkını helal etmeyecek. Bizim belediyelerimiz bu zor günlerde vatandaşa verdikleri desteklerle tarihe yazılacak ama siz Ankara’yı parsel satmanın ve İstanbul’a ihanet emenin vebaliyle anılacaksınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Gruplar adına söz talepleri karşılandı.

Şimdi, şahsı adına ilk söz Sayın Halil Etyemez’in.

Buyurun Sayın Etyemez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe kanunu teklifinin 10’uncu maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, irfan geleneğimizi aşkla yoğuran; ilim, hikmet ve marifeti sevgi, aşk ve merhamette buluşturan Hazreti Mevlâna’yı 748’inci vuslat yıl dönümü dolayısıyla rahmetle yâd ediyorum.

Değerli milletvekilleri, bütçe kanunu teklifimiz, Hükûmetimizin 20’nci, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin ise 4’üncü bütçesidir. Global virüslerin ve finansal krizlerin tüm dünyayı sarstığı, ekonomileri zor durumda bıraktığı bir zamanda hazırladığımız bütçemiz, yatırım, üretim, istihdam, ihracat ve büyüme odaklıdır. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde, 2022 bütçemizle eğitim, sağlık, adalet ve güvenlik başta olmak üzere, enerjiden tarıma, ulaştırmadan sanayiye her alanda elde ettiğimiz kazanımları daha da yükselteceğiz.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ hükûmetleri olarak milletin iradesini daima her şeyin üzerinde tuttuk, sessiz devrimler gerçekleştirerek darbeci ve vesayetçi zihniyete geçit vermedik, 84 milyon vatandaşımızın geleceğini düşünerek hareket ettik. On dokuz yılda 27.500 kilometre bölünmüş yolu hizmete açtık, havalimanı sayısını 26’dan 56’ya yükselttik, 17 şehir hastanesini inşa ederek milletimizin hizmetine sunduk. Tüm vatandaşlarımızı “sosyal güvenlik” kapsamına alarak sosyal devlet olmanın gereğini yerine getirdik. Üniversite sayımızı 207’ye, yükseköğretim yurt kapasitemizi 729 bine çıkarttık; spor tesisi sayımızı 4 bine yükselterek gençlerimizin hizmetine sunduk. 5,5 milyar fidanı toprakla buluşturarak geleceğe ve dünyaya nefes olduk. On dokuz yılda çiftçilerimize 396 milyar lira destek verdik. 613 baraj, 1.475 sulama tesisi başta olmak üzere toplam 8.800 tesisi hizmete aldık; sulamada tasarrufu ön planda tutan tesisleri hayata geçiriyoruz. Ülke ekonomisini 3 kat büyüttük, ihracatı 6 kat arttırdık, savunma projelerinin bütçesini 5,5 milyar dolardan 75 milyar doların üzerine çıkardık. ANKA, Bayraktar, Akıncı, GÖKBAY, ATAK, HÜRKUŞ, MİLGEM, ALTAY tankı gibi yerli ve millî projeleri hayata geçirdik. Elektrik üretiminde yenilenebilir enerjinin payını yüzde 60’lara yükselttik. Yeşil Kalkınma Devrimi’ni tüm çalışmalarımızın merkezine koyduk. İklim krizinin çözümünde öncü ve etkin bir rol üstleniyoruz. KÖYDES’le köylerimizi yeterli ve sağlıklı içme suyuna kavuşturduk. Köy yollarının standardını yükselttik. KÖYDES kapsamında, 2005-2021 yıllarında yaklaşık 17 milyar tutarındaki çalışmaları hayata geçirdik. SUKAP Projesi’yle belediyelerimizin su, kanalizasyon ve altyapı projelerini destekledik. 540 milyar metreküp doğal gaz rezervi keşfettik ve 2023 yılında milletimizin kullanımına sunacağız. Mavi vatanımızı yerli ve millî sistemlerle savunuyoruz. Doğu Akdeniz’de, Libya’da, Ege’de haklarımızı sonuna kadar koruduk, korumaya da devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, genç kardeşlerimiz de hayallerimizi gerçeğe dönüştürmeye, filiz vermeye başladı. Vatanını dert edinen evlatlarımızın projeleriyle TEKNOFEST’ler düzenliyor, millî teknoloji hamlesine destek veriyoruz.

Değerli milletvekilleri, biz bu cennet vatanımızı hakka, hakikate, hakkaniyete dayalı bir kalkınma anlayışıyla yönetiyoruz. Biz, Cumhuriyet’in güçlü iradesiyle eser ve hizmet siyaseti yaparken, ülkemizi kalkındırırken, geleceği inşa ederken öğretmenlere, hâkimlere, bürokratlara ve devlet memurlarına karşı kullanılan üslupsuz dili asla kabul etmiyoruz. Türkiye’deki dönüşüme ayak uydurmak yerine eskiye dönmeyi tercih edenlerin çeşitli meslek gruplarını itham edici ifadelerini doğru bulmuyoruz. Yapılanı yok saymak, projeleri engellemek, hakikati gizlemek, var olanı yok etmek üzerine kurulu anlayışa milletimiz asla geçit vermeyecektir. Yalanlarla gerçekleri perdeleyenlere biz projelerimizle cevap vermeye devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HALİL ETYEMEZ (Devamla) – Cehaletle mücadele etmek için fedakârca görev yapan Aybûke Öğretmenimizi, Necmettin Öğretmenimizi ve birçok öğretmeniz ile masum vatandaşlarımızı şehit ederek eğitim, ilim ve insanlık düşmanı olduğunu gösteren hain terör örgütüyle mücadeleimiz sürerken terör örgütüyle kol kola yürüyenleri, terör sevicileri aziz milletimize havale ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, biz, büyük ve güçlü Türkiye'nin inşası yolunda gece gündüz çalışmaya devam edeceğiz. Bu vesileyle bütçemizin milletimize hayırlar getirmesini diliyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci söz, Sayın Aziz Aydınlık'ın.

Sayın Aydınlık, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

AZİZ AYDINLIK (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şanlıurfa'nın sorunlarından bahsetmek istiyorum. “Şanlıurfa” deyince akla tarım gelir, buğday gelir, mısır gelir, pamuk gelir ancak bugün “Şanlıurfa” deyince DEDAŞ geliyor, işsizlik geliyor, madde bağımlılığı geliyor çünkü siz, yirmi yıllık iktidarınızda GAP'ı bitirmek yerine çiftçiye bitirmeyi tercih ettiniz; çünkü siz, GAP'tan vazgeçerek 4 milyon insanı işsizlikle baş başa bıraktınız; çünkü siz, işsiz bıraktığınız gençlerimizi uyuşturucu baronlarının önüne attınız. Artık “yanlış tarım politikalarınız” demek yerine, bilinçli ve istekli olarak çiftçiye bitirdiğinizi söylüyorum. Bugün, Güneydoğu'da çiftçiye yapılan zulüm ancak bir senaryonun parçası olabilir. Neredeyse her gün, Şanlıurfa'da TOMA'larla elektrik kesmeye giden DEDAŞ araçlarını görüyorum. Sorsak çiftçi dostu bir iktidarsınız ama gerçekten öyle değil; asıl hedefiniz çiftçiye zulmetmek, tarımı bitirmek.

Urfa'da sulama için çiftçinin kendi cebinden yaptırdığı bine yakın trafoyu söktünüz yani 4 milyon hektar araziye susuzluğa terk ettiniz. DEDAŞ'la, TOMA'yla söktüğünüz sadece bir trafo değil, siz çiftçi çocuklarımızın rızkını söktünüz, Türkiye'nin geleceğini söktünüz. Ziraat Bankasından 750 milyon dolar verdiğiniz şahsın karşısında bile duramadınız ama devletin gücünü çiftçinin karşısına diktiniz, Türkiye'yi besleyen çiftçiye kanser ettiniz. Urfa'da fırıncı “Un bulamıyorum.” diye haykırıyor, çiftçi, DEDAŞ'ın zulmü altında inim inim iniyor, sanayici artık ticaret yapamıyor ama sizin temsilciniz “Devletin kendisine vermiş olduğu Türk lirasını gidip dövizle yatırmak bir ahlaksızlıktır.” diyor. Sormak lazım: Bu krediyi, başvurusu reddedilen çiftçiye, sanayiciye, esnafa mı verdiniz yoksa koruyup kolladığınız bir avuç yandaşa mı? Öyle bir sistem yarattınız ki vatandaş, bırakın kredi almayı, bir kamu kuruluşundan torpilsiz hizmet bile alamıyor.

Memleketim Şanlıurfa'da bir anne şunu söyledi: “Çocuklarımı okula aç gönderiyorum.” Bu cümleye bir an olsun hak verecek misiniz, yoksa “Kuru ekmek yiyorlarsa aç değiller.” diyen milletvekilinize mi hak vereceksiniz?

Bakın, yine Urfa'da bir baba şunu söyledi: “Vekilim, ben 6 çocuk babasıyım. Allah rızası için, memleketim Şanlıurfa'yı uyuşturucu belasından kurtarın. Özellikle gençlerimiz, 20 TL'ye tütün alamıyor ama 10 TL'ye uyuşturucu bulabiliyor.” Şimdi sorarım size: GAP'ı bitirseydik, gençlerimizi iş sahibi yapsaydık bu uyuşturucu batağına düşer miydi gençlerimiz?

Buradan iktidara sesleniyorum: Bu kürsüden size defalarca güneydoğu üzerine, Şanlıurfa üzerine sözler söylendi, bir kulağınızdan girdi, diğer kulağınızdan çıktı ancak şu sözlerimi dikkatle dinleyin: Çantada keklik gördüğünüz Urfalı, bu saatten sonra, sizi, inanın, sandığa gömecek. (CHP sıralarından alkışlar) Yapılacak ilk seçimlerde iktidardan gidiş yolunda size hayırlı yolculuklar diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 10’uncu madde üzerinde soru-cevap işlemi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11’inci maddeyi okutuyorum:

Fonlara ilişkin işlemler

MADDE 11- (1) Türk Silahlı Kuvvetlerinin stratejik hedef planı ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının ihtiyaç planları uyarınca temini gerekli modern silah, araç ve gereçler ile gerçekleştirilecek savunma ve NATO altyapı yatırımları için yıl içinde yapılacak harcamalar; 7/11/1985 tarihli ve 3238 sayılı Kanunla kurulan Savunma Sanayii Destekleme Fonunun kaynakları, bu amaçla bütçeye konulan ödenekler ve diğer aynı ve nakdî imkânlar birlikte değerlendirilmek suretiyle Savunma Sanayii İcra Komitesince tespit edilecek esaslar çerçevesinde karşılanır.

(2) Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına bütçe ile tahsis edilen ödeneklerden birinci fıkra hükümleri gereğince tespit edilecek tutarları; Emniyet Genel Müdürlüğüne bütçe ile tahsis edilen ödeneklerden zırhlı araç, uçak ve helikopter, insansız hava araçları (İHA), uçuş simülatörü, Elektronik Harp (HEWS) ve Kent Güvenlik Yönetim Sistemleri (KGYS) projeleri ile istihbarat ve güvenliğe yönelik alımlara ilişkin tutarları; Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğüne bütçe ile tahsis edilen ödenekler ile bu Genel Müdürlük bütçesine kaydedilen ödeneklerden motorbot alımına yönelik tutarları; Orman Genel Müdürlüğüne bütçe ile tahsis edilen ödenekler ile bu Genel Müdürlük bütçesine kaydedilen ödeneklerden yangınla mücadele hizmetlerinde kullanılmak üzere helikopter ve uçak alımlarına ilişkin tutarları; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bütçe ile tahsis edilen ödeneklerden petrol ve doğalgaz boru hatları entegre güvenlik sistemi tedarikine ilişkin tutarları; Adalet Bakanlığı, Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumuna bütçe ile tahsis edilen ödeneklerden ceza infaz kurumları, adliye binaları ve hizmet binalarının güvenlik yönetim sistemlerinin tedarikine ilişkin tutarları; Sivil Havacılık Genel Müdürlüğüne bütçe ile tahsis edilen ödenekler ile bu Genel Müdürlük bütçesine kaydedilen ödeneklerden Özgün Helikopter Projesi Sertifikasyonu, Bölgesel Sivil Uçak Projesi Sertifikasyonu ve diğer sertifikasyon faaliyetlerine dair projelere ilişkin tutarları; ilgili hizmetleri gerçekleştirmek üzere Savunma Sanayii Destekleme Fonuna ödemeye ilgisine göre; Millî Savunma Bakanı, İçişleri Bakanı, Sağlık Bakanı, Tarım ve Orman Bakanı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, Adalet Bakanı veya Ulaştırma ve Altyapı Bakanı yetkilidir.

(3) Savunma Sanayii Destekleme Fonundan Hazineye yatırılacak tutarları bir yandan genel bütçeye gelir, diğer yandan Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin ilgili tertiplerine ödenek kaydetmeye ve geçen yıllar ödenek bakiyelerini devretmeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.

(4) İlgili yıllar bütçe kanunları uyarınca, yürütülmesi öngörülen projeler için Savunma Sanayii Destekleme Fonuna aktarılan tutarlardan kullanılmayan kısımlar, Savunma Sanayii Destekleme Fonundan ilgili genel bütçeli idarenin merkez muhasebe birimi hesabına; özel bütçeli idarelerde ise muhasebe birimi hesabına yatırılır ve ilgili idarenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir. Gelir kaydedilen tutarlar karşılığını ilgili idare bütçesine ödenek kaydetmeye genel bütçeli idarelerde Cumhurbaşkanlığı, özel bütçeli idarelerde ise ilgili özel bütçeli idare yetkilidir. Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı dışındaki idarelerde ödenek kaydı, yılı yatırım programı ile ilişkilendirilerek yapılır.

BAŞKAN – Evet, madde üzerinde ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Sayın Ahmet Kamil Erozan’ın.

Buyurun Sayın Erozan. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben, izninizle biraz evvel okunan maddenin bazı unsurlarına değindikten sonra, evvelce ifade etmiş olduğum üzere, dış politikanın üçüncü perdesine geçeceğim.

Biraz evvel satın alınabileceklerden bahsedilirken madde çerçevesinde, helikopter ve uçaklardan bahsedildi ve tabii ki bunun anlamı özellikle orman yangınları açısından... Ben merak ettim -geçen sene aynı madde vardı çünkü- geçen sene ne istemişler diye baktım; geçen sefer helikopterler var, uçaklar yok. Ha, şimdi, demek ki kafamıza dank etti. Nasıl dank etti? Bunca orman yandıktan sonra dank etti. Ha, şimdi, yazık değil mi? Siz bu uçakları niye geçen sene almadınız? Bu arada Türk Hava Kurumunun da başına gelen badirelerin bugün nihayet bittiğini memnuniyetle öğrendim. Biliyorsunuz, adam üç aydır istifa etmeye çalışıyordu, sonunda bugün kabul edildi istifası. Gözü aydın, adamın gözü aydın; sizler açısından durum farklı.

Ve üzücü olan başka bir şey var: Uçak alınacak da uçakların sanki adrese teslim olarak alınacağı, hatta bir yabancı şirketin kurtarılması operasyonunun başlatıldığına dair piyasada haberler dolaşiyor. Yani hiçbir işi hiçbir zaman şeffaf yapmadığımız gibi bu uçakların da önümüzdeki dönemde ne kadar şeffaf alınacağı konusu büyük bir soru işareti olarak kalacaktır.

Türkiye’deki istatistiklerin ne kadar güvenilemez olduğunu mutlaka herkes biliyor. Ben geçmişte bir Kozyrev hikâyesi anlatmıştım, “Sovyetler Birliği döneminde en güçlü olduğumuz alan hangisidir?” diye sormuştu rahmetli Süleyman Demirel’e, daha Süleyman Demirel kafasında soruyu çevirirken Kozyrev demiş ki: “En güçlü olduğumuz alan istatistiktir. O kadar güçlüydük ki ilk önce kendi halkımızı aldattık, sonra kendimizi aldattık, sonra da Batı’yı bir Sovyet ekonomisinin başarı öyküsünde aldattık.” Siz maalesef iktidarınızla sadece istatistik konusunda değil, demokrasi konusunda da, hak konusunda da, hukuk konusunda da, özgürlükler konusunda da, basın özgürlüğü konusunda da Sovyetler Birliği’ni solladınız. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Sovyetler Birliği dağıldı, geriye kim kaldı? Rus. Onunla da yarışmaya başladınız ve fotofinişle onu da solladınız. Hangi fotofinişle, onu söyleyeyim size: Biliyorsunuz, Avrupa Birliği zaman zaman -biraz evvel yine infazevlerinden bahsediliyordu maddenin içinde- Avrupa Konseyi zaman zaman ülkelere ilişkin hak, hukuk düzeniyle ilgili istatistikler yayınlıyor. Bunlardan 2020 yılında yayınlanan bir istatistiğe göre, Türkiye’de 100 bin kişiye 357 tutuklu düşüyor. Türkiye 1’inci sırada, fotofiniş diyorum, Rusya’da 356, arada bir kişi var, yine başardınız bunu. Ben bunu niye söylüyorum? Plan ve Bütçe Komisyonunda Adalet Bakanlığı bütçesi konuşulurken ben bir örnek verdim Bursa’dan, bir cezaevindeki durumdan, insanların ranzalarda değil, artık yere battaniye sererek yattıklarından bahsettim ama mesele bu değil, mesele siz suçu önlemek açısından bir çaba göstermiyorsunuz. Bir insanın bir suçu işlemesine gelinceye kadar “önlemek” diye başka bir süreç var, bunu yapamıyorsunuz, bunu özellikle kadınlara yönelik suçlarda yapamıyorsunuz. Suçlunun kim olduğu belli, arkasından kadının başına ne geleceği belli, o adamı o kadından uzak tutamıyorsunuz. Tabii, hep birlikte şöyle bir riskle karşı karşıyayız: Bir yandan da hâlâ cezaevi, infazevi inşa etmeye devam ediyorsunuz ve o kadar hızlı inşa ediyorsunuz ki biz bu parayı nereden bulduğunuzu da anlamakta güçlük çekiyoruz. Ha, o zaman ister istemez diğer köprülerde filan olduğu gibi acaba burada da mahkûm garantisiz mi infazevi inşa ettirmeye başladığımızı da merak ediyorsunuz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Yine, bunun içinde, maddenin içinde, İHA’lardan SİHA’lardan bahsediliyor. Biz, İYİ Parti olarak savunma sanayimizde İHA ve SİHA sektöründeki başarıyı büyük bir memnuniyetle karşılıyoruz ama sattığımız şey domates, patates değil. Hadi, İHA bir savunma ama SİHA bir savunma silahı değil. Size örnek vereceğim: Bugün, Amerika’ya gidip “F-16 alacağız.” diyoruz bu ara “F-35 alacağız.” diyoruz değil mi? Amerika’ya gidip herhangi bir silahı firmasından alıp buraya getirmek mümkün müdür? Değildir. Onun bir izin süreci vardır. Şimdi, Türkiye’de böyle bir izin süreci yok. Sayın Cumhurbaşkanı,

yine bir damadın, başka bir damadın firmasının âdetâ pazarlama müdürü olarak çalışıyor, “Alın.” diyor, “Satın.” diyor. Nedir? Ukrayna’ya satıldı. Ukrayna nerede? Kuzeyimizde. Kimle? Rus’la kafa kafaya gelmiş vaziyette, bir iç çatışma içinde ülke. Buna kalkıp biz İHA da sattık SİHA da sattık. Ne dedi Rus? Yani Rus’un... En son, Sayın Cumhurbaşkanı Putin’le telefon görüşmesi yaptı biliyorsunuz, arkasından bir açıklama yaptılar, “Bayraktar” diye ismini yazarak açıklamayı yaptılar. O cümleyi ben size tercüme edeyim: “Başlarımız sizin Bayraktarlarınıza, bizi arkadan vuruyorsunuz. Biz size S-400’leri kara kaşınız kara gözünüz için mi sattık? Bir Rus’un başına bir iş gelirse yanmışsınız.” dedi adam. Bu, satış açısından. Bu bitmedi, Mısır’la ilişkilerinizi düzeltmeye çalışıyorsunuz, Etiyopya’ya satmaya kalktınız. Mısırlılar hemen frene bastılar, takıldı kaldı o normalleşme süreci. Bitmedi, Somali’ye satmaya çalışıyorsunuz. Ben şunu merak ediyorum: Bu, bu kadar kolay mıdır? Bu sadece bir askerî savunma sanayisi ürününden ibaret değildir, bunun ne gibi siyasi, askerî sonuçları olacağıın bu binanın, bu çatının altında değerlendirilmesi gerekmez mi? Aynı şey alımlar açısından geçerli. S-400’leri alırken “Alın.” denildi alındı, bu binanın haberi yoktu yani. Sonunda nereye geldiğimizi, ne gibi kırmızı çizgilerle değil kırmızı duvarlarla karşı karşıya kaldığımızı da herhâlde sizler de benden daha iyi biliyorsunuz. Bu askerî savunma sanayisi sadece askerlere bırakılabilecek bir iş değildir. Dolayısıyla, bunun siyasi otorite... Sadece yürütmeden bahsetmiyorum “siyasi otorite” deyince, burası da siyasi bir mekân; en azından bu gibi alımların, satımların ilgili komisyona getirilip en azından bilgisinin verilmesi gerekir.

Savunma sanayimizde başka bir sorun da yaşıyoruz biz. Bir fukaralıktan, yokluktan bahsediyoruz ya, savunma sanayisi maalesef bir beyin fukarası olmak durumu veya riskiyle karşı karşıya. Yani o biraz evvel katma değeri yüksek ürünleri üreten zihinler, beyinler maalesef, içinde bulunduğumuz ekonomik sebeplerden dolayı bu ülkeden başka bir ufka yönelmek konusunda bir arayış içindeler.

Dış politikamıza baktığımızda da maalesef dış politika ile ekonomik güç arasında doğrudan bir ilinti vardır. Yani bir ülkenin 25 bin dolarsa kişi başına geliri dış politikası başka bir ağırlıktadır. Bugün maalesef biz 8 bin değil, 7.500 dolara doğru hızla gidiyoruz. Böyle bir ülkenin dış politikada güçlü olduğundan söz etmek mümkün değildir.

Geçen gün Dışişleri Bakanı buradayken “HTŞ ve şürekâsının maaşlarına zam yaptınız.” dedim. “Yok öyle bir şey dedi bana.” şey. Ben tabii, terbiyeli bir insanım “Dışişleri Bakanı yalan söylüyor.” diyemem ama şunu söylerim, “Bendeki bilgi Dışişleri Bakanında yok.” derim. Ha, şimdi, bitmedi, “Türkiye olarak ihracatımız artıyor.” diyorsunuz, başka bir şey yapıyorsunuz şu anda; şu anda siz Suriye’ye ekonomik kriz ihraç ediyorsunuz. O maaş zammı zaten onun sebebi ama orada da bitmedi, burada, Türkiye’de nasıl ekmek kuyrukları varsa bugün Türkiye’nin kontrol ettiği coğrafyada ekmek kuyrukları var. Türk lirası, Suriye lirası nezdinde dahi değer kaybetti ve orada da yetmedi, insanlar orada Türk lirası kullanımına geçmiş olduklarından dolayı bin pişmanlar.

Vakit sınırlı olduğu için maalesef bazı konular atlayarak gitmek durumundayım. Bu en son -onu memnuniyetle kaydettik- Türkiye ile Ermenistan ilişkilerinin başka bir evreye geçeceğine dair... Tabii ki bu zor bir dosyadır. Yani bu sadece özel temsilci atanmasıyla aşılabilecek bir sorunlar zinciri değildir. Dolayısıyla ümit ederiz ki Biden’la görüşüldükten sonra çıkıldığında “Hamdolsun.” denildiği gibi bu sürecin bir noktasında da “Hamdolsun.” denilmez.

Biz dış politikada ne yapacağız, ne yapmayacağız diye uzun bir seranat yapmaya gerek yoktur. Biz, önümüzdeki dönemde iktidar ne yaptıysa bugüne kadar dış politikada -ki sadece hatalardan ibarettir- bunun tersini yapacağız. Bizim cumhuriyetin birtakım temel değerleri vardı. Bu değerleri iktidar maalesef bir kenara itti ve -biraz evvel, biraz evvel derken geçen hafta sözünü ettiğim, bir İtalyan çukurundan bahsetmiştim- bizi bir İtalyan çukuruna düşürdü, biz orada debeleniyoruz. Biz değil, siz debeleniyorsunuz.

Son bir şey de söyleyeyim, bugün maalesef öğrendim. Bana Libya filan demeyin bir daha. Açtırmayın kutuyu, söyletmeyin kötüyü. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Daha fazlasını o toplantıda hazır bulunan “A-Ka-Pe”li milletvekili arkadaşlarımızdan öğrenirsiniz.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Söyle söyle, Sayın Büyükelçim, söyle.

AHMET KAMİL EROZAN (Devamla) – Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Cemal Çetin, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 2022 yılı bütçesinin görüşmeleri yapılırken Türkiye'nin kalkınmasına büyük katkıları olan Avrupa Türklüğünün Almanya'ya iş gücü göçünün 60'ıncı yılını yaşıyoruz. Bu vesileyle, göçün 60'ncı yılında Almanya'daki insanlarımızın durumlarını vaktim yettiğince sizlerle paylaşmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz, 1960'lı yıllarda işsizlik, gelir dağılımındaki adaletsizlik ve siyasi çalkantılar gibi nedenlerle sosyal ve ekonomik alanlarda birtakım sıkıntılarla mücadele ediyordu. Aynı yıllarda Almanya ise üretim ve ekonomik kalkınma sürecinde işçi ihtiyacını gidermek için çeşitli ülkelerden yabancı işçiler aldığı bir dönemi yaşıyordu. Türkiye ile Almanya arasında 30 Ekim 1961'de imzalanan ve göçün önünü açan İşgücü Anlaşması'ndan sonra vatandaşlarımız gruplar hâlinde Almanya'ya çalışmak üzere gitmeye başladılar. Altmış yıl önce İstanbul'dan hareket eden trenlerle, hayallerini ve umutlarını bavullarına doldurarak Almanya'ya giden işçiler para kazanıp geri dönmeyi hayal etseler de oraya yerleştiler ve Almanya'nın en büyük etnik göçmen grubu hâline geldiler.

Türkiye'deki hayat şartlarının çok zor olduğu bir dönemde yurt dışına ilk giden Türk vatandaşlarının büyük bir kısmı maddi imkânları son derece kısıtlı ve herhangi bir mesleki deneyimi olmayan kişilerden oluşmaktaydı. Dilini bilmedikleri, dinine ve kültürüne yabancı oldukları ülkeye giderek çok zor şartlarda yaşadılar. Almanya'ya işçi olarak giden birinci nesil, ağır işlerde çalıştırılmaya uygun olup olmadıklarının tespit edilmesi için aşağılayıcı bir sağlık kontrolüne tabi tutuldu, insan oldukları, uyum sürecine ihtiyaç duyacakları gerçeği göz ardı edilerek hemen işçi yurtlarına yerleştirildi ve ertesi gün de işe gönderildiler. Almanya'ya ilk giden Türk işçileri, dil bilmedikleri için imzaladıkları sözleşme şartlarını kontrol etme imkânına sahip değillerdi. Genellikle, imzaladıkları sözleşme alanlarının dışındaki iş kollarında, ağır şartlarda çalıştırıldılar. Ancak kısa zamanda çok para kazanıp memleketlerine dönme amacı güttükleri için zorluklara katlanmak ve çok çalışmak gerektiğini düşünüyorlardı.

1970'li yıllardan itibaren Türk işçileri aile birleşiminden faydalanarak ailelerini Almanya'ya getirmeye başladılar. Bu durum Türklerin Almanya'da kalıcı olmasının en önemli etkenlerinden biri hâline geldi. Almanya'da yaşayan Türkler, geçen altmış yıl içerisinde hem Almanya'ya hem ana vatanları Türkiye'ye ve memleketlerine sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda önemli katkılar sağlamışlardır. Almanya'nın Anayasası'na saygılı, kanunlarına riayet eden, dinî inanç ve kültürlerine saygılı bir şekilde hayatlarını sürdürdüler ve sürdürmeye devam ediyorlar. Fakat aynı hoşgörü onlardan esirgeniyor. Almanya'da yaşayan Türklerin, 1960'ların başından beri yaşadıkları sorunlar çözüme kavuşturulmadığı gibi, yeni yeni sorunlarla da mücadele etmektedirler. Vatandaşlarımızın önemli bir kısmı Alman vatandaşlığına geçmiş olmalarına ve Almanya'ya sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda çok şey katmalarına rağmen ayrımcılığa tabi tutuluyorlar, hâlen ikinci sınıf insan olarak görülmektedirler. Özellikle son yıllarda Türklere karşı yürütülmekte olan entegrasyon politikaları sosyal, siyasal ve ekonomik alanlarda onların hayat şartlarını daha da ağırlaştırmaktadır. Ayrımcılığa dayalı çeşitli düzenlemeler ve asimilasyon politikaları hayata geçirilmiştir. Bugün Türkler arasındaki işsizlik oranı ayrımcılık sebebiyle ülke ortalamalarının üzerinde seyretmekte ve en önemli sorun olarak göze çarpmaktadır.

Karşı karşıya kaldıkları diğer bir sorun ise, yabancı düşmanlığı ve İslam karşıtlığıdır. Yabancı düşmanlığı, yalnız sokaklarda değil, evlerde, devlet dairelerinde, iş yerlerinde, okullarda ve hayatın her alanında artarak devam etmektedir. Türkler sürekli aşağılanmış, ayrımcılığa tabi tutulmuş, şiddete maruz kalmış, bu sebeple çok büyük acılar çekmişlerdir. Solingen ve Mölln'deki evlerinde yakılarak hayatını kaybeden vatandaşlarımızın acıları hâlâ tazeyken NSU seri cinayetleri ve Hanau'daki cinayetler de bu acılara eklenmiştir.

Almanya'da doğup büyüyen, eğitim gören çocuklar yaşadıkları ülkenin dilini çok iyi konuşmalarına rağmen ana dilleri Türkçeyi unutmaktadırlar. Türkçenin öğretilmesi konusundaki engeller her geçen gün arttırılmaktadır. Okullarda okutulan yardımcı Türkçe dersleri kaldırılmış, Türkiye'den öğretmen getirilmesi engellenmektedir. Türk çocuklarının okul bahçelerinde bile Türkçe konuşmalarına hoşgörü gösterilmemektedir. Aile birleşimine engeller getirilmiş, Türkiye'den evlenen gençler eşlerini Almanya'ya getirmekte büyük zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Türkiye'deki eşlerinin Almanya'ya gelebilmesi için iyi derecede Almanca bilmeleri isteniyor. Bu da sadece Türklere yönelik bir uygulama olarak dikkat çekmektedir. Bir yandan ayrımcılık ve yabancı düşmanlığıyla karşı karşıya kalan Türkler, diğer yandan Almanya'ya yuvalanan ve Almanya tarafından korunan PKK ve FETÖ terör örgütlerinin de saldırılarına maruz kalmaktadırlar. Irkçılar ve PKK terör örgütü tarafından Türk kurumu ve iş yerlerine, Türk derneklerine, camilere, sokaktaki insanlara sürekli saldırılar yapılmaktadır. Türkiye'den kaçarak Almanya'ya sığınan FETÖ mensupları, Almanya'da yaşayan Türkleri ve Türkiye'yi açıktan hedef almakta, Türk toplumunun ve Türk kuruluşlarının dışlanmasına neden olacak yalan ve iftiralarla kamuoyu oluşturmaya gayret etmektedir. Almanya'da medya ve televizyonlarda saldırıya uğrayan kişi ve kurumlarla ilgili "Türkiye'nin uzantıları, Türkiye'ye yakın." denilerek ya da "ırkçı" gibi iftiralar atılarak saldırılar masumlaştırılmaya çalışılmakta ve saldırganlar cesaretlendirilmektedir. Bunun yanında, politikacılar ve siyasi partiler seçimlerde oy toplama kaygısıyla göçmenleri siyasi malzeme olarak kullanıyorlar, var olan yabancı düşmanlığını körüklüyorlar.

Türklerin Almanya'ya sağladıkları başta ekonomik olmak üzere, sosyal ve kültürel pek çok alandaki katkılarına karşılık, oralardan bazı beklentileri vardır. Bu beklentilerin başında, göçmen hakları konusundaki yasal düzenlemeler, yabancı düşmanlığı ve ırkçılığa karşı önlemler, ana dilde eğitim ve din konusundaki ayrımcılığın sona erdirilmesi, aile birleşiminin önündeki engellerin kaldırılması gibi talepler gelmektedir. Bugün 3 milyon Türk kökenli kişi Almanya'da yaşıyor, yaklaşık yüzde 50'si vatandaş ya da çifte vatandaş olmuş. Yıllardır yaşanan ayrımcılık, dışlanma ve karşılaştıkları aşağılamalara, şiddete ve uğradıkları saldırılara rağmen çok çalışarak başarıya ulaştılar. Türk kökenli insanlar toplum hayatında, spordan, sanata, her alanda Almanya'nın ayrılmaz bir parçası hâline geldiler. 915 bin Türk kökenli göçmen ev ve mülk sahibidir, 100 binin üzerinde Türk kökenli işveren 800 binden fazla kişiye iş imkânı sağlıyor ve yılda 40 milyar avroyu aşan ciro yapıyorlar. Türk kökenli mühendis, doktor, hâkim, savcı, avukat, öğretmen sayısı artmıştır; her meslekte varlık gösteriyorlar ve sayıları her geçen yıl artmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Almanya'daki Türkler iki ülke arasında gönüllü elçilik yaptılar, sosyal ve kültürel zenginliklerin artmasına sebep oldular. Onlara, Almanya'nın ve Türklerin sahip çıkması hâlinde daha birçok başarıya ulaşacaklarına, elde ettikleri başarıların hem Almanya'ya hem Türkiye'ye hem de insanlığa büyük faydalar sağlayacağına inanıyorum. Bu vesileyle, Almanya'ya ilk giden ve büyük zorluklara göğüs germek mecburiyetinde kalan birinci nesilden vefat edenleri rahmetle anıyor, hayatta olanlara sağlıklı, uzun ömürler diliyorum.

Görüşülmekte olan 2022 yılı bütçemizin vatanımıza ve aziz milletimize hayırlı olmasını Yüce Allah'tan diliyor, sizleri tekrar saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Erdal Aydemir.

Buyurun Sayın Aydemir. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Biraz erken başladı Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kürsüden benden önce de konuşan, özellikle HDP hatipleri defalarca “Kürt”, “Kürtlük”, “Kürt dili”, “Kürt folkloru” ve “Kürt kültürü” gibi çeşitli kavramlarda tanımlamalar yaptılar. Maalesef ki gelinen noktada, bu tanımlamaların anlaşılmadığı ortaya çıktı. Bundan dolayı da çok kısa da olsa bu konuyla ilgili bir açıklamada bulunma zarureti hissettim.

Sayın Meclis, değerli milletvekilleri; bakın, bu meyve dünyasına ait nar meyvesi. Bu nar, kırmızı, kabuğu sert, içerisinde de tane tane, kırmızı kırmızı çekirdekleri olan bir meyve; aroması çok farklı, lezzeti çok farklı, tadı çok farklı. Evet, arkadaşlar. Bu da yine meyve dünyasında portakal olarak tanımlanan bir meyve; bakın, rengi turuncu, kabuğu daha yumuşak, içerisi dilim dilim, lezzeti, tadı, aroması çok farklı. Bakın, bu da meyve dünyasına ait, portakal olarak tanımlanan meyve.

Evet arkadaşlar, şimdi, bunu niye açıkladık? Bakın, ister zor ve inkârla, ister yasa zoruyla, siz narı zorla portakal yapamazsınız ya da tersi, bu portakalı zorla nar yapamazsınız. (HDP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yaparız.

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Şimdi, bu açıklamalarım, özellikle, Türklük üzerine, Türk milliyetçiliği üzerine siyaset yapan partilere çağırım olsun: Arkadaşlar, Türkler -tarihe çıktıkları zaman milattan önce 177- Altay Dağları'nın güneyinde yaşayan topluluklar, halklardır ve “Türk” bunlara komşu olan Çinliler tarafından verilen bir isimdir. Bakın, Türkler kendilerine Türk dememişlerdir, kendilerini Türk olarak tanımlamamışlardır. Bu tanımlı kim yapmış? Komşuları olan Çinliler tarafından yapılmış.

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Sen portakal ile narı anlat, Türklüğü anlatmak senin işin değil, boş ver!

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Bakın arkadaşlar, evet, aynı zamanda Mezopotamya olarak tanımlanan yerlerde yaşayan topluluklara, halklara, gruplara da komşuları olan Ermeniler ve Farslar tarafından “Kürt” denmiş.

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Sen portakal ile narı anlat.

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Evet, Kürtlerin yaşamış olduğu coğrafyaya da tarihsel olarak “kürdistan” denmiş. Ta ki bakın, binli yıllara kadar Orta Asya'dan ilk gelen Türk kabileleri 140 kişilik bir oba hâlinde gelmişlerdir.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Türkler beş bin yıldır burada.

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – 140 kişilik gelen bu obayı yerleşik halk, Kürtler, Ermeniler ve Farslar bağrılarına basmış, bağrılarına. Dolayısıyla burada Kürt'ü inkâr etmek Türklüğü inkâr etmektir, Kürt dilini inkâr etmek Türkçeyi inkâr etmektir. (HDP sıralarından alkışlar)

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Hadi oradan!

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Kürt folklorünü, Kürt müziğini inkâr etmek Türk müziğini, Türk folklorünü inkâr etmektir. Buna böylece bir nokta koyalım.

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Türkler tarih yazmıştır.

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Evet, sayın AKP Grubu, bu bütçe neyin bütçesi biliyor musunuz arkadaşlar? Bu bütçe aşk bütçesi, aşk; Recep Tayyip Erdoğan'ın, AKP Genel Başkanı, yürütmenin başı Recep Tayyip Erdoğan'ın Kolin İnşaata duyduğu aşkın bütçesi. (HDP sıralarından alkışlar)

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Türkiye bütçesi, Türkiye!

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Bakın, bakın, Recep Tayyip Erdoğan'ın Kalyon İnşaata duyduğu aşkın meyvesi bu bütçede nasıl ortaya çıkıyor? 49 milyar, eski parayla 49 katrilyon lira; Recep Tayyip Erdoğan'ın Kalyon İnşaata duyduğu aşkın meyvesi. Evet, bununla kalmıyor, Recep Tayyip Erdoğan'ın Kolin İnşaata duyduğu aşkın meyvesi 40 milyar, eski parayla 40 katrilyon liralık ihale. E, Cengiz İnşaatsız olur mu? Cengiz İnşaata duymuş olduğu aşkın meyvesi 33 milyar, eski parayla 33 katrilyon lira. Rönesans Holdinge duymuş olduğu aşkın, sevginin meyvesi tam eski parayla 15 katrilyon lira. Bununla kalmıyor, AKP Genel Başkanı, yürütmenin başı Recep Tayyip Erdoğan bakın, ne yapıyor? Bakın, dünya genelinde Limak Holdingi 49 milyar dolarla, 49 milyar dolarla 1'inci sıraya çıkarıyor. Bu ne aşktır ya, bu ne aşktır. Siz Birleşik Arap Emirlikleri'ne, siz Katar'a gidip 1 milyar, 2 milyar aranırken, dilenirken, önce, Cengiz İnşaata, Limak'a, Kolin'e, Kalyon'a, MNG'ye vermiş olduğunuz paraları, dolarları "Getirin." deyin, dolarları. (HDP sıralarından alkışlar) Ama başka bir aşk var; bu, ilahi bir aşk, ilahi bir aşk. Böyle bir aşk görülmemiş dünyada, ne şimdi ne de bundan sonra da. Kim bu biliyor musunuz? Bu, Şemsi Tebrizi'nin Mevlâna Celâlettin Rûmi'ye duyduğu aşk. Bir diğer deyişle, Ethem Sancak'ın Recep Tayyip Erdoğan'a duymuş olduğu aşk. Peki, bu aşk meyvesini vermez mi? Elbette ki verir. Bu meyvenin ismi ne? BMC araç, büyük araç, ağır araç fabrikasının Ethem Sancak'a hediyesi. Var mı itirazınız, var mı söyleyeceğiniz bir laf? Varsa gelin söyleyin. İşte ilahi aşkın sonucu da bu. Sizin bütçeniz aşk bütçesi, para bütçesi, dolar bütçesi.

Arkadaşlar, sayın vekiller; şimdi, lütfen, herkes çok dikkatli baksın. Özellikle AKP, AKP Grubu, bu nedir, bu? (HDP sıralarından alkışlar) Sizin yıllardır unuttuğunuz bir tencere bu, tencere. Bu tencerede ne pişiyor biliyor musunuz? Bu tencerede aş pişiyor, aş, yemek pişiyor; sizin hayatınızdan, hafızalarınızdan sildiğiniz aş, yemek. Bu tencerenin sahipleri bakın kimler? Bu tencerenin sahipleri, bakın, şu anda çöpten ekmek, sebze toplayıp evlerine götüröenler, alın.

RAMAZAN CAN (Kırkkale) – Nerede o?

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Bu tencerenin sahipleri kilometrelerce ekmek kuyruğuna dizmiş olduğunuz bu millet, bu halk.

RAMAZAN CAN (Kırkkale) – Neresi orası?

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ramazan Bey, çevrene bakarsan bulursun onları.

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Bu tencerenin sahipleri "Hep biz mi şükredeceğiz, biraz da Recep Tayyip Erdoğan şükretsin." diyen 73 yaşındaki bu teyze; bu tencerenin sahipleri, eklemek kuyruğundayken yağmur altında gözyaşı döken bu amca; bu tencerenin sahipleri -ya, bundan insan olan utanır, insan duygusu olan utanır, insani vasıfları taşıyan herkes utanır, herkes utanır- bebeğini, 0 yaşındaki çocuğunu elektrikli saç kurutma makinesini diğer çocuğunun eline verip ısıtmasını sağlayan anne; sekiz aylık biriken kirasını ödemediği için intihar edenlerin tenceresi bu. Evet, bu tencere kimin tenceresi? Yine, Samsun'da pazara gitmesi için eşine harçlık veremeyen ve bunun sonucunda kendisini asan, intihar edenlerin tenceresi. Evet, arkadaşlar, bu tencere, son olarak da çiftçinin, almış olduğu kredi borçlarını ödeyemediği için intihar etmek zorunda kalanların tenceresi. Şimdi, bu tencere niye bu kadar kutsal biliyor musunuz arkadaşlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Bu tencere AKP iktidarı döneminde görmüş olduğu zulmü hiçbir dönem görmedi, hiçbir dönem görmedi. Bu tencerenin sahipleri işsizler, yoksullar, emekliler, doktorlar, hemşireler, öğretmenler, çiftçiler, 10 milyon işsiz. Bu tencerenin sahipleri neyi bekliyor, biliyor musunuz? Bu tencerenin sahipleri önlerine koyulacak ilk seçimdeki sandığı bekliyor, sandığı. Bu sandıkta ne yapacaklar, biliyor musunuz? Bu tencerenin içerisinde helvanızı kavuracaklar, helvanızı, helvanızı yapıp dağıtacaklar.

Saygılar. (HDP sıralarından alkışlar)

Tencere kadar değeriniz olsun.

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç 'in, İç Tüzük 'ün 160 'ıncı maddesinin altıncı fıkrası, 2016 yılında alınan Başkanlık Divanı Kararı ve 25 Ocak 2017 tarihli karar uyarınca milletvekilleri tarafından gündemle ilgili konuşmalarını destekleyecek doküman dışında döviz, pankart ve benzeri herhangi bir materyalin Genel Kurula getirilmesinin ve kullanılmasının yasaklandığına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bir hususu tekrar hatırlatmak istiyorum: İç Tüzük 'ün 160 'ıncı maddesinin altıncı fıkrası, Genel Kurula döviz, pankart ve benzeri materyal getirmeyi ve kullanmayı yasaklıyor. Gene, bütün parti gruplarının yani Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Halkların Demokratik Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekillerinin imzasıyla, 2016 yılında alınmış olan Başkanlık Divanı kararıyla, Genel Kurula ürün ve eşya getirilemeyeceği kayıt altına alınmış vaziyette. O günkü bütün siyasi partilerin de burada imzaları var.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kaç tarihli?

BAŞKAN – Sonrasında gene, 25 Ocak 2017 tarihli, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ülke ve dünya kamuoyunda saygınlığını korumak adına, milletvekili tarafından gündemle ilgili konuşmalarını destekleyecek doküman dışında herhangi bir materyalin Genel Kurul salonuna getirilmemesine ilişkin de bir karar var. Ben bütün milletvekillerimizden bu konuda daha hassas olmalarını rica ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Helva yapacağız Başkan, bir şey yok ya. Helvanızı kavuracağız, bir şey yok, hepsi o.

BAŞKAN – Ben senin helvanı yıllardır kavuruyorum Plan ve Bütçe Komisyonunda.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Bakanlar koca koca tabloları getirirken bu uygulamayı yapmadınız ama!

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Orhan Sarıbal, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ORHAN SARIBAL (Bursa) – Değerli milletvekili arkadaşlarım, şuradan başlamak lazım, birçok şey söylendi burada ama Türkiye şu anda açlıkla karşı karşıya ve Türkiye’de insanlar ekmeğe ulaşamamakla sınıyor. Bunu siyasi iktidar yoksullaştırarak, fakirleştirerek biat kültürüne dönüştürüp oradan oya tahvil etme çabası içerisinde olabilir ama şu gerçeği görelim: Şu anda eğer Rusya, Ukrayna, Romanya Türkiye’ye buğday vermesin, şu anda o kuyrukların olduğu büyükşehirlerde veya diğer ucuz ekme satan yerlerde ekme olmayacak. Yine eğer Romanya bize ayçiçeği vermesin, sofralarınızda ayçiçeği yağı olmayacak. Cumhuriyet tarihi böyle bir şey görmedi. Cumhuriyet tarihi bu kadar büyük bir açlık ve yoksulluk sınavı geçirmedi. Bunu biri başardı, AKP ve saray iktidarı başardı. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar) Çünkü onlar için ekme ranttı, onlar için ekme sermayeydi, onlar için ekme borsaydı, onlar için ekme yandaşlarının zenginliği idi. Neden mi bunları söylüyorum? Çok net, biraz önce burada çok önemli bir şey söylendi, söylenen aynen şuydu: İnsan olmanın en önemli hakkı elbette yaşam hakkıdır. Yaşam hakkını eğer siz -şimdilik- bedava hava, onun ardından gıda ve su hakkıyla desteklemezseniz yaşam hakkınız olmaz. Türkiye’de şu anda insanların gıda hakkı yoktur. Biliniz ki zenginler de aç kalır, paranız da olsa gıdaya ulaşamayabilirsiniz. Neden mi bunu söylüyorum? İşte Hükümetiniz döneminde TİGEM’in açmış olduğu 21 milyon tonluk gübre ihalesinde 2 şirket ihaleyi aldı, 2’si de ürün teslim edemedi; TİGEM gübre alamadı. Peki, siz ne yaptınız? TİGEM’in alamadığı gübreden dolayı 8 fabrikasını tarihsel dönemde kapattınız, tam 265 milyon dolar gelir elde ettiniz ama sadece kendi döneminizde 76 milyon ton gübre ithal ederek 22 milyar dolar para ödemek zorunda kaldınız.

Peki, aynı zamanda ne yaptınız? Başka bir şey daha yaptınız. Elbette, biraz önce yine söylendi, yani Cengiz Holding’e kıyak. Önce, Mazıdağı’nın bütün fosfat kaynaklarını verdiniz, gübre ihracatını yasakladınız ama Cengiz fosfat üretmeye devam ediyor. Aynı Cengiz’e “O stoku ne yapıyorsunuz, o fosfat ne oluyor?” diye sormuyorsunuz; yetmedi, Cumhurbaşkanı kıyak fonundan ona 1,8 milyar TL ayrılarak gübre fabrikası yaptırmak için elinizden geleni yapıyorsunuz. Çok açık, çok net söylemekte yarar var.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Türkiye çok olağandışı bir süreçten geçmektedir. Geleneksel bir sözümüz var: “Tok açtan anlamaz.” Çünkü siz ve hepimiz, bu çatı altında olanlar... Değerli halkım, size söylüyorum: Burası Türkiye Cumhuriyeti’nin en ucuz etinin satıldığı yer, burası Türkiye Cumhuriyeti’nin en ucuz yemeklerinin olduğu yer; elbette, AKP iktidarı bu ucuz şeylerden yerken milletvekili maaşıyla size öbür dünyada cenneti vadetti.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ayıp ya!

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Bunu vadedmeye de devam etmektedir. Dolayısıyla Türkiye şu anda ciddi anlamda bir açlık sorunuyla karşı karşıyadır. Neden mi bunu söylüyorum? Bakın, bir bütçede 25,8 milyar TL tarıma para ayırdınız; 25,8 milyar. Tekrar söylüyorum, bakın, yem bir yılda çiftçinin cebinden çıkan para 100 milyar lira, bütçedeki payı 800 milyon lira; yine gübre, çiftçinin bir yılda ödeyeceği para 80 milyar lira, bütçeden ayrılan para 1,6 milyar lira; mazot, bir yılda çiftçinin ödeyeceği para 30 milyar lira, bütçede ayrılan para 3,1 milyar lira; tohum, bir yılda çiftçinin ödeyeceği para 20 milyar lira, bütçede ayrılan para ne yazık ki 400 milyon lira; zirai ilaç, ödenecek olan 10 milyar lira, bütçede ayrılan para sıfır. Yani değerli arkadaşlar, sadece 5 kalemde çiftçinin ödeyeceği para tam 240 milyar TL. Peki, bunda ne yok? Söyleyeyim ne olmadığımı: Elektrik yok, sulama suyu ücreti yok, mekanizasyon yok, borç faizi yok, işçilik yok, BAĞ-KUR yok, depolama yok, SGK yok. Buna karşılık, bütün bu yokların arkasından sadece 240 milyar lira 5 kalem. Sizce bu ülkede çiftçi üretim yapabilir mi değerli arkadaşlar? Sizce bu ülkede bu bütçeyle üretim yapılabilir mi? Sizce bu ülkede, bütün gıda hakkını yabancı şirketlere, yabancı ülkelere teslim etmiş bir yapı bu düzenden üretime geçebilir mi? Geçemez ama bunları konuşmak yerine, ithalat lobilerinizi desteklediniz. Nasıl mı? Bakın, sadece yine 4 kalemde, tohum, zirai ilaç, yem ve gübrede iktidarınız döneminde ödediğiniz para 91,7 milyar dolar; 91,7 milyar dolar.

Yine bunda ne yok? Söyleyeyim; tohum, zirai ilaç, yem, gübre, mazot, bunların devamında olan biraz önce söylediğim hiçbir şey yok. Sadece bu 5 kalemde ne yazık ki çok ciddi bir ödeme yaptığımızı görmek zorundasınız. Peki, bu bütçede çiftçinin borcuyla ilgili bir şey var mı? Hiç yok. 2002’de 2,4 milyar borçla aldınız; 2,4. Sadece bankalara 2021 Ekim ayı 155 milyar, 10 milyar da Tarım Kredi Kooperatifi, 165 milyar. Peki, bayilere olan ilaç borcu? Burada yok. Gübre borcu? Burada yok. Tohum borcu? Burada yok. Elektrik parası? Burada yok. Su parası? Burada yok. BAĞ-KUR? Burada yok. Onlarla beraber tam 200 milyanın üzerinde borç var. Hani diyorsunuz ya: “Asgari ücreti şu kadar artırdık, öbürünü bu kadar artırdık.” Çiftçi borçları 84 kat arttı arkadaşlar, bu bir rekor; elbette rekorları kırmaya muktedir olan bir hükümetle karşı karşıyayız(!)

Değerli dostlar, Bakan da geliyor “İhracatçısınız, cari fazlamız var.” diyor, bütün iktidar yetkilileri gelip bunu söylüyorlar. Söyleyeyim, çok açık, Türkiye 2002-2021 Ekim ayı itibarıyla, çok açık bir şekilde, 133 milyar dolarlık ithalat, 89 milyar dolarlık da ihracat yapmıştır. Toplam 33-34 milyar dolar açık vardır ama bu böyle basit konuşulamaz. Bu yaptığımız ihracatın içindeki ürünlere baktığımızda hepsi bu topraklarda yetişebilen ürünler ama ne yazık ki iktidarın böyle bir şeyi yapmak gibi, böyle bir üretime dönmek gibi bir derdi yok. Aslında, bütün mesele şu: İktidar ithalat sopsasıyla yedi yıl boyunca ülkeyi yönetmek istedi. Çiftçiyi terbiye etmek istedi ama başka bir şey daha yaptı, kendi yandaşlarına büyük gemiler alarak, o ithalatla -büyük büyük gemilerle- buğday, arpa, mısır taşıyarak bir taşla iki kuş vurdu ve o ithalat sopsası uzunca bir süre çiftçiyi, tüketiciyi, toplumu terbiye etti. Ama hiç düşünemediler, o kadar kötü yönettiler ki, o kadar kötü yönettiler ki dolar tam 12 kat yükselince o ithalat sopsası geldi, şu anda iktidarı güzel güzel terbiye ediyor. Hem de nasıl bir terbiye biliyor musunuz? Bir hükümet düşünün, bir ülkenin hükümetini düşünün; 780 bin kilometrekarede 200 milyon dönüm ekilebilir tarım alanı var, bu hükümet ithalatı teşvik ediyor. Nasıl mı? Değerli arkadaşlar, şu anda Toprak Mahsulleri Ofisi dışarıdan tonu 4 bin 700 liraya buğday alarak, un pahalı olmasın diye bir dayatma yaparak “Unun çuvalı 184 lira ile 200 lira arasında olacak.” diyerek ithalatı teşvik ediyor. Sadece AKP döneminde 26 milyar TL’lik ithalat yapan Toprak Mahsulleri Ofisi 15 milyarını hazineden ödedi. Bu, ithalatı teşvik etmek değil midir? Cumhuriyet tarihinde ilk siz yaptınız bunu, sizi kutluyorum elbette. Bu, önemli bir başarı öyküsüdür; sizin, alıp her zaman rahatlıkla kullanabileceğiniz tarihsel bir süreçtir; bunun mutlaka farkında olmamız gerekmektedir.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, söylenecek çok şey var. Bakın, bir kanun çıktı burada, çıkan kanun netti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Peki.

Defalarca söyledik, dedik ki: “Desteklemeden yüzde 2 ve yüzde 4 vergi almayın.” Olacak şey değil. Tarım desteğinden yüzde 4, yüzde 2 vergi alıyorsunuz. Kanun çıktı, dava açıldı, davayı çiftçilerimiz kazandı; burada hızlıca bir kanun çıktı, o kanuna göre son beş yıl çiftçiden kestiğiniz vergileri iade edeceksiniz. Peki, nasıl? Arkadaşlar, olmaz. Gerçekten elinizi vicdanınıza koyun. Diyorsunuz ki: “31 Aralıkta kadar çiftçiler vergi dairesine gidip müracaat etsinler.” Arkadaşlar, vicdan var. Bunu keserken sordunuz mu? Ziraat Bankasından direkt keserken herhangi bir şey söylediniz mi? Çiftçiyi Ziraat Bankasına çağırıp imza aldınız mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sarıbal, süreniz tamamlandı.

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Bir dakikam yok mu Başkanım?

BAŞKAN – Süre verdim.

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Onun farkında değilim Başkanım.

BAŞKAN – Kullandınız onu.

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Bitireyim, bu çok önemli ama, güncel.

BAŞKAN – Onu kullandınız.

Çok teşekkür ediyorum.

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Özür dilerim Başkanım.

Bakın, bu 31 Aralık meselesini lütfen iptal edin. Hiçbir çiftçi vergi dairelerine gidip “Biz paramızı geri istiyoruz.” diye dilekçe veremez.

BAŞKAN – Sayın Sarıbal, süreniz tamamlandı.

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Bugüne kadar vergi dairesinin yolunu bilmeyen o insanlar bugün hangi gerekçeyle vergi dairesine gidecekler? Vergi dairesine gitmeyenlerin kesilen paraları iade edilmeyecek; hangi vicdanla, hangi ahlakla?

BAŞKAN – Sayın Sarıbal, süreniz tamamlandı. Lütfen...

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Bilgi veriyor.

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Lütfen, bunu geri çekin. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Muhammet Emin Akbaşıoğlu, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum. Grubumuz adına bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Evet, AK PARTİ 20’nci yaşında, on dokuz yılı iktidar olarak geçti. Kurulur kurulmaz milletimizin inancını, tarihini, kendisini ifade ettiği için millet tarafından teveccüh gösterildi ve on dokuz yıldır kesintisiz iktidarı 20’nci bütçeyi sunmakla devam ediyor; bu çok büyük bir bahtiyarlık. Milletimize hizmet etmek, onların duasına muhatap olmak bizim için en büyük onur ve gurur meselesi. Gerçekten, bunun bahtiyarlığı içerisindeyiz. Bu vesileyle, 20’nci bütçemizin bereketli olmasını, hayırlı olmasını Cenab-ı Hak’tan niyaz ediyorum.

Malumunuz, bütün dünyada bir süreç yaşıyoruz. Pandemi iki yıldır kesintisiz bir şekilde devam ediyor. Bütün insanlık etkilendi bu süreçten; hem tedarik zincirleri koptu hem enerji fiyatları arttı; enflasyonlar yükseldi, gerçekten insanlık yüz yılda bir gördüğü bir buhranla karşı karşıya geldi. Ancak, Allah’a çok şükür, aldığımız tedbirlerle milletimizin, halkımızın bütün kesimlerinin yanında yer almak suretiyle bu krizi, bu sıkıntıyı en aza indirgemenin çabası içerisinde olduk, olmaya devam ediyoruz ve olacağız inşallah. Biliyorsunuz, yeni bir modeli ortaya koyuyoruz. Yaptıklarımız yapacaklarımızın teminatı olarak milletimizin muhataplığımızdadır, hafızasındadır. On dokuz yılda nasıl bütün badireleri atlatarak gerçekten milletimizi sahiliselmeye ulaştırdıysak aynı şekilde bu krizleri de bu sıkıntıları da atlatarak, inşallah, milletimizin bütün kesimlerinin alım gücünü artırmak suretiyle çiftçisinden işçisine, emeklisinden memuruna, esnafından sanayicisine kadar toplumun bütün kesimlerini kucaklayarak, sararak sarmalayarak millet-devlet kaynaşmasıyla -Allah’ın izniyle- bu badireleri de hep beraber atlatacağız; bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Evet, yeni modelimiz nedir? Yeni modelimiz üretime dayalı bir modeldir. Kimisi “Çin modeli”, kimisi “Kore modeli” diyor. Biz bütün dünyayı inceleriz; biz millî ve yerli bir parti olduğumuz için politikalarımız da millî ve yerlidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, bu modelin adı “Türkiye modeli”dir.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Senin Başkanın söyledi “Millî olmadı.” diye

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bizim milletimizin kendine özgü modelidir. Hep beraber göreceğiz, işlerin nasıl toparlandığına şahit olacağız. Evet, yatırım, üretim, istihdam, ihracat ve büyüme... İşte, bizim yeni modelimizin ismi “yerli ve millî büyüme modeli”dir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Allah’ın izniyle 2013’te biz IMF’yle yollarımızı ayırdık.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Siz varken IMF’ye gerek yok ki zaten.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – 23,5 milyar doları ödedik ve “Artık siz bizim ensemizde boza pişiremezsiniz.” dedik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – 5’li çeteniz varken IMF’ye gerek yok ki.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Sonuç itibarıyla, geldik ve “Bye bye!” dedik IMF’ye, vesayet odaklarına. Uluslararası vesayet odaklarına “Güle güle!” dedik, gönderdik.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Biz de size “Bye bye!” diyoruz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Birileri düğmeye bastı, Mayıs 2013’te Gezi olayları çıktı. Hep beraber, dışarıdan, canlı yayın yapmak isteyen bazı televizyonlar bir ay öncesinden o mekâna konuşlanmışlardı.

BURAK ERBAY (Muğla) – Dolar 15 lira oldu!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) - Ancak ne oldu? Allah’a çok şükür başaramadılar. Sonra 17-25 Aralık geldi, sonra başka başka krizler oluşturulmaya çalışıldı.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ayakkabı kutuları da gelmişti o zaman.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) - Vaktimiz dar olduğu için geçiyorum birtakım kronolojik durumları. En sonunda 15 Temmuzdayandı.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ondan önce 17-25 Aralık var.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) - 15 Temmuzda gerçekten uluslararası darbe ve işgal planını ortaya koymak isteyen dış güçler ve onların şürekâları, iş birlikçileri milletimizden gerekli cevabı aldı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İşte bu, Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğidir. Selam olsun ona, Allah ondan razı olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Niye? Çünkü tıpkı Mustafa Kemal Paşa gibi Birinci İstiklal Mücadelesi’nde... Dün de burada bahsi geçti, Ilgaz’la ilgili Sayın Başbakanımıza bir atıfta bulunuldu. Aynı zamanda Çankırı Milletvekili olarak kayıtlara geçmesini arzu ederim ki İkinci İstiklal Mücadelesi’nde de Ilgaz, aynen Birinci İstiklal Mücadelemizde olduğu gibi bu mücadelemizin karargâhı olmuştur arkadaşlar, karargâhı. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Çünkü İnebolu-Kastamonu-Ilgaz-Çankırı-Ankara hattı Birinci İstiklal Mücadelesi’nde, müseccel İstiklal Yolu’dur. Aynı şekilde, Sayın Başbakanımız Binali Yıldırım da İkinci İstiklal Mücadelemizin karargâhını orada kurmak suretiyle, bütün Meclisimizi bombalayan, milletimizi bombalayan, Genelkurmayımızı bombalayan ve Beştepe’yi bombalayan uçakların kalktığı Mürted Havalimanı’ndaki pistin işleyemez hâle gelme talimatını Ilgaz’dan vermiştir. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – 17 Aralıktan bahset, sıfırlama “tape”lerinden bahset.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Millet aç, aç!

BURAK ERBAY (Muğla) – Şimdi ne alakası var onun? Karnı aç milletin, karnı aç!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Hakikat budur! Hakikati çarpıtarak gerçekleri örtemezsiniz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Hamaset budur!

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – “Tape”lerden bahset, “tape”lerden; 17-25 “tape”lerinden bahset.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – 5’li çeteden bahset.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Allah yardımcınız olsun (!)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, Allah’ın izniyle biz tam bağımsızlık mücadelemizi veriyoruz. Nasıl siyasi bağımsızlık mücadelemizi Mustafa Kemal Paşa’nın öncülüğünde hep birlikte milletçe verdiysek ve Türkiye Cumhuriyeti devletini bağımsız bir şekilde kurduysak şimdi de Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde ekonomik bağımsızlık savaşımızı veriyoruz; işin hakikati budur. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bağırma lütfen ya!

BURAK ERBAY (Muğla) – Dolar 15 lira oldu, ne ekonomik bağımsızlığı ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Kim ne derse desin; boyunun hesabını almaya gelenler Haziran 2023’te Cumhur İttifakı’nın zaferiyle boyunun ölçüsünü alacaklar Allah’ın izniyle. (AK PARTİ ve MHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BURAK ERBAY (Muğla) – Sokağa çık, sokağa; millet aç!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sandığı getirin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Evet, herkes konuşuyor. Milletimiz şöyle güzel formüle etmiş: Onlar konuşur...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – AK PARTİ yapar.

BURAK ERBAY (Muğla) – Aç, aç, millet aç! Ekmekten bahset, ekmekten.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Onlar konuşur... Onlar konuşur... (AK PARTİ sıralarından “AK PARTİ yapar.” sesleri) Onlar konuşur, AK PARTİ yapar; evet, meselenin özü o.

BURAK ERBAY (Muğla) – Millet aç, aç!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Değerli arkadaşlar, seksen yıllık cumhuriyet döneminde birçok hükümet gelmiş, geçmiş. 36 milyar dolardı ihracatımız.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Borç ne kadardı, borç?

BURAK ERBAY (Muğla) – Ekmek... Ekmek...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bakın, Sayın Ticaret Bakanım burada. 220 milyar doları aştık elhamdulillah. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURAK ERBAY (Muğla) – 1 çuval un ne kadar?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Evet, arkadaşlar, yüzde 600 artış, 6 misli artış.

BURAK ERBAY (Muğla) – 1 çuval un 400 lira ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Evet, değerli milletvekilleri, değerli milletim; 6 bin kilometreydi bölünmüş yol.

BURAK ERBAY (Muğla) – 1 çuval un 400 lira ya! 1 ekmek alamıyorsunuz!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Recep Tayyip Erdoğan diye kendini milletine vakfeden, milletin hizmetkârı olan bir lider çıktı, dört yüzyıl sonra elde edebileceğimiz sonuçları on dokuz yılda bu milletin önüne serdi; eser ve hizmet siyaseti işte budur. Seksen yılda 6 bin kilometre, on dokuz yılda 30 bin kilometreye çıktı. İşte, hizmet destanı; işte, AK PARTİ farkı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ekmek bulamayan arpa mı yiyecek?

BURAK ERBAY (Muğla) – 1 çuval 400 lira, 400 lira!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Birkaç hususa daha temas etmek istiyorum, vaktim daraldı.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Doğru, az kaldı, gidiyorsunuz!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Sayın Cumhurbaşkanımızla ilgili burada çok densiz bir laf edildi; bir şirketin pazarlama müdürü gibi, sanki İHA ve SİHA'ların pazarlamacısı gibi sunuldu. Bu, çok büyük bir hadsizliktir; bu, Cumhurbaşkanımıza iftiradır, millet iradesine iftiradır. Asla ve kata, hiçbir şekilde, yaptığımız bu muazzam hizmetten, toplu işne yapamaz durumdan, artık NATO ülkelerine İHA, SİHA satacak noktaya gelmemiz küçümsenemez ve farklı bir noktaya çekilemez. Ben, bu vesileyle, İHA ve SİHA'ları üreten başta Selçuk Bayraktar olmak üzere bütün genç mühendislerimize teşekkürlerimi buradan sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Beş dakika daha verin Sayın Başkan.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – SİHA ne Akbaşoğlu; yeniliyor mu, içiliyor mu? Halkımız onu soruyor size. SİHA'lar yeniliyor mu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Ve bu işin hakikaten emektarı olan Özdemir Bayraktar Bey'i de rahmetle, minnetle, şükranla, saygıyla yâd ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hangi ülkelere hangi silahları satacağımıza ancak biz karar veririz. Güvenlik, siyasi, askerî, diplomatik her meseleyi enine boyuna görürsük bağımsız bir şekilde biz karar veririz. Biz, millî ve yerli politik duruşumuzla kimi yerde Amerika'yla ve Rusya'yla beraber hareket ederiz, kimi yerde de karşı karşıya geliriz. Ancak, siz “AK PARTİ'nin yapmış olduğu hizmetlerin Karabağ'dan Libya'ya, mavi vatandan Kıbrıs'a tam tersini yapacağız.” dersiniz, sizler Yunan'la yoldaş olursunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, süreniz tamamlandı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – O zaman, bu millet size hiçbir zaman iktidarı vermeyecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İş, ekmek, adaletten bahsediyoruz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Efendim, devam edeceğim, diğer maddelerde kaldığım yerden devam edeceğim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Derleme yapmıyoruz, biliyorsunuz, Grup Başkan Vekillerinin anlaşması o yani.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, anlaşma ihlal edildi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır, hayır, grup adına konuştum; hayır. Biz hiç konuşmadık mı? Sizler grup adına konuşuyorsunuz, rica ederim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sen demedin mi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Nasıl yani?

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Yani bir sataşmada bulunmadı, sataşma olsa vereyim söz.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, şöyle...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Yunan’la iş birliği yapan kim?

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin.

ERHAN USTA (Samsun) – Anlaşmada bir Grup Başkan Vekilinin çıkıp da burada gün değerlendirmesi yapacak diye bir şey yok.

BAŞKAN – Hayır, hayır öyle bir yanlış yok. Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına konuştular. Siz de İYİ Parti Grubu adına bir sonraki maddede konuşabilirsiniz yani buna engel bir hâl yoktur.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Yunan’la iş birliği yapan kim?

ERHAN USTA (Samsun) – Elimize gelen listede, konuştuğumuz şeyde Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına herhangi bir şey yoktu.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bunu buraya koymadınız, burada yok.

BAŞKAN – Efendim, kullanmama kararları vardı, şimdi de kullanma kararı verdiler.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Burada yok.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Burada yok.

BAŞKAN – Ben Divan olarak bir şey yapamam ki buna Sayın Grup Başkan Vekilleri, benim yapabileceğim bir şey yok.

ERHAN USTA (Samsun) – Dolayısıyla...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkanım, siz yapamazsınız.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım... Bu şartlarda anlaşma filan olmaz. Ben, normal, bir Grup Başkan Vekili olarak madde 60’a göre, değerlendirme için söz istiyorum.

BAŞKAN – Evet, siz bozabilirsiniz anlaşmayı, benim öyle bir derdim yok, nasıl istiyorsanız öyle yani...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, bir açıklama yapmak isterim.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Akbaşoğlu, üst perdeden bunları konuşurken düşünecekti efendim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Müsaade edin Sayın Akbaşoğlu, Sayın Özkoç’u dinliyorum önce.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç’un, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin 11’inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Efendim, elbetteki siz bir şey yapamazsınız, siz Meclis Başkan Vekilisiniz. Bir siyasi partinin grup başkan vekili “Ben grubum adına konuşacağım.” diyorsa bunu bizim kürsü arkasında yaptığımız anlaşma gereğince daha önce bize bildirmiş olması gerekiyordu.

BAŞKAN – Doğru ama ben ne yapabilirim?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Umarım buna hak verirsiniz, size demiyorum, umarım buna hak verirsiniz.

Bakın, biz, burada -ellerimizde- arkadaşlarımızın konuşmalarına ona göre söz hakkı veriyoruz. Arkadaşlarımız burada konuşma sıralarını buna göre bekliyorlar. Neye güveniyoruz? AKP Grubunun bize verdiği söze. Maalesef, AKP Grup Başkan Vekili, burada bütün insanların kulağını cınlatacak derecede bağırdığımız zaman söylediğiniz söz doğru olmuyor. Haklı olmak için gerçekleri söylemeniz gerekiyor, gerçekleri söylemediğiniz müddetçe bir anlamı yok bağırmanın.

BAŞKAN – Sayın Özkoç...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ama ben CHP Grubu adına bunu gerçekten yadırgadığımızı söylüyorum ve bundan sonra hiçbir şekilde hiçbir konuşmada biz yokuz. (CHP sıralarından alkışlar) Tamam mı? Buna Muhammet Bey devam etsin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkanım, ben de...

BAŞKAN – Müsaade edin, sizden önce Sayın Beştaş da söz istedi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Buyurun, buyurun.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

4.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, haftalar önce bütçe konuşmalarıyla ilgili turlar ve madde görüşmelerine dair görüşmeler yapıldı, doğru. Bu program grupların tamamına dağıtıldı, bu da doğru. Ve gruplar kendi konuşmacılarını tespit ederek düzenli bir şekilde ilgili birime, Kanunlar ve Kararlara konuşmacıları çok önceden bütün gruplar bildirdi diye biliyorum, biz de bildirdik yani çok küçük değişiklikler olursa da mutlaka bir gün öncesinden, iki gün öncesinden, bir iki küçük değişiklik yaptık ve...

BAŞKAN – Sayın Beştaş, onun bildirilmiş olması Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun kendi konuşma hakkından vazgeçtiği anlamına gelmiyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Değiştiremeyeceği anlamına gelmez. Tabii ki, tabii ki.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ama bize verdiği sözü tutması gerekir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ama şunu anlatmaya çalışıyorum, tam da onu söylüyorum; biz bunu bildirmekle aslında bir irade ortaya koyuyoruz. Bunu da geçtim, hepimiz değiştirebiliriz, son dakikada da konuşmacımızı değiştirebiliriz. Haklısınız Divan olarak ama kürsü arkasında sabah bir görüşme yapıldı...

BAŞKAN – Derleme yapılacağına dair.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – ...ve “Bütün maddeler bittikten sonra biz gün içindeki eleştirileri, satışmaları yanıtlayacağız.” dedik ve şu ana kadar aksini yapmadık kesinlikle.

BAŞKAN – Doğru.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ama şu anda son dakika değişikliğiyle bir Grup Başkan Vekilinin on bir dakika, hiçbir maddeyle ilgisi olmadan -altını çizerek söylüyorum- ilgili maddeyle de bütçeyle de ilgisi olmayan, tamamen satışmalara ya da konuşmalara cevaben bir hamaset konuşması yapması “Bizim yaptığımız anlaşmaya ben uymuyorum.” demektir.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum, kayıtlara geçmiştir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Eğer anlaşmaya uyulmuyorsa biz de uymayız yani bunun başka bir izahı yok.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Müsaade edin, önce Sayın Akbaşıoğlu'na söz vereceğim.

Buyurun Sayın Akbaşıoğlu...

5.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç ve Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan. (CHP sıralarından gürlütüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şunu ifade etmek isterim ki hamaset konuşması yapmadık, hakikat konuşması yaptık, bunu ifade etmek isterim; bir.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Size göre tabii.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İkincisi; sabahleyin sizin makamınızda bizden başka -maalesef- daha sonra bir görüşme noktasında bu hususlara ilişkin bir şey söylenmedi.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ne demek?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle: Bakınız, bu konuyla nasıl anlaşılmuşsa bu hem Başkanlık Divanına, Başkanlık Divanı marifetiyle bütün gruplara geldi. Burada, AK PARTİ'nin grup adına konuşmaları yer almıyor.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Evet.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle: Biz bunun değerlendirmesini yapacağımızı, gerektiği yerde grubumuz adına konuşma yapacağımızı Sayın Başkanımıza da ifade ettik.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bize niye söylemediniz?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Herkese söyledik ama siz orada yoktunuz efendim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hayır, bize söylemediniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Siz yoktunuz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ne demek...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Siz yoktunuz.

ERHAN USTA (Samsun) – Bize de söylenmedi; hayır, öyle bir şey yok.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır, siz yoktunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hayır, hayır, söylenmedi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Siz yoktunuz.

BAŞKAN – Yani sizinle yapılan toplantıdan bahsetmiyor Sayın Akbaşıoğlu, evet.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet.

Siz yoktunuz, siz yoktunuz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, siz bizi çağırdığınız her an biz arkada sizin yanınızda topluyoruz. Bu, gerçek dışı bir beyandır; çok ayıp ediyor, çok ayıp.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, şöyle: Sonuç itibarıyla sabahleyin on bire beş kala biz sizin makamınızdaydık.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Grup toplantısı mı yaptınız?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır, hayır.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – E o zaman niye söylüyorsun burada?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle: Bakın, bu normal bir durum zaten, her zaman olan...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hayır, grup toplantısı mı yaptınız?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır, her zaman...

BAŞKAN – Sayın Grup Başkan Vekilleri, bunun üzerine tartışmaya gerek yok; bozun mutabakatı, ne yapayım ben.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bozalım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bakın, sonuçta söyleyeceklerimi ifade ediyorum. Ben burada grup adına yapılan onar dakikalık konuşmaları... Bakınız, İYİ Parti, MHP, HDP ve CHP onar dakikayı grupları adına 11 maddenin tamamında kullandılar.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – O hakkımız ya, öyle bir şey tartışmıyoruz ya.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – 5, 6, 7, 8, 9, 10 ve 11'inci madde...

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun bir tercihiydi gruplar adına konuşma yapmamak ve o şekilde bildirdiler.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Evet.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sizin tercihiniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sonuç itibarıyla şöyle...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ne dediğini duyuyor musun?

BAŞKAN – Siz de şimdi tercihinizi konuşmaktan yana kullandınız. Divan olarak benim yapabileceğim bir şey yok burada.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...konuşacağımızı da ifade ettik –Başkanlık Divanı olarak- gerektiği yerde bu konuyla ilgili konuşacağımızı ifade ettik.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Anlaşmayı bozdu Başkan, bu kadar basit.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Dolayısıyla tutumumuzda herhangi bir değişiklik söz konusu değildir. Bunu beyan ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Benim yapabileceğim bir şey yok burada. Kayıtlara geçmiştir.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun lütfen.

6.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş ve Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, bu konuşmalarda gruplar bakımından yapılan, grupların anlaşmasına aykırı bir husus göremiyoruz. Daha beş saat, belki de altı saat evvel, burada görevliler Divandan konuşmacıların listelerini getirdiler. Şimdi, hepsini madde madde okumaya gerek yok ve hepsinde de Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Muhammet Emin Akbaşıoğlu yazıyor. Bu, grubun bir tercihidir, her an her isteyen grup konuşmacılarında bir değişiklik...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Kime geldi Sayın Başkan?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kime geldi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Herkese geldi, herkese.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Efendim, burada...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hayır, kime geldi? Bize gelmedi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bize gelmemiş; hayır, bize gelmemiş.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Siz ittifaksınız ya, size gelebiliyor.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Hayır, yok efendim, ittifakla alakası yok.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bize gelmedi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kesinlikle bize gelmedi.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bize gelmedi, sorun oraya.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, efendim gelmedi, geldi mi? Kim dağıttı, baksın arkadaşlar.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hayır, söylesinler, bize gelmemiş.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – O zaman, her maddede kimin konuşacağına ilişkin listeyi ben istedim ve bana getirdiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hayır, burada yok; bize gelende yok.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hayır, bize gelmemiş yani.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Niçin istemediniz? Niye istemediniz?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – E, peki, grup son anda değiştiremez mi?

BAŞKAN – Evet, Sayın Akçay, teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Usta...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tabii ki değiştirir ama otururuz, arkada konuşuruz “Grup konuşma kararı aldı.” deriz, “Tamam.” deriz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Değiştirebilir Başkan, biz diyoruz “Değiştirebilir.” diye.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hiçbir şey söylemeden burada... Çam kozalağı mıyız biz?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yok, estağfurullah efendim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ama olur mu böyle?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yani onunla alakası yok, siz de değiştirebilirsiniz.

BAŞKAN – Sayın Akçay...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hangi Grup Başkan Vekili bugüne kadar böyle bir davranışta bulundu? Ne konuşuyorsak arkada, onu yapıyoruz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ya, bu olabilir efendim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Öyle şey olur mu?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yani siz istemezseniz konuşamayacak mı Akbaşıoğlu veya ...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hayır, bize gelmedi, bizde yok.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Doğru değil efendim, bu yaklaşıımı yanlış buluyorum.

BAŞKAN – Sayın Akçay, lütfen...

Sayın Usta, buyurun, sizi de dinleyeyim.

7.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki ve yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi, tabii, AK PARTİ Grubunun grup adına konuşma yapip yapmama tercihi kendisinin ama bize ifade edilen konuşma yapılmayacağı şeklindeydi ve o yüzden de bir zaman tasarrufu açısından, bir anlaşma çerçevesinde bence şu vakte kadar da gayet güzel gitti. Ama bakın, Sayın Akbaşıoğlu'ndan önce tam 40 kişi konuştu; şu tarzda hiçbir konuşma olmadı burada, hiçbir gerginlik çıkmadı. Sayın Akbaşıoğlu, konuyla da ilgili değil -her konuya giren, IMF'ye de şuraya da buraya da- bana göre, bir Grup Başkan Vekilinin konuşmaması gereken tarzda bir konuşma yaptı. Dolayısıyla bundan sonra "Efendim, anlaşma devam ediyor veya şu şekilde, bu şekilde." demenin bir anlamı yok. Yani konuşulacaksa bunlar bildirilebilirdi, elbette konuşulabilirdi ama bu, bir milletvekili tarafından olur... Bakın, şu saate kadar ağzımızı açmadan oturduk bir Grup Başkan Vekili olarak, diğer arkadaşlarımız da öyle. Ama çıkıp böyle hani günün bir özetini yapmak, konularla da alakalı olmayan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

Kayıtlara geçti zaten.

ERHAN USTA (Samsun) – Bir de şeyi söyleyeceğim yani hazır şey yapmışken. Şimdi, Sayın Ahmet Kamil Erozan'a karşı bir sataşması oldu. Bir defa, bakın, 16 Temmuz 2008 tarihinde, Sayın Tayyip Erdoğan'ın Başbakanken "Biz ülkeyi pazarlıyoruz." diye bir ifadesi var. Yani "bir pazarlamacı gibi" ifadesine niye bu kadar alındınız, bunu "hadsiz bir ifade" olarak söylüyorsunuz...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hadsiz tabii ki.

ERHAN USTA (Samsun) – ...o zaman siz bu "hadsiz" sözünü Sayın Erdoğan'a söylüyorsunuz anlamı çıkar buradan; ben onu söylemek istemiyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Siz hadsizsiniz, siz, siz.

ERHAN USTA (Samsun) – Ama esas, orada Sayın Kamil Erozan'ın ifade etmeye çalıştığı şey suydur Sayın Başkan: Yani silah satışı, dış politika ile ekonomi... Özellikle silah satışıysa bunu dış politikadan bağımsız düşünemezsiniz, elinize çanta alıp "Ben, şuna şu silahı satacağım, buna bu silahı satacağım." diyemezsiniz, nitekim satamıyorsunuz da.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Kayıtlara geçmiştir.

ERHAN USTA (Samsun) – Yani işi bağlamından koparıp Sayın Başbakanın da kendi ifadesiyle "Biz ülkeyi pazarlıyoruz." ifadesine bu kadar alınmanın da doğrusu bir anlamı yok.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Kayıtlara geçti.

Teşekkür ederim.

Birleşime kırk beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.05

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.51****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Necati TİĞLİ (Giresun), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 37’nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon yerinde.

11’inci madde üzerinde şahıslar adına yapılacak konuşmalarda kalmıştık.

İlk söz, Sayın Hüseyin Şanverdi’nin.

Buyurun Sayın Şanverdi. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin 11’inci maddesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizi izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar).

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ iktidarı on dokuz yıldır milletimizin ve devletimizin hak ettiği yere gelmesini, dünyada siyasi ve ekonomik olarak hak ettiği yerde olabildiğini hedeflemiş, mücadele etmiş ve bunu başarmıştır. İktidarlarımız süresince, tüm çalışmalarımızı, projelerimizi bu hedef doğrultusunda planladık ve hayata geçirdik. Büyüme oranlarından ihracatta kırdığımız rekorlara, sanayi üretimindeki artıştan iş gücüne katılım oranına kadar pek çok gösterge, Covid-19 salgınına rağmen Türkiye’nin yoluna güçlenerek devam ettiğini ortaya koymaktadır.

Bunların yanı sıra, hastaneler, otobanlar, köprüler, barajlar, içme suyu ve sulama tesisleri, organize sanayi bölgeleri, teknoparklar, enerji ve savunma sanayisi projeleri gibi sayısız yatırımı hayata geçirdik. Seçim bölgem Hatay’da, organize sanayi bölgelerinde şu anda talep patlaması yaşanmaktadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yeni yatırımlara bugün hız kesmeden de devam ediyoruz. Biz hız kesmeden yatırımları sürdürdükçe, 2023 vizyonumuza kilitlenmiş bir şekilde yolumuza devam ettikçe, Türkiye'nin büyümesini ve güçlenmesini istemeyen çevreler bizi bu yoldan döndürmek için ellerinden geleni yaptılar, yapmaya da devam ediyorlar. Masaya terör kartlarını sürdürdüler, taviz vermedik, o kartları da ellerinde patlattık. Bir yandan demokrasi nutukları atarken diğer yandan darbe destekçiliği yaparak kendileriyle çeliştiler. Masaya darbe kartını sürdürdüler, Cumhurbaşkanımızın liderliği ve feraseti ile milletimizle birlikte o kartlarını da yerle bir ettik. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Ve bugün, 2023'e giderken ellerindeki tüm imkânlar ile küresel medya güçleri ile finans lobileriyle algı yaratarak gerçekleri eğip bükerek benzeri görülmemiş, topyekûn bir ekonomik saldırı başlattılar. On dokuz yıldır şunu gördük ki her saldırı planlı, her adım önceden düşünülmüş bir strateji çerçevesinde yürüyor. ABD Başkanı Biden'ın göreve gelmeden önce Türkiye için vadettiği ile bugün yaşananların birbirinden bağımsız olduğunu söyleyebilir miyiz? Araçlar değişse de, enstrümanlar değişse de amaç tek; AK PARTİ'yi devirmek, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı devirmek. Çünkü biliyorlar ki AK PARTİ'siz Türkiye, güçsüz Türkiye'dir; Recep Tayyip Erdoğan'sız Türkiye, geleceği kuran değil; hedefleri olmayan, günü kurtaran Türkiye'dir. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

2023'e yaklaştığımız bugünlerde saldırı dozlarını artırmaları, hayal ettikleri Türkiye'yi inşa etme çabalarıdır. Ama biz, bu yola sadece başımızı değil, bütün bedenimizi koyduk, kimsenin şüphesi olmasın. Ülkemizin ilerlemesini engellemeye yönelik tüm çabaları boşa çıkaracağız, evet. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ve ülkemizi hedeflediğimiz gibi hak ettiği yere getireceğiz. Cumhurbaşkanımıza “Marmaray'ı yapma, üçüncü boğaz köprüsünü yapma, dünyanın en büyük havaalanını yapma; Zeytin Dalı, Fırat Kalkanı, Barış Pınarı Operasyonlarını yapma.” dediler, şimdi de “Kanal İstanbul'u yapma.” diyorlar, açıkça tehdit ediyorlar. Oysa bilmiyorlar ki bu ülke artık sınırların çizildiği bir ülke değil, AK PARTİ iktidarıyla birlikte artık sınırları sadece bu milletin çıkarları belirliyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Helal olsun, bravo!

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Devamla) – Dışarıdan dayatılan hiçbir sınır bizim için geçerli değildir ve bundan sonra da olmayacaktır. O yüzden bugün koparılan fırtınaya bakıp hiçbir vatandaşımız, bize inanan, ülkesine inanan hiçbir insanımız umutsuzluğa kapılmasın, moralini bozmasın çünkü biz bu oyunu da bozarız ve bozacağız. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde hedeflerimizden taviz vermeden yolumuza devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Devamla) – Başkanım...

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Devamla) – 2022 bütçesinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını diliyorum; hepinizi saygıyla sevgiyle, muhabbetle selamlıyorum.

Sağ olun, var olun. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci söz Sayın Zeki Hakan Sıdalı'nın.

Sayın Sıdalı, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; on gündür ekonomi konuşuyoruz, anlamak istemiyorsunuz ya da duymazdan geliyorsunuz. Tekrarlamak istemiyorum ama mecburum: Bütçe iki ayda gerçekliğini yitirdi, bütçe revizyonu şart; yapacak mısınız veya nasıl, ne zaman yapacaksınız?

Kısaca, revizyonu yaparken ülkemizin gücünü, itibarını ve bağımsızlığını simgeleyen lirayla mücadeleden vazgeçin. Sayın Hazine ve Maliye Bakanı da söyledi, yokmuş dış güçler, artık bu masalı da bırakın. Siyasetinizde bir değişiklik yapın, biraz halkın ekonomisini çalışın. Kur, faiz müdahaleleriyle ne yapmak istiyorsunuz, bir karar verin. Bu aralıklı müdahaleler belli, şanslı kişilere avantaj sağlıyor. Şaibelerden kurtulmak için müdahale günü döviz alan banka kime satıyor, açıklayın; yoksa, belirli firmalara avantajlı fiyattan döviz aktarmış olacaksınız.

Garip uygulamalarınıza isimler vermeyi bırakın, bunlar model falan değil. En son “ya batacağız ya çıkacağız” modeliniz var mesela, ben ona “millî piyango modeli” diyorum; ya çıkarsa, tutarsa misali. Döviz alanı da satanı da ahlaksızlıkla suçlamayın, ahlaki hesaplardaki para birimine indirgemeyin; bu açıklamayla 5 müteahhidinizin ve KÖİ ortaklarının kalbini kırdınız, farkında mısınız diyerek biraz da hicivle ulusal ekonomiyi kapatalım, biraz da Mersin konuşalım.

Narenciyeyi ihracat iznine bağladığımızı şiddetle karşı çıkmıştık, dinlemediniz. Yılların emeği, ticaret ağları ve mevcut pazarlar rakiplere kaptırıldı. Geçen yıl 2,5 lira olan limon bu yıl 40 kuruştan alıcı bulamıyor. Önce de söyledim, limon sadece limon değildir; çiftçiliktir, fabrikada istihdamdır, ihracattır. Bugün aldığımız duyuma göre Rusya, maalesef belli ürünlerin ithalatını yeniden durdurmuş. Bir ay önce bu kürsüden “Maliyetlere destek olun ve DFİF desteğini bu yıl ton başına en az 100 dolar yapın.” demiştim ancak ortada bir şey yok.

Yerel televizyon kanalları uydu kiralarnı dolar üzerinden ödüyor; zaten ödeyemiyorlardı, buna bir de şimdi dolar artışı eklendi. Bu, yerel basının ölüm fermanıdır. Dövizle endeksli uygulamadan acilen vazgeçin, hatta onları destekleyecek önlemler alın.

Tarsus'ta kayıtlı araç sayısı 100 bini geçti. Acilen bir araç muayene istasyonu açılmalı. Bütün bölgenin ihracat kapılarından biri olan Çukurova bölgesel havalimanı inşaatı hatırlayamadığımız kadar uzun bir zamandan beri devam ediyor. Buranın ülkemizin kargo alanında 2'nci büyük “hub”ı olacağını söylemişsiniz, önemli iddia ama üreticilerimiz ve ihracatçılarımız adına soruyorum: Kara bağlantı yolları bitmeden, demir yolu bağlantısı olmadan bu hedefe nasıl ulaşacağız?

Konya-Karaman-Taşucu Demiryolu Projesi ihracatı artıracaktı, hikâye oldu gitti. İhracata büyük katkı sağlayacak lojistik merkezlerin inşaatına bakıyoruz, hâlâ sürüncemede. Organize sanayi bölgelerine demir yolu bağlantısı projelerinde 1 metre ilerleme yok. (AK PARTİ sıralarından “Kocaeli...” sesi) Mersin’i kastediyorum Vekilim. Akdeniz Sahil Yolu Projesi’nde tünelin ucu bir türlü gözüküyor. Çeşmeli-Taşucu Otoyolu’nun tamamlanacağı tarihi bilen yok. Mersin-Çeşmeli güzergâhı gibi Mersin-Tarsus güzergâhı otoyolu da ücretsiz olmalı. Şehir hastanesine otoyoldan çıkış verilmeli. Erdemli-Ayrancı, Silifke-Gülнар, Karaman-Mut-Silifke yolları bir an önce tamamlanarak hizmete açılmalı. Mersin-Adana güzergâhındaki trafik çok yoğun. Sahil şeridinden İskenderun’a kadar uzanan bir yol projesi gündeme alınmalı. Bu, hem bir türlü başlatmadığımız Sahil Bandı Projesi hem de liman ve havaalanı bağlantısı için çok önemli.

İhracatçılarımız mallarını Mersin Limanı’ndan yurt dışına göndermek için boş konteyner bulamıyorlar; teslimatta yaşanan gecikmeler maliyeti artırıyor, rekabetçiliğimize de zarar veriyor. Bir sene önce yerli konteyner üretiminin önünü açın dedim, hâlâ adım atmadınız. İhracatçılarımız son bir yılda astronomik artan navlun fiyatlarından şikâyetçi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

Buyurun.

ZEKİ HAKAN SIDALI (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

Ticaret Bakanlığı bu konuda bir kurul oluşturmuştu ancak ondan da bir ses çıkmadı. Onuncu Kalkınma Planı’nda Mersin’e ana konteyner limanı yapacağını söylemiş, On Birinci Kalkınma Planı’ndaysa “Doğu Akdeniz’de bir yer” olarak değiştirmişsiniz. Mersin Limanı şu anda tam kapasiteyle çalışıyor ve gelen yüklerin önemli bir kısmı Akdeniz’in diğer limanlarına yönlendiriliyor; her gün binlerce dolar kaybediyoruz, oyalanmayı da oyalamayı da bırakın. Sizin söylem ve eylemlerinizi arasındaki uçurum yüzünden çiftçilerimiz ve sanayicilerimiz emeklerinin karşılığını bir türlü alamıyor, kaybediyor.

Her bütçe aynı sözleri veriyorsunuz ama seneye tekrar gelip aynı sözleri bir daha veriyorsunuz. Keşke bu sene, değişmeyen bakanları yormasaydık; artık altyapı da müsait, geçen seneki konuşmaları banttan yayınlasaydık.

Çok teşekkürler. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Sıdalı.

11’inci madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12’inci maddeyi okutuyorum:

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Hazine garantili imkân ve dış borcun ikraz limiti ile borç üstlenim taahhüt limiti ve borçlanmaya ilişkin işlemler

MADDE 12- (1) 2022 yılında, 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna göre sağlanacak garantili imkân ve dış borcun ikrazı limiti 4,5 milyar ABD dolarıdır.

(2) 1 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile belirlenen başlangıç ödeneklerinin yüzde 3’üne kadar ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebilir. Hazine ve Maliye Bakanı ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin kamu sermayeli bankalar ile kamu kurum ve kuruluşları arasındaki dağılımını, senetlerin vade, faiz ve diğer şartlarını belirlemeye yetkilidir.

(3) 2022 yılında 4749 sayılı Kanunun 8/A maddesi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığınca sağlanacak borç üstlenim taahhüt limiti 4,5 milyar ABD dolarıdır.

BAŞKAN - Gruplar adına ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Sayın Behiç Çelik’in.

Buyurun Sayın Çelik. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEHİÇ ÇELİK (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetimi Bütçe Kanunu Teklifi’nin 12’nci maddesi üzerinde görüşlerimi ifade etmek üzere İYİ Parti adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada ekonomik belirsizlik nedeniyle anlamını yitirmiş bir bütçe görüşüyoruz. Daha Komisyon aşamasında bile tüm verilerin altüst olduğu -ortaya çıkan- bir bütçeden bahsediyoruz aslında. İktidar partisi artık alışkanlık hâline getirdiği kendi bildiğini okuma, uyarılara kulak tıkama ısrarını sürdürmektedir. Hâl böyleyken bu siyasi anlayışın ülkeyi maruz bıraktığı tablo sürpriz değildir. AKP yorgundur, dinamizmini yitirmiştir, heyecanı ve aktivitesi düşmüştür. Bu kadronun yapabileceği bütçe ancak böyle bir metin olabilir.

Evet, bütçe müzakerelerinin sonuna yaklaşmışken net olarak gördüğümüz tablo: Ülkenin ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel, güvenlik, sağlık ve tarım alanında uçuruma sürüklenmesidir; işçinin, memurun, çiftçinin, esnafın, tüm çalışanların, dar gelirlilerin, emeklinin, kadının, engellinin dikkate alınmamasıdır; kültürde, sanatta, edebiyatta ilerleme bir yana ülkenin boğulması ve cehaletin zirve yapmasıdır.

Tabii, geçen yirmi yıllık sürede ülkenin tüm kaynakları, ülkenin serveti bir bir vahşice talan edilip, yağmalanıp artık paraya dönüştürülecek bir şey kalmayınca Körfez’den medet umar hâle gelmek ne acıdır. Bu yüzden vizyonsuz, misyonsuz, hedefsiz bir bütçe olan AKP’nin 2022 yılı bütçesi milletimize katkı yapacak bir durumda değildir zira iktidar sahipleri kendi siyasi emellerini düşünme bedbahtlığı içinde toplumun tüm kesimlerini unutmıştır. Bunun sonucu olarak bize yansıtacak olan fakirlik, enflasyon, işsizlik ve faizdir, açlıktır, çaresizliktir, umutsuzluktur. 2014’ten 2022’ye kadar sürekli gayrisafi yurt içi hasılda gerileme olur mu arkadaşlar? Bu dönemde sıcak para bolluğuna rağmen imkân ve kaynakların saray yandaşı bir grup insana pompalanması ve milyonlarca insanın meselelerine çare olunmaması en büyük handikaptır. Oluşturduğunuz kara delik milyar dolarları yutarken ülkenin bütünüyle nasıl bir yoksulluk ve çaresizlik sarmalına sokulduğuna hep birlikte tanıklık ediyoruz.

“Tarihi ‘tekerrür’ diye tarif ediyorlar/Hiç ibret alınsaydı, tekerrür mü ederdi?” diyor Mehmet Akif. Bundan yüz seksen üç yıl önce başlayan Osmanlı’yı pazarlama macerası, 1881’de Muharrem Kararnamesi’yle zirve yapmıştır. Kurulan Düyun-ı Umumiye İdaresi, emperyalistlerin elindeki tüm Osmanlı gelirlerine doğrudan el koyarak borçlarını tahsil yoluna gitmiştir. Bugün de Varlık Fonuyla, borç idaresiyle, özerk Gelir İdaresiyle Düyun-ı Umumiye’nin bir benzeri gerçekleşmiş olmuyor mu? Bu sıkıntılı durum, iktisadi bağımsızlığı başta net olan Türkiye Cumhuriyeti’nin AKP elinde düşürüldüğü vahim tabloyu göstermektedir. Demek ki tarihten hiç ibret alınmamış.

Değerli milletvekilleri, şunu belirtmek isterim ki Varlık Fonu tartışmaya açılmalıdır. Varlık Fonunun Sayıştayca denetlenememesi kuşkulara yol açmaktadır. Bunun bağlilarını nasıl yönetiyorsunuz, bankaları nasıl yönetiyorsunuz; ÇAYKUR gibi kurumları, bağlı KİT’leri nasıl yönetiyorsunuz? Yüce Meclisin Türk milleti adına bunu bilmeye hakkı yok mu?

Amerikalı bir akademisyen var Wallz, diyor ki: “Krizler bir şimşek çakması gibi, manzaranın gerçek özelliklerini açığa vurur.” İşte, tam kriz ortamındayız, bugünkü manzara da bütün çıplaklığıyla karşımızdadır.

Buradan ben de netlikle ifade etmek istiyorum ki: Eğer iktidar bu hazin tabloya bir son vermek istiyorsa tövbe edip samimiyetle millî çıkarlarımıza hizmet ederek iş birliği politikalarından uzak durmalıdır.

Arkadaşlar, Milletvekilimiz Sayın Hakan Sıdalı bir boyutuyla Mersin’e değindi, ben de Mersin hakkında bazı bilgileri arz etmek isterim. Birçok kez dile getirmiş olsak da Türkiye’nin en önemli illerinden biri olan Mersin’in, AKP iktidarları döneminde beklenenden daha az destek alması üzüntü vericidir. Mersin -eski adıyla “İçel”- Anadolu coğrafyasına Türk mührünü vuran Selçuklu’nun Anadolu yaylasının sahil tarafı olan bölgeye “İçil” denmesinden bugüne yaklaşık sekiz yüz yıllık bir geçmişe sahiptir. Mersin’de nüfus artış hızı Türkiye ortalamasının altına düşmüştür arkadaşlar. Bu, Mersin’in artık dışarıya nüfus ihraç etmeye başladığını gösteriyor. SEGE endeksine göre sosyoekonomik gelişmişlik sıralamasında Mersin, maalesef, 3’üncü kademe iller grubundadır, 3’üncü grupta olup il sıralamasında da 25’inci sıradadır; eğitimde 33, sağlıkta 39, istihdamda 52’nci sıradadır; TÜİK verilerine göre yaşam memnuniyetinde ise 81 il arasında 71’inci sıradadır.

Gayrisafi hasılda Mersin, 2014 yılından beri sürekli gerileme yaşamaktadır; en yüksek gayrisafi yurt içi hasıla 2014 yılında 16,6 milyar doları görmüştür.

İhracat ve ithalat potansiyeli çok yüksek olan Mersin, iktidarın ilgisizliği yüzünden potansiyelini kullanamamaktadır. 1,5 milyar dolarlık bir ihracat ithalat dengesi söz konusudur.

Evet, Mersin'e ne yapılabilir? OSB'ler çoğaltılabilir; lojistik köyü tamamlanabilir; endüstri merkezleriyle şehir bağlantılı yollar yapılabilir; SEKA Limanı devletçe işletilebilir; Turizm Koruma Geliştirme Bölgesi'yle turizm merkezleri aktive edilebilir; Çukurova havaalanı açılabilir; Çeşmeli-Taşucu otopanı yapılabilir; D-400, D-715 yolları bir an önce bitirilebilir; Yenice Lojistik Merkezi ve Akkuyu Nükleer Santrali tamamlanabilir; Tarsus Pamukluk Barajı, Erçel Barajı, Sorgun Barajı sulaması, Anamur Alaköprü sulaması, Aksıfat Barajı, Aşağı Göksu 2'nci Merhale ve arazi toplulaştırma işleri bir an önce bitirilebilir. Ayrıca, Büyükşehirin Mezitli Gar Hafif Raylı Sistem; 337,5 milyon TL'lik hafif raylı sistem de tamamlanabilir.

Arkadaşlar, Mersin tarımsal altyapı yatırımlarına muhtaç; Mersin, üreticilerinin devletçe korunmasına muhtaç; limon ve muz üreticileri perişan edilmiş. Bunu birçok kez dile getirdik, bunlar ilgiye muhtaç. Hazine ve kamu arazileri, orman alanları kapış kapış yağma ediliyor; Mersinli kendi toprağına muhtaç. Mersin, devlet bütçesine katkıda arkadaşlar, 6'ncı büyük ilimizdir ancak buna rağmen iktidardan hak ettiği desteği asla alamamıştır. AKP, Mersin'i cezalandırmaktadır, bu böyle giderse Mersin de doğal olarak AKP'yi cezalandıracaktır diyorum; bu, böyle biline.

Evet, görüşmekte olduğumuz 12'nci maddeye gelince, biraz önce Divanın da ifade ettiği gibi, bu, dış borç ikrazına ilişkin bir madde olup 4,5 milyar dolarlık bir tutar söz konusu, bunun Cumhurbaşkanı tarafından 1 kata kadar artırılmasını içeren bir madde.

Sözün özü: Bir israf ve talan bütçesiyle karşı karşıyayız. Bu ülkenin servetinin yağmalanmasına, vatandaşımızın cebindeki üç kuruşun eriyip gitmesine asla razı olmamalıyız.

Evet, burada şöyle bir tablo görüyoruz aslında: AKP, israfın tarafında, yandaşın tarafında duruyor. (Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEHİÇ ÇELİK (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

BEHİÇ ÇELİK (Devamla) – Biz, evinin sokağında dolanıp içeriye girmeye gücü kalmamış bir baba varsa onun yanındayız. Biz “Ne iş yapıyorsun?” dediklerinde, için için ezilen, gözüne uyku girmeyen gençlerin yanındayız. Biz mazlumun, ezilenin, güvencesiz kadının; biz emekçinin, biz bütünüyle bu milletin yanındayız.

Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in ekonomide AKP inadı hakkında ifade ettiği gibi, bu yapılanlar ne hatadır ne kazadır; bu düpedüz AKP'nin kendi tercihidir diyorum. Bu karanlık yolu yürümeyi de kendisi seçmiştir ve sonucunda da AK PARTİ iktidarı, kendisi artık bunun bedelini ödeyecektir diyorum.

Bu duygularla, her şeye rağmen, bütçenin hayırlı olmasını diliyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Halil Öztürk.

Buyurun Sayın Öztürk. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Ekranları başında bizleri izleyen değerli izleyicilerimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, Cumhuriyet İttifakı'nın kurulduğu günden bu yana kararlı ve güçlü duruşu nedeniyle Türkiye düşmanlarının da boş durmayıp içten ve dıştan el birliğiyle bu güçlü duruşu kırmak istediklerini görmekteyiz. Türkiye karşıtı lobilerin Türkiye ekonomisindeki kırılganlıkları derinleştirmek ve bir ekonomik kriz senaryosu devreye sokmak istemelerinin altında yatan temel neden de budur. Cumhuriyet İttifakı'nı karalamak ve siyasi hesaplarla yaralamak için bir araya gelenlere bakıldığında PKK, FETÖ ve diğer terör örgütleriyle, bunlara destek veren Batılı ülkeler ve ülkemiz içinde bu Batılı ülkelerden destek bekleyenlerin olduğu görülecektir. Bu bakımdan, Cumhuriyet İttifakı'nı oluşturan siyasi partilerden biri olarak önümüzdeki dönemde de Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin daha da kökleşmesine ve güçlenmesine katkı sağlamak temel önceliğimiz olacaktır. Türkiye, Cumhuriyet İttifakı'yla üzerinde sinsi, gizli ve kötü emelleri olan güçlerin tüm engelleme çalışmalarına rağmen, coğrafyasında söz sahibi olma konumuna gelmiştir. Bugün Cumhuriyet İttifakı çatısı altında uluslararası gelişmelere bakıldığında, Türkiye'nin mavi vatanını ve semalarımızdaki hak ve menfaatlerini korumaya kararlılıkla devam ettiğini, Doğu Akdeniz'de günümüzün ve gelecek nesillerimizin haklarını arayacak şekilde, hidrokarbon aramalarını gerçekleştirdiğini, bu kapsamda daha önce olmayan arama ve araştırma gemileri aldığını, Karadeniz'de yeni doğal gaz yataklarının keşfi, sondaj ve test kuyu çalışmalarıyla birlikte yakın zamanda üretim ve taşıma amaçlı boru döşeme çalışmalarını, Libya'yla kıta sahanlığı anlaşmaları yaptığını ve böylelikle mavi vatanın batı sınırlarının Birleşmiş Milletler'de tesciliyle güvence altına alınmasını, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde kapalı Maraş'ı turizme açtığını, Doğu Akdeniz'deki canlı, cansız varlıklar konusunda uluslararası hukuktan kaynaklanan haklarını desteklediğini, can Azerbaycan'ın topraklarının Ermeni işgalinden kurtulması için tüm azim ve kararlılığını gösterdiğini, yeni adıyla Türk Devletleri Teşkilatının askerî, ekonomik, kültür ve sanat alanındaki projelerine önemli destekler verdiğini, Türkiye'ye devam eden hukuki davalar üstünden ayar vermeye kalkan 10 ülkenin büyükelçisine hak ettikleri cevabı veren bir Türkiye'yi görmekteyiz.

Diğer taraftan, Irak ve Suriye'yle olan sınırlarımızda terör koridoru, hatta terör devletçikleri kurmaya çalışanlara karşı Afrin, Zeytin Dalı, Barış Pınarı, Pençe-Yıldırım Harekâtlarıyla vurduğumuz tokadın yankısının hâlâ devam etmekte olduğu da görülmektedir. Bu harekâtlarımızın ardından gelen temizlik operasyonlarımızın da hâlen kararlılıkla ve kahramanlıkla devam ettiğini görmekteyiz. Binlerle ifade edilen yurt içindeki terörist sayısı artık yüzle ifade edilen bir hâle gelmiştir. Bilinmelidir ki ne kadar silah ve mühimmat desteği verilerse versinler PKK/YPG, DAESH, FETÖ, DHKP-C ya da irili ufaklı terör ve suç örgütlerinin tamamıyla mücadeleimiz etkin ve kararlı bir şekilde devam edecek ve son terörist etkisiz hâle gelinceye kadar sürecektir. Buradan tüm kahraman güvenlik güçlerimize güç kuvvet diliyor, her daim yanlarında olduğumuzu güçlü bir şekilde ifade ediyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, sanayiden tarıma, ekonomiden eğitime, kültürden millî savunmaya dek birçok alanda Türkiye'nin yapmış olduğu sıçrama, Cumhuriyet İttifakı'nın ortaya koyduğu "Tam bağımsız ve küresel aktör Türkiye." fikriyle daha da güçlü bir şekilde yoluna devam etmektedir. Sadece Türk dış politikasının seyrini değil, bölgemizin ve geniş çevresinin akıbetini de lehimize değiştiren bu teknolojik sıçramada özellikle İHA ve SİHA'larımız büyük rol oynamış ve dünyada adından söz ettirmiştir. Türkiye, millî teknoloji hamlesiyiyle özellikle savunma sanayimizde dışa bağımlılığı azaltarak Türk Silahlı Kuvvetleri ile tüm güvenlik birimlerimizin ihtiyaçlarını yüzde 80'e varan oranda yerli ve millî imkânlarla karşılar duruma gelmiştir. Bu kapsamda, yerli üretimimiz olan İHA ve SİHA'lar, millî gemi projesi MİLGEM, ATAK ve GÖKBAY helikopter projeleri, Makine ve Kimya Endüstrisi üretimi

yerli ve millî silahlar, elektrikli araç projesi, TOGG, lityum iyon teknolojisine sahip batarya üretimi gibi gelişmeler göz kamaştırmaya devam etmektedir. Tüm bu güzel gelişmelerin ardında, esasen, aziz milletimizin Cumhuriyet İttifakı'na duyduğu güven ve güçlü desteğin payı oldukça büyüktür. Bu bakımdan, Cumhuriyet İttifakı olarak tüm dünyaya Türkiye'nin Ankara merkezli yürütülen kararlı millî politikalarının gücünü göstermeye Allah'ın izniyle devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Biden'ın göreve gelmeden önce Türkiye üzerine yaptığı değerlendirme ve planlarını unutmuş değiliz. Biden'ın bu vaatlerine bel bağlayan, umut bekleyen sözde demokrasi havarisi geçinenler kulak kabartıp iyi dinlesinler: Türkiye, her daim demokratik, laik, sosyal hukuk devleti olma özelliğini koruyacak; asla başsız, yönetilemeyen, parçalanmış bir devlet olmayacaktır. Türkiye üzerine kriz ve kargaşa planlarının bilincinde olan Cumhuriyet İttifakı, bu kirli ittifakın taşeronlarına asla ve kata fırsat vermeyecektir.

Saygıdeğer milletvekilleri, 2023'e giderken şunu bilmeliyiz: 2023 seçimi sadece bir seçim yılı değil, hepimizin bildiği üzere, cumhuriyetimizin 100'üncü kuruluş yıl dönümüdür. Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin 1990'lı yılların başından itibaren ifade ettiği 2023, 2053 ve 2071 hedeflerine giden yoldaki ilk viraj 2023 yılıdır. MHP'nin ve Cumhuriyet İttifakı'nın Türkiye Büyük Millet Meclisindeki güçlü temsilî liderimizin ortaya koymuş olduğu ufku bugüne çekecek ve "lider ülke Türkiye" ülküsünden sonra "süper güç Türkiye" ülküsüne atılmış kuvvetli bir adım olacaktır. Biz bu adımı atmaya hazırız ve de kararlıyız. Hazreti Peygamber'in "Ayrılıkta azap, birlikte rahmet vardır." ilkesinden hareketle Türkiye'nin büyük yürüyüşüne Türk milletini davet ediyoruz. Tarihsel manda ve himaye anlayışını yüzyıl önce olduğu gibi bugün de katıyetle reddeden ve bu vesileyle hiçbir ülkenin güdümüne girmeyen tam bağımsız Türkiye için terör sorununu kökünden çözmüş, millî savunma hamlesini tamamlamış, eğitim, teknoloji ve bilimde çığır açan, refah seviyesini yükseltmiş bir Türkiye için, hülâsa geleceğe emin adımlarla ve güvenle yürüyen bir Türkiye için 2023'te Cumhuriyet İttifakı'na ve Cumhurbaşkanı adayımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a sonuna kadar sahip çıkacağız ve güçlü şekilde destek olmaya devam edeceğiz. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Saygıdeğer milletvekilleri, bizler gelecek seçimleri değil, gelecek nesilleri düşünüyoruz. "Aklımızda sadece güçlü Türkiye var." diyoruz ve Cumhuriyet İttifakı'nın Türkiye'nin vizyoner umudu olduğuna inanıyoruz. Bu vesileyle Milliyetçi Hareket Partisi olarak 2022 yılı merkezî yönetim bütçesinin milletimize ve ülkemize hayırlar getirmesini diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Semra Güzel, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA SEMRA GÜZEL (Diyarbakır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ekranları başında bizleri izleyen değerli halkımızı ve cezaevlerinde tecrit altında tutulan tüm tutsakları selamlıyorum.

"Sadece kendi varoluşunu koşullayan; baskı, zulüm ve işkence politikalarını üzerimizde uygulayan sömürge sistemine karşı ben de bizler de direnmekteyiz." demişti Halil Güneş ve hasta oldukları hâlde tahliye edilmedikleri için dün Abdülrezzak Şuyur'un, bugün de maalesef Halil Güneş'in cenazesi cezaevinden çıktı. Cezaevlerindeki hak ihlalleri can almaya devam ediyor. Bizler, buradan, hayatını kaybeden 2 tutsağın ailelerine, yakınlarına, sevenlerine ve tüm halkımıza başsağlığı diliyoruz. Onlara sözümler olsun, bu sömürge sistemine karşı direnişlerini kazanana kadar bizler devam ettireceğiz. (HDP sıralarından alkışlar)

Evet, bugün sağlık emekçilerinin yaptığı açıklamadaydık. Emekleri görmezden gelinen sağlık emekçilerinin emekliliğine yansiyacak yaşanabilir bir ücret için, insanca çalışma ve dinlenme süreleri için bugün yapmış oldukları iş bırakma grevini de selamlıyorum.

Bugün, sizlere, iktidarın ekonomiyi nasıl uçurduğuna kayyumlar üzerinden ve yaşanan kriz üzerinden kısaca değineceğim. Geçen haftalarda AKP Genel Başkanı Batman ziyareti sonrası bir MKYK üyesinin evini belki ziyaret eder diye Diyarbakır Silvan’da evinin önüne kayyum tarafından helikopter pisti yapıldı; maliyeti ise 4 kişiden 1’inin işsiz olduğu Diyarbakır halkına ödetildi. Ama Cumhurbaşkanı, programı yetişmedi diye aileyi ziyaret edemedi. Yani helikopter pisti bir ihtimal üzerine yapılmış oldu. Sizin bir ihtimalinizle bile kaç aile doyar, biliyor musunuz? Gerçi halkı bu kadar düşündürüyor olsaydınız kayyumların Sayıştay raporlarına yansıyan yolsuzluklarına dair ufak da olsa bir soruşturma başlatırdınız.

2020 yılı Sayıştay raporlarına göre Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinin usulsüzlükleri almış başını gidiyor. Buradan hepsine değinmemiz imkânsız. O yüzden sadece birkaçına değineceğim. Belediyenin taşınmazları vakıf ve derneklere tahsis edilmiş. Hangi vakıf ve dernekler olduğunu tahmin edersiniz. 2.847 taşınmazdan sadece 2.667 taşınmaz cetvele işlenmiş. Halkın vergileriyle alınan 180 taşınmaz ise nerede, bilinmiyor.

Yine, yıllar boyu tüm yolsuzluklara itiraz eden belediye emekçileri, sırf AKP’li olmadıkları için hukuksuz bir şekilde KHK’lerle işlerinden çıkartılırken il dışından getirilen yandaşlar aynı hukuksuzluklarla her ay 3-4 maaş birden alıyor. Bu rezillikler basına yansıdığı hâlde tek bir işlem yapılmadı. Şimdi, Sayıştay raporları da diyor ki: Belediyelerde usulsüzce geçmiş tarihli yevmiye kaydı oluşturulmuş. Fazladan yazılan bu yevmiyeler kimlere yazıldı? Diyarbakır halkı işsizlikle, yoksullukla cebelleşirken kayyumun kendi yandaşlarına karşı bu cömertliği, açıkçası, göz dolduruyor.

Değerli milletvekilleri, biz aynı cömertliği emekçiye, işçiye, kadınlara, yurttaşlara göremiyoruz maalesef. HDP Kadın Meclisi olarak aylardır, sokaklarda, tarlalarda, fabrikalarda çalışan, üreten kadınları ziyaret ettik, dertleştik, onlarla beraber çalıştık. Neden özellikle kadınlardan bahsedeceğim, biliyor musunuz? Çünkü kadınların yoksulluğu bu ülkenin utanç vesikasıdır; ne kadar çalışsalar da emekleri görülmemiş, asla bir erkeğin emeği kadar bulunmamıştır emekleri. Bugün Türkiye şartlarında kadın yoksulluğunun ne boyuta geldiğini görmek istiyorsanız, pazarlar toplandıktan sonra bir pazara gidin ve orada satılmamış, çürümüş, pazarcının elinde kalmış malları tezgâh altından toplayan kadınları görün, çocuğuna bez alamadığı için evdeki eski çarşafı yıkayıp kullanan kadınları görün. Biz gördük, 18 ilde kadınlarla bir araya geldik, her biriyle sohbet ettik. Sabah saat dörtte kalkıp turşuluk salatalık toplamak için Urfa ve Mardin’de, 45 derece sıcaklığın altında, elleri yara bere içerisinde olan genç kadınları gördük. “Doktor olmak istiyordum ama annem şeker hastası, babam kalp hastası olduğu için bu tarlaya gelmek zorunda kaldım.” diyen, umutları çalınmış genç kadınları gördük. Kazandığı 60 liranın 15 lirasını araçlara vermek zorunda kalan kadınları gördük. Haksız, hukuksuz yere işlerinden edilen, ihraç edilen kadınları gördük. Yılın neredeyse altı ila dokuz ayını evlerinden uzakta, 18 kişiye bir banyonun düştüğü çadırlarda, susuz, elektriksiz, insani olmayan koşullarda çalışmak zorunda kalan mevsimlik tarım işçilerini gördük. “Çadır kurmadığım yer, su içmediğim pınar kalmadı; eninde sonunda geldim ve bu üzüm torbasının önüne çöktüm.” diyen 55 yaşında 30 TL’ye on bir saat çalışan kadınları gördük. Devam eden güvenlikçi politikalar yüzünden uygulanan yayla yasaklarıyla üretim yapamaz hâle gelen, çadır kuracak alan dahi bulamayan koçer kadınları gördük.

Değerli milletvekilleri, iktidar, ha bire “Uçuyoruz.” diyor ya, uçuyor ya, yapmaz biliyoruz ama tavsiyemizdir, ara ara da inip bu halk ne yaşıyor bunları görsün. (HDP sıralarından alkışlar) En son ne zaman çarşıya, pazara çıktınız bilmiyorum. Ben alışverişimi semt pazarlarından yapan biriyim. Domates bugün markete göre daha ucuz olan pazarlarda 7 TL, biber 10 TL, elma 9 TL, patates 5 TL yani 2 kişilik bir ailenin pazar alışverişi en az 200 TL, ayda 800 TL. Uçan bir şeyler var, evet ama ekonomi değil, maalesef fiyatlar.

Markete gidelim bir de. Bulgurun kilosu 15 TL, mercimek 14 TL, kışların vazgeçilmezi kuru fasulye 22 TL, en ucuz şampuan 20 TL, temel hijyen ürünlerinden ped 30 TL ve son günlerde zam şampiyonu olan tuvalet kâğıdı 130 TL. Evet, uçan bir şeyler var ama ekonomi değil, fiyatlar.

Tabii, bu fiyatlar böyle artarken tuvalet kâğıdıyla yarışan ve uçan bir şey daha var; euro ve dolar. E, tabii, dış güçler, değil mi? Onlar bizi kısıkanıyorlar, dolar ve euro bizimle yarışıyor. Şu konuda haklısınız aslında: Fiyat konusunda bizim hızımıza dolar ve euro yetişemez maalesef. Sadece ekim ayı içerisinde tavuk yüzde 64, ayçiçeği yüzde 60, mercimek yüzde 41, süt ve yoğurt yüzde 35, nohut da yüzde 34 oranında zamlandı. Uçan bir şeyler var, evet, ekonomi değil, fiyatlar.

Bakın, unun fiyatı üç yılda yüzde 400 artmış. Geçen yıl 2 lira olan ekmeğin fiyatı şu anda 3,5 liraya dayanmış durumda ve şu anda da yeni fiyatlar konuşuluyor. İnsanlar daha ucuz ekmeğe alabilmek için Halk Ekmek büfelerinde yüzlerce metrelik kuyruklarda işte böyle bekliyor. Bu fotoğraf sizin utanç vesikanızdır, bu fotoğraf ekonominin kurtuluş savaşının değil, halka açtığımız savaşın fotoğrafıdır. (HDP sıralarından alkışlar)

Tabii, bütün bu fiyatlardaki artışlar yokmuş gibi, sanki yurttış pazarı, manavı, marketi görmüyormuş gibi veri paylaşmayı değil, veri saklamayı kendisine görev edinen TÜİK gibi bir kurum var bir de. TÜİK iktidarın bilgi merkezi hâline geldiği için kasım ayı enflasyon oranını geçen yılın kasım ayına oranla yüzde 21 artmış olarak gösteriyor fakat işin ehli iktisatçılar tarafından kurulan Enflasyon Araştırma Grubu ise TÜİK’in açıkladığı bu verilere ne dedi biliyor musunuz? “Doğru değil.” dedi, “Enflasyon geçen senenin kasım ayına oranla yüzde 58,6 artmış.” dedi. Yine, TÜİK, kasım ayında bir önceki aya oranla enflasyonu 3,5 kadar artmış gösterdi ama Araştırma Grubu verileri buna da “yalan” dedi, “Kasım ayı enflasyonu ekim ayına oranla 9,9 artmış.” dedi. Uçuyoruz, uçuyoruz; evet ama güzel uçuyoruz da TÜİK verileri az gösterdiği için alçaktan uçuyoruz. (HDP sıralarından gülüşmeler, alkışlar) Hâlbuki bu rakamlarla ne uzayı, bizler kara deliğin en ucuna doğru uçuyoruz. Eğer bu bütçe geçerse uçuşu bir de siz önümüzdeki sene görün. 2022 yılı itibarıyla vergi, ceza, harçlara yüzde 36,2 oranında zam yapılacak. Şu an B sınıfı ehliyet için olan 822 liralık harç 2022’de 1.116 lira yapılacak; üç ile on yıl arası verilen pasaportun harcı 1.008 liradan 1.478 liraya uçuyor; gerçekten güzel uçuyoruz! Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği değişikliği uçak biletimiz Resmî Gazete’de yayımlandı bile, hayırlı uğurlu olsun! Tabii, bir de paraların gittiği pudra şekeriyle kafayı bulup uçanlar var, onu aklamaya nasıl bir çözüm bulacaksınız gerçekten çok merak ediyoruz; pudra şekeri sonuçta! Gerçi, siz bulursunuz bir yolunu; yol yapmak sizin işiniz.

Değerli milletvekilleri, iktidar “Ekonomiyi uçurduk, uçurduk.” diyor ya; bu uçuşun bir de bir sert inişi olacaktı. Bu iniş yerini de Ay olarak seçmiş iktidar. Bu coğrafyayı mahvetti, dağı, taşı, toprağı sattı; sıra Ay’a geldi tabii. Ay’ın yerinde olmak istemezdik doğrusu, onun dengesi bozulacak bu defa da. O yüzden, siz, iyisi mi, ekonomide uçma fikirlerini sizlere verenleri de hatta şu yazmış olduğunuz ekonomi kitabını da yanınıza alın, uçun, uçun ama aya maya iniş yapmayın, uzay boşluğunda kaybolup gidin, böylelikle, bu halk da sizden kurtulmuş olsun. (HDP sıralarından alkışlar) Bırakın artık gerçekten bu “Uçurduk.” hikâyelerini. “Ekonomiyi uçurduk.” laflarına inanmayı bir kenara bırakın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

SEMRA GÜZEL (Devamla) – Gerçekten artık bu “Uçurduk.” hikâyelerini, “Ekonomiyi uçurduk.” laflarını bir kenara bırakın; halkımız artık “Alay etti bizimle.” diye isyan ediyor ama merak etmeyin, halkımız sizin tek yönlü uçuş biletinizi çoktan kesti. İlk seçimde alırsınız biletinizi, bizler de arkanızdan “...”(x) deriz. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Muharrem Erkek, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bu kürsüde her zaman gayet açık ve net konuşmamız gerekiyor, gerçeği ifade etmemiz gerekiyor; ben de gayet açık ve net söylemek istiyorum: Bugün, maalesef, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ve saray iktidarı memleketi batırdı. Evet, gerçek bu; memleketi batırdınız. Tarihin en ağır ekonomik buhranıyla toplumu karşı karşıya bıraktınız; toplumu büyük bir işsizlikle, derin bir yoksullukla, enflasyonla baş başa bıraktınız. Nasıl olmansın ki? Bakın, yarın Merkez Bankası faizle ilgili bir karar verecek; bugün Hazine ve Maliye Bakanının kardeşi Sayın Seyidullah Nebati açıklama yapıyor “Yarın Merkez Bankasının pas geçmesi gerekir ama benim tahminim, faizi 1 puan indirecekler.” diyor. İşte, böyle bir tablo yarattınız maalesef. Bunu söyleyen Hazine ve Maliye Bakanının kardeşi, herhâlde yarın Merkez Bankasının vereceği karar da belli oldu.

Değerli milletvekilleri, bugün görüştüğümüz bütçenin de bir anlamı kalmadı maalesef. Çünkü saray, yürütme bütçeyi Meclise sunduğunda dolar 9 liraydı, işte bugün 15 liraya dayandı, ek bütçeyi de herhâlde bu arada hazırlıyorsunuzdur. Nasıl bu duruma geldik? Sorun sistemde değerli milletvekilleri. Bakın, bir hatırlatma yapacağım 2014’ten. Bugün de sarayın iktisatçısı olan, Cumhurbaşkanının danışmanı olan Yiğit Bulut 12 Mayıs 2014’te ne demiş? “Her vatandaşın varlığı en az 3 katına çıkacaksa başkanlık sistemi olmazsa olmaz ilk şarttır.” Ne büyük bir gaflet, ne büyük bir cehalet. Vatandaşın varlığı artmadı ama gerçekten Türkiye’yi yönetenlerin mal varlıkları kaç kat arttı kimse bilmiyor çünkü siyaset bir zenginleşme aracı olmuş, siyasi ahlak maalesef çökmüş. Zaten 2014’te fiilen bu tek adam sistemine geçtiniz. OHAL döneminde OHAL’i fırsat bilip Nisan 2017’de de hukuken geçirdiniz memleketi ve maalesef, bu sistemle, Türkiye, 83 milyon, freni patlamış kamyon gibi uçuruma sürükleniyor.

Değerli milletvekilleri, bu laflar edilirken, başkanlık sistemi güzelleme yapılarak 1 Bulgar levası 1 liraydı, bugün 1 Bulgar levası 8 lira, 8 lira. Memleketi getirdiğiniz hâlde bakın. Dolarla maaş almıyor kimse ama vatandaşın aldığı her şey dolara endeksli, her şey. Yoksul Afrika Kıtası’nda, Mali’de, Tanzanya’da asgari ücret ne kadar biliyor musunuz? 200 dolar, yoksul Afrika ülkesinde, Mali’de, Tanzanya’da, Orta Asya’nın Türki Cumhuriyetlerinde ortalama 400 dolar. Bugün Türkiye’de ne kadar? Şu an itibarıyla 190 dolar, yarın belki 150 dolar olacak. Siz asgari ücreti artırsın ama önce gerçek tehlike olan enflasyonla, hayat pahalılığıyla mücadele edin, gerçek tehlike o çünkü. Faizle uğraşıyorsunuz ya, insanların alım gücü eridi. Ne diyordu Genel Başkanınız Sayın Erdoğan, taahhüdünüz neydi millete: “2023 yılında kişi başına düşen millî gelir 25 bin dolar olacak.” Taahhüdünüzdü bu, taahhüt, söylem değil. Ne oldu, nerelere geldik? Çünkü sorun sistemde.

Merkez Bankamızı bile, milletin Merkez Bankasını bile maalesef iflas noktasına getirdiniz ve çok acı bir şey var; bugün ekonomiyi batıranlar, ağır ekonomik bunalımın sorumlusu olanlar, kendi kusurlarıyla bu ekonomik tabloyu yaratanlar, maalesef, bugün sarayın koridorlarında ne diyor? “Ağır ekonomik bunalım sebebiyle OHAL ilan edilebilir, hazırlanın.” Neden? Anayasa bu yetkiyi veriyor mu yürütmeye? Kendin batıracağını, sonra OHAL ilan edeceksin! Neden istifa etmeyi düşünmüyorsunuz da OHAL’i düşünüyorsunuz? Sorumlu sensin, ekonomiyi sen batırdın. (CHP sıralarından alkışlar) Öyle diyordunuz ya: “Benim ben bu ekonominin sorumlusu.” E, o zaman istifa et, istifa et, memleket seçime gitsin ya da Meclis seçim kararı alsın. OHAL mi, seçim mi; olağanüstü hâl mi, seçim mi? Hangisi vatandaşın lehine, hangisi?

Bakın, burada ifade edildi; anneler, babalar bebek maması çalmaya teşebbüs ediyor marketlerde. Ne kadar acı bir tablo değil mi? 1 liraya ekmek alabilmek için; 1,25 liraya ekmek alabilmek için kilometrelerce kuyrukta emekliler bekliyor. Ağlıyor insanlar, ağlıyor; Türkiye'nin gerçeği bu. Okullarda, sınıflarda açlık sebebiyle bayılan öğrenciler var. Kim bu tablonun sorumlusu, dış güçler mi? Büyüklere masallar, küçüklere gerçekler... Ne güzel değil mi? Harika, şimdi de OHAL. Ya, bizim OHAL'e değil, demokrasiye, hukuka, özgürlüklere ihtiyacımız var. Bizim OHAL'e değil, güven ve siyasi istikrara ihtiyacımız var. Eğer bu, bilinçli söyleniyorsa gaffettir, cehalettir, aynı zamanda da Türkiye'ye ihanettir. OHAL'i düşüneceğinize gelin, sandığı getirin, milletten korkmayın.

Bu sistem, demokratik hukuk devletini de çökertti, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi. Öğrenciler cezaevinde, akademisyenler, gazeteciler, siyasetçiler cezaevinde, Boğaziçinde okuyan 2 öğrenci hâlâ cezaevinde. Niçin? Eylem yapmışlar! Ya, gençlere bile tahammülünüz yok artık, gençleri bile terörist yaptınız.

İstanbul İl Başkanımıza -İstanbul'u kaybettiniz ya, nasıl bir kin ve intikamsa- 5 ayrı dosyadan toplam on yıl hapis cezası verildi, Yargıtayda bekliyor. Bu da yetmedi, bugün derdest, devam eden 4 tane soruşturma, 3 tane ceza davası, 3 tane tazminat davasıyla 1 milyon 400 bin lira talep ediliyor. Ya, bu ne korkudur? İstanbul'u kaybettiniz, ilk seçimde ne olacağını da biliyorsunuz, Sayın Genel Başkanınız söyledi. Yalnız değerli milletvekilleri, adalet yoksa akıl, vicdana danışmaz; merhamet, zihinden uzak durur, uzak.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – İstanbul Belediyesinde 20 bin işçiyi kapıya koydunuz, ondan bahset.

MUHARREM ERKEK (Devamla) - Bakın, yıl 1998, Genel Başkanınız Erdoğan -dönemin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı- halkı kin ve düşmanlığa tahrikten hapis cezası aldı, Yargıtay onadı, değil mi? Sonra Amerikan Başkonsolosu kendisini ziyaret etti, Amerikan Başkonsolosuyla beraber Türk yargısının kararını eleştirdiler. Biz de eleştirdik; doğru değil. O zaman “Ya, benim yargımın verdiği karardır. Devletimin yanındayım, sorun değil.” demedi. Amerikan Başkonsolosuyla birlikte basın toplantısı da yaptı. Tam 3 kere Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurdu Erdoğan, tam 3 kere. Şimdi, bugün ne diyor? “Ben AIHM kararını tanımıyorum, Anayasa Mahkemesi kararını tanımıyorum.”

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Siyasi karar.

MUHARREM ERKEK (Devamla) – AIHM kararını da Anayasa Mahkemesi kararını eleştirebilirsiniz, beğenmeyebilirsiniz ama “Tanımıyorum.” diyemezsiniz. “Tanımıyorum.” demek, hukuk devletini tanımıyorum demektir. Hukuk devletini tanımadığımız zaman işte, böyle bakın; doların hâlini, ülkenin hâlini görün. Dolar 10 lira mı olur diyorduk, şimdi keşke 10 lira olsa diyoruz. Memleketi ne hâle getirdiniz, maalesef. Şimdi, daha önce de seçim bildirgelerinizde Erdoğan, millete ne diyordu? “Evrensel hukuk, AIHM kararlarına göre reformlar yapıyoruz. Yol haritamız Avrupa kıstasıdır.” Nereden nereye? Şimdi Afrika ligi, Orta Asya ligi oldu herhâlde.

Değerli milletvekilleri, çok samimi bir şey söyleyeyim, Nobel Barış Ödülü sahibi Elie Wiesel'in sözü bu, güzel bir söz: “Adaletsizliği önleyecek gücümüzün olmadığı zamanlar olabilir ama adaletsizliğe itiraz etmeyi beceremeyeceğimiz bir zaman asla olmamalıdır.” (CHP sıralarından alkışlar) Bari itiraz edin, adaletsizlikleri önleyemiyorsunuz, bari itiraz edin ama edemezsiniz çünkü bir gerçek var herkes gibi siz de sarayın vesayeti altındasınız. Ağır bir vesayetle karşı karşıyayız.

Ve tarihten bir ders: Atina kentinin Anayasası'nı ve yasalarını yapan Solon; biliyorsunuz bir devlet adamı ve şair. Atina'dan tiran olmamak için uzaklaşıyor, Mısır'a gidiyor, Kıbrıs'a gidiyor, sonra Anadolu'ya geliyor sonra Sicilya'da bir kent kuruyor. Atinalıları, hemşehrilerini de bu kente

taşıyor. Sonra bir bakıyor, aradan zaman geçiyor, kenti yöneten kişi; tiran olmuş, bir diktatör olmuş. Atinalılara sesleniyor, şöyle diyor: “Eğer bugün çok sıkıntı çekiyorsanız suçu tanrılarımızın üstüne atıp söylenmeyin. Kendi yaptığımız hatayı kabul edin. Kimilerine o kadar büyük bir güç tanıdık ki o güçle sizlerin boynuna mutlak itaat boyunduruğunu takmalarına izin verdiniz ve size yalanlar söyleyen bir adamın tatlı sözlerine kandınız, kötülüklerini görmezden geldiniz.”

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Kılıçdaroğlu’nu tarif ediyor.

MUHARREM ERKEK (Devamla) – İki bin beş yüz yıl önce söylenmiş bu sözler, bugün de nedense aklımıza geldi. Buradan söylememiz gerekti. Tarihten güzel bir ders.

Değerli milletvekilleri, sistem iflas etti, siz de iflas ettiniz, saray iktidarı da iflas etti. Bunu asla unutmayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUHARREM ERKEK (Devamla) – Değerli milletvekilleri, yeni bir sisteme ihtiyacımız var. Güçlü kurallara, güçlü kurumlara, güçlü kadrolara ihtiyacımız var. Gücü bir kişiye bırakırsanız sonuç ortada. Vatandaş kan ağlıyor, kan, sizin yüzünüzden; siz hâlâ bu ucube sistemi dayattığımız ve desteklediğiniz için. Yeni bir sisteme ihtiyacımız var ama hiç kimse merak etmesin, hiç kimse umutsuz olmasın. Bu tek adam sistemini ve bu adaletsiz düzeni mutlaka değiştireceğiz ilk seçimde.

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Rüya görürsün.

MUHARREM ERKEK (Devamla) – Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, gruplar adına söz talepleri karşılanmıştır.

Şimdi, şahsı adına ilk söz Sayın Hülya Nergis’in.

Sayın Nergis, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri, Değerli Bakanlarımız; 2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin 12’nci maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Çok boyutlu, ciddi sınamalarla dolu bir coğrafyada vizyonu geniş ve interaktif bir dış politika izleyerek artık sadece bölgesel değil, küresel konularda söz sahibi olan bir ülke durumuna geldik. Millî çıkarlarımızın korunması, milletimizin huzur, güvenlik ve refahının sağlanması için etkin bir diplomasi uyguluyoruz. Girişimci ve insani dış politikamızla ülkemizi sahada ve masada güçlü kılıyoruz. 253 temsilciliğimizle dünyanın her yerinde varız. Kadim medeniyetimizin derinliği ve farklı medeniyetlerle aynı anda iletişim kurabilme kabiliyeti, dış politikada bize çok farklı ufuklar açıyor. Böylelikle küresel gerilimlerin çözüm arayışında Türk diplomasisi güçlü aktörlerden biri olmuştur.

Sayın milletvekilleri, salgının yıkıcı etkilerinin devam ettiği dönemde ekonomik anlamda ihtiyaç duyulan tüm alanlar desteklenmiş, Covid-19 salgınıyla mücadele kapsamında verilen desteklerin toplamı 718 milyar TL’ye ulaşmıştır. Bu rakam, gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 14’üne tekabül etmektedir. Erciyes Üniversitemiz bünyesinde geliştirilen Turkovac aşısı da üretim aşamasına gelmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Pandemi sürecinde tarımsal desteklemeler sürdürülürken desteklemeler üzerinden gelir vergisi kaldırılmış olup geçmiş beş yıl içerisinde yapılan kesintiler iade edilecektir. 835 bin basit usulde vergilendirilen esnafımızın kazancı, yapılan düzenlemeyle vergiden muaf tutulmuştur. Esnaf ve

sanatkârların kullandığı kredilerin faiz oranları yüzde 47'den yüzde 9,5'a düşürülmüştür. Pandemi sürecinde yüzde 1,8 büyümeyle G20 ülkeleri arasında Çin'le birlikte dünyada büyüme sağlayabilen 2 ülkeden biri olduk. 2021 yılının ilk çeyreğinde yüzde 7,2; ikinci çeyreğinde ise yüzde 21,7 büyüme sağladık. 2021 yılında toplamda yüzde 10 büyümeyle tamamlıyoruz. Ülke olarak ihracat gelirlerinde rekor seviyeleri yakaladık, ihracatımızı 210 milyar doların üzerine çıkarmayı başardık.

Savunma ve güvenlik alanında nitelikli insan gücünü artırdık, savunma sanayisinin geliştirilmesi için yapılan yatırımlar neticesinde kritik silah sistemlerinin önemli bir bölümünü üretir ve ihraç eder hâle geldik. Bunun neticesinde yerli ve millî üretim yüzde 80'ler seviyesine ulaşmış, aynı zamanda yerli motor seri üretimine de başlanmıştır. SİHA üretiminde dünyada ilk 3 ülke içerisindeyiz. Derin denizlerde sondaj yapabilen ilk 10 ülke arasında yer almaktayız.

Sayın milletvekilleri, bireyin, ailenin ve toplumsal değerlerimizin korunması ve güçlendirilmesine yönelik bütüncül ve adil sosyal hizmet modellerimiz ve sosyal yardım programlarımızla vatandaşlarımızın yanındayız. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın 375 sosyal hizmet merkezi üzerinden arz odaklı çalışmaları devam etmektedir.

Saygıdeğer milletvekilleri, âdeta her köşesi ayrı bir açık hava müzesi olan ülkemizin turizm potansiyelini ekonomik bir güce dönüştürmek adına Turizm Bakanlığımız çok yönlü çalışmalara devam etmektedir. Kasım sonu verilerine baktığımızda, turist sayısında, Avrupa'da yüzde 40 ile 60 arası bir artış olacağı gözlemlenmekte, bu sayı Türkiye'de yüzde 83 artışla 29 milyon turiste tekabül etmektedir. Gelirde ise yüzde 100 artışla 24 milyar dolar beklenmektedir.

Yirmi yıldır halkımız bize güvendi ve bizi destekledi, biz de bu güvene layık olmaya çalıştık. Bu ülkede iktidar sorunu değil, muhalefet sorunu vardır, zira, muhalefet yalan üzerine politika yapmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – Yalan attığın bak şu dakika bile...

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HÜLYA NERGİS (Devamla) – Yapıcı değil, yıkıcı siyaset uygulamaktadır ancak bilinmelidir ki daha önce olduğu gibi yine sağduyu galip gelecektir diyor, 2022 yılı bütçesinin ülkemiz, milletimiz için hayırlara vesile olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahıslar adına ikinci söz Sayın Yunus Emre'nin.

Buyurun Sayın Emre. (CHP sıralarından alkışlar)

YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, çok kapsamlı bir ekonomik kriz ortamında bütçe tartışmalarını yapıyoruz. Yine, bu ortamda, önemli bir değişiklik oldu, ekonomi yönetiminde, bir Bakan değişikliği oldu. Bugünlerde Sayın Bakanın bir açıklaması basında yer aldı. Diyor ki Sayın Bakan: “Onlara diyorum ki: Sen maaş alıyorsun, en fazla neyini kaybedersin, enflasyonun altında ezilirsin ama ben bütün varlığımı kaybederim.” Şimdi ben bu açıklamayı duyunca önce emin olamadım yani bir Bakan böyle bir şeyi söylememiştir herhâlde diye düşündüm, tekrar kontrol ettim, bir hata vardır diye düşündüm, kontrol ettim ve Bakanın bunu söylediğini gördüm. Değerli arkadaşlarım, gerçekten utanç verici bir durum. Vatandaşlarımızın nasıl bir ızdırapla karşı karşıya olduğunu görmeyen, bilmeyen bir Bakan var. Ya, yazıklar olsun! (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bakın, varlıklı bir bakanın varlığını kaybetmesiyle bir annenin, bir babanın işini, maaşını kaybetmesi nasıl aynı şey olarak düşünülebilir? Ya, bir anne, bir baba maaşını kaybederse evinin kirasını ödeyemez.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ya, o, kişisel varlıktan bahsetmedi. Yunus Emre...

YUNUS EMRE (Devamla) – Bir anne, bir baba; maaşını kaybederse hasta anasına ilaç alamaz, ateşi yükselen bebeğini doktora götüremez, çocuğuna defter, kalem alamaz. Ama orta yere çıkıp bir bakan kendi varlığıyla, kendi servetiyle bir annenin, bir babanın maaşını, bir emeklinin maaşını nasıl kıyaslayabilir? Değerli arkadaşlarım, yani sormak istiyorum, o anne-baba o maaşıyla ne yapıyor, bir düşünün. Ya İspanya'ya tatile mi gidiyor Allah aşkına? Hayat mücadelesi veriyor. Ya, bir bakan bunu kendi servetiyle nasıl kıyaslayabilir? Yani sormak istiyorum ya, bu Türkiye'de devlet kimlere kaldı ya? Ya, devletin kasasını emanet ettiğimiz insan, bunu nasıl söyleyebilir ya? Bizim milletimizin bir duası vardır, derler ki: "Allah, devlete zeval vermesin." Devleti bu hâle getirdiniz, yazıklar olsun ya, yazıklar olsun ya! (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ya, bu adamı da yoldan çıkardınız ya.

YUNUS EMRE (Devamla) – Sonra Sayın Bakan ekonomi modelini açıklıyor, bakın, dikkatinizi istiyorum, Sayın Bakanın ekonomi modeli: "Tutturamazsam üzüldürüm." Bakın, Ekonomi Bakanının ekonomi modeli: "Tutturamazsam üzüldürüm." Değerli arkadaşlar, bir defa bu kadar saçma sapan bir görüşü politika diye söylüyorsunuz. Görüşünüz şu: Merkez Bankası faizlerini düşüreceğiz, dolar kuru yükselecek; dolar kuru yükselince ekonomi toparlanacak, 14-15 liraya yükselineceye kadar bir toparlanacak. Arkadaşlar, elinizi korkak alıştırmanın, 15 lirayı bırakın canım, 50 lira yapın, 100 lira yapın, bin lira yapın, 5 bin lira yapın. Millet 100 dolara gelsin Türkiye'den kamyonlarla malları götürsün, memleketine gitsin.

Ya, şurada, Polatlı'da daha dün bir çiftçi diyor ki: "Ya, benim memleketimde tarlanın dönümü 10 bin lira, gübrenin torbası 15 bin lira!" Ya, bu hâle getirdiniz memleketi, bu hâle getirdiniz.

Değerli arkadaşlarım, ama neymiş? Bakan üzülmüş, tutturamazsa üzülmüş. Ya, ben sormak istiyorum: Bu tutturma merakı nedir ya? Ekonomi Bakanından biz bunu duyuyoruz, Veliefendi Hipodromu'nda ganyancı bir ağabeyimizden duymuyoruz, Ekonomi Bakanı tutturaktan bahsediyor ya. Sayın Cumhurbaşkanı da tabii, aynı kafada; o da tutturma meraklısı. Üç ayda bir, altı ayda bir Merkez Bankası Başkanını değiştiriyor, bakan değiştiriyor, hiç de tutturamadı maşallah, bir türlü tutturamadı.

Değerli arkadaşlarım, tutturma merakı içerisinde olan bir ekonomi yönetimi, bir Türkiye idaresiyle karşı karşıyayız. Şimdi, mesela, neyi tutturamadığınız konusuyla ilgili ben size bir örnek vereyim. Sizin döneminizde son beş yılda 5 defa Merkez Bankası Başkanı değişti. Ya, Merkez Bankası kurulmuş, otuz senede 5 Başkan değişmiş, son beş senede 5 Başkan değiştirdiniz. Gelmeden baktım, Almanya'nın Merkez Bankası -altmış üç yıllık bir banka- 10 Başkan değiştirmiş altmış üç yılda. American Federal Reserve -yüz on yıllık o sistem- 16 Başkan değiştirmiş. Ya, derdiniz ne sizin, beş yılda niye bu kadar Başkan değiştiriyorsunuz ve ne oluyor değiştirdikçe? İlk değiştirdiğiniz sırada dolar kuru 2,8 lira düzeyinde; 2'nci değişikliğinizde 5,6'ya fırlamış; arkasından Naci Ağbal geldiğinde dolar kuru 8,5. Adam dört ay kalabilmiş; 7,2 liraya düşürmüş, tabii, hedef olmuş sizin için, hemen adamı kapının önüne koymuşsunuz. Arkasından Şahap Kavcıoğlu bütün rekorları kırmış, dokuz ayda 7 lira olan dolar 14 lira olmuş. "Memleketi uçuracağız" dediğiniz sistemin sonucu bu. Ama Sayın Bakan hâlâ bize "tutturmak"tan bahsediyor. Ya, zaten tutturmuşsun tutturacağımı, memleketi bu hâle getirmişsin. Neyi tutturacaksın? (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

YUNUS EMRE (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlarım; yoksulluk, işsizlik, hayat pahalılığı, alacaklılar bunlar vatandaşın canını yakıyor. Paramız pul oldu, vatandaşlarımız mahvoldu değerli arkadaşlar. Bir defa benim size tavsiyem bu 6'lı ganyan merakından, sayısal loto merakından falan çıkın. Dünyada ciddi iktisatçıların önerdiği politikaların arayışında olun. Ve tabii, en başta Türkiye'yi demokrasiden uzaklaştırdınız, bir tek adam rejimini Türkiye'de oluşturduunuz, karşı karşıya bulunduğumuz ekonomik sorunların temeli bu değişikliktir, değerli arkadaşlar, Türkiye'nin demokrasiden uzaklaşmasıdır. Çünkü Türkiye, demokrasiden uzaklaştığı için bu şekilde ekonomiyle hiçbir ilgisi olmayan, ne profesyonel hayatta ne siyasi hayatta hiçbir başarısı olmayan insanlar, bir süper bakan olarak Türkiye ekonomisinin tepesine geliyorlar ve bu acı manzarayı Türkiye yaşıyor. Önerdikleri çözüm de "Tutturamazsam üzülürüm." oluyor.

Sayın Başkan, tekrar teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 12'nci madde üzerinde konuşmalar tamamlandı.

Soru-cevap işlemi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi okutuyorum:

Gelir ve giderlere ilişkin diğer hükümler

MADDE 13- (1) 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 51 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi ile 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca il özel idareleri ve belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddi kaynak gerektiren altyapı yatırımlarında Cumhurbaşkanınca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar, 5302 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile 5393 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında hesaplanan faiz dâhil borç limitinin hesaplanmasına dâhil edilir. Ancak, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile sermayesinin yüzde 50'sinden fazlasına sahip oldukları şirketler tarafından Avrupa Birliği ile katılım öncesi mali iş birliği çerçevesinde desteklenen projelerin finansmanı için yapılan borçlanmalar, çok taraflı yatırım ve kalkınma bankaları ile yabancı devlet kuruluşlarından doğrudan veya İller Bankası Anonim Şirketi aracılığıyla yapılan borçlanmalar ile SUKAP kapsamında yürütülecek işler için İller Bankası Anonim Şirketinden yapılan borçlanmalarda söz konusu borç stoku limitine uyma şartı aranmaz.

(2) Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin politik risk kapsamında yapacağı tahsilatın ve Bankanın faaliyet kârlarından Hazineye tekabül eden temettü tutarlarının ve olağanüstü yedek akçelerinin tamamı veya bir kısmını, Bankanın politik risk alacağına mahsup etmeye ve mahsup işlemlerini mahiyetlerine göre ilgili Devlet hesaplarına kaydetmeye Hazine ve Maliye Bakanı, bu işlemlere karşılık gelen tutarları bir yandan bütçeye gelir, diğer yandan da ilgili tertiplere ödenek kaydetmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.

(3) 2006 yılından önce katma bütçeli olan idarelerden 5018 sayılı Kanunla genel bütçe kapsamına alınanların ilgili mevzuatında belirtilen kurum gelirleri, genel bütçe geliri olarak tahsil edilir.

BAŞKAN – 13'üncü madde üzerinde ilk söz İYİ Parti Grubu adına Sayın Ayhan Erel'in.

Buyurun Sayın Erel. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, Sayın Komisyon Başkanı, yüce Türk milleti; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerine partim İYİ Parti adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Demokrasi, insan aklının ortaya çıkardığı bir yönetim sistemidir. Çağdaş, evrensel demokrasiye hatalardan çıkarılan dersler ve yüzyılların deneyimi sonucu ulaşılmıştır. Demokrasi ilkeleri uzun deneyimler sonucu eksikliklerin giderilmesiyle geliştirilmiştir. Demokrasinin en önemli ilkelerinden biri de devlet başkanlığı makamının tarafsız ve partisiz olmasıdır. İleri demokrasilerde bu durum kesin bir ilke olarak kabul edilmektedir. Tarafsız devlet başkanı çağdaş anayasalarda mutlak sorumsuzlukla güçlendirilmiştir; bunun nedeni, hükümet ile parlamento arasında ya da siyasi partiler arasında çıkan uyuşmazlıklarda devlet başkanının tarafsız ve etkin hareket edebilmesini sağlamaktır. Cumhurbaşkanlığı, Anayasa'mıza göre en önemli siyasi makamdır. Cumhurbaşkanlığı, tüm Türk milletinin kabul ettiği en büyük makamdır. Cumhurbaşkanı ayrımcı değil, tüm halkı kucaklayıcı olmalıdır. Demokraside halkın değişik partilere yönelmesi doğaldır ama Cumhurbaşkanı ağırlığını bu partilerden birinin lehine koyup diğerlerini kötüleyemez. Ne yazık ki bugün ülkemizde Cumhurbaşkanlığı makamında bir siyasi partinin Genel Başkanı oturuyor ve daima kendi partisini öne çıkarıyor, diğer partilere hakaret ediyor. Milleti bütünleştirmesi gereken devlet başkanı, halkı ayrıştırıyor. Bu nedenlerle halk, bu uygulamayı beğenmiyor. Bu nedenle tüm yapılan anketler sistem hakkında olumsuz sonuçlar veriyor, Türk demokrasisi büyük bir çelişki yaşıyor. Çok güzel atasözlerimiz var, bunlardan bir tanesi de "Bu ağırlığı, bu terazi kaldırmıyor." İşte, bugün uygulanan partili başkanlık sistemi de böyledir.

Görüşmekte olduğumuz 13'üncü maddeyle ise il özel idareleri ve belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddi kaynak gerektiren altyapı yatırımlarında Cumhurbaşkanınca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmaların, söz konusu idarelerin, faiz dâhil borç limitinin hesaplanmasına dâhil edilmesi amaçlanmaktadır. Vatandaşlarımızın Sayın Cumhurbaşkanından arzu ve beklentisi, onayına sunulan projelerin parti amblemlerine değil, projenin vasıf ve mahiyetine, uygulanabilir olmasına bakarak karar vermesidir. Aksi hâlde, o yörede yaşayan tüm vatandaşlarımız mağdur olmakta, bu mağduriyet, vatandaşın devletle olan gönül bağının zayıflamasına neden olmaktadır. Mesela İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığının 300 adet yeni otobüs alınması yönündeki borçlanma talebinin bugüne kadar kabul görmemesi sadece bir siyasi partiye oy veren vatandaşları değil, İstanbul'da yaşayan yediden yetmiş herkesi mağdur etmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener Hanımefendi'nin önderliğinde Plan ve Bütçe Komisyonuna vermiş olduğumuz önerilerde ret siyasetinin devreye girdiğini görmekteyiz. "Cumhur İttifakı neleri reddetti?" dersiniz: Bizler 3600 ek gösterge sözünü uygulamak için bütçeye ek 7 milyar 250 milyon lira teklif ettik; bu reddedildi. EYT'li vatandaşlarımız için bütçeye 45 milyar lira ek bütçe teklif ettik; Cumhur İttifakı oylarıyla reddedildi. KOBİ'lerimiz için KOSGEB bütçe ödeneğine ek 10 milyar lira teklif ettik; Cumhur İttifakı oylarıyla reddedildi. Asgari ücretin o günkü şartlara göre -ki bu şartlar bugün çok değişti- en az 4 bin TL olması için bütçeye ek 30 milyar lira teklif ettik; Cumhur İttifakı oylarıyla reddedildi. Tarımsal destek ödemelerinin artırılması için bütçeye ek 28 milyar 200 milyon TL teklif ettik; bu da reddedildi. 1 milyon öğrencimize ayda 1.000 TL burs için bütçeye ek 8 milyar 500 milyon TL teklif ettik; Cumhur İttifakı oylarıyla reddedildi. 50 bin öğretmenimizin atanması için bütçeye ek 6 milyar 250 milyon TL teklif ettik; bu da maalesef Cumhur İttifakı oylarıyla kabul görmedi. Yüksek teknoloji üretimi için bütçeye AR-GE teşviklerine ek 50 milyon, diğer teşviklere 3 milyar TL teklif ettik; Cumhur İttifakı oylarıyla reddedildi. 10 adet yeni yangın söndürme uçağı için bütçeye ek 800 milyon TL teklif verdik; Cumhur İttifakı oylarıyla reddedildi. 2 milyon 600 bin bebeğin bez ve mama masrafları için bütçeye ek 10 milyar lira teklif

verdik; bu da kabul görmedi. Engelli vatandaşlarımızın aylık maaşlarının 1.500 TL'ye çıkması için bütçeye ek 20 milyar lira teklif ettik; Cumhuriyet İttifakı oylarıyla reddedildi. Kadın yoksulluğuna son vermek için bütçeye 10 milyar TL ek teklif verdik; bu da kabul görmedi. Şehit ailelerine, gazilere ve yakınlarına verilen desteklerin artırılması için bütçeye ek 5 milyar 500 milyon TL teklif ettik; reddedildi. Kış aylarınca, kış boyunca 2 milyon ailenin ısınma giderlerini karşılamak için bütçeye ek 5 milyar lira teklif ettik; Cumhuriyet İttifakı oylarıyla reddedildi. Şehit ailelerinin ve gazilerin TOKİ'yle ev sahibi olması için bütçeye ek 350 milyon TL teklif ettik; Cumhuriyet İttifakı oylarıyla reddedildi. Esnaf ve sanatkarların pandemide yaşadıklarına çare olmak için bütçeye ek 25 milyar lira teklif ettik; Cumhuriyet İttifakı oylarıyla reddedildi. 50 bin sağlık çalışanımızın atanması için bütçeye ek 5 milyar lira teklif ettik; maalesef, bu da Cumhuriyet İttifakı oylarıyla reddedildi. Siz bunları reddettiniz, ilk seçimde de Türk milleti sizi reddedecek. Siz reddedin, Genel Başkanımızın sözü sözümüzdür, proje ve kadrolarımızla biz hazırız. Biz bu sorunları, bu problemleri çözeriz ve yüce Türk milleti bize güvensin, rahat olsun; İYİ Partinin kadroları bu işleri çözmek için görev ve nöbet bekliyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizin bildiği gibi, güz ayında çiftçi ekim yaparken gübrenin çok pahalı olmasından dolayı maalesef ya tarlasının bir kısmını ekmekten vazgeçti ya da 10 torba gübre atması gerekirken 3 torba gübre atarak ekim yapmak zorunda kaldı. Baharda bu ekilen tarlalara üre gübresi atılacak ve yeni ekilecek tarlalara da yine DAP gübresi lazım. Günümüzde, bugün DAP gübre 15 bin lira, üre gübre 14 bin lira, mazot ise bin lirayı geçmiş oldu. Hükümet bu gübre problemine ve akaryakıtta bir çözüm bulamazsa, üzülerek ifade etmek istiyorum ki, Türkiye'yi yokluk ve yoksulluk beklemektedir. Sayın Cumhurbaşkanının defalarca müjde olarak vatandaşlarımıza duyurduğu "kurallık hibesi" bir türlü ödenmedi. Yine -bu Meclisten çıkan- "Çiftçilere verilen desteklerden kesilen vergilerin iadesi ödenecek." denildi maalesef bugüne kadar ödenmedi. Yani sizin vaatlerinize "Suya yazılan vaatler, karın doyurmuyor." diyor vatandaş. "Cep delik, cepken delik; boş tencere kaynamıyor." diyor. Ve yine vatandaş ekonomi politikanız için ne diyor biliyor musunuz? "Yabancı şarkı gibi, dinliyoruz ama ne dediklerini bir türlü anlamıyoruz." Vatandaş size yirmi yıldır oy verdi, güvendi, problemlerini çözeceğinizi sandı artık bundan sonra ne diyor biliyor musunuz? "Yirmi yıldır derdimize derman olamayan AK PARTİ'nin bu saatten sonra da derdimize derman olma ihtimali ortadan kalkmıştır. Bugüne kadar ellerini kollarını bağlayan yoktu. Niye derdimize derman olmadılar, niye yaramıza merhem olmadılar?" diyorlar. Bu söylediklerinizin bu saatten sonra anlamı yokmuş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

AYHAN EREL (Devamla) – Bu saatten sonra vaatlerinizin, taahhütlerinizin, Türkiye ekonomisinin düzeleceği yönündeki beyanlarınızın vatandaşta çok karşılığı yok. İnşallah, yapılacak ilk seçimde bugüne kadar kadrolarıyla Türk milletine güven veren İYİ Partiye vatandaşımız güven verir, iktidar verir, bu sorunları çözmek bize nasip olur diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Abdurrahman Başkan.

Buyurun Sayın Başkan. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce İzmir Milletvekilimiz Sayın Hasan Kalyoncu'nun dün vefat eden kıymetli ağabeyi İsmail Hakkı Kalyoncu'ya Allah'tan rahmet, başta Hasan kardeşimiz olmak üzere Kalyoncu ailesine sabır ve başsağlığı diliyorum.

Bugün bu konuşmayı Sayın Hasan Kalyoncu yapacaktı. Kendisi ağabeyine son görevini yerine getirmek için aramızda olamadığı için bize de bu kürsüden onun yerine Genel Kurula hitap etme görevi düştü.

Değerli milletvekilleri, 6 Aralık tarihinde başlayan 2022 bütçe görüşmelerimizin bugün itibarıyla onuncu gününü gerçekleştiriyoruz. Bu yorucu bütçe maratonunda zaman zaman yorgunluktan kaynaklı gerilmeler olsa da yüce Meclisimizin ihtişamını bozmadan bugüne geldik ve kalan görüşmeleri de bu şekilde tamamlayacağımızı ümit ediyorum.

Değerli Başkan, kıymetli milletvekilleri; bizler Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi'nin de vurguladığı üzere Milliyetçi Hareket Partisi olarak yapıcı ve yol gösterici muhalefetin örneklerini sunuyoruz. Bizler hem yapılan hizmetleri, sergilenen çabaları hem de sorunları ve eksikleri görüyor ve gösteriyoruz. Biz sadece güncel sorunların etrafında bir kısır döngüye kapılmadan, gelecekteki sorunları da öngörerek bunlara yönelik çözüm önerilerini ortaya koyan bir siyaset yürütüyoruz.

Yaşanabilir ve sürdürülebilir bir çevre politikası bugün için bizlere, yarın için gelecek nesillere bırakılması gereken en önemli miras olacaktır. Genel Başkanımızın ifadesiyle: "Bizim milliyetçilik anlayışımızda çevrecilik ana eksenlerden biridir. Çevre demek insanlığın çehresi, medeni olmanın çağrısı demektir. Çevre demek aynı zamanda vatan demektir. Çevreye hürmet çağın şifrelerini çözenin, huzurlu ve mutlu bir hayatın ilk şartıdır." demiştir. Bu anlayışla MHP olarak bizler bölünmüş ekolojik alanları birleştiren ekolojik köprüler, toprağın değil bitkinin sulanmasına yönelik kapalı ve basınçlı sistemlerin yaygınlaştırılması, yer altı barajları, yağmur suyu hasadı ve iklim değişikliğine karşı alınacak önlemler konusunda, ekosistem değişimlerine karşı önlemler dâhil olmak üzere birçok alanda çözüm önerileri sunduk Hükûmete. Bu önerilerimizin birçoğunun hayata geçirildiğini de burada ifade etmek istiyorum; örneğin, otoyollar üzerinde yapılan ekolojik geçitler sayesinde doğal ortamın bölünmesini önlemeye yönelik güzel çalışmalar devam etmektedir. Bu sayede canlarımız otoyollarda telef olmaktan da kurtulmuşlardır. Ayrıca, belli büyüklükteki yeni inşaat alanlarında yağmur suyu depolamasının zorunlu hâle getirilmesi ülkemizin geleceği adına son derece önemli bir adım olmuştur. Bu önerilerimiz ülkemizin gelecekte yaşayacağı sorunları önleyecek tedbirler olup Covid-19 gibi, iklim değişimi ve benzeri küresel felaketlerin etkisini de en aza indirmeye yarayacaktır.

Değerli milletvekilleri, yerel yönetimler tarafından yapılan yatırımlar mutlaka yeşili gözeterek planlanmalıdır. Buna en güzel örnek olarak, Korkuteli Belediyemiz tarafından 457 dönüm alan üzerinde sadece yüz iki günlük bir sürede hayata geçirilen Korkuteli Seyirpark Projesi'ni de verebiliriz. Yatırımların hem dijitalleşmeye, inovasyona açık hem de iklim değişikliği etkilerine karşı düşük emisyon teknolojili uygulamalara yönlendirilmesi ve öncelikli olmaları çok önemlidir. Giderek artacak çevre felaketlerine karşı şehirlerimizin dirençli hâle dönüştürülmesi için belediyeler sorumluluklarını mutlaka yerine getirmelidirler. İklim değişikliğine karşı belediyeler altyapı yatırımlarına öncelik vermeli, kanalizasyon ve yağmur suyu sistemleri birbirinden ayrılmalı, katı atıkların geri dönüşümünü azamiye çıkarmak için kaynakta ayırıştırma yapılmalı, çöp depolama alanlarında düzenli depolamaya geçilmelidir. Kentsel donatılarda, park ve yeşil alanlarda akıllı sulama teknikleri ve geri kazanılmış sular kullanılmalıdır. Binaların çatılarının, tabelalar ve antenlerin şiddetli hava olaylarına karşı dayanıklı hâle getirilmesi de artık ivedilik kazanmıştır çünkü birçok vatandaşımız bunlardan dolayı ya yaralanmış ya da hayatını kaybetmiştir. Cumhurbaşkanlığının yayınladığı Türkiye'nin Yeşil Kalkınma Devrimi'yle Türkiye'nin iklim değişikliğiyle mücadelede 2053 vizyonu kapsamlı ve sağlıklı bir çerçevede sunulmuştur. Bir ziraat mühendisi olarak belirtmek isterim ki küresel ısınmanın ilk olarak ortaya koyduğu tehdit su kaynakları, tarım ve hayvancılık sektörleri olacaktır. Buradan hareketle, Cumhurbaşkanlığının vizyon

belgesinde ortaya koyduğu yeşil ekonomi temelli bir yeniden yapılandırma modeli, yeşil yeni düzen umut vericidir. Yeşil ekonominin hayata geçirilmesi için Hükümet ve yerel yönetimlerle birlikte özel sektörün de taşın altına elini koyması gereklidir. Bunun yanında Büyükşehir Yasası'nın ve Belediye Kanunu'nun düzenlenmesi ve yaptırımlar getirilmesi de önemlidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iklim değişikliği bir günde gerçekleşmiş ve sürpriz bir durum değildir. Gelineen noktada, gözlerimizi kapatarak sorunları aşamayacağımız bir duruma gelmesine müsaade edemeyiz. Bu sorunlar, gelişmiş sanayi ülkelerinin toprağı, havayı ve suyu kirleten bir üretim çarkının eseridir ancak mağduriyeti bütün insanlık birlikte yaşamaktadır. Mücadelenin sorumluluğı da büyük ölçüde gelişmiş ülkelerin sırtındadır. Zira bu ülkelerin faaliyetleri hâlâ kirletici niteliktedir. Çevreyi düşünmeden yapılan üretim hırsının yol açtığı sorunları Yeşil Mutabakat metinleriyle mümkün mertbe kendi dışlarındaki ülkelerin omuzlarına yüklemeye gayret eden sinsi girişimler devam etmektedir. Yeşil Mutabakat, yeşil ekonomi ve çevre dostu üretimin yol açacağı finansal maliyetlerin karşılanması ve bedelsiz teknoloji transferi konusunda gelişmiş ülkelerin sorumluluğı göz önünde tutulmalıdır. Bugüne kadar ülkemizin taraflar konferanslarında sergilediğı tutum ve savunduğı tezleri doğru bulduğumuzu ve Paris Anlaşması'nın öncelikle kirletici ülkeler tarafından uygulanmasını izlemek gerektiğini de burada ifade etmek istiyorum çünkü en çok kirleten kimse o ödeyecektir bedelini.

Türkiye Cumhuriyeti olarak bizim karbon salımındaki payımızın ve tarihî sorumluluğına katkımızın küresel ölçekte ihmal edilebilir düzeyde olduğu malumunuzdur. Bu aşamadan itibaren, bizim için asıl önemli olan değişimlere karşı alacağımız önlemlerin neler olacağıdır. Emisyon azaltımından daha da önemli olan şey -ülkemizin felaketselere, kuraklığa- ekosistemdeki değişimlerin, istilacı türlerin, patojenlerin su kaynaklarına ve tarıma etkisini azaltmaya yönelik çalışmalardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz Türkler, insanı doğanın sahibi olarak değil, bir parçası olarak görürüz. Toprak ve su kutlu varlıklardır, onların kirletilmesi değil, korunması gerektiğı bengü taşlardan beri kayıtlıdır. Kül Tigin Kitabesi'nde, üstte mavi gök, altta yağız yer yaratıldığında ikisinin arasında insanoğlunun yaratıldığı ifade edilmiştir. Tabiatın kendisi canlıdır ve hayatın kaynağıdır. Türk milleti toprağın, suyun, bitkilerin ve hayvanların da ruhu olduğunu düşünür. Bu anlayışla, insan kainatta var olan her şeyle uyum içerisinde yaşamalıdır. Bu yaklaşım küresel ısınmayı önleyecek ve kirlenen dünyanın nefes almasını sağlayacaktır. Bu düşüncelerle, mali bütçenin yanı sıra, çevremizin de muhakkak bütçelendirilmesi gerekmektedir. Çevre bütçesinin "giderler" sütunu, geleceğimizin tahribi olarak görülmeli ve doğal dengenin yeniden kurulmasına uğraşılmalıdır.

Belediyelerin, su yönetiminde kayıp kaçak miktarını asgariye indirilmesi, kentsel ısı adalarının yeşil alanlarla dengelenmesi, yağmur hasadı, arıtma tesisleri ve altyapı tedbirlerinin alınması gibi uygulamalara odaklanması gereklidir. Hükümet yetkililerinin ülke ölçeğindeki su yönetim planlarının, su kaynaklarımızın korunmasında ve geliştirilmesinde atacağı adımların hayati önem arz ettiğini tekrar ifade etmek istiyorum.

Sözlerimi Peygamber Efendimiz'in "Yarın kıyametin kopacağını bilseniz bile bugün elinizdeki fidanı dikin." hadisişerifiyle tamamlayıp 2022 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Habip Eksik. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HABİP EKSİK (İğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel Kurulu ve halklarımızı saygıyla selamlıyorum. Cezaevinde tutsak olan bütün siyasi yoldaşlarımıza buradan bir kez daha selam gönderiyoruz. Aynı zamanda, hakları için mücadele eden hekimleri ve sağlık emekçilerini buradan bir kez daha selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bütçe, Plan ve Bütçe Komisyonundan Genel Kurula gelinceye kadar döviz karşısında yüzde 50 eridi bile. TL, her geçen gün biraz daha eriyor. Bakın, 1 Nahçıvan manatı bile 8,3 TL olmuş, 100 manatla gelip torba torba alışveriş yapabiliyorlar İğdir’da ama bizim insanlarımızın düştüğü duruma baktığımız zaman, ekmek kuyruğundalar. Bakın, Nahçıvanlılar ne diyor, biliyor musunuz? “Burada pulumuz yahşidir. Çok hoşumuza gidiyor, geliriz, istediğimizi aparır, götürürüz.” O açıdan, AKP’nin halkı düşürdüğü durum maalesef bu.

Değerli milletvekilleri, yüz binlerce insanımız evine eklemek götürememekte, iş bulamamakta ama İŞKUR müdürlükleri AKP torpil merkezlerine dönüşmüş durumdadır. Onun için, İŞKUR müdürlüklerinin isimlerini “ak torpil merkezleri” diye dönüştürmemiz lazım. Yine, eskiden AKP’nin ortağı, can yoldaşı, kardeşi FETÖ vardı “Git, FETÖ’den referans getir, al memurluğu.” derdi AKP. Şimdi de FETÖ’nün çakması, imitasyonu TÜGVA var. AKP “Git, parayı TÜGVA’ya yatır; gel, al memurluğu.” diyor maalesef. Onun için, gençlerimize bir kez daha buradan sesleniyoruz: Gençler, torpilci AKP gidiyor, eşitliği, adaleti sağlayacak Halkların Demokratik Partisi gümbür gümbür geliyor.

KHK’lerle yüz binlerce insan işinden aşından edildi, AKP Genel Başkanı çıktı, dedi ki: “Ağaç kabuğu yesinler.” Bugün geldiğimiz nokta, maalesef, bütün ülkenin ağaç kabuğu yemeye mecbur bırakıldığı noktadır. O açıdan, kanun hükmünde kararnamelele ihraç edilenler de merak etmesinler; hepsi işe dönecektir, hepsi aklanacaktır.

Yolsuzluklar, AKP döneminde alenileşti. İğdir’da Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü 20 milyonluk ihale yapıyor, tribün ihalesi. 5 tane firma çağrılıyor. Deprem yok, felaket yok, yangın yok, savaş yok ama olağanüstü koşullarda yapılan 21/b’yle ihale yapıyor. Çağrılan 4 tane firma AKP’li yöneticilerin firmaları, biri de AKP İl Başkanının kardeşinin firması. Bilin bakalım, ihaleyi kim alıyor? 4 tane firma teşekkür mektubu veriyor, AKP İl Başkanının kardeşinin sahip olduğu firma 20 milyonluk ihaleyi cukka, cebe indiriyor. Talan, ülkenin dört bir yanına yayılmış durumda ama en arsızcası, halkın iradesinin çalındığı, kayyumlar tarafından gasbedilen belediyelerimizde yaşanıyor.

Bakın, İğdir’da, kayyum efendi, İğdir hayvan pazarını AKP’li bir iş insanına yirmi beş yaşına kiraya verebiliyor, ne kadara verdiğini bile bilmiyoruz. Memurlar ihalelerde usulsüzlüklere imza atmamak için doktor doktor gezip rapor istiyorlarmış çünkü çok iyi biliyorlar; AKP’nin usulsüzlüklerine imza atmak, yarın gün yüzü görmemelerine sebep olabilir. O açıdan da biliyorlar; bugün, pazarlık usulüyle ihale paslanmasını isteyenler yarın itirafçı olmak için pazarlık yapacaklar. Sömürge valileri, bu kayyumlar... Bakıyorsunuz, İğdir’da, kayyum efendi, İl Emniyet Müdürlüğüne belediye kaynaklarından 70 bin liralık bayrak direği yapıyor, İl Jandarma Komutanlığına bağlı 57 bin metrekairelik ihata duvarını İğdir Belediyesinin kaynaklarından karşılıyor. Babasının malı ya, kendisi sömürge valisi ya, istediğini istediğine veriyor. Ama ant olsun, halkımıza sözümüz olsun, biz HDP olarak bütün bu usulsüzlüklerin hepsinin teker teker hesabını soracağız, kaçacaklarını sanmasınlar. (HDP sıralarından alkışlar)

Bu sömürge valileri bu şehirleri sömürge, işgal görüntüsüne kavuşturmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Bakıyorsunuz, daha şehirlerin girişinde yüksek beton bloklarla, zırlı araçlarla, uzun namlulu silahlarla bekleyen güvenlik güçleriyle arama noktaları kuruluyor; hemen hemen her şehirde, her ilçede, her beldede, hatta köylerde, ellerinden gelse evlerin önüne bile kuracaklar. Niye? Çünkü bir sömürge mantığı, bir işgal görüntüsü vermek istiyorlar. Bu işgal görüntüsünü vermek için ellerinden gelen tüm usulsüzlükleri, hukuksuzlukları yapan bu kayyumlar, bu sömürge valileri maalesef, ellerinden gelen her şeyi yapabiliyorlar.

AKP'ye bunları sorduğumuz zaman, dönüp diyorlar ki: “Kardeşiz ya, et ile tırnağiz ya.” Her türlü zorbalığı yapacak, Kürt'e karşı sömürge hukukunu, düşman hukukunu, işgal hukukunu işletecek ama dönüp “Kardeşiz ya, etle tırnağiz.” diyecek. Nedense Kürtler de hep törpülenen, kesilen tırnak oluyor. Kusura bakmayın beyler, AKP iktidarı Kürt düşmanıdır, AKP iktidarı Kürt dilinin düşmanıdır. O açıdan, bir kez daha diyoruz: Kürtler, kardeş değil, eşit yurttaş olmak istiyorlar; Kürtler etle tırnak değil, eşit yurttaş olmak istiyorlar.

Yine, bakıyorsunuz, bu sömürge valileri istedikleri her şeyi yapabiliyorlar. On dakikada bir zırhlı araçların şehirlerde tur atmasını isteyebiliyorlar. Bu zırhlı araçlar, insanları ezabiliyor; onlarca insanı, çocuğu, kadını ezerek öldürdü. Bu zırhlı araçlar, o, sömürge olarak görülen yerlerde, evinizde otursanız dahi sizi öldürebiliyor. Bakın, duvarı delip içeri girip oradaki 2 çocuğu öldürebiliyor. O açıdan çok iyi biliyoruz. “Biz kardeşiz, etle tırnağiz.” palavrası artık bizim yiyebileceğimiz bir durum değil.

Siirt'te Cemil Taşkesen çıktı, dedi ki: “Kürtlere haksızlık yapıyor. Burası, bulunduğunuz yer kürdistanır, tarihte de böyleydi.” AKP'nin sömürge valilerinin talimatlarıyla şafak vakti evi basıldı, gözaltına alındı ve âdeta hepimize, bu kavramlardan uzak durun diye korku salınmaya çalışıldı ama hepimiz de çok iyi biliyoruz -bu Mecliste de defalarca ifade edildi- o toprakların ismi kürdistanır; Genel Başkanınız da söyledi, dönemin Başbakanı da söyledi.

Bakın, AKP'nin sömürge valilerinin zulüm ve zorbalık yaptığı bu bölgelerden, şehirlerden gitseniz de kurtulamıyorsunuz. Kars'tan Dedeoğlu ailesi göç edip Konya'ya geldi ama bütün aile faşistçe katledildi çünkü Kürt'e reva görülen aslında, sadece coğrafyasıyla ilgili değil, Kürtlüğün kendisiyle ilgili bir sömürge anlayışı vardır. Deniz Poyraz, sadece Kürtlerin hakkını savunan bir partinin il binasında bulunduğu için hunharca katledildi. Sorsanız AKP'ye “Bu katliam niçin engellenmedi?” diye “Kardeşiz ya, etle tırnağiz.” diyecekler ama herkes de biliyor, bu, bir palavra; bu metafor, bir palavra ve AKP, Kürt düşmanıdır.

O açıdan, biz, bir kez daha buradan net bir şekilde belirtmek istiyoruz: Kürtler kardeş değil, eşit yurttaş olmak istiyorlar. (HDP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

METİN YAVUZ (Aydın) – Sizsiniz düşmanı, sizsiniz.

BAŞKAN - Tamamlayın sözlerinizi.

HABİP EKSİK (Devamla) - Biz Kürtler derelerimizin, ovalarımızın, şehirlerimizin sömürge olarak görüldüğü bir yerde değil, biz Kürtler daha doğmamış çocuklarımızın fişlendiği bir yerde değil, birlikte 1923'te kurduğumuz ülkede eşit yurttaş olarak görülmek istiyoruz.

METİN YAVUZ (Aydın) – Hadi, PKK'ya beraber karşı çıkalım. Söyle, söyle de, beraber karşı çıkalım, hadi.

HABİP EKSİK (Devamla) - Buradan sözümüz olsun: Biz Halkların Demokratik Partisi olarak, Kürt'ün, Türk'ün, Azeri'nin, Çerkez'in, Terekeme'nin, Alevi'nin, Sünni'nin, herkesin eşit olarak görüldüğü ortak bir yaşamı var edeceğiz, bunu mutlaka başaracağız. Ve Yılmaz Güney'in sözüyle sözlerimi bitirmek istiyorum: Kazanacağız, mutlaka kazanacağız, mutlaka kazanacağız! “...”(x)

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Veli Ağbaba.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu, biraz önce kürsünün önüne koyduğum resim, aslında, Türkiye'nin resmi, Türkiye'nin fotoğrafı; bir tarafta şatafat, bir tarafta sefalet.

Değerli milletvekilleri, “Türkiye’yi dünya devi yapacağız.” diyenler, “Bu milletin hizmetkârı olacağız.” diyenler, maalesef, “Dünya lideriyiz.” diye caka satanlar, maalesef Türkiye emekçilerini dünyanın hizmetkârı yapmak için hızla yol almakta, “Dünyaya ucuz iş gücü cennetiyiz.” diye ilan veriyorlar, işçimizin alın terini dünyanın en ucuz alın teri yapmakla övünüyorlar, işçilerimizi köle gibi karın tokluğuna çalıştıracaklarını duyuruyorlar.

Bakın, karşılaştıralım değerli arkadaşlar: Bugünkü kurla, Türkiye’de asgari ücretle çalışan bir işçimiz bir saat çalışmasının karşılığında sadece ve sadece 88 sent alıyor. Eskiden, çalışanların köleleştiğini göstermek için örnekler verilir, “Çin’de bir işçi 1 dolara çalışıyor.” denilirdi. Eskiden Çin ayıplanırdı. “Çin malları niye ucuz?” denildiğinde “Çin’de iş gücü ucuz.” denilirdi ama on dokuz yılın sonunda geldiğimiz yer Çin’den daha aşağıda, işçimiz Çinli işçiden daha az yemek yiyebiliyor, daha az kazanabiliyor.

Değerli arkadaşlar, bir de bizi kıskanan Almanya’ya bakalım: Almanya, asgari ücretlisine bir saatlik çalışması karşılığında yaklaşık 11 dolar veriyor yani bizimkinin tam 12 katı; İngiltere, işçisine 12,5 dolar veriyor, bizimkinin 14 katı yani sizin anlayacağınız deyimle söyleyeyim: Almanya’daki Hans’ın alın teri, Türkiye’deki Hasan’ın tam 12 katı; İngiltere’deki Mary’nin alın teri, Meryem’in tam 14 katı. İşte, sizin övündüğünüz, anlattığınız düzen bu. (CHP sıralarından alkışlar) Türk işçisini köleye dönüştürdünüz, Türk işçisini dünyanın kölesine dönüştürdünüz. Kim dönüştürdü? En millî ve en yerli olanlar.

Değerli arkadaşlar, daha başka, beter bir şey söyleyeyim: Eskiden pazarlarda hamallık yapan, kol gücüyle, sırt gücüyle çalışan insanlar vardı, onlar bile işsiz kaldı, hamallar bile işsiz kaldı. Daha da acı bir şey söyleyeyim: Bu şartlarda bile hâlâ iş arayan yaklaşık 10 milyon geniş tanımlı işsizimiz var. Niye? Çünkü bu şartların yarısına güvencesiz çalışacak on binlerce göçmen işçi var.

Değerli arkadaşlar, Türkiye’nin düştüğü durumu asgari ücretli bakımından gördük, bir de emekliler bakımından görelim.

Değerli arkadaşlar, şu tabloya bakın. Türkiye’de en düşük emekli maaşı 1.500, Almanya’da 19.200, Hollanda’da 16.700, Yunanistan’da 14.112; emeklinin durumu bu. Emeklinin durumu, iflas eden Yunanistan’daki emekliden daha kötü durumda.

Değerli arkadaşlar, bir de bir resim daha göstereyim size, bir fotoğraf daha göstereyim: Bu, Almanya’daki emekliler, bu da Türkiye’deki emekliler; bir tarafta gülenler, bir tarafta sürünenler. (CHP sıralarından alkışlar) Sizin getirmiş olduğunuz düzen, on dokuz yılın sonunda emekliye reva gördüğünüz bu. Bu gerçekle her zaman yüzleşeceksiniz. Burada hikâye okuyorsunuz, nutuk atıyorsunuz ama Türkiye’de yaşadığımız gerçekler sizin anlattığımız gibi değil.

Bir başka acı durumu sizlerle paylaşmak istiyorum: Değerli arkadaşlar, Türkiye’de gençlerin durumu perişan. TÜİK’in verilerine göre her 3 gençten 1’i, bizim sokakta gördüğümüz verilere göre her 2 gençten 1’i işsiz durumda. Raporlara göre, bu insanların yüzde 74’ü sadece yol ve yemek karşılığında çalışabileceklerini söylüyorlar.

Değerli arkadaşlar, hepimizin bildiği gibi, Türkiye dünyanın en güzel ülkesi. Şimdi, şu soruyu sormak lazım: Dış güçlerin gözü bizim üzerimizde, bizim gençlerin gözü niye başka ülkelerde? Onu görmemiz lazım. Bakın, Türkiye’de yaşayan, muhtemelen, varsa Akbaşıoğlu’nun oğlu, çocuğu; AKP’lilerin, MHP’lilerin, CHP’lilerin çocukları geleceklerini yurt dışında arıyorlar. Her 100 gençten 76’sı yaşamını yurt dışında sürdürmek istiyor, anasının-babasının doğduğu toprakları bırakarak başka ülkelerde, gurbet elde ekmeek arıyor. Bunu kim yaptı? On dokuz yılın sonunda AKP Hkmeti yaptı. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bakın, Recep Tayyip Erdoğan, her kürsüye çıktığında “3” işareti yapıp “3 çocuk yapın.” diyor. Recep Tayyip Erdoğan’a güvenip 3 çocuk yapanlar şimdi yolda kaldı. Bakın, atalım, 3 isim olsun; birisi Rabia olsun, birisi Miraç olsun, birisi Talha olsun. şimdi, Miraç ile Talha yurt dışına gitmek için uğraşıyor; maalesef, çocuklarımızın geleceği ülkemizde değil, yurt dışında. Gençler ne istiyor? Yurt sorunu yaşamak istemiyor, “tweet” attığı için tutuklanmak istemiyor, niversite bitince karın tokluğuna çalışmak istemiyor, mülakat istemiyor, yazılı sınavda yüksek alıp mülakatta elenmek istemiyor; gençler “liyakat” “liyakat” “liyakat” diyor, AKP’li ya da MHP’li dayıları olmadan iş bulmak istiyor değerli arkadaşlar. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) şimdi, zaman zaman kullanıyorsunuz “beka” “beka” “beka” diye; ben size sleyeyim, Türkiye’nin en büyük beka meselesi gençlerimizin geleceğini yurt dışında aramasıdır. Tekrar söylüyorum: Her 100 gençten 76’sı geleceğini yurt dışında arıyor.

Değerli arkadaşlar, bakın, gelişmiş ülkelerden bir örnek daha vereyim esnafımızla ilgili; bakın, bu esnafımızla ilgili bir tablo. Gelişmiş lkeler ortalama yüzde 11,7 hibe yapmış, gelişmekte olan ülkeler 5,67; gelişmemiş lkeler 3,20; Türkiye’nin yaptığı oran ise maalesef 3,51. Bakın, daha iyi anlayabilmek için başka ülkelerle karşılaştıralım; Guatemala 3,6’sını, Hindistan 4,07’sini, Kolombiya 4,62’sini, Gürcistan 7,12’sini esnafına doğrudan gelir desteği olarak vermiş, Türkiye 3,51; maalesef, Türkiye, Afrika lkelerinin bile altında. Elin esnafları süper ligde oynarken Türk esnafını maalesef amatör kümede top koşturmaya zorluyorsunuz.

Bir başka şey değerli arkadaşlar, esnafın asmış olduğu bir başka şey: “Namuslu bir şekilde battık.” Bakın, ibretilem için bu fotoğrafı görün. Bu fotoğraf, esnafın özetidir. Esnaf bir taraftan 3 harfli marketlerde, diğer taraftan sizin yaptığınız politikalarla ezilmekte. Esnaf diyor ki: “Ben 1.055 liralık BAĞ-KUR primini mi deyeyim, elektriği mi deyeyim, doğal gazı mı deyeyim, kirayı mı deyeyim?” Esnaf batmak üzere. Buradan sizleri uyarıyorum: Eğer böyle devam ederse, maalesef, esnafımız batacak. Esnaf diyor ki: “Birileri gibi alıp ırpmadık, üç beş yerden maaş almadık, lüks ve şatafata düşmedik, kırk yıl bu ülkeye vergi verdik, şimdi geldik, gıda paketine muhtacız.” Esnafına, komşusuna, sağına soluna, fakirine fukarasına gıda paketi veren esnaf, maalesef, sizin kötü ve sorumsuz ynetiminizin sonucunda ekmeğe muhtaç olmuş durumda. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bu Türkiye’de sizin sayenizde neler gördük? Askıda ekmeği, bayat ekmeek kuyruklarını, yağ almak için Kızılaya kan verenleri gördük, yağ almak için, 1 kilo yağ almak için kanımı verenleri gördük; ucuz ekmeek için yağmurda ekmeek kuyruklarını, indirimli yağ kuyruklarını gördük; ucuz benzin kuyruklarını gördük. Bu memlekette, Türkiye’de -belki duymamışsınızdır, sizin tuzunuz kuru- ikinci el eşya satan pazarlar var. İkinci el araba değil -siz ikinci el araba sanırsınız- ikinci el ceket satıyor, ikinci el pantolon satıyor, ikinci el ayakkabı satıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Değerli arkadaşlar, bu insanları bu duruma dşrenlere yazıklar olsun! Bununla ilgili son sözümü de emeklimizi, işimizi, yoksulumuzu ikinci el eşya pazarlarına mahkûm edenlere söylüyorum: Yazıktır, ayıptır, günahtır! (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, keşke kaybettiğimiz sadece Türk lirası olsa, keşke pula çevrilen sadece Türk liramız olsa, kaybolan sadece asgari cretlimiz olsa; kaybolan sadece emeklinin aylığı değil, asgari ücret değil. Değerli arkadaşlar, bu memlekette ahlak kayboldu ahlak, ar kayboldu, utanma kayboldu. (CHP sıralarından alkışlar)

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Doğru, sende yok!

VELİ AĞBABA (Devamla) – Bakın, birkaç örnek vereceğim, memleketi uyuşturucu zulası yapanlara birkaç örnek vereceğim: Çocuklarımızı korumakla görevli Aile ve Sosyal Hizmetler il müdürlüğünde uyuşturucu bulunuyor, Aile ve Sosyal Hizmetler il müdürünün aracı âdeta uyuşturucu servisi yapıyor. Bir başka örnek, AKP Genel Merkezinde bulundu, sonradan zengin olan Kürşat... Neydi onun ismi? Pudra çekerken yakalandı, çıt yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

VELİ AĞBABA (Devamla) – Merkez ilçe başkanı sızmış “Ben içmedim.” diyor. Değerli arkadaşlar, bunlar kurtulmak için var ya “Ben satıcı değilim, içiciyim.” diyor. Vallahi bunlar hem satıcı hem içici. Kokain âdeta millî içkiniz hâline geldi. (CHP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Ceren Güneş'ten bahset.

VELİ AĞBABA (Devamla) – Değerli arkadaşlar, başka bir şey söyleyeyim: Bakın, son bir yılda yaşadığımız şeyleri başkası yaşasaydı biraz utanırdı, biraz yüzü kızarırdı. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Bakın, mafya var, mafyaya koruma var, efendime söyleyeyim, 10 milyon euro var, Zindaştı var, Aliye Uzun var, Aliye Uzun, Aliye Uzun; fuhuş var, servis var, genel yayın yönetmeni var. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Değerli arkadaşlar, bakın, pasaport var ya pasaport, birilerinin pasosu hâline gelmiş, pasosu, insan kaçakçılarının pasosu hâline gelmiş. Ama ne yok? Bunların hepsi var, ne yok? Sayın Akbaşıoğlu, savunuyordunuz ya, size söylüyorum: Ahlak yok, utanma yok, ar yok. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Süreniz tamamlandı Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Siz biraz önce savundunuz ya, biraz utandınız mı, bilmiyorum.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Muhammet Emin Akbaşıoğlu.

Buyurun Sayın Akbaşıoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum.

Son maddeyi görüşüyoruz, grubumuz adına değerlendirmede bulunmak üzere huzurunuzdayım.

Şunu öncelikli olarak ifade edeyim ki bu bütçe millî bir bütçedir, 84 milyon insanımızın, milletimizin bütçesidir; gençlerimizin, kadınlarımızın, çocuklarımızın, eli öpülesi yaşlı amcalarımız, teyzelerimizin; çiftçilerimizin, işçilerimizin, emeklilerimizin, memurlarımızın, esnafımızın, tüccarımızın, sanayicimizin velhasıl a'dan z'ye 84 milyon insanımızın bütçesidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hepsini batırdınız, hepsini!

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Devamla) - Ve Allah'ın izniyle bu bütçede umut var, bu bütçede gelecek var, bu bütçede alım gücünü artırmak var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Allah'ın izniyle hepsini batırdınız!

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Devamla) - Asgari ücretle başlayacağız inşallah.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Ne kadar olacak?

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Devamla) - Asgari ücretli kardeşlerimizi sevindirmekle başlayacağız.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Ne kadar olacak?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) - Akabinde, 3600 ek göstergelyi mutlaka geniş spektrumlu bir şekilde ele alacağız.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – 2071’de, 2071’de ele alırsınız!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) - Sözleşmeli personelin durumunu inşallah neticelendireceğiz. Emeklilerin durumunu iyileştirerek bu kapsamda EYT’li kardeşlerimizle ilgili de o konudaki değerlendirmelerimizi de Allah’ın izniyle yapacağız.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne yapacaksınız?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ne zaman?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) - Toplumun bütün kesimlerini rahatlatarak alım gücünü artıracacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Buradan çiftçi kardeşlerimize bir çift sözüm var: Ey, eli nasırlı, bu milletin efendisi olan çiftçi kardeşim! (CHP sıralarından gürültüler)

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Kan ağlıyor kan çiftçiler!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne yapacaksınız? Ne yapacaksınız? Akbaşıoğlu, söyledim ya, bunları da üzerine alınıyor musun?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, rica ediyorum, müsaade edin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Ekilmedik, dikilmedik bir karış yer bırakma, Allah’ın izniyle bu devlet seni yarı yolda bırakmayacak, desteğini tam manasıyla verecek, enflasyonun üstünde alım gücünü ortaya koyacak, desteklemeyi yapacak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Akbaşıoğlu, Aliye Uzun dedim, mafya dedim, rüşvet dedim.

BURAK ERBAY (Muğla) – Traktörlerine mazot alamıyor, gübre alamıyor. Neyi ekecek? Nasıl ekecek?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Değerli ve aziz kardeşlerim, tabii, dediler ki: “Yürütmenin başı tarafsız olmalı.” Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle ilgili hakikat dışı değerlendirmelerde bulunuldu. Şunu ifade etmek isterim: 2017 yılında Anayasa Komisyonu ve Genel Kuruldan sonra milletimizin önüne gelindi ve milletimiz yüzde 53’e varan bir oy oranıyla yeni hükümet sistemini onayladı ve üç yıldır bu sistem caridir. (HDP sıralarından gürültüler)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Diyarbakır’da da yüzde 60’la seçilmişti.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Selçuk Mızraklı nerede? Yüzde 63 oy aldı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Parlamenter hükümet sistemini rafa kaldırdı. Bugün yürürlükte olan sistem Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi. Bu sistemde başbakanlık yok, “Ben başbakan olacağım.” diyenler önce sonuç itibarıyla mutlaka bu sistemi değiştirmeliler ya 400 milletvekilinin oyuyla veya referanduma götürmek suretiyle; bu Anayasa bunu amir. (AK PARTİ ve HDP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Kürtlerin oyu oy değil mi Sayın Akbaşıoğlu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Sonuçta biz niye parlamenter sistemden, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçtik? Çünkü çift başlı yönetim Türkiye’ye iki ileri bir geri adım attırmak suretiyle zaman kaybettirdi. Bu hükümet sisteminde cari oldu bütün darbeler, ekonomik büyük krizler, 3 haneli enflasyonlar, 4 haneli gecelik repo faizleri...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Yakındır, yakındır siz de hiperenfasyona koşuyorsunuz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Şimdi, eski sistemi “iyileştirilmiş ve güçlendirilmiş” demek suretiyle allayıp pullayıp millete “yeni” diye yutturmaya çalışıyorlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ancak eski tas eski hamam, siz aslında millî iradeyi vesayet odaklarıyla değiştirmek istiyorsunuz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Başa döndük başa!

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Millî iradeyi Diyarbakır’da gasbettiniz, Diyarbakır’da.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Vesayet odaklarına kapı aralamak istiyorsunuz. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

AK PARTİ ve MHP’nin, Cumhur İttifakı’nın dışında olan bütün 6 tane, birbirine benzemez parti...

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Van’da gasbettiniz Van’da; millî iradeyi Mardin’de gasbettiniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – ...yamalı bohça ittifakı bir araya gelmiş, “Güçlendirilmiş veya iyileştirilmiş parlamenter sisteme geçeceğiz.” diyorlar.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sayın Akbaşıoğlu, sarayın vesayetini nereye koyalım?

CAVİT ARI (Antalya) – Sensin vesayetçi!

BAŞKAN – Sayın Ari, lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Akbaşıoğlu, senin partin demokrasi garabeti... Yeni vesayet Katar, Katar. Memleketi verdiniz be, memleketi!

CAVİT ARI (Antalya) – Memleketi satıyorsunuz Katarlılara!

(CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bakınız, yerel sistem olarak belediyelerde, biliyorsunuz, belediye başkanını ayrı bir sandıkta, belediye meclis üyelerini de ayrı bir sandıkta seçiyoruz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Diyarbakır Belediyesi belediye değil miydi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Sonuç itibarıyla, devlet yönetiminde de devlet başkanını bir sandıkta... (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, biraz sessiz lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – ...Parlamentoyu, milletvekillerini ayrı bir sandıkta doğrudan millet seçiyor.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Diyarbakır’da Mızraklı’yı kim seçti?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Yani yasama ve yürütmeyi doğrudan millet seçiyor Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde, yargıyı oluşturan çatıyı, Hâkimler ve Savcılar Kurulunu da milletin seçtiği Cumhurbaşkanı ve milletin seçtiği Parlamento belirliyor.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Selçuk Mızraklı’yı kim seçti?

(CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, biraz sessiz...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – İşte, “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” sözü ve “Millet, egemenliğini yetkili organları eliyle kullanır.” sözü anayasal olarak bu şekilde tecelli ediyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biz tam demokrasiden yanayız.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Utanın, utanın; demokrasıcilik oynamayın!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, sessiz...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Biz millet ne diyorsa ondan yanayız. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler) Soruyorum şimdi size: Parlamenter sistemde yürütmenin başı olan Başbakan partili değil mi? Hem bir partinin genel başkanı hem de başbakan değil mi? Kime yutturuyorsunuz? Sizin asıl gayeniz, milletin doğrudan Cumhurbaşkanını seçme yetkisini millettten geri almak, sizin asıl hedefiniz bu; çıkın buraya söyleyin. Cumhurbaşkanını sizin önerdiğiniz sistemde kim seçecek? (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Başkanım, konuşmacıyı duyamıyoruz.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, biraz sessiz...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Siz başbakanı Parlamentonun içerisinde atama yoluyla getirmeyecek misiniz?

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Hadi oradan! Hadi oradan!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Dolayısıyla, tamamen kandırmaca ve aldatmaca içerisindeyiz. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sen kayyumların hesabını ver, kayyumların. Demokrasıcilik oynama orada. Sandıktan bahsedip durma.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, biraz sessiz...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Söyleyeceğimiz çok şey var ama şunu ifade edeyim: Bakın, bizim yeni ekonomik modelimiz...

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Gasp, talan, yolsuzluk!

CAVİT ARI (Antalya) – Antalya Limanı'nı sattınız, ekonomik modeliniz bu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – ...bir, yatırım; iki, üretim; üç, istihdam; dört, ihracat; beş, büyüme.

PERO DUNDAR (Mardin) – 5'li çeteye yatırım yapıyorsun. 5'li çeteye yatırım!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bu kadar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Spekülatörlere ve manipülatörlere, bütün bu noktada milletimizi rencide edenlere gerekli tedbirleri alarak cevaplarını inşallah vereceğiz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Akbaşoğlu, yeni sistemden reisin haberi var mı, sen mi uydurdun?

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, soru işlemi yok.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Şunu söyleyeyim: Kürtlerin düşmanı kimdir?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Akbaşoğlu!

PERO DUNDAR (Mardin) – AKP!

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Kim kayyum atıyorsa odur.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Belediye başkanlarına kayyum atadınız, sizsiniz!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Kürtlerin düşmanı PKK'dır, PKK'ya terör öğütü diyemeyenlerdir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ayna, ayna, ayna! Aynaya bakın! Kim olduğunuzu görün!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Kürtlerin düşmanı “Ermeni soykırımı vardır.” diye en üst karar organlarından karar alanlardır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Herkes şunu bilsin ki Türkiye’de bir tutsak bulunmamaktadır.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Hadi oradan! Söylediğine sen bile inanmıyorsun!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bağımsız ve tarafsız mahkemelerce yargılama sonucunda tutuklu ve hükümlü kimseler bulunmaktadır.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Cemaatin mahkemeleri, şimdi de sizin mahkemeniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Zihnini emperyalistlere kiraya verenler bu ülkenin devletin valisine farklı yakıştırmalarda bulunabilirler.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – 5 bin hâkim, savcıdan bahset.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Onlar, bu devletin ve bu milletin aidiyetini maalesef hissetmeyenler olabilir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 84 milyon insanımız eşit yurttadır; Türk, Kürt, Arap, Acem, Alevi, Sünni fark etmez; Hanefi, Şafii fark etmez; bölücülük yapmaya kalkanlar, milletimizi bölmeye kalkanlar Allah’ın izniyle avuçlarını yalayacaklar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve HDP sıralarından gürültüler) Öğrenmek isteyenler için söyleyeyim: Yavrularımız, çocuklarımız bu vatan topraklarındadırlar elhamdülillah. Biz bu millete âşığız, biz vatanımıza âşığız.

“Şüheda fişkırarak toprağı sıksan, şüheda!

Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda,

Etmesin tek beni vatanımdan dünyada cüda.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) - Yanlış okudu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bizim vatan sevgimiz 57’nci Alay gibi, palaskalarımızı dizlerimize bağlarız, bu ülkeyi kimseye, hiçbir emperyaliste ve emperyalistin uşaklarına asla bırakmayız. [AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP, HDP ve İYİ Parti sıralarından gürültüler, “Bravo” sesleri, alkışlar (!)]

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bravo (!) Bravo (!)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Tebrik ediyorum, muhalefet tarafından da alkışlanmak hakikaten güzel bir duygu.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bravo (!) Helal olsun sana (!) Helal olsun (!)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yola geldiler, yola geldiler.

[CHP, HDP ve İYİ Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar (!)]

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Evet, Sayın Ağbaba “Akbaşoğlu” dediniz, hakkınız kalmasın. [CHP, HDP ve İYİ Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar (!)]

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bravo Akbaşoğlu, helal olsun, bravo (!)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Ben de size Sayın Ağbaba, şunu söyleyeyim: Biz size değil, sizin ağababalarınıza cevap veriyoruz, ağababalarınıza! [CHP, HDP ve İYİ Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar (!)]

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bu da kapak olsun artık, gecenin kapağı olsun hadi.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bakanlıkta boşluk yokmuş.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Değerli ve aziz milletvekilleri, bu arada tabii Sayın Kılıçdaroğlu'nun Millet İttifakı'nın adaylığı da hayırlı olsun, hayırlı olsun, hayırlı olsun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Allah razı olsun! Koçum benim!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Gerçi Urfa'da demiş ki -burada arkadaşlar söylediler- elektrik yok vesaire. Çiftçiye elektrik meselesini gündeme getirdi CHP Grubundan konuşan arkadaşlar. Orada “Urfa Belediyesini verirsiniz elektriği bedava veririz.” demişler. (CHP sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Vereceğiz valla, vermeyen namerttir!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Ya, Adana, Hatay, Antalya sizde, bedava verin kardeşim, elinizi tutan mı var? Evet, ama Nurettin Canikli İstanbul Büyükşehir Belediyesindeki yolsuzlukları, 700-800 milyon lira nasıl usulsüzlük yapıldığını burada ispat etti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, süreniz tamamlandı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bütün bunlar sizin on binlerce işçiyi namus sözü verdiğiniz hâlde çıkardığınız gerçeğini ortadan kaldırmıyor. Önce helalleşmeye bu işçileri geri almakla başlayın. [AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP, HDP ve İYİ Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar (!)]

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bravo Akbaşıoğlu (!) Bravo (!)

BAŞKAN – Gruplar adına söz talepleri karşılanmıştır.

Şimdi...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, 60'a göre yerimden bir söz alabilir miyim?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Başkanım, alkışladığı konuşmada ne sataşma olabilir ya. Alkışladı kendileri ya.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Arkadaşlar, sataşmadan, sonra zaten veriyoruz yani.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Olur mu efendim, adını verdi, adını vererek sataşmada bulundu.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Böyle milletvekilliği de olmaz, böyle tezat da olmaz ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bir şey söylemedim.

BAŞKAN – Hayır, şahıslar adına konuşmaları bitirip yapmıyor muyuz sataşmaları?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Olur mu efendim?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ya, hoşuna gitti, alkışladı ya!

RAMAZAN CAN (Kırkkale) – Başkanım, alkışladıkları konuşmaya karşı söz olur mu ya?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ya, bu ikiyezülülük olarak algılanır.

BAŞKAN – Bitireyim şahıslar adına konuşmaları.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hiçbir anlaşma kalmadı ya!

PERO DUNDAR (Mardin) – Ne anlaşması Başkan ya!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Efendim, adını verdi, “Ağbaba” olarak adını verdi.

BAŞKAN – Ağbaba değil mi soyadı? (CHP sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Ağbaba, bu ikiyüzlülük olarak algılanır, yapmayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Böyle olur, ikiyüzlülük olarak algılanır.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, ismimi vererek sataşmada bulundu.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ben de öyle anladım Başkanım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, şöyle: “Sayın Akbaşoğlu...” demişti, ben de dedim ki: “Sayın Ağbaba...” (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Ne dedi? Ne dedi size, anlamadım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bana ismen hitap ettiği için ben de... “Sayın Ağbaba, biz sizin ağababalarınıza cevap veriyoruz.” dedik, bir şey demedik. (CHP sıralarından gürültüler)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Alkışladı kendisi de...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Biz ona cevap değil, ağababalarına cevap verdik! (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Ama siz de bir iki dakika bekleyin, ben önce Meral Hanım’a söz vereyim, Sayın Beştaş’a...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ya, CHP hem alkışlıyor hem itiraz ediyor.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ya, alkışladılar kendileri, takdir ettikleri konuşmaya niye cevap veriyorlar? Böyle ikiyüzlülük olmaz ki ya!

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, Prof. Dr. Yücel Sayman'ın vefatına, Şırnak'ın Güçlükönak ilçesi Dağyeli köyünde ve Fındık beldesi Gümüşyazı Mahallesi'nde yaşanan elektrik sorununa ilişkin açıklamaları

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Asıl konuşmayı biz yine sözüme sadık kalıp sonra yapacağız, onu söyleyeyim. Akbaşoğlu'nun kendi grubuna karşı da bu kadar antidemokratik ve eşit olmayan yaklaşımını bütün Türkiye gördü, yirmi dakika konuştu ve hiçbir grup üyesine vermeden, Grup Başkan Vekili olarak, son dakikada on dakika, on dakika olarak burada miting konuşması yapıyor, bunu da biz not ettik diyeyim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Şov konuşması.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Çok üzücü bir haber aldık, onu paylaşmak için söz aldım. Sevgili Yücel Sayman, hukuk insanı, insan hakları savunucusu, hepimizin çok sevdiği, değer verdiği bir hukukçu, maalesef kaybettik, insan hakları ve hukukun üstünlüğünde hayatını mücadeleye hakikaten adayan bir insan. Ben öncelikle sevenlerine, ailesine, öğrencilerine ve akademi dünyasına, hukuk camiasına başsağlığı ve sabır diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözünüzü.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Meslek ustalarımızdan olan sevgili Yücel Sayman'ı, Yücel ağabeyimizi unutmayacağız, ona “Güle güle.” demek istiyorum.

Ve bu, bana köylülerin açtığı bir telefon, Akbaşoğlu'nun o şovuna bir karşılık olsun: 2021'in Türkiye'sinde, Şırnak'ın Güçlükonak ilçesi Dağyeli köyünde üç aydır elektrik yok; Fındık'ın Gümüşyazı Mahallesi'nde de bir aydır elektrik yok. İşte, AKP Türkiye'si bu.

BAŞKAN – Kayıtlara geçti.

Sayın Ağbaba, kürsüye buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Sataşmadan iki dakikadır süreniz.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Ceren'den bahset Ceren'den. Terörist Ceren'den bahset!

VI.- SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

6.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, atalarımı sordu, ağababalarımı sordu. Benim ağababalarım Kuvayimilliyeciler, benim ağababalarım Atatürk, benim ağababalarım emperyalizme karşı savaşıyorlar. (CHP sıralarından alkışlar) Benim ağababalarım Kurtuluş Savaşı'nda düşmanla iş birliği yapanlar değil Sayın Akbaşoğlu.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Terörist Ceren'den bahset.

VELİ AĞBABA (Devamla) – Şimdi, bir başka şey, diyor ki: Şanlıurfa'yı verin, altı ay içerisinde Şanlıurfa'ya bedava elektrik vermeyen namerttir. Nasıl vereceğiz? Güneş tarlası yaparak; boş tarlaları, taşlı tarlaları güneş tarlası yapacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Geç, geç, onlar sonradan uydurma. 215 belediyemiz var.

VELİ AĞBABA (Devamla) – Akbaşoğlu, Bursa'da tarla bul, yapalım, Bursa'ya da bedava elektrik verelim. Denizli'yi ver, Denizli'ye de verelim. Türkiye'de kime istiyorsan bedava elektrik vereceğiz. Nerede tarla varsa sizin gibi imara açmayacağız, güneş tarlası yapacağız. O Urfa'ya, o, elektriğini kestiğiniz yoksul Urfa'ya elektriği bedava vermek bizim namus borcumuz. (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sen inanıyor musun buna?

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – İzmir'de niye vermiyorsunuz?

VELİ AĞBABA (Devamla) – Akbaşoğlu diyor ki: “Bu bütçede umut var, bu bütçede gelecek var, alım gücünü arttırmak var, büyüme var.” Ya, Allah aşkına, elinizi vicdanınıza koyun, kim büyüyor?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Tarım arazisine güneş enerjisi kurulmaz, öğren de gel. Sayın Ağbaba, öğren de gel, yine çaktın, yine.

VELİ AĞBABA (Devamla) – Osmanlı döneminde köy olan Katar büyüyor, Katar büyüyor. Katar var ya, bir Emîri var, hani doğan görünümlü şahin var ya, Benjamin Franklin görünümlü Katar Emîri; geldi, ya, almadığı kimse kalmadı, almadığı kimse kalmadı. Katar eskiden Osmanlı'nın küçük köyüydü, şimdi Türkiye'nin tapusunu verdiniz, tapusunu verdiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Bir başka yeni ortağımız var, yeni ortağınız, Birleşik Arap Emirlikleri, hani, 15 Temmuz faili, finansörü. Sizi kim barıştırdı acaba? Sizi kim barıştırdı Birleşik Arap Emirlikleri'yle, bu fotoğraftaki biri olabilir mi?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Kim o?

VELİ AĞBABA (Devamla) – Bakın. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Nebati.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şahsıma ve grubumuza, Katar'a Türkiye'yi peşkeş çekmek noktasında birtakım satışmalarda bulunulmuştur. (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Doğrudur, doğrudur,

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz sayın milletvekilleri, Sayın Grup Başkan Vekilleri. Her çıkan satışmayı sürdürürse ben birleşime ara veririm, onu size söyleyeyim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Başkanım...

BAŞKAN – Satışmaya mahal vermeden, lütfen.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ondan sonra ben de çıkarım.

BAŞKAN – Sataşırorsa...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – 215 belediyeye elektrik verilecek mi Sayın Ağbaba?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Vereceğiz.

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, lütfen satışmayın.

Buyurun.

7.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ'ye ve şahsına satışması nedeniyle konuşması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum.

Ülkeyi kimseye sattığımız yok bizim, bir karış toprağını kimseye satmayız.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, Antalya Limanı'nı on dokuz yıllığına devreden...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bir milimetrekaresi için de canımızı feda etmekten geri durmayız; hiçbir şekilde bu noktada en ufak bir tereddüdümüz söz konusu değildir.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İstanbul'daki AVM'ler zaten Katarlıların ya.

CAVİT ARI (Antalya) – Limanları satıyorsunuz Başkan, limanları.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Mustafa Kemal Paşa İstiklal Mücadelesi'nde “Tam bağımsız Türkiye. Manda ve himaye kabul edilemez. Bağımsızlık benim karakterimdir.” diye nasıl yola çıktıysa, Allah'ın izniyle bizler de ekonomik kurtuluş savaşımızı veriyoruz, biz istiklal ve istikbal mücadelemizi ortaya koyuyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yeni manda, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri. Milyar dolarlar girince kedi gibi oluyorsun, kedi gibi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Tam bağımsız ekonomik kurtuluş savaşını da milletimizle, millet-devlet kaynaşmasıyla Allah'ın izniyle en yüksek başarıya ulaştıracağız ve milletimizin alım gücünü artırarak... (CHP sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne yapacağız? Alacağız, Katar'a vereceğiz, Birleşik Arap Emirlikleri'ne...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – ...zengin millet, zengin birey, güçlü ve büyük Türkiye ve güçlü ve büyük Türkiye'nin öncülüğünde adil ve merhametli yeni bir küresel düzeni de insanlığa inşaallah hediye edeceğiz. Bizim ufkumuz bu, bizim amacımız bu, bizim çalışmamız bu.

Benim de elimde çok görüntü, fotoğraf var; onları göstermiyorum, onları siz bilirsiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Göster, göster Akbaşıoğlu!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Göster, göster!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Sonuç itibarıyla şunu ifade ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Antalya Limanı'nı Katarlılara sattınız Başkanım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Allah'ın izniyle Haziran 2023'te, on dokuz yıldır olduğu gibi, AK Parti ve MHP'nin, Cumhur İttifakı'nın zaferiyle gerekli cevabı millet size verecektir inşaallah. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sandığı getirin o zaman.

CAVİT ARI (Antalya) – Antalya Limanı'nı Katarlılara satıyorsunuz Başkanım. Antalya Limanı'nı on dokuz yıl daha, toplam yirmi beş yılığına Katarlılara satıyorlar.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – Evet, şahıslar adına söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz Sayın Yusuf Ziya Yılmaz'ın.

Sayın Yılmaz, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YUSUF ZİYA YILMAZ (Samsun) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. Bu hararetili tartışmadan sonra benim Ulaştırma Bakanlığı bütçesi üzerinde şahsım adına söz almış olmam ve şahsım adına söyleyeceklerim belki biraz temposu itibarıyla düşük kalabilir diye ben de ses tonumu biraz yükseltmeye çalışacağım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, 2022 yılı Ulaştırma Bakanlığı bütçemizin kara yolları hizmetleriyle ilgili tarihsel gelişimini anlatmam gerekiyor. Osmanlı İmparatorluğu ve cumhuriyet hükümetleri, Osmanlı Sivas Valisi Halil Rıfat Paşa'nın "Gidemediğin yer senin değildir." felsefesiyle, ülkemizi kara yolu, demir yolu, deniz yolu ve hava yolu ağlarıyla donatmaya çalışmışlardı; o günün şartlarında ellerinden geleni yapmışlardı. Başlangıçta yerleşim yerlerini birbirine bağlamak olan bu çabalar daha sonra, kalkınmanın, ekonomik büyümenin zorunluluğu hâline gelmiş, insan topluluklarının refahı, ticari, sosyal ve kültürel gelişimi ancak yollara erişim ve bu yol etrafındaki alanlara hâkimiyetle mümkün olmuştu.

Değerli arkadaşlarım, bir malın pazardaki fiyatının üzerindeki en önemli belirleyici faktör ulaşım giderleridir. İç pazarda veya dış pazarda rekabet ancak lojistik ve ulaşım giderlerinin düşüklüğüyle mümkündür; bu da taşıt işletme giderlerini azaltan standartlarda ulaşım altyapısıyla mümkündür. Bugün, İzmir Otoyolu sayesinde, Balıkesir’den çıkan yüklü bir kamyon Ambarlı’daki lojistik alana veya limana dört saatte ulaşıyor ve bundan on sene öncesine kıyasla yüzde 75 seviyede daha ucuz bir maliyetle mal ve hizmet Ambarlı Limanı’na ulaşıyor; bu da ülke ekonomisine olan katkısı artıyor.

ENEZ KAPLAN (Tekirdağ) – Kaç paraya gidiyor? Fiyatı kaç para?

YUSUF ZİYA YILMAZ (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, İkinci Dünya Savaşı’nın sonunda insanlığın kullanımına sunulan motorlu taşıtlar, hızlı ve konforlu ulaşım ve bunun gerektirdiği yol endüstrisinin geliştirilmesini de beraberinde zorunlu kıldı.

Savaştan sonra, 1950 yılında, kalkınmanın olmazsa olmazı olan ulaşım altyapısını geliştirmek için, çok partili dönemin de ilk amaçlarından biri yol altyapısını iyileştirmek oldu. O zaman iktidar olan Demokrat Parti, dünyada küresel sermayenin de biriktiği Amerika Birleşik Devletleri’nden EXIMBANK kredileri, Marshall kredileri gibi birtakım krediler de alarak hakikaten, ülkemizi, 1950 ile 1960 yılları arasında 60 bin kilometre civarında -belki bugünkü standartlarda değil ama iyi niyetle- bir yol ağına kavuşturdu. Allah onlardan razı olsun, mekânları cennet olsun.

Bugün, 25 milyonu bulan motorlu taşıt sayısı, 1980’li yıllarda 2 milyon civarındaydı. Buna rağmen yılda ortalama 7 bin ölümlü trafik kazası meydana geliyordu; henüz bölünmüş olmayan yollarda zaman ve işletme kayıpları ülkemiz ekonomisinde de bir yükü. 1980 sonrası ülkemiz ekonomisinin dış açılması ve serbest piyasa şartları ulaşım ihtiyacını da büyütmüş; otoyol yapımı ve bu yollardan elde edilecek geçiş ücretleri yeni yol yapımında kullanılacak bir oto finans çözümü için düşünülmüş ancak siyasi istikrarsızlıklar ile ekonomik krizler nedeniyle otoyol hamlesi istenilen seviyeye getirilememiştir. O yıllarda “Otoyol yapalım, bunların elde ettiği oto finansla birlikte devlet yollarını ve diğer bölünmüş yollarımızı da geliştirelim.” düşüncesi vardı ama ilerleyen zaman içindeki istikrarsızlıklar ve ekonomik krizler hakikaten bu amacı kadük etti.

İlerleyen zamanlarda, ekonomisi gelişmiş ülkeler, artan taşıt sayısının getirdiği yüksek standartlarda yollar yapma konusunda başarılı oldular; gelişmekte olan ülkeler ise yol altyapısını ve standartlarını geliştirmek için kaynak arayışına devam ettiler. Hatta, 1990 yılında Madrid’de bir dünya yol kongresinin temel konusu, otomotiv endüstrisinin ihtiyacı olacak bu yolların yapımı için gerekli kaynağın nasıl sağlanacağı olmuştu. İlk defa orada tartışılan yap-işlet-devret ve kamu-özel iş birliği çözümü -yani bundan tam otuz yıl önce- takip eden yıllarda da bütün gelişmekte ve gelişmiş olan ülkelerde kullanılan bir model oldu. Bugün de yaygın bir şekilde dünyada kullanılmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

YUSUF ZİYA YILMAZ (Devamla) - Ulaştırma bütçesinin görüldüğü süre içerisinde, yoğun bir şekilde, muhalefet partilerinin sözcüleri hep “Biz bu modern altyapı hizmetlerine karşı değiliz, biz aslında kullanılan finansman modelinin teminine ve bunun kullanılış biçimine karşıyız.” diyordu, hâlbuki otuz yıldır, dünyanın bütün gelişmekte olan ve bütün altyapısını iyileştirmeye çalışan ülkeleri bunu geliştirmeye çalışıyorlardı.

Değerli milletvekilleri -hatırlar mısınız bilmiyorum, hepimizin hafızalarında vardır- kara yolları güzergâhlarının korkulu rüyası hâline gelmiş geçitler vardı; Ziganalar, Süvari Haliller, Kuskunkıranlar, Yağdonduranlar, Sakaltutanlar, şurada hemen Ankara'nın yakınındaki Kargasekmezler dahi ülkemiz insanının, ulaşım hizmeti içinde olan insanların korkulu rüyası olmuştur. Efsane hâline gelmiş bu dağ geçitleri tüneller ve viyadüklerle geçilerek, yirmi yılda tünel uzunluğumuz 50 kilometreden 590 kilometreye ulaştı, viyadük uzunluğumuz ise 700 kilometreye ulaştı.

Değerli arkadaşlar, iktidara geldiğimiz 2002 yılından bu yana...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yılmaz, sürenin sonuna geldiniz.

YUSUF ZİYA YILMAZ (Devamla) – Son cümlemi söyleyebilirim miyim?

BAŞKAN – Son cümle için açayım.

Buyurun.

YUSUF ZİYA YILMAZ (Devamla) – ...bütün bu hizmetlerin yapımı talimatını veren başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımı sunuyorum. 2002'den bu yana bu talimatların gereğini taçlandırarak yapan Sayın Binali Yıldırım ve onu takip eden bütün Ulaştırma Bakanlarına ve Karayolları teşkilatının bütün genel müdür ve her kademedeki Karayolcu kardeşlerime şükranlarımı sunuyorum.

2022 yılı bütçemizin ülkemize hayırlar getirmesini bütün içtenliğimle diliyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci söz Sayın İbrahim Halil Oral'ın.

Buyurun Sayın Oral. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerine aleyhte söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, sizlere iktidarın milletin parasıyla milleti nasıl yerinden, yurdundan ettiğinden ve edildiğinden bahsetmek istiyorum. Bitlis Dere Üstü İslah Projesi'nin nasıl bir yıkım ve göç dalgası yarattığını da anlatmak istiyorum sizlere. Bütçe görüşmelerinden önce bölgedeki esnaf tanıdıklarımı arayıp son durumu sorduğumda duyduklarımınla dehşete düştüm. Bir kardeşim dedi ki: “Sadece 65 aile buradan kalkıp Aydın'ın Nazilli ilçesine göç etti. İstanbul, Antalya ve Manisa'ya göç edenlerin ise hesabı dahi yok.” Peki, bu insanlar doğdukları, büyüdükleri topraklardan neden göç etmişlerdir? Çünkü nesillerdir ekmek parası kazandıkları dükkânları, iş yerleri başlarına yıkılmıştır, kendilerine bir alternatif de sunulmamıştır. Bazı esnaf dostlarımız ise Rahva tarafında dükkân açtıklarını ama iş yapamayıp kapatmak zorunda kaldıklarını ifade etmişler. Kısacası “dere ıslahı” diye yıkılan aslında dükkânlar değil, Bitlis ekonomisinin ta kendisidir.

Değerli milletvekilleri, dün tütün fabrikalarının kapatılmasıyla göç veren Bitlis, bugün de dere çevresinin yıkılmasıyla göç veren bir şehir hâline gelmiştir. TÜİK'in -yani Tayyip Bey'i üzmeyen istatistik kurumunun- verilerine göre, Bitlis 2002'den beri neredeyse her yıl, aldığından daha fazla göç vermiştir. Yine, TÜİK verilerine göre Bitlis, Hakkâri, Van ve Muş'la birlikte en yoksul, en düşük gelirli şehirlerimiz arasında yer almıştır. 1999'da benim de içinde bulunduğum 4 milletvekiliyle şehrimizi temsil etmekteydik, bugün Bitlis 3 milletvekiliyle temsil edilmektedir, bu gidişle 2 milletvekiline düşecektir. Kısacası Bitlis her alanda geri kalmıştır. Bitlis âdeta ölümü yaşayan kent durumundadır. Yazık, günah değil midir bu güzel şehre? “Tarihî dokuyu ortaya çıkaracağız, dereyi ıslah edeceğiz.”

bahanesiyle ticari tarihi bin yılı geçmiş bir bölgeyi, istişare etmeden, alternatifler sunmadan, yangından mal kaçırır gibi talan eden AK PARTİ iktidarı olmuştur. Bitlisli esnafı işinden ve dükkânından eden AK PARTİ iktidarı olmuştur. Yıkıma karşı çıkan esnafın camlarını kıran, dükkânlarını, elektriğini, gazını kesen maalesef AK PARTİ iktidarı olmuştur. Bu yıkıma karşı da Bitlis’i cadde cadde, sokak sokak gezip esnafın yanında olan İYİ Parti kadroları ve Sayın Genel Başkanımız Meral Akşener Hanımefendi olmuştur. Bu kürsüden, Bitlisli hemşehrilerim adına, dere üstü yıkımıyla başından sonuna kadar ilgilenen Genel Başkanımıza teşekkür etmeyi bir borç biliyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, Bitlisliler, derenin ıslahına asla karşı değildir, plansız, programsız yıkıma ve yıkım metoduna karşıdır ama iktidar Bitlislinin sesini duymadı. Şimdi de altı ay ertelenen Tütün Kanunu’nun yaratacağı yeni sorunları dile getirmemizi istiyorlar. İçinde bulunduğumuz ekonomik şartlarda bu kanun, tütüncüye “Tütün ekme.” demekten başka bir şey değildir. Dünyaca ünlü kalitesi olan Bitlis tütünü bitme noktasına gelmiştir maalesef. Fabrikası elinden alınan, uluslararası sigara kartellerine ezdirilen Bitlis tütüncüsü bir çıkış yolu aramaktadır. Bitlisliler, millet bahçesi ve parktan önce fabrikalarını ve dükkânlarını geri istemektedirler. Bitlisliler şehirlerinde göç etmeden gelişmek istemektedirler.

NECİP NASIR (İzmir) – Ya, yaptıkları organize sanayiye kendin niye görmüyorsun? Ne zaman gittin en son Bitlis’e?

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Ben, Sayın Başkanım, sizden daha önce gittim.

NECİP NASIR (İzmir) – Kendin de inanmıyorsun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Ben sizden daha önce gittim ve 6 kez Bitlis’i sokak sokak, cadde cadde, bütün samimiyetimle söylüyorum, gezdim.

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Bu kürsüden söylediklerinizin tamamı yanlıştır, ben sizi kınıyorum. İbrahim Bey, gerçekten sizi kınıyorum. Ben sizi kınıyorum, bu kürsüden söylediklerinizin hepsi yalan ve yanlış. Ayıp oluyor!

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Sayın Başkanım...

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Bu milleti aldatma, sana yakışmıyor, gerçekten yakışmıyor. Gel Bitlis’e, gel milletvekili aday ol.

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Ben, Bitlis esnafına gittim. Bitlis’e sizin de beraber olmanız için giderim ve hazırım.

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Ayıptır, bak, sana yakıştıramıyorum, ilk defa söylüyorum, yakıştırmıyorum.

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Milletin, kamuoyunun önünde söz veriyorum.

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Ayıptır, ayıp! Gel, bir dahaki sefere Bitlis’e gel. Bitlis’e gel.

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Bitlis’e sizinle beraber gitmeye hazırım, hemen yarın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Ayıptır sana, yapma bunu! Yakıştıradım sana!

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Esnaf ve iş adamı kardeşlerimiz, özellikle vergi ve idare mahkemesi olmamasından şikâyetçidirler. Bitlis ve Muş’u kapsayacak bir vergi ve bir idare mahkemesi kurulmasını Bitlisliler adına talep ediyorum.

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Kimin adına konuşuyorsun? Neyin adına konuşuyorsun?

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Ben Bitlisliler adına talep ediyorum; siz Bitlislileri temsil etmiyorsunuz kardeşim.

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Sen kimin adına konuşuyorsun? Yakıştı mı yani?

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Değerli milletvekilleri, buraya çıkan her milletvekili bütün milletin milletvekilidir.

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Vallahi Bitlis’e almazlar seni.

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Ben Bitlis’in toprağının evladıyım.

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Ahlat’a, Bitlis’e seni almazlar.

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Değerli milletvekili, ben gideceğim ve Bitlis’e kime almadıklarını göreceğim.

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Almazlar, sizi almazlar.

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Sizinle beraber...

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Almazlar sizi.

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Değerli kardeşim, işte, beraber gidelim, eğer gücünüz yetiyorsa beraber gidelim. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Ya, ben oradayım, orada, sizi almazlar.

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Değerli milletvekilleri, her ne kadar konuşsalar da ben buradan Bitlisliler adına konuşacağım ve Bitlislilerin derdini dile getireceğim arkadaşlarım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Kısacası, Bitlislilerin derdi çoktur, bizim derdimiz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Süreniz tamamlandı Sayın Oral, teşekkür ederiz.

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Ben size ilave süre verdim.

ERHAN USTA (Samsun) – Ama çok kesildi Sayın Başkan.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Hocam, Ankara’ya bakmıyorsunuz Hocam.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bir dahaki sefere hazırlığımı yap. Bir dahaki sefere almazlar sizi Bitlis’e.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Biz proje değil, ranta karşıyız. Bu sebeple, Bitlis’te siyaset yapan arkadaşları da örnek almaları için hayırsever iş adamı Sayın Ahmet Eren Bey’i göstermek istiyorum. Bu vesileyle hem üniversiteye verdikleri katkı hem de şehrin eğitimine destekleri için Ahmet Eren Bey’e Bitlisliler adına teşekkür ediyorum.

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Mesaj mı gönderiyorsun?

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Bir konuyu da Karayolları işçilerine söz verdiğim için gündeme getirmek istiyorum: Karayollarında çalışan kadro lu skala farkı işçilerinin feryadına kulak veriniz ve ücret durumlarını düzeltiniz diyorum.

Bu düşüncelerle saygılarımı sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Oral.

Sayın milletvekilleri, 13’üncü madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, tutanaklara geçmesi açısından bir şey ifade etmek istiyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sana mı sataştı, ne oldu?

BAŞKAN – Buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Cemal Bey, arzu ederseniz, ben huzurda söylüyorum, Bitlis’e beraber gidelim.

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Yakıştıramadım, vallahi yakıştıramadım size.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Hayır, Bitlis’e beraber gidelim.

BAŞKAN – Sayın Oral, müsaade eder misiniz.

Sayın Oral, lütfen...

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Ankara’yla ilgili konuş. Bak, Ankara seni bekliyor. Ne var Ankara’yla ilgili, Ankara milletvekilisin?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Adam her hafta orada.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Ankara’nın esnafını dolaş. Bitlis’e gideceğine buraya baksaydın.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

9.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, yani hakikaten ben böyle bir şeyde araya girmek istemezdim ama şöyle bir şey var: Yani Bitlis’e 3 defa da ben gittim. Bitlis’te bir defa hakikaten insanların çok mağdur olduğu, 740 tane iş yerinin yıkıldığı bir meydan çalışması meselesi var. Konunun detayına girecek değilim ama biz Bitlislilere gittik, Bitlislilerle beraber olduk. Ve Bitlisli esnaf bundan son derece şikâyetçi, oradaki halk da son derece şikâyetçi. Şimdi, bunu bilmeden oradan İbrahim Halil Bey’e laf atulmasını hiç yakışıklı bulmadığımı söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Ama herkes birbirine laf atıyor Sayın Usta, yapmayın.

ERHAN USTA (Samsun) – İkincisi; İbrahim Halil Bey, hani, şimdi kendisi söyleyemez, “Sen kaç defa gittin, gidebilir misin?” falan...

BAŞKAN – Bitlisli kendisi.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – “PKK’ya destek veriyorlar.” diye orada yediler fırçayı, fırçayı orada yediler.

ERHAN USTA (Samsun) – İbrahim Halil Bey 6 defa gitti, kendisi Bitlisli zaten ve emin olun, Bitlis’te İbrahim Halil Bey’e karşı çok müthiş bir sevgi var.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – “PKK’yı destekliyorsunuz.” diye orada yediler fırçayı.

ERHAN USTA (Samsun) – Umarım ve temenni ederim ki AK PARTİ’li milletvekilleri de Bitlis’in sokaklarında dolaşabilsin, Bitlis’in sokaklarında biz o kadar gezdik, bir AK PARTİ’li milletvekili ve teşkilat göremedik.

Teşekkür ederim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Usta.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, konuşmalar tamamlandı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Sayın Başkanım, hatip Meclisi yanılmıştır, yanlış bilgi vermiştir. Söylediklerinin hepsi yanlıştır. Bitlis’le ilgili gerçek bilgi vermemiştir.

BAŞKAN – Açayım mikrofonunuzu.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Neyi yanlış bilgi vermiş? Bizim de Bitlis Milletvekilimiz konuşsun.

BAŞKAN – Yerinizden bir dakika söz veriyorum.

Buyurun.

10.- Bitlis Milletvekili Cemal Taşar’ın, Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral’ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin 13’üncü maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz önce konuşan hatip arkadaşımız Bitlis’e neden bu şekil davrandığını anlayamıyorum, kendileri Ankara Milletvekili ama herhâlde bir yerden bir şeyler kapmaya çalışıyor.

Bitlis’te -daha önceki konuşmamda da söyledim- dere üstüne yapılan iş yerleri vardı. Biz Kastamonu’da gördük, aynı şeyi yaşamama adına Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatıyla 700 tane iş yeri yaptık. Yaptık, oradadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar).

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, hayır. Yok öyle bir şey. Hepsi kapanıyor iş yerlerinin.

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Sonra da bunların –bütün iş yerleri– en üst düzeyde istimlaklerini yaptık, paralarını verdik.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır.

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Belli bir grup var; sizi konuşturan, burada sözleri söyleten bir grup var.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, hiç öyle bir şey yok. Tamamen gerçek dışı beyanlarda bulunuyorsunuz.

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Allah’ın izniyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Taşar, teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, hiç öyle bir şey yok.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitlis Vekilimiz...

BAŞKAN – Teşekkür ettim Sayın Taşar.

ERHAN USTA (Samsun) – Tamamen gerçek dışı beyanlarda bulunuyorsunuz. Tamamen gerçek dışı beyanlarda bulunuyorsunuz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, ama bugün yani bütçeyi mi konuşuyoruz, Bitlis’i mi konuşuyoruz? Yapmayın yani.

Buyurun Sayın Gaydalı.

11.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı'nın, Bitlis Milletvekili Cemal Taşar'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, hamasi nutuklarla oradaki gariban insanları mağdur ettiler. Bunu kapatamazsınız, kusura bakmayın.

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Ya, bir çiviniz var mı orada? Allah aşkına ya!

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Orada... Birak çivi mi miyi ya!

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Sizin yaptığınız bir şey mi var orada? Milleti karıştırmaktan başka yaptığınız bir şey mi var? İlla konuşayım mı? Yapmayın bunu ya.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) - Bütün insanların evini yıktınız, çividen bahsediyorsunuz. Vazgeç ondan, vazgeç! İnsanları mağdur ettiniz ve insanları perperişan hâlde bıraktınız bu kış günü.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ya, insanları siz perişan ettiniz.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Sen konuşma oradan, hadi!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sus, sen konuşma be!

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Terbiyesiz adam!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sen terbiyesizsin!

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Sana ne oluyor?

BAŞKAN – Sayın Gaydalı, lütfen... Sayın Gaydalı...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Terbiyesiz sensin! Terbiyesiz, ahlaksız! PKK'nın taşeronu!

BAŞKAN – Sayın Kırkpınar... Sayın Gaydalı...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Şimdi... Mağdur ettikleri insanların karşısına böyle kalkıp...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ne yaptınız siz bugüne kadar? Ahlaksız!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, “Terbiyesiz!” diye ifade edemez.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Yahu, yaptıklarınızı...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hakaret mi etsin bize?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bir sözünü bitirsin ya.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sözünü geri alması lazım, “Terbiyesiz.” diye bir şey olamaz.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Onu zaten tartacak Bitlisliler.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sözünü bitirsin.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Bitlisliler onu tartacak, önümüzdeki seçimde göreceksiniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Terbiyesiz.” diyemez.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Niye diyemez ya? Terbiyeye davet ediyor, ne var?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Terbiyeye davet... “Terbiyesiz.” bir hakarettir, hakaret.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Konuşmasın, o da dinlesin. Dinlesin ya, bir saatten beri konuşuyor bilip bilmeden. Çıksın kürsüde konuşsun.

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Konuşup konuşmayacağımı sana mı soracağım!

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, Sayın Taşar Sayın İbrahim Halil Oral’a “Orada bir şey kapmaya çalışıyorsunuz.” diye ağır bir ithamda ve sataşmada bulundu.

BAŞKAN – Fark etmez canım, kendisi de “Hiçbir yere gitmiyorsunuz, yani Bitlis’e uğramıyorsunuz.” dedi.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır... Hayır...

BAŞKAN – Bu sataşma sayılmaz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Eğer sataşma arıyorsak orada “Terbiyesiz adam!” diye bağırdı. Normalde benim cezaî işlem yapmam lazım, disiplin uygulamam lazım.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, bu ayrı bir şey.

BAŞKAN – Yapmayın lütfen Sayın Usta, rica ediyorum...

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, Sayın Başkan, “Bir şey kapmaya çalışıyorsunuz.” Ne kadar...

BAŞKAN – Canım ne var bunda?

ERHAN USTA (Samsun) – Çirkin bir ifade.

BAŞKAN – Herkes tabii ki siyasette bir şey kapmaya çalışır, pozisyon almaya çalışır, güçlenmeye çalışır.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, bu öyle söylenmez ama.

BAŞKAN – Bu, hakaret olur mu?

ERHAN USTA (Samsun) – Arkadaşlar, böyle söylenmez.

BAŞKAN – Rica ediyorum... Lütfen...

ERHAN USTA (Samsun) – “Bir şey kapmak” ne demek? Çok çirkin bir ifade.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Devam!

ERHAN USTA (Samsun) – Bunu yakıştıramıyoruz kendisine.

BAŞKAN – Rica ediyorum Sayın Usta, lütfen...

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, hiç olmazsa yerinden arkadaşına...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Devam!

BAŞKAN – Sayın Usta, bakın, bunu uzatmanın bir anlamı yok. Normalde kapanmış bir sırada siz söz istediniz, Grup Başkan Vekili olarak söz verdim, Bitlis üzerinden siz devam ettirdiniz. Yapmayın, rica ediyorum ya! Yani on iki saatlik çalışmanın sonunda bunu yapmanın bir anlamı yok ki. Rica ediyorum...

(AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, biz sözlerimizi şimdi mi kuracağız, sorulardan sonra mı?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Devam, devam!

BAŞKAN – Size sonra söz vereyim canım, en son. Bence, hatta oylamayı da yapalım, milletvekillerimiz de rahat gitsinler. Sonra, biz baş başa görüşme yapalım. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yok, biz şimdi alalım.

BAŞKAN – Yani bunda bir şey yok ki, tamam. Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim ama şimdi değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İşiniz varsa vekil olmayın, aceleniz varsa gelmeyin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Zorla mı vekil yaptık sizi?

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, konuşmalar tamamlandı.

Soru-cevap işlemi yok.

Şimdi 15 milletvekilimize yerlerinden değerlendirme yapmak, soru sormak için sırasıyla söz vereceğim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, sabahki anlaşmamız hâlâ geçerliyse ihlal edildi.

BAŞKAN – Geçerli.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bütün konuşmalar bittikten sonra, sorudan önce biz değerlendirmesini yapacağız.

BAŞKAN – Soru-cevap dâhil canım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Soru-cevaptan sonra... Soru-cevaptan sonra...

BAŞKAN – Tamam, oylamayı yapmayacağım. Soru-cevap işlemi yapıp sonra da sizlerin değerlendirmelerini alacağım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne demek değerlendirme?

BAŞKAN – Ya, soru işlemi değil, işte, milletvekillerine söz veriyorum şimdi.

HASAN TURAN (İstanbul) – Başkanım, oylama yapın. Grup Başkan Vekillerimizle sonra değerlendirme yaparsınız.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Başkanım, sizi destekliyoruz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çepni.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

12.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 1991 yılında kabul ettiği 172 sayılı "Turizm Çalışanlarının Çalışma ve Yaşam Koşullarının İyileştirilmesi" başlıklı Uluslararası Sözleşmesi'ne, pandemi sürecinde sanatçıların mali açıdan desteklenmesiyle ilgili bir çalışmanın olup olmadığına, "av turizmi" adı altında gerçekleştirilen hayvan katliamlarına, Ayvalık'ta 2'nci kez çöken demir zenginleştirme tesisine ilişkin açıklaması

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 1991 yılında kabul ettiği 172 sayılı -Turizm Çalışanlarının Çalışma ve Yaşam Koşullarının İyileştirilmesi başlıklı- Uluslararası Sözleşme'sini ne zaman imzalayacaksınız?

Pandemi sürecinde intiharlarla sonuçlanan, sıkıntılar yaşayan sanatçıların mali açıdan desteklenmesiyle ilgili bir çalışmanız var mıdır?

"Av turizmi" adı altında gerçekleştirilen hayvan katliamlarından ne zaman vazgeçeceksiniz?

Ayvalık'ta yaşanan felakette demir zenginleştirme tesisi atık deposu bir yıl içerisinde 2'nci kez çöktü. Üç gün geçmesine rağmen, Bakan Kurum susuyor. Soruyoruz: Tesisi neden ÇED sürecinden muaf tuttunuz?

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

13.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Diyanet İşleri Başkanlığının 2022 yılı bütçesinin hayırlı olmasını dilediğine ve Diyanet teşkilatında yıllarca hizmet eden 26'ncı ve 27'nci Dönem Kahramanmaraş Milletvekili merhum İmran Kılıç'ı hayırla ve rahmetle yâd ettiğine ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Diyanet İşleri Başkanlığımızın 2022 yılı bütçesinin Diyanet İşleri Başkanlığımız, ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyorum.

Diyanet İşleri Başkanlığı, İslam dininin itikat, ibadet ve ahlak esaslarıyla ilgili işleri yerine getirmek, halkımızı doğru dinî bilgiyle aydınlatmak, ibadet yerlerini yönetmek üzere kurulmuştur. Değişmeyen temel görevi dinimizin aydınlık mesajını halkımıza ulaştırmak olan Diyanet İşleri Başkanlığımızın her kademesinde çalışan mensuplarını tebrik ediyorum. Bu vesileyle, Diyanet teşkilatında yıllarca hizmet eden ilim, irfan ve tevazusuyla hepimizin gönlüne taht kuran, kısa bir süre önce Rahmetirahman'a kavuşmuş olan 26'nci ve 27'nci Dönem Kahramanmaraş Milletvekilimiz merhum İmran Kılıç Hocamızı hayırla ve rahmetle yâd ediyor, mekânı cennet olsun diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Güzel... Yok.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ya, bana söz verilecekti Başkan.

BAŞKAN – Efendim?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Değiştirilmişti.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Kemalbay'a söz verilecekti.

BAŞKAN – Sayın Güzel yok. Bize bildirilen bir şey yok burada.

Sayın Girgin...

14.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, kamudaki taşeron işçilerin kadro sorununa ve 4/C'den 4/B'ye geçen özelleştirme çalışanlarının yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kamudaki tüm taşeron işçilerin “ama”sız, “fakat”sız asli kadroya alınacağı açıklandı ancak hâlen on binlerce işçi taşeron işçi olarak çalışmaktadır. Belediyelerde iş yapan taşeron işçiler belediye şirketine alındı, özlük hakları sınırlı tutuldu. Kamu İktisadi Teşekküllerinde binlerce işçi hâlen taşeron firma çalışandır. Karayollarında 14 bin, PTT’de 17 bin işçi taşeronda kaldı. Hava yolları, Demiryolları, Tarım ve Orman, Millî Eğitimdeki taşeron işçiler görmezden gelindi. Yüzde 70 hizmet alım sözleşmesi taşeron işçiler için ayırım ve ceza gibi uygulandı. İşçilerin tümüne kadro hakkı verilmesi için çalışma var mıdır?

4/C'den 4/B'ye geçen özelleştirme çalışanları tam 4/B haklarına sahip olamamış, 4/B içinde 4/C yaratılmıştır. 4/B'li özelleştirme çalışanları tam 4/B haklarına sahip olmalıdır. Yapılan haksızlığı ve mağduriyeti gidermek için bir çalışma var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Ömer Öcalan...

15.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, bölgede yapılan kazılarda isim değişikliği ve asimilasyon politikalarıyla Kürt halkının ya da bölge halklarının tarihinin değiştirilemeyeceğine ilişkin açıklaması

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, sorum Kültür Bakanlığına olacak. Şunu belirtmekte yarar var: 21'inci yüzyılda Kürt halkı kültürel soykırım kışkıncısından geçmektedir. Bakınız, birçok yerde yapılan kazılarda isim değişikliğine gidiliyor. Bakınız, Ergani Çayönü'nde yapılan kazılarda bölgenin ismi Koteberçem'dir; Göbeklitepe'nin ismi Xirapreşk köyü, Girê Miraza'dır. Aynı zamanda, Hasankeyf on iki bin yıllık bir tarihe sahiptir. Maalesef bölgenin halklarının tarihi göz önünde bulundurulmadı ve Kürt halkının bir kültürel soykırım kışkıncında olduğunu belirtiyoruz. Bunları dikkate almakta yarar var. İsim değiştirerek asimilasyon politikalarıyla Kürt halkının tarihini ya da bölge halklarının tarihini değiştiremezsiniz. Bu ucuz şeylerden kaçınmak lazım, teknik şeylere takılmamak lazım. Bölgenin ismi Kürt ismiyse Kürt ismi kalır.

BAŞKAN – Sayın Levent Karahocagil...

16.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, 5 Bin Köye 5 Bin Gelir Getirici Orman Projesi'ne ilişkin açıklaması

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Son on sekiz yılda dünyadaki orman varlığı azalırken ülkemiz orman varlığını artıran nadir ülkelerden biri olmuştur. 5 Bin Köye 5 Bin Gelir Getirici Orman Projesi kapsamında bugüne kadar 5.390 adet köyde 17 milyon adet gelir getirici tür, fidan toprakla buluşturulmuştur. Türkiye, en çok ağaçlandırma yapan ülkeler sıralamasında Avrupa'da 1'inci, dünyada ise 6'ncı sırada yer alıyor. Hedefimiz 2023 yılının sonuna kadar toplamda 7 milyar fidanın toprakla buluşmasını sağlamaktır. Bu kapsamda, 64 ilde 7 milyon hektar alanda, 265 adet ovamızda Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı kararlarıyla koruma altına aldık. 2021 sonuna kadar Amasya'mızda 2 milyon 15 bin, tüm Türkiye'de ise 252 milyon fidan dikilecektir.

BAŞKAN – Sayın Kemal Bülbül...

17.- *Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, Adıyaman'ın Kahta ilçesine bağlı Nemrut Dağı güzergâhında Arsemia turistik alanında "restorasyon" adı altında yapılan inşaat çalışmasına ve 1996 yılında Birleşmiş Milletler tarafından Katalonya'nın başkenti Barselona'da ilan edilen Dil Hakları Evrensel Bildirgesi'ne Türkiye'nin taraf olmamasının sebebini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması*

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Adıyaman'ın Kâhta ilçesine bağlı Nemrut Dağı güzergâhında Arsemia turistik alanında -ki Arsemia'nın iki bin beş yüz yıllık bir geçmişi var- şu anda "restorasyon" adı altında hilti ile beton ve demirle bir inşaat çalışması yapılmaktadır. Bu konuda Kültür Bakanlığının bir bilgisi var mıdır? Aynı çalışmaya Cendere Köprüsü de dâhil edilmiştir.

Bir başka sorum: 1996 yılında Birleşmiş Milletler tarafından Katalonya'nın başkenti Barselona'da Dil Hakları Evrensel Bildirgesi ilan edilmiş, Türkiye'nin taraf olmamasının sebebi nedir? Bu yönde bir çalışma var mıdır? Zira dil hakkı Türkiye'de çokça ihlal edilen ve üzerine spekülasyon yapılan ve hatta suç işlenen bir konudur.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Topal...

18.- *Hatay Milletvekili Serkan Topal'ın, Hatay'da hazine arazisi üzerine evlerini yapan vatandaşların yaşadığı mağduriyete ve Belen-Antakya Otobanı ile Hassa Tüneli'nin akibetini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması*

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Cumhurbaşkanına sesleniyorum: Bir talimat da Hatay için versin. Sayın Bakanlara da soruyorum: Hatay'da on yıllardır hazine arazisi üzerinde evlerini yapan vatandaşlarımız mağdur; ecrimislini ödemelerine rağmen bir türlü tapusunu alamıyor; yazıktır, günahtır. Bakanlara sesleniyorum: Ne zaman vereceksiniz tapusunu? Sadece tapu istiyorlar. Ayrıca, Belen'den Antakya'ya otoban tamamlanacak mı, tamamlanmayacak mı? Hassa Tüneli ne oldu? Bu konularla ilgili de AK PARTİ Hatay Milletvekillerinden destek bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

19.- *Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, dar ve sabit gelirlilerin yaşadığı geçim sıkıntısına ve emekliler, asgari ücretliler, emeklilikte yaşa takılanlar ve taşeron işçilerin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması*

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Paramızın değeri düşüyor, dolar tırmanıyor, her gün her ürüne zam geliyor. Hesapsız kitapsız faiz düşürme uygulaması ekonomiyi altüst etti. Dar ve sabit gelirliler "Nasıl geçinelim?" diye kara kara düşünüyor. Ekmek 3 lira, simit 3,5 lira oldu. Halk Ekmekten ucuzca ekmek almak için kuyruklar uzuyor. Esnaf, çiftçi, çalışan, işsiz, atanamayan, emekli, engelli mutsuz. En azından bu sorunlu süreçte emekliler için intibak düzenlemesi yapmayı düşünüyor musunuz? Asgari ücret tutarı kadar tüm ücretleri vergi dışı bırakmayı düşünüyor musunuz? Emeklilikte yaşa takılanların gasbedilen haklarını geri vermeyi düşünüyor musunuz? Hizmet alım sözleşmesinde yüzde 70'e takılıp taşeronda kalanlara kadro vermeyi düşünüyor musunuz? AKP olarak, sorunları çözme vasfını yitirdiğiniz için bir halk oylaması da olan acil seçime gitmeyi düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Mehmet Ali Çelebi...

20.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, doktorlara ve dış hekimlerine yapılan kısmi iyileştirmenin diğer tüm sağlık çalışanlarını ve veteriner hekimleri de kapsamı gerektiğine ilişkin açıklaması

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Doktorlara ve dış hekimlerine yapılan kısmi iyileştirmenin diğer sağlık çalışanlarını kapsayacak şekilde genişletilmesi için Hazine ve Maliye Bakanlığından görüş istendiğini biliyor, olumlu buluyoruz. Veteriner hekimlerimiz de maaşlarını sağlık hizmetleri sınıfından almaktadır. Bu durum ortadayken sağlık çalışanı olarak sadece Sağlık Bakanlığına bağlı personelin kabul edilmesi tezettir, adaletsizliktir. Memleket Partisi olarak çağrıda bulunuyoruz. İyileştirme kapsamına hemşirelerimiz, diğer tüm sağlık çalışanlarımız ve ayrıca veteriner hekimlerimiz de dâhil edilmelidir, adil olan budur. Bu konu ivedi Genel Kurul gündemine gelmelidir diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

21.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, ihracatta kırılan rekorların fındık ihracatı için söz konusu olmadığına ilişkin açıklaması

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin üretime ve ihracata dayalı ekonomi anlayışı, Ticaret Bakanımız Sayın Muş'un çalışkan kişiliği Bakanlığımıza da yansımış, ülkemiz cumhuriyet tarihinin ihracat rekorlarına imza atmıştır. Ancak bu durum fındık ihracatı için söz konusu değildir. Buradan Bakanlığımıza sormak istiyorum: 2021 yılında fındık ihracatından kaç milyar dolar gelir bekliyorsunuz? Fındık ihracatından elde ettiğimiz gelirlerde son yıllarda yaşanan düşüşün sebepleri nelerdir? Fındık ihracatının kabuklu ve iç fındık olarak değil de son mamul olarak yapılabilmesi için Bakanlığımızın bir çalışması var mıdır? Fındık ihracatında spekülasyon faaliyetlerinde bulunan yabancı firmalarla ve yerli iş birlikçi firmalarla alakalı Bakanlığımız inceleme ve takibat yapmakta mıdır?

BAŞKAN – Sayın Hüseyin Avni Aksoy... Yok.

Sayın Ali Muhittin Taşdoğan...

22.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan'ın, Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP) ile verilen hizmetlere ve ASDEP programı kapsamında çalışan personelin 4/D işçi statüsü kapsamında kadroya alındığına ilişkin açıklaması

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, aile ve bireylerin sosyal sorunlarının daha hızlı tespiti ile sosyal hizmetler ve sosyal yardımlar başta olmak üzere kamu hizmetlerine daha hızlı erişimi sağlamak amacıyla kurulan Aile Sosyal Destek Programı yani ASDEP, alanında uzman 3 bin görevlisiyle 81 ilde hane hane dolaşarak sosyal yardım ve sosyal hizmete ihtiyacı olan vatandaşlarımızı tespit etmekte; durumlarına uygun hizmetlerden yararlanmalarını, ailelere eğitim, rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin verilmesini sağlamaktadır. ASDEP programı kapsamında çalışan personel 696 sayılı Cumhurbaşkanlığı KHK'siyle 4/D işçi statüsü kapsamında kadroya alınmıştır. 4/D işçi statüsünde çalışan meslek elemanlarından oluşan ASDEP personeli hak kayıplarının artmaması ve iş barışının sağlanabilmesi adına 4/D işçi statüsünden aynı görevi yaptıkları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ataş...

23.- *Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, Kayseri Büyükşehir Belediyesinin Belediye Meclisinde bulunan Meclis kürsüsünü Millet İttifakı Meclis üyelerini susturmak için kaldırdığına ilişkin açıklaması*

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Belediye Meclisinde otuz üç yıldır bulunan Meclis kürsüsünü sırf Millet İttifakı Meclis üyeleri konuşmasın diye kaldırdı. Bu mu sizin ileri demokrasi anlayışınız, bu mu sizin gönül belediyeciliği anlayışınız? Milletten oylarıyla seçilmiş, gücünü milletten alan Meclis üyelerimizi kimse susturamaz. Kayseri’de vatandaşın takdirini kazanmış İYİ Parti Meclis üyeleri kürsü olmadan da vatandaşın sorunlarını dile getirir, o sorunlarının sonuna kadar takipçisi olur. Sayın Belediye Başkanına tavsiyem, milletin kürsüsünü kaldıracağınıza seçim döneminde verdiğiniz sözleri tutun, çarşıya pazara çıkın vatandaşı dinleyin, vatandaşın sorunlarına çözüm üretin, hizmet üretin. AKP Belediye Başkanı, Meclisinde kürsü olmayan ilk ve tek şehir olarak tarihe Kayseri’yi geçirmiştir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Hacı Özkan... Yok.

Sayın Hüseyin Yıldız...

24.- *Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, Aydın-Denizli otoyol çalışması sebebiyle işi alan firmanın kamulaştırma konusunda vatandaşa yaşattığı mağduriyete ilişkin açıklaması*

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sizin aracılığınızla Ulaştırma Bakanına birkaç soru soracağım. Aydın ve Denizli arasına otoyol çalışması başladı. Bu işi alan mevcut firma, maalesef, kamulaştırmada vatandaşı zor durumda bırakıyor. Vatandaşın yerini tespit etmeden, fiyat vermeden, gece gelip zeytinlerini ve incir ağaçlarını kesiyor. Buharkent, Kuyucak, Nazilli ve o bölgede vatandaşa hiçbir kuruş ödemediği mevcut yerlerini hemen işgal etmişler. Bununla ilgili Sayın Bakandan şunu istiyoruz: Bunu, komisyonun, Karayolları Genel Müdürlüğünün yapması gerekirken firma kendi kafasına göre arazilere, dönümüne 20 bin, 30 bin, 50 bin civarında tespit fiyatı vermiş. Köylüler kabul etmiyor ve bütün köylüler zor durumda. Bir an önce Karayolları Genel Müdürlüğünün oraya tespit müdürlerini gönderip...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kemalbay Pekközgeçü...

25.- *İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekközgeçü'nün, sağlık emekçilerinin grevini selamladığına ve 2011 yılında Rixos Oteli'nde staj yaparken ölü bulunan Burak Oğraş'ın şüpheli ölümünün neden aydınlatılmadığını, şiddet içerikli ve toplumsal cinsiyet eşitliğine aykırı yayınlarla ilgili nasıl bir denetim yapıldığını ve Türkiye'de son iki yılda kaç KOBİ'nin kapandığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması*

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkürler.

Hemşire, hekim, kat görevlisi, teknisyen, tüm sağlık çalışanları alkış değil, haklarını istiyor. Sağlık emekçilerinin bugün gerçekleştirdikleri grevi selamlıyorum. Meclisi göreve, görevini eksiksiz yapmaya davet ediyorum.

“Rixos Oteli'nde staj yaparken 2011 yılında ölü bulunan Burak Oğraş'ın şüpheli ölümü neden aydınlatılmıyor?” diye soruyorum.

Şiddet içerikli, toplumsal cinsiyet eşitliğine aykırı, kadını aşağılayan yayınlarla ilgili nasıl bir denetim yapılmaktadır? Yapılan bir denetim varsa kaç kuruluşa ceza verilmiştir?

Türkiye’de son iki yılda kaç KOBİ kapanmıştır, kapanma nedeni nedir?

BAŞKAN – Sayın Turan...

26.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan'ın, sağlık emekçilerinin eylemlerine destek verdiklerine ve Türkiye'deki antik kentlerin durumunu öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

RİDVAN TURAN (Mersin) – Gündüz sağlık emekçilerinin eylemine katıldık ve “Grevdeyiz.” parolasıyla yapılan bu eyleme tüm Türkiye’de binlerce sağlık emekçisi katıldı; onların eylemlerine destek verdiğimizizi ifade etmek istiyorum.

Diğer taraftan, Türkiye’de ne kadar antik kentin olduğu, bunların kazı durumunun ne durumda olduğunu da sormak istiyorum. Zira Türkiye arkeolojik açıdan çok önemli bir alan olmasına rağmen ne yazık ki dünyada bu konuda hak ettiği yeri bir türlü bulamıyor. Bu konuda düşünceler nelerdir? Bunları öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, şimdi Grup Başkan Vekillerimizin söz taleplerini karşılayacağım, sonrasında da Sayın Bakana söz vereceğim.

Arkadaşlar, teknik olarak oylamayı yaptığım andan itibaren Genel Kurul çalışmalarını kapatmam gerektiği için Sayın Grup Başkan Vekillerimizi konuşturmam lazım.

Buyurun Sayın Usta.

27.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu gün görüşmelerine ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda görüşülecek olan (2/4018) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bugün, biz bu müzakereleri yaparken Türkiye'nin dış borcu 190 milyar TL arttı yani sabah 14,40'la başladık, şu anda 14,80. Şimdi, bir yandan da arkadaşlarımız da hep söyledi, ilk kez, biliyorsunuz, bu bütçe rakamları orta vadeli programda açıklandı. Açıklandığında değerli arkadaşlar, 224 milyar dolardı, bugün itibarıyla bu da 118 milyar dolara düştü yani neredeyse yarısı eridi; 106 milyar doları gitti bütçenin. Şimdi ben, Sayın Akbaşıoğlu acaba niye bu kadar ateşli konuşuyor, niye bu kadar çok bağıyor, hani hiç estetik de değil, onu düşünürken anladım, suç bastırmak için. Şunlar konuşulsun istemiyor, suçluluk psikolojisi içerisinde davranan bir AK PARTİ Grup Başkan Vekili var. Dolayısıyla milletin çılgılığı duyulmasın, suçumuz ortaya çıkmasın diye bağıyor olmalı, başka mantıklı bir izahının olmadığını herhâlde arkadaşları da takdir ediyordur.

Şimdi bir yandan da yarın Sanayi Komisyonunda bu limanlarla ilgili bir kanun teklifi görüşülecek Sayın Başkan. Şu anda mevcut, kırk dokuz yılın altında kiralananmış olan limanların, efendim, hepsinin kırk dokuz yıla çıkarılmasına ilişkin bir kanun teklifi bu. Tabii, bu da yeni bir peşkeş, yeni bir soygun, çok net söylüyorum çünkü ihale olmayacak burada, sadece dışarıda bir danışman firmaya bir bedel tespiti yaptırılacak, onun üzerinden bir şeyler yapılacak. Hâlbuki zamanında biz bu ihaleleri yapmışız; yirmi yıl, otuz yıl her neyse süresi bittiğinde bunun açık ihaleyle yapılması gerekirdi. Eğer buna arkadaşların bir itirazı olacak olursa -İsmet Bey, itiraz edecekmiş gibi duruyor- ben geçmişte bunun yapıldığı bir kişiyi bununla ilgili olarak hatırlatırım, böyle devam eden aynı işletme sahibine iş verilmesinin ne kadar büyük bir soygun, vurgun olduğunu söylerim. Herhâlde bunlar da duyulsun istemiyor ki Sayın Akbaşıoğlu, bağırıp bağırıp duruyor.

Şimdi, aslında ben başka bir şey konuşacaktım ama o kadar çok malzeme verdi ki... “Millî bütçe” diyorsunuz yani bütçenin millîliği nedir Sayın Akbaşıoğlu, bana bir söyler misiniz? Yani bir bütçe millî bir bütçeyse bir defa o bütçenin erimemesi lazım. Bakın, ben uzman yardımcılığından itibaren bu Mecliste uzman, genel müdür, müsteşar yardımcısı, milletvekili, Grup Başkan Vekili olarak otuz yıldır bütçeyi

takip etmiş bir kişiyim. Şunu biz ilk kez yaşıyoruz: Bir bütçenin yarısı daha bütçe Meclisten çıkmadan önce eriyor. Yani bunun üzerinde durup düşünmek lazım. “Biz bu ülkeyi nasıl yönetiyoruz?” diye bir düşünmeniz lazım; bu bağırıyla, çağırıyla, hamasetle, efendim, biz burada bütçe konuşuyoruz, öbür tarafta başka meseleleri sürekli gündeme getirmekle bu işleri çözmek mümkün değil. Yani millî bütçe eriyen bütçe mi demek? Sizin millîlikten anladığımız bu mu? Veya EYT’linin olmadığı, 3600’ün olmadığı, çiftçinin olmadığı, esnafın olmadığı... Bunlara ilişkin destekler artırılın dedik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Şu anda “Artıralım.” deseniz artırma imkânımız yok çünkü -biliyorsunuz- Genel Kurulda harcama artırıcı bir önerge veremiyoruz. Ha, şuraya geliyor iş, şu anda konuştuğumuz maddelerle de alakalı: “Ya, biz bütçe filan takmayız, biz zaten Parlamento’yu da hiç önemsemeyiz. Biz ödenek olmasa da istediğimiz şekilde para harcarız.” şeklinde bir antidemokratik anlayışa geliyor olmalı.

Şimdi, efendim “Üretim, istihdam, yatırım.” Ya, arkadaş, bunlara karşı çıkan mı var? Yirmi yıldır aklınız neredeydi yani yirmi yıldır aklınız neredeydi? Demek ki bu sizin içinizde şişmiş, böyle patlayacak duruma gelmişsiniz, enerji birikmesi olmuş. Sayın Erdoğan 22 Kasım akşamı “On dokuz yıldır biz sonuç alamadık bu politikalarından.” demeseydi hiçbiriniz bunu konuşmayacaktınız, şimdi herkes bunu konuşuyor. “Üretim, istihdam, yatırım.” işte “Türkiye ithalat cenneti oldu.” Kim ithalat cenneti hâline getirdi? Bu ülkede samanı kim ithal etti arkadaşlar, kimin döneminde oldu? Yani, ya bu kadar pişkinlik olur mu? Yani bu ülkeyi ithalat cenneti hâline getireceksiniz, o dönemde gelen paraları çatır çatır yiyeceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, son kez açıyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – “Benim rezervim arttı.” diye caka satacaksınız o paralarla. Şimdi, para bitti, rezerv bitti, her şeyi erittiniz, borç birikti. Artık para gelmeyince, Nasrettin Hoca’nın “Eşekten zaten inecektim.” dercesine -tamam mı- ondan sonra şimdi “Biz üretim, istihdam, yatırım...” Arkadaşlar, buna itiraz eden yok, niye yapmadınız bugüne kadar? Kim, nasıl yapacaksınız? Yıllardır “Üretim, istihdam, yatırım.” diyoruz ya, biz yıllardır “Üretim, istihdam, yatırım.” diyoruz, yirmi yıl sonra aklınıza geldi. Bu belirsizlik ortamında Sayın Başkan, kim yatırım yapar, kim üretim yapar? Ya, şurada kurla hesap yapıyoruz, hesabı söyleyinceye kadar hesap değişiyor. Bunun üzerinden kim iş yapabilir, kim ticaret yapabilir? Fiyatın olmadığı yerde birileri nasıl hesap yapıp da mal alacak, mal verecek, iş yapacak? Hiç ihracatçılarla konuşmuyor musunuz, hiç ithalatçılarla konuşmuyor musunuz? Zaten para da yok. Dolayısıyla “Üretim, istihdam, yatırım.” dediğiniz şeyin de hiç aslı astarı yok.

Şimdi, efendim, diyor ki Sayın Akbaşoğlu... Ya, bunu defalarca söyledik, artık kendimizi tekrarlamaktan usandık biz, hâlâ “IMF, IMF...” deniliyor. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Beş dakika doldu.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sadece son cümlelerinizi toparlamanız için açıyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Ben şunu söyleyeyim Sayın Başkan. Sizin yönetiminizde değil ama şu hep oluyor: Biz beş dakika konuşuyoruz, bunun sonradan sekiz, dokuz, on dakikaya kadar uzadığı oldu. Diğer arkadaşlara da vermeyeceksiniz ben burada kesebilirim.

BAŞKAN – Altı dakika açtım, tamamlayın sözlerinizi.

ERHAN USTA (Samsun) – Tamam ama yani hakikaten öyle oluyor ve biz bundan çok mağdur oluyoruz.

BAŞKAN – Yok, altı dakikada bırakacağım en fazla.

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi, “IMF, IMF...” deniliyor, tamam mı? IMF’yle Türkiye Cumhuriyeti tarihinde en uzun programı yapan siyasi parti AK PARTİ’dir, AK PARTİ hükümetleridir arkadaşlar. Ya, suç bastırmak, ya bu kadar mı olur ya! “IMF’yle yollarımızı...” IMF’de siz kaynak kullanmadınız mı? “IMF’nin borcu ödendi.” Ödenmeyecek miydi bu ülkenin borcu? IMF’nin borcunu ödediniz, Dünya Bankasından borç alarak ödediniz, Londra’dan borçlanarak ödediniz, Tokyo’dan borçlanarak ödediniz yani kamunun borcu azalsa siz IMF’nin borcunu ödeyince, ben diyeceğim ki; hakikaten güzel bir iş yapıldı. Ya, kamunun borcu 3’e, 5’e katlamış yani bir başka yerden para alıyorsunuz, öbür tarafın borcunu ödüyorsunuz, bu kadar ucuz siyaset peşinde koşmayın ya! Bu, tükenmişliğin bir belirtisidir. Yapmayın Allah aşkına böyle. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Kurtuluş Savaşı... Ya, bir gün önce “Kitap yazdım.” diyor Sayın Cumhurbaşkanı, bir gün sonra...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

Altı dakika dolmuş, altı dakikadan fazla kimseye söz vermeyeceğim.

ERHAN USTA (Samsun) – Bir dakika daha alayım, arkadaşlara yedi dakika verirsiniz.

BAŞKAN – Arkadaşlara da yedi dakika vermeyeyim. Bakın, on iki saat oldu, bütün milletvekilleri yorulduklar Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Yarın maddelerden birinde kendiniz kullanın, on dakika konuşun kürsüden.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, hayır, biz onları arkadaşlarımıza dağıttık, biz antidemokratik bir parti değiliz. Problem yok ama Akbaşoğlu’na geldiğinde...

BAŞKAN – Oraya da altı dakika.

ERHAN USTA (Samsun) – Altı dakikaysa problem yok.

BAŞKAN – Sadece altı dakika, altı dakikanın üzerinde kimseye söz vermeyeceğim.

ERHAN USTA (Samsun) – Ama bu mağduriyeti biz hep yaşıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Başkanım, ben bilahare şey yapacağım. Siz diğer konuşmacılara, lütfen...

BAŞKAN – Tamam.

Sayın Beştaş, buyurun.

Süreniz altı dakikadır maksimum yani yedi dakika olmayacak.

28.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu gün görüşmelerine ve Meclisteki tüm partilerin sağlık emekçilerinin sesine kulak vermesi gerektiğine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, doğrusu bütçe görüşmelerinin onuncu günündeyiz. Bol bol hamaset, slogan, miting konuşmaları dinledik ve özellikle iktidar grubunun konuşmalarında tek şey yoktu, hakikat yoktu. Öyle bir tablo çizdiler ki dışarıdaki yaşam ile burada konuşulanların hiçbir bağı kurulmadan sadece bir propaganda dili ve gerçekleri gizleme dili hâkimdi. Aslında bu dil de bu iktidarın icraatları da kendisi de iflas etti. İflas eden başka bir şey var. Evet, mesela kafakol diplomasisi de iflas etti. Erdoğan'ın Putin ve Biden'la yaptığı görüşmelere Dışişleri Bakanı ve bürokratları bile alınmamıştı hatırlarsınız. Bu görüşmelerin kayıtları mesela sonraki hükümetler tarafından görülmeyecek bile. Kafakol diplomasisi de iflas etti.

Yine, burada hiçbir eleştirimize, sorun tespitlerimize kulak verilmedi, objektif yanıtlar verilmedi, tatmin edici bir cevap verilmedi ve maalesef saldırganlıkla, temelsiz iddialarla ve suçlamalarla karşı karşıya kaldık. Evet, halkın sorunlarını anlattık ama iktidar grubu -iki gün kaldı- anlamayacaklarını, anlamadıklarını ya da anlasalar bile bunu kabul etmeyeceklerini çok net bir şekilde gösterdiler aslında.

Diğeri de tabii ki Sayın Akbaşoğlu'na ilişkin eleştirilerimizi söyledik. Lütfen bize “Sizin yüzünüzden buradayız.” demesin hiçbir milletvekili. Biz sabah, sadece erken bitebilsin, vekiller erkenden gidebilsin, dinlenebilsin diye hiçbir maddede söz almadık ama kendileri bildirmedikleri hâlde 2 maddede yirmi dakika konuştular. Bu uzatmanın sebebi biz değil, iktidar grubudur; bunun da altını çizmek istiyorum. Akbaşoğlu, Kürt meselesine dair, bu konuda hakikaten çok garip, trajikomik şeyler söyledi, “Kürtler sizi sevmiyor.” dedi. Ya bir Kürtlere sorun kimi seviyor diye. Lütfen sokak röportajlarına bir bakın, Kürtler kimi seviyor ona karar verebilecek durumdalar. Onlar adına bari bunu söylemeyin, halk kendi kararını versin diyorum.

Son olarak, bu sağlık emekçileri “Bugün grevdeyiz.” diye Türkiye'nin her yerinde açıklamalar yaptılar ve temel sloganları da şu: “Oyalama değil, hakkımız olanı istiyoruz.” Biliyorsunuz, burada bir paket görüşüldü, 8 madde, onları biz de onayladık. Bütün partiler çok az uzlaşır, orada uzlaştık fakat sonra o maddeler tekrar Komisyona çekildi ve iktidar grubunun şu an iddia ettikleri gibiyse bir daha gelmeyecek Meclise.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kaç dakika oldu Başkan?

BAŞKAN – Üç dakikanız doldu daha.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tamam, daha zamanım çok.

Şimdi, biz o paket görüşülürken doktorlara ilişkin yapılan düzenlemelerin bütün sağlık emekçilerine dönük de yapılması gerektiğini, bu konuda adil ve eşit bir yaklaşımın aynı zamanda meslek barışı, iş barışı açısından da çok önemli olduğunu burada savunduk, ısrarla söyledik. Fakat, maalesef, şimdi doktorlar için getirilen maddeler de geri çekildi ve sağlık emekçileri Türkiye'nin her yerinde Sağlıkta Dönüşüm Programı'ndan sonra ayakta, “Grevdeyiz.” diyorlar ve her şey daha kötüye gitti. Sağlıkçıların özlük hakları verilmedi, sağlıkta şiddet de arttı bu arada ve açıkçası biz Halkların Demokratik Partisi olarak bu demokratik tepkinin, bu grev kararının haklı olduğunu ve Meclisteki tüm partilerin de sağlık çalışanlarının, emekçilerinin bu sesine kulak vermesi gerektiğini önemle ifade etmek istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Şu anda, acil servisler hariç hastanelerde işlem yapılmıyor, bütün doktorlar, hemşireler, laborantlar, teknisyenler grevde; onların sesini duyalım, hepimizin sağlıkçılara ihtiyacı var.

Siz altı dakika dediğiniz için süremi dolduracağım Sayın Başkan. Şöyle söyleyeyim: Yani burada yarın son günümüz, öbür gün zaten kapanış olacak; hakikaten, halk buradan başka bir şey bekliyor, gerçek durumu, gerçek sorunları ve çözümü istiyor. Bütçe daha geçmeden, bütçe zaten yeterince azaldı. Yani iktidar grubunun bu gerçekleri daha fazla saklayamayacağı, objektif olarak bu koşulların tahlil edilmesi gerektiği ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - ... Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik buhranı bir şekilde atlatmamız için yol ve yöntemleri ortak akılla da bulmamız gerektiği yönünde bir tablo var. Yani Sayın Akbaşoğlu'nun sözlerine yanıt vermeyeceğim, birçok şey söyledi, onun yine uzunca konuşmalarını açıkçası arzu etmiyorum çünkü bitsin istiyoruz biz de hani yarın da...

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şiir gibi konuşuyor, şiir gibi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yani ben, burada bir miting konuşması için vekil olmadım; ben, burada sorunları çözmek, tartışmak, karşılıklı bir şey üretmek için açıkçası buradayım. Yani tabii ki hakkı, onu da dinlemek durumundayız, nasıl kendisi bizi dinliyorsa biz de dinleyeceğiz.

Teşekkür ediyorum Başkan.

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, sabah yapılan mutabakatın soru-cevap işlemleri ile Grup Başkan Vekillerinin İç Tüzük'ün 60'ıncı maddesine göre yerlerinden alacakları sözlere ve satışmalara ilişkin olduğuna, hiçbir partinin kendi grubu adına yapacağı konuşmaya ve konuşmacıya müdahale etme haklarının olmadığına, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun isminin bütün maddeler için konuşmacı olarak Başkanlık Divanına bildirildiğine ama sonrasında 6 maddede bu haklarını geri çektiklerine, dolayısıyla grup adına yapılan konuşmanın bir istismarmış gibi değerlendirilmesini doğru bulmadığına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın Beştaş, yani süreyi uzatmak ya da yeni bir tartışma açmak adına söylemiyorum. Bizim sabahleyin içeride yapmış olduğumuz mutabakatta konuşmuş olduğumuz konu soru-cevap işlemleri ve Grup Başkan Vekillerimizin 60'a göre yerlerinden alacakları sözlere ilişkinci ve satışmalara ilişkinci nasıl yapılacağına dair. Hâlbuki hiçbir partinin kendi grubu adına yapacağı konuşmaya ve oradaki konuşmacıya ne sizin ne de Başkanlık Divanı olarak bizim karışma ya da müdahale etme hakkımız yok. Normalde, sabahleyin geldiklerinde, ilk başta belki evet, ilk listede olmayabilir ama ilk geldiklerinde bütün maddeler için konuşmacı olarak Sayın Akbaşoğlu'nun ismi Başkanlık Divanına bildirildi ama sonrasında 6 maddede bu haklarını geri çektiler; her seferinde ona geldiklerinde konuşmayacaklarını bildirdiler. Onun için, yani bunun, grup adına yapılacak bir konuşmanın bir istismarmış gibi değerlendirilmesini doğru bulmadığımı buradan ifade etmek istiyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Neyse, cevap vermeyeceğim.

BAŞKAN – Sayın Özkoç, buyurun lütfen.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

29.- *Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu gün görüşmelerine ilişkin açıklaması*

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Öncelikle, bu sözlerinize katılmadığımı ifade edeyim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Başkanlık Divanının görüşüdür bu.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Müsaade ederseniz açıklayayım.

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yani, sözüm bitmese ben de cevap verecektim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Şimdi, AKP Grubunda, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunda Akbaşoğlu'ndan başka konuşacak kimse yok mu da bütün hepsinde onar dakika konuluyor? Yani, bunun bir anlaşma olduğunu... (AK PARTİ sıralarından “Sana ne ya!” sesleri)

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Sen mi karar vereceksin?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Dinlerseniz öğrenirsiniz, bir dakika dinleyin ya! Bizim, bu grupla ilgili... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, müdahale etmeyin, lütfen.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – “AKP Grubu konuşmayacak, biz soru-cevap önermelerini geri çekeceğiz ve her maddede değil, en sonda konuşmalarımızı yapacağız.” diye bir karar aldık; bu karara uymayan Sayın Akbaşoğlu'dur, bundan sonra da biz kararlara uymayacağız. En azından ben Grup Başkan Vekili olduğum müddetçe Sayın Akbaşoğlu'nun bulunduğu hiçbir grupta, hiçbir anlaşmanın, hiçbir centilmenlik anlaşmasının altına imza atmayacağım. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, akıl olarak soruyorum; şuraya çıkıyorsun, yirmi dakika konuşuyorsun, yirmi dakika konuştuğunda sadece şuna cevap ver: Türkiye'den ne istiyorsunuz? Kendi Genel Başkanına sesleniyor ya!

Bakın, dış borcumuz 446 milyar liraydı yani bugün itibarıyla 6,6 trilyon lira. Üç buçuk ayda kur farkıyla Türkiye'nin dış borcu 2,9 trilyon lira arttı; bu, bu ekonomiden dolayı. Eğer ben bunu eski parayla söylersem -vallahı dilim döner mi bilmiyorum ama- üç buçuk ayda 2 kentilyon 9 katrilyon lira borç batağına battık, sadece bu politika yüzünden. Faiz ödemesini söylüyorum, arkadaşlar, bizim ne borcumuz var İngiltere'deki faiz baronlarına? Sadece bu politika yüzünden bu borcun yıllık faizi 13-14 milyar dolar; gelecek yıl ödeyeceğimiz faiz, bütçe Meclise sunulduğunda 119 milyar TL'ydi, bugün 193 milyar TL. Arkadaşlar, 90 milyar TL sadece bütçe Meclise sunulduğu andan itibaren borcumuzun artışı.

Şimdi, bu görüştüğümüz bütçede, devletin iç ve dış borçları için konulan 246 milyar liralık faiz ödemesi 8 milyar dolar ediyor, bizim dolar cinsinden ödeyeceğimiz. Bu bütçe hazırlandığında rakam 70 milyar liraydı, şimdi 118 milyar lira. Hamaseti boş verin, gerçekten ya.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi Sayın Özkoç.

Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bu rakamları ben söylemiyorum, bu rakamları siz söylüyorsunuz. Sizin bilgilerinizle katrilyonlarca lira borcumuz arttı.

Biz de soruyoruz arkadaş, bir Allah'ın kulu çıksın, cevap versin; bu ülkeden ne istiyorsunuz, neden borçlandırıyor, bu ülkenin insanlarını neden yoksulluğa, mutsuzluğa itiyorsunuz, hamaset yapmadan bir kişi cevap versin diyoruz.

BAŞKAN – Sayın Elitaş, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

30.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu gün görüşmelerine ve Samsun Milletvekili Erhan Usta, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Bütçenin hem tümü üzerinde hem kurumlar üzerinde hem de maddeleri üzerinde görüşmeler, kürsüde milletvekili arkadaşlarımız tarafından yapıldı. Yalnız, AK PARTİ Grubuna ve Grup Başkan Vekilimize karşı, hem sizin uyguladığınız yönteme karşı diğer siyasi partiden arkadaşlarımızın haksızlık yaptığına inanıyorum.

Bakın, İç Tüzük'ün 60'ıncı maddesi maddeler üzerinde konuşmaların nasıl yapılacağını açıklamış. Yine, İç Tüzük'ün 81'inci maddesinin dördüncü fıkrasında “Tümü üzerinde yirmi dakika, maddeler üzerindeki kısım da bunun yarısıdır.” ifadesini gruplar adına yapılan görüşmelerde ifade etmiş. İç Tüzük'ün 49'uncu maddesine göre bütçe, özel gündemde yer alan işler kapsamında görüşülür. Bu, bazı kanunlara ve sadece bütçeye has olarak yapılan değerlendirmelerdir. Siyasi parti gruplarının söz hakkı, İç Tüzük 60 ve 81'e göre vazgeçilmez bir haktır ama bütçe kanununa has olmak üzere, milletvekillerinin lehinde ve aleyhinde görüşmeleri, bir siyasi parti grubuna hasredilmiş bir konu değildir. Milletvekilleri -Kanunlar ve Kararlar onu çok iyi bilir- o gün Başkanlığın daveti üzerine, saat dokuzda veya onda isimlerini yazdırırlar. Hangi milletvekili ismini yazdırırsa lehte ve aleyhte konuşma hakkı onlara verilmiştir. Onun için, siz lehinde ve aleyhinde konuşanları tespit edersiniz ancak milletvekilleri birbirlerinin bu haklarını dilekçeyle değiştirebilirler ama siyasi parti grupları maddeler üzerindeki haklarını her zaman kullanabilirler.

Sayın Akbaşoğlu, AK PARTİ Grubu adına, 2 maddede yapılan eleştirilerle ilgili değerlendirmelerini yaptı, İç Tüzük'e uygun olarak yaptı. Ve bugün, bakın, Cumhuriyet Halk Partisi konuştuğumuz 9 maddede grup adına doksan dakika konuşma yapmış, İYİ Parti doksan dakika konuşma yapmış, HDP doksan dakika konuşma yapmış, bizim Grup Başkan Vekilimiz yirmi dakika konuşma yapmış...

ERHAN USTA (Samsun) – Ona itiraz eden yok ki ya.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Siz de yapın doksan dakika.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Efendim, yapabiliriz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yapın ama önceden konuşalım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakın, değerli arkadaşlar... Bakın, hayır... Biz, sizin grupta kullanacak mısınız...

ERHAN USTA (Samsun) – Mustafa Bey, içeride konuşmadık mı bunu ağabey ya? İçeride konuştuk bunu.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Şimdi biz de İç Tüzük'e göre davranacağız.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şimdi, Sayın Grup Başkan Vekilleri, yaptığımız centilmenlik anlaşması; eyvallah, teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Biz “İç Tüzük'e aykırıdır.” demiyoruz ki.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Biz de İç Tüzük'e göre davranacağız.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yaptığımız centilmenlik anlaşmasına bütün siyasi parti Grup Başkan Vekilleri uymaya riayet ettiler, onlara da teşekkür ediyorum fakat bizim grup adına konuşup konuşmayacağımız bu metin içerisinde olmaz. Sadece...

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, siz söylediniz, siz söylediniz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ya, siz söylediniz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hayır, grup adına...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ya, söylediniz, yok.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakın, hayır...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – İşte, bize gelende yok.

ERHAN USTA (Samsun) – Siz söylediniz Mustafa Bey.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakın, Sayın Dervişoğlu içerideyken biz konuştuk, dedim ki: “İktidar partileri genellikle grup adına konuşmaları milletvekillerine vermezler çünkü...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – ...ihtiyaç hasıl olduğu takdirde Grup Başkan Vekilleri kürsüye çıkarlar, ondan önceki yapılan konuşmalara cevap verirler.” Yoksa “Ben satışmadan dolayı söz istiyorum...” Burada Cumhuriyet Halk Partisinden eski milletvekili çok arkadaşımız var, diğer siyasi partilerden de çok arkadaşımız var. Yani bir söz isteme, bir satışmaya karşı cevap verebilme ancak 69’uncu maddeye göre olabilir ama şu anda gelenek hâline gelmiş, bir teamül oluşturulmuş, yazılı hukuk varken maalesef sözlü hukuk uygulamaya konulduğundan dolayı bu anlaşma çerçevesinde diyoruz ki: “Beşer dakika, dört artı bir...”

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – İç Tüzük’e göre davranacağız ağabey.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – İç Tüzük’e göre değil.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Şimdi biz davranacağız. Biz de öyle davranacağız.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Zaten siz bütün grupları konuşturuyorsunuz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tamam, biz de bundan sonra İç Tüzük’e göre davranacağız, herhangi bir anlaşma yok. Tamam mı ağabeyciğim, senin dediğin gibi...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şimdi, eyvallah, eyvallah, onu takdirlerinize bırakıyorum, nasıl yaparsanız, siz bilirsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sizin dediğiniz gibi, siz ne diyorsanız öyle yapacağız.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Başkanım, tamamlıyorum.

Şimdi, bakın, burada iktidar partisinin hakkını kullanması eğer muhalefet partilerini rahatsız ediyorsa bu da demokrasi âşığı bir milletvekili olarak, bir parlamenter olarak bizim hakkımızı gasbetmektir diyorum. Bizi konuşturmamak, iktidar partisini konuşturmamak muhalefetin isteği olmaması gerekir. Biz bütün konuşmalarınızı yapmanıza -hep diyorlar “İktidar tahammüllü olsun.”- tahammül ediyoruz ama ne olur bizim arkadaşımızın da burada oturup İç Tüzük’ü ihlal ederek yerinden değil, İç Tüzük’teki hakkını kullanarak kürsüden konuşmasına müsaade edilmesi gerektiğini ifade ediyorum.

Değerli milletvekilleri, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Akçay, konuşacak mısınız?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Hayır.

BAŞKAN - Hayır, peki.

Sayın Komisyon, önce size bir söz vereceğim.

31.- *Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı Cevdet Yılmaz'ın, 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu gün görüşmelerinde Başkanlık Divanına ve katkıda bulunan tüm milletvekillerine teşekkür ettiğine ve kabul edilen maddelerin hayırlı olmasını dilediğine ilişkin açıklaması*

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Bugün Komisyonumuza yönelik doğrudan herhangi bir soru olmamıştır. Hükümetimize yönelik soruları Sayın Bakan cevaplayacaktır.

Ben size, Divana, katkıda bulunan tüm vekillerimize teşekkür ediyorum.

Bugün kabul edilen maddelerin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun.

32.- *Ticaret Bakanı Mehmet Muş'un, 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin onuncu gün görüşmelerine ilişkin açıklaması*

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de teşekkür ediyorum.

Müzakerelerde bazen inişli çıkışlı, bazen tansiyonun yükseldiği, bu şekilde bir tartışma günü yaşadık, bunlar bütçenin geleneklerinde olağan şeyler.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tabii, belli soruların cevaplarını almaya çalışıyorum, yetişebilenlerini; hepsi benim Bakanlığımın alakalı değil. Dolayısıyla, onların bir kısmını ilgili bakanlıklardan alıp sizlere temin edeceğim. Bir kısmıyla alakalı da elde ettiğim cevapları sizlerle paylaşacağım.

Şimdi, bu çalışanlarla alakalı bazı sorular geldi, kadrolarla alakalı bazı sorular geldi. Onlarla alakalı bir kısım çalışmalar var, bir kısmı da bu özelleştirme kapsamında geçici personel olarak istihdam edilenlerle alakalı, sanırım Sayın Süleyman Girgin bu soruyu sordu. Bu sözleşmeli personel pozisyonlarına geçirilmiş -herhangi bir istisnaya tabi tutulmaksızın- sözleşmeli personelin mali haklarından aynı şekilde bu personeller yararlandırılmakta. Bu kapsamdaki sözleşmeli personelin hâlihazırda yararlanmakta oldukları ek ödeme oranları 2022 yılından itibaren 10 puan artırımlı ödenecektir. Sorunun tamamı belki cevap bulmamış olabilir ama onu tutanaklardan temin edeceğiz, ona göre bir cevap vermeye çalışacağız size.

Ömer Bey'in bir sorusu oldu, HDP Grubundan. Yine, çalışanlarla alakalı bir kısım vardı, bir kısım da Kültür Bakanlığının yaptığı bu çalışmalarla ilgili. Şimdi, değerli arkadaşlar, burada şöyle bir ifade kullanılıyor: “Kültürel soykırım.” Bunu kabul edemeyiz. Dolayısıyla biz vatandaşlarımızın yaşadığı Türkiye'nin hiçbir bölgesinde veya tarihi, kültürel mirasımızla alakalı böyle bir şeyin içerisinde olamayız, bunların hepsini korumakla görevliyiz, bunların hepsi bizim değerimiz, Türkiye'yi Türkiye yapan da kendi zenginlikleri. Dolayısıyla bu çatı altında herkes fikrini ifade edebiliyor. İnsani ilişkilerimiz, Türkiye'nin meselelerine dair bakışımız farklı olabilir ama hepimiz Türkiye Cumhuriyeti'nin birer vatandaşıyız. Burada eleştiriler olabilir, daha az yatırım geliyor olabilir, çalışmaların hızlandırılmasıyla alakalı talepler olabilir, eksikliklerden dert yanılabilir, eleştirilebilir ama burada sistematik kültürel bir soykırımla alakalı Hükümete veya ilgili kurumlara yönelik olan eleştiriyi kabul etmiyoruz. Oradaki değerleri ortaya çıkarmak görevimiz; onları insanlığa kavuşturmak, kazandırmak bizim de görevimiz. Nihayetinde, Mardin de çok tarihî bir kent, Hasankeyf de o bölgede tarihî bir kent, Şanlıurfa'daki Göbeklitepe insanlık tarihini çok daha gerilere götürmüş bir yer. Değerli arkadaşlar, dolayısıyla, bunu ortaya çıkaran yine bu Hükümet. Eğer orada bir kültürel soykırımla, böyle bir mantıkla hareket etse bu çalışmalara kaynak ayırıp bunları ortaya çıkarmazdı.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Almanyalı bilim adamı buluyor ya! Göbeklitepe’yi Almanyalı bilim adamı buluyor, siz mi buldunuz Sayın Muş?

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Şimdi, değerli arkadaşlar...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Devam Sayın Bakanım, devam.

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Sayın Milletvekilim, nihayetinde onların buraya gelmesi, o çalışmaların izne bağlanması, onlara bu izinlerin verilmesi bir plan dâhilinde Hükümet tarafından yapılıyor.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim.

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Hiç kimse kafasına göre eline bir kazma kürek alıp Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde bir kazı yapamaz; dolayısıyla, onlara bu izinler yine bu devlet tarafından veriliyor. Dolayısıyla, kazandırılmışsa Türkiye’ye kazandırılmış; inşallah, bundan sonrakileri de sizler kazandırırız. [CHP sıralarından “İnşallah” sesleri, alkışlar (!)]

Değerli arkadaşlar, Adıyaman Arsemia turizm alanında, Sayın Kemal Bülbül’ün söylediği meseleyle alakalı... Onu Kültür Bakanlığımızla konuşacağım, eğer orada varlıkları tahrip etmeye yönelik bir çalışma varsa kesinlikle müdahale ettireceğim, bunu hemen çıktışta Kültür Bakanımızla konuşacağım; imkânım olmalı.

1996 yılındaki bir Dil Hakkı Konferansı’ndan bahsedildi; oysa 1996 çok gerilerde, ona bakmamız gerekiyor. Şu an itibarıyla size bir şey söyleyemem oradaki Türkiye’nin tutumu ve tavrıyla alakalı ama Türkiye’de çok fazla, çok farklı diller konuşulabiliyor, onlara imkân tanınabiliyor ama resmî dilimiz -hepinizin malumu- Türkçedir; dolayısıyla bu, Anayasa’dan gelen bir hak.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Resmî dile kimsenin itirazı yok.

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Bu açıdan dil konusunda, resmî dilimiz Türkçe ama diğer dillerin konuşulmasıyla alakalı da hepsi bu ülkenin zenginliği, onu gönül rahatlığıyla size ifade edebilirim.

Serkan Topal’ın Hatay’la alakalı sorduğu bir soru var, hazine arazileriyle alakalı. Bunları biliyorsunuz, Türkiye’nin farklı bölgelerindeki pek çok sorun çözüldü. Her bölgenin kendine göre hassasiyetleri var. Her bölgenin kendine göre aşılması gereken sorunları olabiliyor. Ben buradayken dikkat ettiyseniz telefonla bir konuşma yaptım yani bu ilgili genel müdürü de aradım. Onların yürüttüğü bir çalışma var ama çözüme ne kadar yakın, onu şu an kestiremiyorum.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sadece evlerle ilgili...

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ - Orada, bir talepleri var ama birkaç kurumu ilgilendiriyor; sadece Millî Emlak değil Serkan Bey, o bölgeyle alakalı birden fazla kurum var işin içerisinde.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Bakanım, vekillerimiz de biliyor, vatandaşlarımız gerçekten çok mağdur.

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Şöyle: Biz Parlamentodayken de mesela, Adana’da, başka bölgelerde de pek çok işi Mecliste, burada çözdük; bu tip olan pek çok meseleyi Meclisle beraber çözdük, hatta diğer gruplar da destek verdi. Fakat burayla alakalı farklı bir durum var anladığım kadarıyla, çalışma devam ediyor ama ne kadar zamanda biter bilmiyorum.

Bu Belen-Antalya yolu...

SERKAN TOPAL (Hatay) - Antakya...

TİCARET BAKANİ MEHMET MUŞ – Belen-Antakya yolunu, onu Ulaştırma Bakanımıza soracağım.

Bu Hassa Tüneli konusu Hükûmetin gündeminde olan bir konu. Dolayısıyla, orayı açmak istiyoruz çünkü onun şöyle bir boyutu var: İskenderun’da sanayi alanlarının genişletilmesi gerekiyor, orada alan yok, orada liman var. O tünelle beraber tünelin arka tarafında sanayinin gelişebileceği ciddi bir alan var ve orası Gaziantep ve Maraş’a da açılıyor. Bu tünel çok kritik bir tünel. Bu tüneli Çalışma Bakanlığı, bizim milletvekillerimiz de takip ediyor. Ben bölgeye gittiğim zaman orada ilgili arkadaşlar da dile getirdiler. Bunu açacağız, bunu zorlayacağız yani.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Açalım Bakanım, biz istiyoruz. Sayın Bakanım, açalım tüneli.

TİCARET BAKANİ MEHMET MUŞ – Açacağız, tüneli açacağız.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Açalım efendim.

TİCARET BAKANİ MEHMET MUŞ – Şimdi, Sayın Ömer Fethi Gürer’in sorduğu bazı sorular var, asgari ücretlilerin vergileriyle alakalı, istisnalarla alakalı... Onunla alakalı bir çalışma vardır, teknik çalışmayı temin edeceğim arkadaşlardan, size göndereceğim.

Erken seçimle alakalı sorunuz... İki şekilde alınabiliyor biliyorsunuz; ya Parlamento 400 oyla alır ya da Cumhurbaşkanı doğrudan götürür. Cumhurbaşkanımızın bununla alakalı kanaati ve Hükûmetin kanaati net, seçimin 2023 yılında olacağı. Dolayısıyla bu alternatif kapalı olduğuna göre Parlatentonun bir karar alması gerekir. Burada da AK PARTİ ve MHP Gruplarının yaklaşımı söz konusu. Dolayısıyla seçim on dokuz ay sonra 2023 Haziranında gerçekleşecek.

Bazı yorumlar var değerli arkadaşlar, milletvekillerimizin yorumları olduğu için onları pas geçiyorum.

Ümit Bey’in bir sorusu vardı. İhracatla alakalı beklentimiz fındık fiyatlarına, emtia fiyatlarına göre bu rakam değişebilecektir, kesin bir rakamı size ifade etmeyeyim. Düşüşüyle alakalı... Tabii, Türkiye’nin haricinde yeni üreticiler piyasaya giriyor, yeni üreticiler bu işe katılıyor. Türkiye’de -bu varlıkların özellikle- mesela, Ordu ve Giresun bu anlamda çok zenginken artık Sakarya, Samsun ve Düzce burada ciddi bir üretici olma yolunda ilerliyor. Dolayısıyla buradaki konuyla alakalı Türkiye’nin geçmişten beri...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, Urfa’da da var.

TİCARET BAKANİ MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, bu bölgelerde fındık var. Urfa ayrı, Urfa’da fındık, Urfa’da Antep fıstığı...

Şimdi, dolayısıyla Türkiye buradan hak ettiği ekonomik getiriyi maalesef istediği neticede alamıyor, almamız gerekiyor. Bu, yabancı şirketlerin spekülasyonu ile alakalı... Bunun yerli veya yabancı olup olmadığı fark etmez. Eğer arz taleple uyumayan bir şey varsa Ticaret Bakanlığı olarak bu, bizim gündemimize gelir. Türkiye serbest piyasa ekonomisidir, kimin kaçta alıp sattığına karışmamız söz konusu değil ama arz talep dengesiyle izah edilemeyecek bir durum söz konusuysa ve bu, spekülatif bir şeyse mevzuat gereği bizim alanımıza girer. O zaman yerli veya yabancı olduğuna bakmaksızın müdahale edebiliriz.

Hüseyin Bey’in söylediğini de Ulaştırma Bakanımızla görüşeceğim; Karayollarının buraya müdahil olmasıyla alakalı, buradaki vatandaşın arsasının kamulaştırılmasının sağlanması için değer tespitiyle alakalı bir talep söz konusu.

Sayın Serpil Pekgözegü Hanım’ın sorduğu bir soru vardı, Türkiye’deki esnafarla alakalı bir soru. Şimdi, Türkiye’de 2 Aralık 2021 itibarıyla toplam aktif şirket ve ticari işletme sayısı 1 milyon 817 bin 156. 11 Mart 2020 tarihinden 2 Aralık 2021 tarihine kadar 226.724 şirket veya işletme açıldı, 78.949 tane kapandı. Esnaf ve Sanatkarlar Odasına kayıtlı olan esnafa baktığımız zaman, 2020 yılında 365.533 tescil söz konusu, 99.588 terkin, kapanma söz konusu; 2021’in Ocak-Ekim dönemine baktığımız zaman, 233.451 tescil var, 79.372 terkin söz konusu.

Burada, bir otelde hayatımı kaybeden bir gençle alakalı bir soru sordunuz. Tabii, bu konunun savcılık veya hangi aşamada olduğunu bilemiyorum ama çıktıktan sonra Adalet Bakanlığıyla da görüşeceğim; onların araştırması var mı yok mu; savcılık olaya müdahil oldu mu olmadı mı; ihmâl var mı, cinayet mi, gerçekten bir kaza mı; oradan tahkikat neticesinde ortaya çıkabilir diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, burada birkaç bilgiyi daha sizlerle paylaşmak istiyorum: Şimdi, bu faiz harcamaları, tabii, çok tartışma konusu; bu, Türkiye'nin sürekli gündeminde. Buradaki bütçe görüşmelerinde de bu tartışmaları görüyorum. Tabii, hiçbir ülke ve hiçbir hükümet, hiçbir parlamento daha fazla faiz harcaması yapmayı istemez, bunları her zaman aşağıya çekmenin yollarını arar. AK PARTİ iktidara geldiği zaman bunların millî gelire oranı yüzde 14,4 civarındaydı, 2017-2021 itibarıyla yüzde 2,7'ye düştü değerli arkadaşlar. Bunlar, tabii, oransal olarak... Şimdi, miktarsal olarak ölçtüğünüz zaman, bir taraftan da ekonominizin büyüklüğü var yani oranlayarak ölçülüyor ekonomi biliminde. Vergi gelirlerine oranladığınız zaman 85,7 iken şu an yüzde 17'ye düşmüş durumda.

Bir diğer konu değerli arkadaşlar: Bu faiz harcamalarının bütçe giderleri içerisindeki payı iktidara geldiğimiz zaman yüzde 43'ken şu an 2022 yılı bütçesinde öngörülen yüzde 13,7.

Değerli arkadaşlar, bir başka konu da şu: Bu borçtan bahsedildi. Tabii, IMF'in ülkelerle yaptığı anlaşmalar çok hoş sonuçlar getirmediği için biz de Hükümet olarak süresi dolduktan sonra, 2008 senesinden sonra devam etmedik, bunu sonlandırdık.

Şimdi, borç yüklerine baktığımız zaman, IMF bütçe tablosunun verilerine göre, 2021 yılında Türkiye'nin yüzde 36,6 borç yükü söz konusu, gelişmekte olan ekonomilerin ortalaması yüzde 64.

ERHAN USTA (Samsun) – Gelişmekte olanlar...

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Gelişmekte olan ekonomilerin yüzde 64,3; Türkiye'nin yüzde 36,6.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır efendim, rakam yanlış. Gelişmekte olan ekonomilerin yüzde 64... Mümkün değil, yanlış, yanlış vermişler.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Bakan, iyi anlatamamışlar orada.

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, gelişmiş ekonomilerin ortalaması, brüt borç stoku -bakın, değerli arkadaşlar, brüt borç stoku, IMF verileri bunlar- yüzde 121,6 -ortalamasını söylüyorum- gelişmekte olan ekonomilerin yüzde 64,3; bu, IMF'in verisi. IMF'in Mali Görünüm Raporu, Ekim 2021; arzu edenler buradan bakabilirler, ben oranları sizlerle paylaşmış olayım. AB tanımlı orana baktığımız zaman ise yüzde 38,4; Türkiye'nin kamu borcu bunlar, uluslararası istatistik kurumlarının paylaştığı veriler. Burada şunu takdir edersiniz, bütün dünyada özellikle pandemi döneminde piyasaya verilen bol likiditeden kaynaklı emtia fiyatlarında bir yükselme söz konusu yani küresel enflasyonda ciddi bir yükselme söz konusu, Türkiye de bundan etkileniyor. Yani hiçbir iktidar, hiçbir milletvekili yüksek enflasyondan hazzetmez, yüksek enflasyon istemez, biz de istemeyiz fakat bunun bir kısmı -az önce de ifade ettiğim gibi- küresel emtia fiyatlarından kaynaklanıyor. Dünyada bir enflasyon söz konusu, bu bazı ülkelerde biraz yüksek, bazı ülkelerde biraz düşük ama bu enflasyonun kontrol altına alınması da Hükümetin görevidir. Dolayısıyla burada hem Merkez Bankasının atacağı adımlar hem de Hükümetin atacağı adımlar bu fiyat istikrarının hem sağlanması hem de enflasyonun kontrol altına alınması için gereken adımlar 2022 yılı içerisinde de atılacaktır, atılmaya devam edecektir diyorum.

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın Sayın Bakan, lütfen.

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Beni sabırla dinlediniz; Genel Kurula teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Diğerlerini de göndereceğim sizlere. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 13’üncü madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, yoklama istiyoruz efendim.

BAŞKAN – Efendim?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – İç Tüzük’ten kaynaklanan hakkımızı kullanarak, yazılı kurallara bakarak.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – İlk kez oluyor böyle bir şey, bütçede olmaz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sen bozdun Akbaşoğlu.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Bütçede hiç olmadı.

BAŞKAN – Evet, sayın milletvekilleri, 13’üncü maddenin oylaması öncesinde bir yoklama talebi oldu, o işlemi yerine getireceğim.

Sayın Özkoç, Sayın Özkan, Sayın Durmaz, Sayın Kaya, Sayın Bayraktutan, Sayın Topal, Sayın Aydoğan, Sayın Kayan, Sayın Arı, Sayın Altaca Kayışoğlu, Sayın Özdemir, Sayın Erdan Kılıç, Sayın Girgin, Sayın Kılınç, Sayın Süllü, Sayın İslam, Sayın Antmen, Sayın Gündoğdu, Sayın Tanal, Sayın Yavuzyılmaz.

Sayın milletvekilleri, yoklama için beş dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.25

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 23.56****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Necati TİĞLİ (Giresun), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 37’nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin 13’üncü maddesinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemi tekrarlayacağım.

Yoklama için beş dakika süre veriyorum.

Pusula veren milletvekilleri lütfen salonun dışına çıkmasınlar.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, programımız gereğince bugünkü görüşmeler tamamlanmıştır.

Programa göre 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin oylanmamış maddeleri ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin maddelerini görüşerek oylamalarını yapmak için 16 Aralık 2021 Perşembe günü saat 11.00’de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.59

VIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van'ın Erciş ilçesinde 2011 yılında yaşanan deprem sonrasında prefabrik olarak inşa edilen okulların yeniden yapılması talebine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/54735)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Millî Eğitim Bakanı Mahmut ÖZER** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK
Van Milletvekili

Van'ın Erciş ilçesinde 2011 yılındaki depremden sonra prefabrik olarak yeniden inşa edilen Çelebibağı Cumhuriyet İlkokulu aradan geçen süreye rağmen o şekilde kullanılmaya devam etmektedir. Okulda yaklaşık 250 öğrencinin eğitim gördüğü ve bu yetersiz yapı nedeniyle birçok sorun yaşandığı bilinmektedir. Bölgeye yeni bir okulun yapılıp öğrenci, veli ve öğretmenlerin her anlamda güvenliğinin sağlanması ve eğitimin uygun koşullarda verilmesi gerekmektedir. Depremden bu yana 10 yıldan uzun bir sürenin geçmiş olmasına rağmen Erciş'te birçok okulun hala tadilatın geçirilmediği ve bu durumda olduğu kamuoyuna yansımıştır. Erciş'te ve özellikle Çelebibağı mahallesindeki okul ihtiyacının yeni, depreme dayanıklı ve nitelikli eğitim binaları yapılarak karşılanması acil bir zorunluluktur. Sadece Çelebibağı Cumhuriyet ilkokulu değil 120 öğrencisi olan Erciş Spor Lisesi ve Nezahat Çeçen İlkokulu'nun da prefabrik olduğu tespit edilmiştir. Okul binalarının yetersizliği ve eğitim koşullarının uygunsuzluğu nedeniyle öğrencilerin yaşam alanlarından çok uzak olan okullara yönlendiğini belirten yurttaşlar, evlerine yakın okul binası ihtiyacı olduğunu da ifade etmektedir.

Bu bağlamda:

- 1) 2011 yılında Erciş'te yaşanan depremden bugüne Çelebibağı Cumhuriyet İlkokulu'nun yapılmamasının nedenleri nelerdir? Çelebibağı Cumhuriyet İlkokulu öğrencileri için ne zaman okul yapılacaktır?
- 2) 2011 yılında Erciş'te yaşanan depremden bugüne Nezahat Çeçen İlkokulu'nun yapılmamasının nedenleri nelerdir? Nezahat Çeçen İlkokulu öğrencileri için ne zaman okul yapılacaktır?
- 3) 2011 yılında Erciş'te yaşanan depremden bugüne Erciş Spor Lisesi'nin yapılmamasının nedenleri nelerdir? Erciş Spor Lisesi öğrencileri için ne zaman okul yapılacaktır?
- 4) 2011 yılında yaşanan Van ve Erciş Depremlerinde kaç okul hasar görmüştür? Bu okullardan kaçının yerine yeni okul binası yapılmıştır? Van genelinde halen prefabrik olan okul sayısı kaçtır?
- 5) Depremden bu yana 10 yıldan fazla süre geçmesine rağmen eğitimin prefabrik binalarda verilmesinin nedenleri nelerdir? Okul yapımı için yeterli bütçe ayrılmamakta mıdır?
- 6) Türkiye'de toplam okul sayısı kaçtır? Toplam okul sayısı içerisinde prefabrik okulların oranı nedir?
- 7) Prefabrik okul binalarında eğitimin öğrenci, öğretmen ve yurttaşlar açısından riskleri üzerine bakanlığınızın bir araştırması mevcut mudur? Yoksa bu yönde bir çalışma başlatacak mısınız?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-99074258-610- 139
Konu : Soru Önergisi

15/12/2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 14.09.2021 tarihli ve E-43452547-120.07-875300 sayılı yazınız.
b) 13.10.2021 tarihli ve E-43452547-120.07-894314 sayılı yazınız.
c) 18.10.2021 tarihli ve E-43452547-120.07-896019 sayılı yazınız.
ç) 04.11.2021 tarihli ve E-43452547-120.07-905901 sayılı yazınız.
d) 12.11.2021 tarihli ve E-43452547-120.07-911305 sayılı yazınız.
e) 30.11.2021 tarihli ve E-43452547-120.07-919693 sayılı yazınız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan Eskişehir Milletvekili Arslan KABUKCUOĞLU'nun 7/50702, ilgi (b) yazınız ekinde alınan Siirt Milletvekili Meral DANIŞ BEŞTAŞ'ın 7/52560, ilgi (c) yazınız ekinde alınan Niğde Milletvekili Ömer Fethi GÜRER'in 7/52826, ilgi (ç) yazınız ekinde alınan Afyonkarahisar Milletvekili Burcu KÖKSAL'ın 7/53940, ilgi (d) yazınız ekinde alınan Mersin Milletvekili Alpay ANTMEN'in 7/54266, ilgi (e) yazınız ekinde alınan Van Milletvekili Muazzez ORHAN IŞIK'ın 7/54735 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahmut ÖZER
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi

VAN MİLLETVEKİLİ MUAZZEZ ORHAN IŞIK'IN 7/54735 ESAS NUMARALI YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Van İli ilkokul ve ortaokul yapımları İl Yapım Programı kapsamında olup, söz konusu yapımlar ihtiyaç tespitleri doğrultusunda Valiliğin uhdesinde bütçe imkânları ölçüsünde planlaması yapılmaktadır. Lise yapımları için ihtiyaç tespitleri doğrultusunda, Devlet Yatırım Programı kapsamında Bakanlığımızın bütçe imkânları ölçüsünde 2022 yılı planlama çalışmaları devam etmektedir.

İlde 2011 - 2021 yılları arasında 6.107 derslik, 2003-2020 yılları arasında ise toplam 9.606 derslik yapımı gerçekleştirilmiştir.

2003 ile 2020 yılları arasında Van İline okul yapımları için 2.368.301.999 TL yatırım ödeneği gönderilmiştir. 2021 İl Yapım Programında ilköğretim okulları ve ek derslik için 85.000.000 TL, anaokulu inşaatları için 7.900.000 TL ödenek ayrılmıştır.

2020-2021 eğitim öğretim yılı eğitim kademelerine göre Bakanlığımıza bağlı resmi-özel toplam okul sayıları, Bakanlığımızın "http://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=424" internet adresinde yer alan Milli Eğitim İstatistikleri kitabında yayınlanmıştır.

Van Valiliğince konuya ilişkin olarak;

Erciş İlçesi Çelebibağı Mahallesinde Çelebibağı Cumhuriyet İlkokulu adıyla bir okulun bulunmadığı, Çelebibağı İlkokulu binasının 2011 depremde yıkıldığı, sonraki yıllarda okul yapımının planlanıp Bakanlık tarafından onaylandığı, ancak imar planında arsanın kot altı olduğundan belediye tarafından ruhsat verilemeyeceği için okul yapımının başka yere kaydırıldığı, okul için arsa çalışmalarının devam ettiği, yakın bölgede uygun arsa temin edildiğinde gereğinin yapılacağı,

Ayrıca Çelebibağı Mahallesinde 2011 yılındaki depremden sonra biri 8, diğeri 16 olmak üzere 2 okulda toplam 24 dersliğin yapıldığı,

Nezihat Çeçen İlkokulunun 2011 yılındaki depremden sonra bölgedeki öğrencilerin daha iyi bir eğitim alabilmeleri için tedbir olarak fazladan yapıldığı, hâlihazırda okulun bulunduğu bahçede 24 derslikli eğitim binasının, 200 kişilik pansiyon yapımının ve çevre düzenlemesinin devam ettiği, yeni binanın 2022 yılı ağustos ayında teslim edileceği ve derslik ihtiyacının kalmayacağı,

Erciş Spor Lisesinin kısa zamanda açılabilmesi için o dönem boş olan prefabrik binada 2020 yılında açıldığı, yeni okul binası için arsa çalışmalarının tamamlandığı ve okul yapımının gerçekleşeceği,

2011 yılında Van ve Erciş ilçesinde yaşanan depremler sonucunda 91 eğitim binasının hasar gördüğü, deprem sonrası bu okulların yerine daha büyük 135 yeni okul binasının yapıldığı

belirtilmiştir.

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 5

37'NCİ BİRLEŞİM
15 ARALIK 2021 ÇARŞAMBA
SAAT: 11.00

DANIŞMA KURULU ÖNERİSİ

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin 6 Aralık 2021 Pazartesi günü Gündeminin “Özel Gündemde Yer Alacak İşler” kısmının 1’inci ve 2’nci sıralarında yer alması, bütçe görüşmelerine 6 Aralık 2021 Pazartesi günü saat 12.00’de başlanması; Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin görüşmelerinin bitimine kadar, resmî tatil günleri dâhil, her gün saat 11.00’den günlük programın tamamlanmasına kadar çalışmalarına devam olunması,

Görüşmelerin on iki günde tamamlanması, bütçe görüşmelerinin son günü olan 17 Aralık 2021 Cuma günü görüşmelere saat 14.00’te başlanması ve bu Birleşimde Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin görüşmelerinin bitimine kadar çalışmalara devam olunması,

Başlangıçta bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerde yürütme adına yapılacak sunuş konuşmasının süreye tabi tutulmaksızın yapılması, siyasi parti grupları ve İçtüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye de altmış dakika söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların ise onar dakikayla sınırlandırılması,

Kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları üzerindeki görüşmelerin 8 turda tamamlanması, kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarının görüşülme günlerini belirten programın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca bastırılarak duyurulması, turların bitiminden sonra Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin maddelerinin oylanması,

Birinci turda, istemi hâlinde, TBMM Başkanlığı ile İçtüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, görüşlerini bildirmek üzere yürütme adına yapılacak konuşmaların yetmiş dakika, bu turda siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların yetmiş dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) siyasi parti grupları ve İçtüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere yürütme adına yapılacak konuşmaların üçüncü turda altmış beşer dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) dördüncü ve beşinci turlarda seksener dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) altıncı turda altmışar dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) diğer turlarda ise yetmişer dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların beşer dakika olması, kişisel konuşmalarda her turda İçtüzük’ün 61’inci maddesine göre biri lehte, biri aleyhte olmak üzere 2 üyeye söz verilmesi ve 1 üyenin sadece bütçenin tümü üzerinde veya sonundaki görüşmelerde ya da bir turda söz kaydı yaptırmaması,

Bütçe görüşmelerinde soruların gereksiz olarak yerinden sorulması ve her tur için soru-cevap işleminin on dakika soru, on dakika cevap olarak sınırlandırılması,

Bütçe görüşmelerinin sonunda siyasi parti gruplarına ve İçtüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye altmışar dakika süreyle söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) İçtüzük’ün 86’nci maddesine göre yapılacak kişisel konuşmaların ise onar dakika olması,

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 24.11.2021 tarihli 23’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

* Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon

15.12.2021 Çarşamba - Saat 14.30

* Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

16.12.2021 Perşembe - Saat 15.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

37'NCİ BİRLEŞİM

15 ARALIK 2021 ÇARŞAMBA

SAAT: 11.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

1.- (S. Sayısı: 281) 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.12.2021) (X)

2.- (S. Sayısı: 282) 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.12.2021) (X)

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7 – KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

BUGÜNKÜ PROGRAM

10'uncu Gün

15.12.2021 ÇARŞAMBA

Saat : 11.00 – Program bitimine kadar

-2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 13'üncü maddesine kadar (13'üncü madde dâhil) oylanması.